

วารสาร College of Asian Scholars Journal

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2560 TCI (กลุ่ม 2)

❖ เจ้าของ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ❖ สำนักงาน 179/30 ถนนประชาสโมสร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000 โทรศัพท์ 043-246537 ต่อ 403 โทรสาร 043-246539 www.cas.ac.th ❖ วัตถุประสงค์ 1. เพื่อเผยแพร่บทความทางวิชาการ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ สาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรม สาขาปรัชญา สาขานิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาสังคมวิทยา สาขาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และนิเทศศาสตร์สาขาการศึกษา ในแนวทางสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ทางวิชาการ 2. เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์วิชาการและประสบการณ์วิชาชีพ ในสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ สาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรม สาขาปรัชญา สาขานิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาสังคมวิทยา สาขาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และนิเทศศาสตร์สาขาการศึกษา รวมถึงเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานของสมาชิกวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ❖ ที่ปรึกษา นายกสภาวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย อธิการบดีวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย รองอธิการบดีวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ❖ บรรณาธิการ ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์กระแชะ ชนวงค์ ❖ บรรณาธิการผู้ช่วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนใจ ไชยบุญเรือง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์ อาจารย์ ดร.กุหลาบ ปุริสาร ❖ กองบรรณาธิการ รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพิมาย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย รองศาสตราจารย์ ดร.ละเอียด งามกลั่น วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา อารีรัตน์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ จันทร์จรัส มหาวิทยาลัยขอนแก่น รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิภา ศรีปัดดา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม รองศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราชญ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น รองศาสตราจารย์ ดร.เจษฎ์ โทณะวนิก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	❖ กองบรรณาธิการ (ต่อ) รองศาสตราจารย์ วิมา อิศรางกูร ณ อยุธยา วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย รองศาสตราจารย์ นฤมล สีนสุพรรณ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ สิริสุทธิ มหาวิทยาลัยนครพนม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีย์ นัยพินิจ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงคินี จันทร์จรัส มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนใจ ไชยบุญเรือง วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนวงค์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ดร.นิกัญชา ลั่นเหลือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ดร.กุหลาบ ปุริสาร วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ดร.ดาวรุ่งวรรณ ถวิลการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ❖ ฝ่ายจัดการและเลขานุการ ดร.ชีวัน ทองสอดแสง อาจารย์กุสุมา ดำรงชัย อาจารย์ชัยวัฒน์ วัลลภา นางสาวอัญชลี มูลทิพย์ นางสาวกัญญาลักษณ์ กว้างสวัสดิ์ ❖ กำหนดออก ปีละ 2 ฉบับ มกราคม – มิถุนายน กรกฎาคม – ธันวาคม ❖ การส่งเรื่องลงตีพิมพ์ www.casjournal.cas.ac.th ❖ พิมพ์ที่ บริษัท เพ็ญพรินตึง จำกัด เลขที่ 2 หมู่ 3 ถนนโพธิสาร ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 โทรศัพท์ 043-220582, 043-326739 ,089-4224139 Fax.043-328459 E-mail: penprint@hotmail.com
• บทความทุกเรื่องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 ท่าน ต่อ 1 เรื่อง จากภายในและภายนอกวิทยาลัย • การตีพิมพ์และเผยแพร่ของวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียนี้ เนื้อหาบทความ ทรัพย์สินและข้อคิดเห็นใดๆ ในวารสารถือว่าเป็นของผู้เขียน โดยเฉพาะทางกองบรรณาธิการวารสาร หรือวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย	

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาอ่านบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ประจำปี 7 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม- ธันวาคม 2560)

รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพิมาย	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
รองศาสตราจารย์ ดร.เจษฎ์ โทณวณิก	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา อารีรัตน์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราษฎ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.กนกวรรณ จารุกัจฉ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ จันทร์จรัส	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวกิจ ศรีปัทมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนใจ ไชยบุญเรือง	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณี ศิริสุขศิลป์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีย์ นัยพินิจ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยนต์ เพาพาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิศารัตน์ โชติเชย	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รพีพร สร้อยน้ำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ดร.กุหลาบ ปุริสาร	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ดร.ชีวัน ทองสอดแสง	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ดร.ดาวรธรรม ถวิลการ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ดร.ประกอบ ผลงาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ดร.ประสิทธิ์ ดวงตะวงษ์	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดหนองบัวลำภู
ดร.สุทิน ชนะบุญ	วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น

บทบรรณาธิการ

วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2560) เป็นวารสารที่มีคุณภาพฐาน TCI (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย) กลุ่มที่ 2 ซึ่งวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียมีความภาคภูมิใจอย่างยิ่ง และได้พัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องต่อไปอย่างไม่หยุดยั้งเพื่อขึ้นสู่ฐาน TCI (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย) กลุ่มที่ 1 ต่อไปในปี 2563 บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียฉบับนี้ เป็นบทความทางวิชาการและบทความวิจัยของ คณาจารย์ นักวิจัย บทความวิจัยวิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระ ระดับบัณฑิตศึกษาภายใน 9 เรื่อง และภายนอกสถาบัน 11 เรื่อง รวม 20 เรื่อง วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ได้มุ่งเน้นด้านคุณภาพ และได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภายนอกเพิ่มสูงขึ้น และสามารถกล่าวได้ว่าวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย สามารถใช้เป็นแหล่งค้นคว้าอ้างอิงทางวิชาการและใช้ประโยชน์ได้แน่นอน สำหรับฉบับนี้มีผลงานวิจัยจากหลากหลายสาขา อาทิ สาขาการศึกษา สาขาสังคมวิทยา สาขาบริหารธุรกิจ และสาขาเศรษฐศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่เป็นประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษา ครู อาจารย์ และผู้สนใจทั่วไปได้ศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้ที่ทันสมัยต่อไป

กองบรรณาธิการยินดีรับบทความในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ สาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรม สาขาปรัชญา สาขานิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาสังคมวิทยา สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ และนิเทศศาสตร์ สาขาการศึกษา จากทุกองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน บทความทุกเรื่องจะได้รับการพิจารณาตรวจสอบประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิประจำกองบรรณาธิการ 2 ท่าน ต่อ 1 เรื่องที่เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาเพื่อให้ได้คุณภาพและมาตรฐานวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จะเป็นประโยชน์สำหรับนักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา และผู้อ่านทุกท่าน ท้ายที่สุดนี้ขอขอบคุณเจ้าของบทความทางวิชาการ และบทความวิจัยทุกเรื่องที่ท่านได้ให้ความสนใจและเชื่อมั่นในคุณภาพวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย และขอบคุณท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจติดตามวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย มาอย่างต่อเนื่อง และทางกองบรรณาธิการมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพของวารสารให้สูงขึ้นทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติและขึ้นสู่ฐาน TCI (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย) กลุ่มที่ 1 ในอีก 3 ปีข้างหน้าพบกันใหม่ฉบับหน้าปีที่ 8 ฉบับที่ 1 ในเดือนมิถุนายน 2561 นี้

อนึ่งทางกองบรรณาธิการวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จะนำบทความวารสารในฉบับนี้ Upload ไว้ใน Website ของวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียต่อไป สามารถติดตามและเปิดดูได้ที่ www.casjournal.cas.ac.th

ด้วยความปรารถนาดี
กองบรรณาธิการ

สารบัญ

กฎหมายป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพของสัตว์ : มุมมองเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดวงพร อานันท์ศิริเกียรติ	1
การทวนสอบผลสัมฤทธิ์รายวิชา คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย รองศาสตราจารย์ นฤมล สีนสุพรรณ อิตารัตน์ เลิศวิทยากุล พงศกร ทวันเวช โศภิชฐ์ นามขำ อัญญรัตน์ เนาววิบูลย์พร กัลยา ปังประเสริฐ อภิญญา บ้านกลาง เป็ญจมาภรณ์ เวชการ	6
มุมมองด้านการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น สู่ความเป็นเลิศในศตวรรษหน้า พระวุฒพงษ์ เพียรภูเภา รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญณี แนนรท	11
วัฒนธรรมการเรียนการสอนตามแนววิถีพุทธของโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี อุมาพร ภูศรีโสม	21
แนวทางการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินงานของโรงเรียนท่าคันโทวิทยาการ อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ธมตญา นาเมืองรักษ์	30
การพัฒนาระบบกลไกสนับสนุนเสริมสร้างศักยภาพการเรียนการสอนปรับฐานคิดเชิงบวกเรื่องเพศวิถีศึกษา รอบด้านในโรงเรียนเพื่อลดปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียน โรงเรียนจระเข้วิทยายน อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ลลันลลิน ศรีทองอร่าม รองศาสตราจารย์ วิณา อิศรางกูร ณ อยุธยา ดร.กุลลาภ ปุริสาร	44
การพัฒนามนุษย์ในชุมชนท้องถิ่นกับความเป็นพลเมือง เสกสรรค์ สนวา อภิชาติ ใจอารีย์ ระวี สัจจโสภณ	55
พฤติกรรมเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาล ในจังหวัดอุดรธานี สจี กุลธวัชวงศ์น ภาเขตต์ พลยะเรศ รุจิรา พลแพงขวา เกียรติพร จันโทภาส พรธิภา ชินภา อาวุธ วงศ์สว่าง	64
ผลของหลักสูตรแฝงที่มีต่อคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ เสาวลักษณ์ แยมตรี กัลยา ปังประเสริฐ ทิพธิญา เฮียงสอน นิภา ไทโส	70
ความสัมพันธ์ระหว่าง Omni Channel Marketing กับพฤติกรรมผู้บริโภคธุรกิจค้าปลีก กิตติพงศ์ คงธนาทรัพย์ อิศราภรณ์ ลาตละคร	78

สารบัญ

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดกลางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 25 จังหวัดขอนแก่น : กรณีศึกษา โรงเรียนวงแหวนวิทยาคม ว่าที่ร้อยตรีหญิงสุพิศ โสภา ดร.กุลลาป ปุริสาร	84
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศในการใช้บริการกิจกรรมเพื่อสุขภาพ ในหัวหิน ประเทศไทย จินณพัช ปทุมพร	95
กลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย โดยการขยายสาขาศูนย์บริการยางรถยนต์ ในเขตพื้นที่ อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ เชอร์รี่ เกียรติพนมแพ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์	107
ประสิทธิผลในการพัฒนาการจัดการธุรกิจขยะรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย สัมพันธ์ ศิริคะณรัตน์	116
การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานสารบรรณ อาบจิตร กอมาตย์สุวิทย์ ขุนอยู่นงคันทน์ ไพบูลย์	128
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคognition เสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านต่อความสามารถ ในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภัทรวดี สุวรรณดี จุฬามาศ จันทศรีสุต ชาติชาย ม่วงปฐม	141
แนวทางพัฒนาทักษะการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ 25 : กรณีศึกษาโรงเรียนหนองขามพิทยาคม อุดม นวน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนใจ ไชยบุญเรือง ดร.กุลลาป ปุริสาร	150
กลยุทธ์โลจิสติกส์ที่มีประสิทธิผลของอุตสาหกรรมเซรามิกในเขตภาคเหนือ วุฒินันท์ รัตนกรณ ดร.ณอมศักดิ์ สุวรรณน้อย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุมาวรรณ วาทกิจ	161
Factors Related to the Development of the Twenty-First Century's Foreign Language Learning Potentialities of Elementary Schoolstudents in Phon District, Khon Kaen Province Sonjai Chaibunruang Thawatchai Chaibunruang Aomtip Romphruek Udom Nuan	172
การส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทยโดยใช้กิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ นพพร วรรณทอง	184

กฎหมายป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพของสัตว์ : มุมมองเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย Cruelty Prevention and Welfare of Animal Act: Perspective on Law Enforcement

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร อานันทศิริเกียรติ¹

บทนำ

หากจะกล่าวไปแล้ว สัตว์เป็นสิ่งที่มีความมีชีวิตจิตใจ มีลักษณะใกล้เคียงกับมนุษย์ เพียงแต่การแสดงออกหรือการสื่อสารอาจจะไม่สามารถรับรู้และเข้าใจได้ทั้งหมด แต่สัตว์ก็เป็นเพื่อนร่วมโลกของมนุษย์ มีความเกี่ยวข้องกับมนุษย์เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ป่าที่อยู่ตามธรรมชาติหรือที่มนุษย์นำมาเลี้ยงดูจนกลายเป็นสัตว์ที่อยู่ตามบ้าน นอกจากนี้มนุษย์ยังได้อาศัยแอบอิงเอาประโยชน์จากสัตว์หลายประการ ทั้งการใช้เป็นอาหาร ใช้งาน ใช้เพื่อความบันเทิง ตลอดจนการทดลองต่าง ๆ แต่การปฏิบัติต่อสัตว์ในหลายกรณีก็เป็นการกระทำที่เป็นการทารุณกรรม เป็นไปเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์จนเกินความพอดี ไม่สมเหตุสมผลทั้ง ๆ ที่มนุษย์ได้ซื้อว่าเป็นสัตว์ประเสริฐ มีความคิดวิไลซ์กว่าสิ่งมีชีวิตอื่น การกระทำทารุณกรรมต่อสัตว์จึงเป็นการแสดงออกถึงความโหดร้ายทางจิตใจและความเสื่อมทางสังคม ต่อมาจึงได้มีการเริ่มตระหนักเกี่ยวกับสิทธิของสัตว์ การปฏิบัติต่อสัตว์ด้วยความมีมนุษยธรรม ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตร่วมโลก ดังเช่นในประเทศอังกฤษที่มีการรณรงค์เกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19 มีการออกกฎหมาย Act to Prevent the Cruel And Improper Treatment of Cattle of 1822 และพัฒนาต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน คือ Animal Welfare Act 2006 ซึ่งมีการเน้นหนักทั้งในด้านของการปฏิบัติต่อสัตว์ การจัดสวัสดิภาพของสัตว์ให้เหมาะสม ส่วนทางด้านของประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา และประเทศอื่น ๆ รวมทั้งภาคพื้นยุโรปก็ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้ มีการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องมากมาย การให้ความสนใจรับรู้และคุ้มครองสิทธิของสัตว์จึงเป็นกระแสโลกที่ยอมรับกันโดยทั่วไป

สำหรับกรณีของประเทศไทยนั้น ดังที่ทราบกันอยู่แล้วว่า ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยก็มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์ไว้ แต่อยู่ในส่วนของความผิดละเมิด² ซึ่งก็เป็นการบัญญัติไว้ในฐานะเป็นความผิดหนึ่งทางอาญา แต่ในส่วนของการจัดเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์นั้นยังไม่มีกฎหมายที่แน่นอนชัดเจน จนกระทั่งต่อมาได้มีการออกพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ใช้บังคับ³ เป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยได้ตระหนักเกี่ยวกับเรื่องสิทธิของสัตว์และมุ่งหมายที่จะจัดการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการกระทำทารุณกรรมหรือไม่เหมาะสมต่อสัตว์รวมทั้งการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้ดีขึ้น ดังที่ปรากฏตามเจตนารมณ์ของกฎหมายตามหมายเหตุท้ายกฎหมาย ความว่า เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อม จึงควรได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกกระทำการทารุณกรรม และเจ้าของสัตว์ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การขนส่ง การนำสัตว์ไปใช้งาน หรือใช้ในการแสดง ดังนั้น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

¹ คณบดีคณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

² มาตรา 381 ผู้ใดกระทำการทารุณต่อสัตว์ หรือฆ่าสัตว์โดยให้ได้ รับทุกข์เข็ญอันไม่จำเป็น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 382 ผู้ใดใช้ให้สัตว์ทำงานจนเกินสมควรหรือใช้ให้ทำงาน อันไม่สมควร เพราะเหตุที่สัตว์นั้นป่วยเจ็บ ขราหรืออ่อนอายุ ต้อง ระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

³ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 131 ตอนที่ 87 ก 26 ธันวาคม 2557

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเราจะมีกฎหมายที่ทันสมัยหรือชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่กฎหมายก็อาจจะไม่เกิดผลเท่าที่ควรในทางปฏิบัติหากการบังคับใช้ไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บทความนี้จะจึงใคร่ขอกล่าวถึงมุมมองหรือข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับปัญหาในการบังคับใช้ต่อไป โดยจะกล่าวถึงภาพรวมในส่วนที่สำคัญและส่งผลต่อการบังคับใช้กฎหมายตามลำดับ ดังนี้

1. เกี่ยวกับสภาพการณ์ในการออกกฎหมาย

เกี่ยวกับสภาพการณ์ในการออกกฎหมายฉบับนี้ กล่าวได้ว่ามีลักษณะของความขัดแย้งระหว่างฝ่ายที่เห็นแตกต่างกัน ในขณะที่ฝ่ายที่ต้องการให้มีการออกกฎหมายก็ต้องการกฎหมายที่มีการบัญญัติถึงรายละเอียดที่ชัดเจน โดยเฉพาะประเด็นการกระทำทารุณกรรมสัตว์ การออกกฎหมายจึงไม่ใช่เป็นการก่อรูปของกฎหมาย ที่มีเวลาในการแสดงความคิดเห็น ศึกษาข้อมูล รับฟังความคิดเห็นจนเกิดการสุกงอมนำไปสู่การออกกฎหมายที่จะเป็นที่ยอมรับร่วมกันได้ในระดับหนึ่ง ดังนั้น เมื่อออกมาเป็นกฎหมายจึงอาจจะไม่เป็นที่ยอมรับหรือเข้าใจเท่าที่ควร อาจมีปัญหาในการหาทางหลีกเลี่ยงหรือหาช่องโหว่ของกฎหมาย เกิดเป็นปัญหาในการใช้กฎหมายในทางปฏิบัติ เพราะรายละเอียดตามกฎหมายนั้นเป็นเรื่องทางปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่

2. เกี่ยวกับสภาพการณ์รับรู้ในหมู่ประชาชน

กฎหมายฉบับนี้นั้น เป็นที่กล่าวได้ว่ามีผลกระทบต่อประชาชนในแง่ของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่างๆ ในการปฏิบัติต่อสัตว์ แต่ในแง่ของการรับรู้ของสมาชิกในสังคมเกี่ยวกับกฎหมายฉบับนี้นั้นอาจจะไม่รับรู้ได้ในวงกว้างหรือไม่อาจเข้าใจได้เองแท้ จึงเกิดกรณีการล้อเลียนในทำนองที่ว่า ทำร้ายคน โทษเบากว่าทำร้ายสัตว์ เมื่อการรับรู้มีน้อย ความเข้าใจและรู้สึกเกี่ยวกับกฎหมายก็เป็นเรื่องที่เป็นปัญหาและนำไปสู่การปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเหมาะสม เพราะไม่รู้หรือปฏิบัติไม่ถูกต้อง ไม่ต่างอะไรกับกฎหมายจารีตประเพณีส่วนมากที่ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจะมีมุมมองเกี่ยวกับการเกรงกลัวการถูกปรับจับกุม มากกว่าที่จะเข้าใจว่ากฎหมายมุ่งประสงค์ในการคุ้มครองให้ตนเองเกิดความปลอดภัยในการขับขี่ เมื่อไม่เข้าใจกฎหมายดีพอก็ไม่เกิดการตระหนักในการปฏิบัติตามกฎหมายหรือกระทำให้ไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องของสัตว์ที่ต้องมีการปรับเปลี่ยน

พฤติกรรมในการปฏิบัติต่อสัตว์ซึ่งอาจจะกลายเป็นมาตรฐานใหม่ แนวใหม่ที่ตนไม่รู้หรือรับสภาพดังกล่าวไม่ได้ ดังจะเห็นได้จากข่าวกรณีสาวประเภทสองโยนสุนัขพันธุ์ชิววา จากระเบียงอพาร์ทเมนต์ ชั้น 5 เพียงเพราะเกิดความโมโหที่สุนัขที่เพื่อนนำมาขอพักอาศัยอยู่ด้วยทำให้ห้องสกปรก

3. เกี่ยวกับลักษณะของกฎหมาย

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มีทั้งหมด 36 มาตรา โดยแบ่งออกเป็นหมวดทั้งหมด 8 หมวด และมีบทเฉพาะกาล ลักษณะรายละเอียดของกฎหมายเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ที่สำคัญและให้อำนาจเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐในการดำเนินการต่าง ๆ ในรายละเอียดให้เป็นไปตามกฎหมาย มีการกำหนดรายละเอียดหลักเกณฑ์ปลีกย่อยต่าง ๆ ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายจะได้ผลมากน้อยเพียงใด จึงขึ้นอยู่กับฝ่ายรัฐหรือเจ้าหน้าที่บ้านเมืองเป็นหลัก ทั้งในแง่ของการออกกฎหมายรายละเอียดต่าง ๆ จนกระทั่งการเอาใจใส่สอดส่องดูแลให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งในทางปฏิบัตินั้นก็เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่าการบริหารจัดการในภาครัฐนั้นมักมีข้อจำกัดมากมายหลายประการ กรณีต่าง ๆ ดังกล่าวจึงย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย การดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย

4. เกี่ยวกับความร่วมมือของภาคเอกชน

การบังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ได้มีการออกแบบกฎหมายหรือจัดวางกลไกที่เน้นหนักต้องมีการอาศัยความร่วมมือจากภาคเอกชนเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการมีบทบัญญัติเกี่ยวกับองค์การจัดสวัสดิภาพสัตว์⁴ ซึ่งจะมิบทบาทด้านการปฏิบัติงานเป็นเครือข่ายร่วมกับทางราชการ การประชาสัมพันธ์ การแก้ไขปัญหาการทารุณกรรมสัตว์

นอกจากนี้ยังมีกรณีเกี่ยวกับการให้เอกชนจัดตั้งสถาน
สงเคราะห์สัตว์⁴ โดยจะได้รับการสนับสนุนต่าง ๆ จาก
ภาครัฐ ดังนั้น บทบาทภาคเอกชนจึงมีความสำคัญต่อการ
บังคับใช้กฎหมายฉบับนี้เป็นอย่างมาก ความสำคัญจึง
ขึ้นอยู่กับ การสอดประสานแสวงหาความร่วมมือหรือ
เชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม
ในทางปฏิบัติต่อไป

5. ทิศทางที่ควรจะเป็น

จากประเด็นภาพรวมอย่างกว้าง ๆ ที่นำเสนอมา
ดังกล่าวแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า การบังคับใช้กฎหมาย
พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัด
สวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 อาจจะเป็นปัญหาอยู่บ้าง
ในทางปฏิบัติ หากมีการดำเนินการที่เหมาะสมหรือ
ตระหนักในข้อจำกัดต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นก็อาจจะทำให้
สามารถแก้ไขปัญหาหรือดำเนินการต่าง ๆ ได้ในทางที่
น่าจะได้ผลดีและบรรเทาปัญหาหลงไปได้บ้าง จึงใคร่ขอ
เสนอเป็นข้อพิจารณาหรือแนวทางข้อสังเกตในประเด็นที่
เกี่ยวข้องพอสังเขป ดังนี้

1. ควรมีการจัดวางระบบและแนวทางในการสร้าง
ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
กฎหมาย เจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยอาจจะเริ่มตั้งแต่
สถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ โดยมุ่งให้เข้าใจ
อย่างลึกซึ้งและตระหนักเกี่ยวกับสิทธิของสัตว์ การคุ้มครอง
สัตว์ การดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ เข้าใจกฎหมายว่า
เป็นอย่างไร มีความจำเป็นอย่างไร เกี่ยวพันกับภาพพจน์
ปัญหาส่วนรวมของประเทศชาติอย่างไร ทิศทางกระแสโลก
เป็นอย่างไร ซึ่งการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ต้องทำอย่าง
ต่อเนื่องและอาศัยกลไกสื่อต่าง ๆ ที่เข้าถึงได้ในวงกว้าง มี
การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ปล่อยให้เงียบหาย

2. ควรเน้นการป้องกันปัญหาเป็นหลัก เพราะ
จะเป็นการบังคับใช้กฎหมายที่ยั่งยืนและเกิดผลที่ดี
เนื่องจากเราไม่ต้องการเพียงทำให้บุคคลเกรงกลัว
กฎหมาย แต่ต้องการให้คนเคารพกฎหมาย นับถือ
กฎหมาย (respect the law) ยอมรับว่ากฎหมายเป็น
ส่วนหนึ่งของสังคม เป็นเครื่องมือทำให้สังคมเกิดความ
สงบสุขเป็นประโยชน์แก่ทุกฝ่าย ดังนั้นจึงต้องมีการเอาใจ
ใส่ป้องกันปัญหาการละเมิดต่อกฎหมาย เช่น การจัด
ระเบียบเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ การปฏิบัติต่อสัตว์ การขอ
ความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชน
ที่ร่วมมือกัน การมีนโยบายจำกัด หรือ no pet policy
ในบางกรณี บางพื้นที่หรือตามประเภทของสัตว์ การมี
ช่องทางต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถ
เข้าถึงได้โดยง่าย ทำให้ไม่ต้องแอบอ้างสัตว์จรจัด เจ็บป่วย
หรือปล่อยทิ้งเพราะมีจำนวนมาก ไม่สามารถจะเลี้ยงดูได้
สิ่งเหล่านี้เป็นรายละเอียดในส่วนของภาคปฏิบัติที่
จำเป็นต้องกระทำ จะรอให้ตัวบทกฎหมายเป็นเครื่องมือ
แก้ไขปัญหาทั้งหมดนั้นย่อมเป็นไปได้ การดำเนินการ
กรณีต่าง ๆ ก็อาจศึกษาเทียบเคียงกับกรณีของต่างประเทศ
ซึ่งมีพัฒนาการเกี่ยวกับเรื่องนี้มาเป็นระยะเวลายาวนาน

3. การเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน
การเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนนั้น เป็นเรื่องที่มี
ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะพระราชบัญญัติป้องกันการ
ทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557
มีการออกแบบหรือกำหนดแนวทางให้มีการส่งเสริมให้
ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านของการจัดสวัสดิภาพ
สัตว์และการสงเคราะห์สัตว์ ฝ่ายรัฐจึงต้องสนับสนุน
ผลักดันให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือที่กว้างขวางและ

⁴ มาตรา 11 คณะบุคคลหรือนิติบุคคลใดมีวัตถุประสงค์หรือดำเนินการที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และไม่มีวัตถุประสงค์ในการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อนายทะเบียน หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียน ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

⁵ มาตรา 14 เพื่อสนับสนุนการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้ผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ดำเนินการในลักษณะที่ไม่มี วัตถุประสงค์ในการเมืองหรือไม่แสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ต่อนายทะเบียนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียน ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

เกิดผลในทางปฏิบัติเคียงคู่กันไปโดยมีการปฏิบัติงานในเชิงรุกมากขึ้น

4. เกี่ยวกับการลงโทษ เกี่ยวกับการลงโทษนั้น ถ้าพึงเพียงโทษจำคุกและปรับอาจไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดความหลาบจำและรับรู้ถึงความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับสิทธิของสัตว์ การคุ้มครองสัตว์ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางที่เหมาะสม ดังนั้น ในการฟ้องร้องคดีควรพยายามเสนอมาตรการทางเลือกต่าง ๆ ที่จะทำให้ศาลมีโอกาสใช้ดุลพินิจการลงโทษที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น เช่น การขอให้มีการใช้วิธีคุมประพฤติ การให้บำเพ็ญประโยชน์ ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการดูแลสัตว์ ช่วยเหลือสัตว์ การรับการฝึกอบรมเพื่อปรับทัศนคติ การติดตามผลหลังการพ้นโทษ การใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย ห้ามประกอบอาชีพหรือทำงานที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ เป็นต้น

5. การบังคับใช้กฎหมายนั้น การบังคับใช้กฎหมาย เป็นเรื่องของการบริหารจัดการ และต้องเป็น การบริหารจัดการแบบครบวงจร กล่าวคือ การนำเสนอ สร้างความรู้ในกฎหมาย การดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ตลอดจนการประเมินผลหรือทบทวนเกี่ยวกับกฎหมาย ซึ่งในประการหลังสุดเป็นเรื่องที่มีความสำคัญแต่ เป็นสิ่งที่ไม่ค่อยได้ดำเนินการ การประเมินผลหรือทบทวน ปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาจะทำให้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย เพราะสภาพแวดล้อมต่าง ๆ นั้นเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว บางครั้งกฎหมาย ก็อาจเป็นอุปสรรคสำคัญในการบังคับใช้ เพราะเกิดความ ไม่เหมาะสมหรือมีช่องว่างช่องโหว่ให้บิดเบือนเปลี่ยนแปลง ไปในทิศทางที่ไม่เหมาะสม จำเป็นต้องมีการทบทวนแก้ไข ปัญหา หากจะต้องมีการแก้ไขกฎหมายใหม่ก็จำเป็นต้อง กระทำ และจะทำให้การแก้ไขกฎหมายมีความเหมาะสม อย่างยิ่งเพราะอยู่บนพื้นฐานข้อมูลที่มีการตรวจสอบ ประเมินผลในทางปฏิบัติมาโดยตลอด ดังนั้นหาก หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับกฎหมายฉบับนี้ให้ ความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการดังกล่าวก็จะช่วยให้ การบังคับใช้กฎหมายเกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ

บทสรุป

กฎหมายนั้นมีการบัญญัติออกมาเพื่อวาง หลักเกณฑ์หรือแนวทางรองรับปัญหาต่าง ๆ ที่พบเห็นหรือ เฝ้าที่คาดการณ์ได้ในอนาคตในขณะที่มีการบัญญัติ กฎหมาย ซึ่งการออกพระราชบัญญัติป้องกันการ ทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ก็เช่นเดียวกันนับว่าเป็นกฎหมายที่มีความทันสมัยและ แสดงออกถึงความก้าวหน้าของประเทศไทยเกี่ยวกับสิทธิ ของสัตว์ การคุ้มครองสัตว์ มีกฎหมายที่เหมาะสมเกี่ยวกับ เรื่องนี้โดยเป็นไปตามทิศทางของกระแสโลก การบังคับใช้ กฎหมายในทางปฏิบัติจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพราะ จะเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของกฎหมาย ทำให้ สามารถแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการกระทำทารุณกรรมต่อ สัตว์ได้อย่างยั่งยืน การจัดสวัสดิภาพสัตว์และการ สงเคราะห์สัตว์เป็นไปอย่างเหมาะสมและสังคมใน ภาพรวมเกิดความเรียบร้อยและสงบสุขทั่วกัน

บรรณานุกรม

1. ณรงค์ ใจหาญ. (2560). "สิทธิและความ รับผิดของสัตว์ตามกฎหมายไทยและ ต่างประเทศ" สืบค้นเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2560 จาก <https://www.siamrath.co.th/httpbl/withelist>
2. ฉันทรัตน์ วิจารณ์วรรณ. (2551). "มาตรการทาง กฎหมายในการป้องกัน การทารุณกรรม สัตว์." วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2551.
3. พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557.
4. พ.ร.บ. คุ้มครองสัตว์ เพื่อสัตว์เพื่อคนเพื่อใคร. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2560 จาก www.khunprajub.com/2015/08/15/ ย้อนรอย พ.ร.บ. ทารุณกรรมสัตว์สืบค้นเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2560, จาก <http://www.nationtv.tv/main/special/>
5. ศุทธิณี อยู่สวัสดิ์. (2558). "ปัญหาการตีความ กฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์ ศึกษา

เปรียบเทียบกฎหมายไทยและอังกฤษ”.

วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 8
ฉบับที่ 2 (พฤศจิกายน 2558) หน้า 7-23.

6. **Animal Protection Laws of the United States of America and Canada.** สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2560 จาก aldf.org/...animals/animal-protection-laws-of-the-united-states-of-america
7. **Animal Welfare Act 2006 Thailand passes new animal rights legislation.** สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2560 จาก www.aacoth.com/2015/.../thailand-passes-new-animal-rights-legislation.

การทวนสอบผลสัมฤทธิ์รายวิชาคณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

The verification of course achievement, Faculty of Nursing, College of Asian Scholars

รองศาสตราจารย์ นฤมล สีนสุพรรณ¹
ธิดารัตน์ เลิศวิทยากุล², พงศกร ทวันเวช³
โสภิชญ์ นามขำ⁴, ธัญญรัตน์ เนาววิบูลย์พร⁵
กัลยา ปังประเสริฐ⁶, อภิญญา บ้านกลาง⁷
เบญจมาภรณ์ เวชการ⁸

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ เพื่อทวนสอบผลสัมฤทธิ์รายวิชา ที่จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย และเพื่อพัฒนามาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวังนั้น ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.)

วิธีการ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาตามแผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรรายวิชา (Curriculum Mapping) โดยคณะกรรมการได้จับคู่ร่วมกันทวนสอบรายวิชา คู่ละ 5 รายวิชา รวม 20 รายวิชา ภายหลังการทวนสอบรายวิชาที่ได้แบ่งไว้ คณะกรรมการทุกคนได้ร่วมกันอภิปรายและสรุปผล

ผลการดำเนินงาน รายวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีทั้งหมด 59 รายวิชา ได้ทำการทวนสอบรายวิชา 20 รายวิชา (ร้อยละ 33.90) ซึ่งรายวิชาส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนและประเมินผลการเรียนรู้ได้ครอบคลุม มีเพียงบางรายวิชาที่ไม่ครอบคลุมและบางรายวิชา พยายามจัดกิจกรรมให้หลากหลาย แต่เนื่องจากเวลาอันจำกัดจึงไม่สามารถดำเนินการได้ครบตามเนื้อหาที่กำหนดไว้

การประเมินผลการเรียนรู้ บางวิชารายละเอียดข้อสอบไม่มี มีแต่การวิเคราะห์ข้อสอบซึ่งการประเมินผลการเรียนรู้ส่วนใหญ่ ใช้ข้อสอบปรนัยและการปฏิบัติ

ดังนั้นควรกระจาย Curriculum Mapping ให้อาจารย์ผู้เกี่ยวข้องทุกรายวิชาเพื่อจะได้จัดการเรียนการสอนได้ครอบคลุมสำหรับข้อสอบปรนัย ภายหลังวิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อที่จะมีการวิพากษ์ข้อสอบ และนำข้อสอบที่ดีมาใช้โดยจัดทำเป็นคลังข้อสอบ เพื่อใช้ทดสอบนักศึกษาต่อไป

คำสำคัญ : ทวนสอบรายวิชาคณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

¹รองศาสตราจารย์ บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

^{2,4,5,7,8}อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

^{3,6}อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

Abstract

This qualitative research was verification of course achievement as teaching and learning in Nursing Science program, Faculty of Nursing, College of Asian Scholars. To ensure that Expected learning outcomes. The operation was successful. According to the standard framework of National Higher Education Commission. The objective verification was to ensure that the expected learning outcomes were successful operation, according to the Thai Qualifications Framework for Higher Education (TQF: HE)

Method: The Committee has determined the distribution of responsibilities, standards, learning outcomes from the Curriculum Mapping, by matching the committee jointly completed by 5 subjects each pair, total 20 subjects and also all committee members discussed and summarized after the verification of course achievement.

The results were as follows: 59 Subjects in the Bachelor of Nursing Science Program were 20 subjects verified of course achievement accounted for 33.90%. The most of the subjects in the Nursing Science Program had coverage in outcome learning evaluation. Even though, the Faculty was trying to provide many activities in diversity instruction in the program, but not covered every subject because time limitation.

Some subjects no examination details for evaluation of learning outcome, but there is especially an analysis of the examination, which most assessments of learning by objective test and subjective test.

Therefore, the Curriculum Mapping should be distributed to all relevant instructors so that the curriculum can be covered. For objective test that after analyzing the test in order to review the test and take a good test by the inventory to test the next generation of student.

Keywords : The verification of course achievement, Faculty of Nursing, College of Asian Scholars

1. บทนำ

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เป็นสถาบันการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต โดยในการจัดการเรียนการสอนจะต้องมีกระบวนการทวนสอบผลสัมฤทธิ์รายวิชา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบในระบบการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า มาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวังนั้น มีการดำเนินการจนบรรลุผลสำเร็จ

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 43 (1) แห่งพระราชบัญญัติ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ.2546 ผศ.ดร.กษม ชนะวงศ์ อธิการบดี วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จึงแต่งตั้งคณะกรรมการทวนสอบผลสัมฤทธิ์รายวิชา

คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ดังรายนามต่อไปนี้

1. รศ.นฤมล สีนสุพรรณ
ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ธิดารัตน์ เลิศวิทยากุล
รองประธานกรรมการ
3. อาจารย์พงศกร ทวันเวช
กรรมการ
4. อาจารย์ไศลักษณ์ งามขำ
กรรมการ
5. อาจารย์ธัญญรัตน์ เนาววิบูลย์พร
กรรมการและเลขานุการ
6. อาจารย์กัลยา ปิงประเสริฐ
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

7. อาจารย์อภิญญา บ้านกลาง
ผู้ประสานงานทั่วไป
8. อาจารย์เบญจภรณ์ เวชการ
ผู้ช่วยผู้ประสานงานทั่วไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อทวนสอบผลสัมฤทธิ์รายวิชาที่จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

2.2 เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ามาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวังนั้นมีการดำเนินการจนบรรลุผลสำเร็จตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.)

3. วิธีการ

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยคณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาตามแผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ จากหลักสูตรรายวิชา (Curriculum Mapping) โดยคณะกรรมการได้จับคู่ร่วมกันทวนสอบรายวิชา คู่ละ 5 รายวิชา รวม 20 รายวิชาเป็นการทวนสอบเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนรายวิชา การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคต่างๆ การวิเคราะห์ข้อสอบ ในแต่ละรายวิชา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (มคอ.3 , มคอ.4 และ มคอ.5)^{3,4} ภายหลังการทวนสอบรายวิชาที่ได้แบ่งไว้ คณะกรรมการทุกคนได้ร่วมกันอภิปรายและสรุปผล

4. ผลการดำเนินงาน การทวนสอบผลสัมฤทธิ์รายวิชา 20 รายวิชา

ภาคการศึกษา/ปีการศึกษา	ชั้นปี	รายวิชาที่ทวนสอบ
ภาคการศึกษาที่ 1/2559	ปี 1	400 125 เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
	ปี 2	503 204 กรประเมินภาวะสุขภาพ 503 207 หลักการและเทคนิคการพยาบาล
	ปี 3	503 321 สุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช 2 503 327 การพยาบาลครอบครัวและชุมชน 1 503 328 ป.การพยาบาลครอบครัวและชุมชน 1 503 311 การพยาบาลเด็กและวัยรุ่น 2
	ปี 4	503 429 การพยาบาลครอบครัวและชุมชน 2 503 426 ป.การพยาบาลมารดาและทารก 2 503 316 ป.การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 2 503 415 การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 2
ภาคการศึกษาที่ 2/2559	ปี 1	503 102 การพัฒนาวิชาชีพการพยาบาล 502 109 จิตวิทยาพัฒนาการ
	ปี 2	502 206 โภชนศาสตร์สุขภาพ 503 205 การส่งเสริมสุขภาพ 503 220 ป.สุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช 1 503 206 จริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพพยาบาล
	ปี 3	503 323 การพยาบาลมารดาทารก 1
	ปี 4	503 402 ป.การรักษายาบาลา
ภาคการศึกษาที่ 3/2559	ปี 1	502 210 การสอนและการให้คำปรึกษา

ภาคการศึกษา/ปีการศึกษา	ชั้นปี	รายวิชาที่ทวนสอบ
	ปี 2	503 210 ป.การพยาบาลเด็กและวัยรุ่น 1 503 214 การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 1
	ปี 3	503 418 ป.การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ
รวม		20 รายวิชาจากรายวิชาที่เปิดสอนทั้งหมด 59 รายวิชา คิดเป็น 33.90%

5. อภิปรายและข้อเสนอแนะ

5.1 ด้านรายวิชา

1) บางรายวิชาไม่ครอบคลุม บางรายวิชาขาด เช่น การให้นักศึกษาทำรายงาน การค้นคว้าเชิงวิจัย

ข้อเสนอแนะ : ควรดู Curriculum Mapping จะได้ตรงตามเนื้อหา และปรับเอกสารอ้างอิงให้ทันสมัยมากขึ้น

2) ผู้สอนบางรายวิชา พยายามจัดกิจกรรมให้หลากหลาย แต่เนื่องด้วยเวลาจำกัด ทำให้ไม่สามารถดำเนินการตามที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ : ควรมีการยืดหยุ่นปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดไว้

3) มคอ.4 หรือ มคอ.5 ควรให้เห็นแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น

ข้อเสนอแนะ : ควรกระจาย Curriculum Mapping ให้อาจารย์ผู้เกี่ยวข้องทุกรายวิชา และควรเพิ่มเติมคำอธิบายรายวิชาใน มคอ.4 (คู่มือรายวิชาปฏิบัติการพยาบาล) เพื่อให้สอดคล้องกับการประเมินผลการเรียนรู้มากขึ้น และในการเรียนจัดกิจกรรมการสอนควรให้รายละเอียดการประเมินตาม มคอ. 6 ด้านให้ชัดเจนว่าประเมินอย่างไร ให้เห็นความสอดคล้องกับรายวิชา

5.2 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้

1) บางรายวิชารายละเอียดข้อสอบไม่มี แต่การวิเคราะห์ข้อสอบ

ข้อเสนอแนะ : ควรใส่รายละเอียดข้อสอบ พร้อมผลการวิเคราะห์มาด้วยกัน

2) การประเมินผลการเรียนรู้ ส่วนใหญ่ประเมินเฉพาะภายหลังการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ : การประเมินผลการเรียนรู้

ก่อนการเรียนการสอน ระหว่างการเรียนการสอนและภายหลังการเรียนการสอนควรจัดให้มีการประเมินผลทุกรายวิชา เพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสม และการวัดประเมินผลให้ครอบคลุม มคอ.5 และ มคอ.6 โดยเฉพาะทักษะการวิเคราะห์ตัวเลขควรปรับแก้ไขความไม่สอดคล้องของ มคอ. 3 และการปฏิบัติจริง เช่นใน มคอ.3 การแบ่งสัดส่วนคะแนนสอบ 2 ครั้ง คือกลางภาคกับปลายภาค แต่การปฏิบัติจริงมีการสอบ 4 ครั้งเป็นต้น และ การเขียนมคอ. 5,6 ควรเขียนให้เป็นรูปธรรมชัดเจนเพื่อนำไปสู่การพัฒนา และนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนได้จริง

3) มีการวิเคราะห์ข้อสอบให้เห็นความยากง่ายของข้อสอบ

ข้อเสนอแนะ : ควรมีการวิพากษ์ข้อสอบ และนำข้อสอบที่ดีมาใช้ และ คุณภาพของข้อสอบส่วนใหญ่ค่าความยากของข้อสอบ (p) อำนาจจำแนก(r) และค่าความเชื่อมั่น(KR-20) จะอยู่ในระดับปานกลาง ควรมีแนวทางพัฒนาต่อไป ให้ข้อสอบคุณภาพที่สูงขึ้น

4) ข้อสอบบางรายวิชาเป็นปรนัย บางครั้งเป็นปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ : ข้อสอบควรพัฒนาให้มีคุณภาพสูงขึ้น ควรมีข้อสอบอัตนัย เพื่อทวนสอบข้อคิดเห็นของนักศึกษามากขึ้น

5.3 ด้านกระบวนการทวนสอบผลสัมฤทธิ์

1) มีแบบฟอร์มการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน และสอดคล้องกับหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ : แบบฟอร์มทวนสอบควร
แยกรายวิชาภาคทฤษฎี และปฏิบัติเพื่อความสอดคล้อง
มากขึ้น

2) เอกสารเสนอให้คณะกรรมการทวน
สอบบางรายวิชาไม่ครบถ้วนในส่วนของคุณสอบในรายวิชา
ปฏิบัติการพยาบาล

ข้อเสนอแนะ : เอกสารเพิ่มเติมที่ควรต้อง
ส่งประกอบการทวนสอบ คือ ข้อสอบลงในรายวิชา
ปฏิบัติการพยาบาล และข้อหลักฐานการวิพากษ์ข้อสอบ
เพิ่มในรายวิชาทฤษฎี และตรวจสอบการรายละเอียด
การเรียนภาคการศึกษาให้ถูกต้อง กับเอกสารการเรียน
การสอน เช่นเป็นการจัดการเรียนการสอนปีการศึกษา
2559 แต่เขียนเป็น 2560

3) หลังการทวนสอบ ควรมีแผนพัฒนา
ปรับปรุงรายวิชาตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ
ทวนสอบ

ข้อเสนอแนะ : อาจารย์ประจำวิชาส่ง
แผนการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนตาม
ข้อเสนอแนะ ให้คณะกรรมการทวนสอบรับทราบ เพื่อจะ
ได้เกิดการนำไปใช้ปรับปรุงจริงในปีการศึกษาถัดไป

6. สรุป

คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ได้เปิดหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต โดยมีรายวิชาที่
เปิดสอนทั้งหมด 59 รายวิชา ได้ทวนสอบผลสัมฤทธิ์
รายวิชา 20 รายวิชา คิดเป็นร้อยละ 33.90 รายวิชาส่วน
ใหญ่จัดการเรียนการสอน และประเมินผลการเรียนรู้ได้
ครอบคลุม มีเพียงบางรายวิชาที่ไม่ครอบคลุม บางรายวิชา
พยายามจัดกิจกรรมให้หลากหลาย แต่ด้วยเวลาอันจำกัด
จึงไม่สามารถดำเนินการตามเนื้อหาที่กำหนดไว้

บางรายวิชารายละเอียดข้อสอบไม่มี มีแต่การ
วิเคราะห์ข้อสอบ และการประเมินผลการเรียนรู้ส่วนใหญ่
ใช้ข้อสอบปรนัยและการปฏิบัติ

ดังนั้น จึงควรกระจาย Curriculum Mapping
ให้อาจารย์ผู้เกี่ยวข้องทุกรายวิชา เพื่อที่จะได้จัดการเรียน
การสอนได้ครอบคลุม และข้อสอบควรเป็นอัตนัยบ้าง
เพื่อที่จะได้รู้ข้อคิดเห็นของนักศึกษามากขึ้น สำหรับ

ข้อสอบปรนัยภายหลังวิเคราะห์ข้อสอบควรมีการวิพากษ์
ข้อสอบ และนำข้อสอบที่ดีมาใช้โดยจัดทำเป็นคลังข้อสอบ
เพื่อใช้ทดสอบนักศึกษาต่อไป

7. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณอธิการบดี วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ที่เห็นความสำคัญ

คณบดี คณะพยาบาลศาสตร์ ที่อำนวยความสะดวก
สะดวกในทุกด้าน

คณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ ทุกท่านที่
ขยันขันแข็ง มีจิตวิญญาณของความเป็นครูบาอาจารย์

คณะกรรมการและผู้ประสานงาน ที่ร่วมแรง
ร่วมใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ

8. เอกสารอ้างอิง

1. คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
(2554) หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
หลักสูตรปรับปรุง
2. กษม ชนวงษ์ (2560) คำสั่งวิทยาลัยบัณฑิต
เอเชีย เลขที่ 043 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ
ทวนสอบผลสัมฤทธิ์รายวิชาคณะพยาบาล
ศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ประจำปี
การศึกษา 2559
3. ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ (2558) เอกสารการทวนสอบ
คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
4. ดรุณี รุจกรกานต์ (2558) การทวนสอบ
ผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ในหลักสูตร ตาม
กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ
เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ
สำหรับสถาบันอุดมศึกษา

มุมมองด้านการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตขอนแก่นสู่ความเป็นเลิศในทศวรรษหน้า

Perspective towards management of Mahachulalongkornrajavidyalaya University

KhonKaen Campus for performance excellence in the next decade

พระวุฒิพงษ์ เพียรภูเภา¹

รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญณี แร่อท²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น 2) วิเคราะห์แนวคิดด้านการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น สู่ความเป็นเลิศในทศวรรษหน้า และ 3) นำเสนอกรอบการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ในทศวรรษหน้า เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจจากนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก จำนวน 100 รูป/คนโดยการสุ่มแบบบังเอิญ และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น จำนวน 5 รูป/คนโดยการเลือกแบบเจาะจงวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยหาค่าเฉลี่ยความถี่ ร้อยละ ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) และสรุปนำเสนอผลเชิงพรรณนาความ ผลการศึกษา พบว่า

1. การบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น มุ่งจัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของคณะสงฆ์และสังคมในการพัฒนาประเทศ วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และพัฒนาด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2. การบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นในทศวรรษหน้า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D.=0.88) เมื่อศึกษาหลายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.69) ด้านการให้บริการวิชาการแก่สังคม ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.73) และด้านการวิจัย ($\bar{X}=3.80$, S.D.=0.87) ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ($\bar{X}=3.70$, S.D.=0.92) และ ด้านการผลิตบัณฑิต ($\bar{X}=3.65$, S.D.=0.96) ตามลำดับ

3. กรอบการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นในทศวรรษหน้า ต้องมุ่งเน้นพันธกิจของมหาวิทยาลัยซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องมีการบูรณาการทุกด้านภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เพื่อมุ่งสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้แบบพุทธสู่ความเป็นเลิศในทศวรรษหน้า

คำสำคัญ: มุมมองด้านการบริหารจัดการ, ความเป็นเลิศในทศวรรษหน้า, มหาวิทยาลัย

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² อาจารย์ประจำวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Abstract

This research had the following objectives: (1) To study the status of management of Mahachulalongkornrajavidyalaya University (Khon Kaen Campus); (2) To analyze concepts of management of Mahachulalongkornrajavidyalaya University (Khon Kaen Campus) toward excellence in the next decade century; and (3) To propose a framework for management of Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Data were drawn from 100 students of Mahachulalongkornrajavidyalaya University (Khon Kaen Campus) at the bachelor's, master's and doctoral level, by accidental sampling. The in-depth interviews were conducted with five University managers. This study had the following findings: (1) Management of the Mahachulalongkornrajavidyalaya University (Khon Kaen Campus) focuses on producing qualified graduates and personnel to meet the needs of the Sangha and society in developing the country. The focus is also on adding to the body of research and knowledge, while enhancing the arts and culture through academic management for the public good and developing students for the 21st century. (2) The level of management of the University is already at a high level (mean score of 4.66, S.D.=0.88). By components the means are 4.25 (S.D.=0.69) for arts and culture, 4.20 (S.D.=0.73) for academic management for society, 3.80 (S.D. = 0.87) for research, 3.70 (S.D. 0.92) for student preparedness for the 21st century, and 3.65 (S.D. = 0.96) for production of successful graduates. (3) The framework for management by the University in the 21st century includes a review of the mission of the University to see what areas need strengthening to improve student preparedness. There will be a need to integrate all fields of study so that they achieve the same standard of quality and are up to the national qualifications and ideals. This will enable this Buddhist institution of higher education to be in step with the developments of this new century.

Keywords: Perspective towards management, performance excellence in the next decade, university

บทนำ

มหาวิทยาลัยนับได้ว่าเป็นสถาบันที่มีบทบาทสูงสุด ในการเสริมสร้างคุณภาพของบุคลากรทุกระดับของประเทศ จำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ และเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ และเป็นแหล่งสร้างองค์ความรู้ของประเทศด้านต่าง ๆ ในอนาคตอีกไม่กี่ปีข้างหน้าจะเกิดเป็นความมั่งคั่งมั่นคง หรือการล่มสลายหายหน้าขึ้นอยู่กับวิถีคิด การวางแผนกลยุทธ์ และการจัดการในช่วงเวลานับต่อจากนี้ไป (รอฮีม ปรามาส, 2549) นอกจากจะเป็นแรงรวมความรู้ทางวิชาการแล้ว ยังเป็นสถาบันที่เริ่มต้นของความคิดสร้างสรรค์และการต่อยอดองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้กว้างขวางออกไปเพราะสถาบันการศึกษาเป็นสถาบันที่สร้างและพัฒนาบุคลากรคุณภาพ เพื่อให้มีโอกาส

ความรู้ความสามารถมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและสังคมส่วนรวมไปจนถึงประเทศชาติบ้านเมือง เกียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541)

เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเพราะเป็นแหล่งที่รวมและผลิตกำลังคนที่มีความสามารถในระดับสูงทุกสาขา ซึ่งกำลังคนเหล่านี้เองที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาชาติอารยประเทศ (สุบรรณ เอี่ยมวิจารณ์, 2550) สถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องเคลื่อนไหวอย่างมีแผนหรือทิศทางอย่างชัดเจนเพราะบริบทต่าง ๆ ล้วนส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมเหมือนแรงกดดันที่หนักอึ้งให้ต้องเปลี่ยนแปลงตัวเอง สิบพันท์ เกตุทัต (2548) กล่าวว่าแรงกดดันที่ทำให้

มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาต้องแข่งขันหรือเปลี่ยนแปลง มาจาก 1) โลกาภิวัตน์ ซึ่งมีการเปิดการค้าเสรี กลไกตลาด 2) สถาบันวิชาการวิชาชีพมีอยู่จำนวนมากจำเป็นต้องมีการแข่งขัน 3) เครือข่ายประชาสังคมวิถีชีวิต วัฒนธรรม ที่เปลี่ยนแปลงไป สอดคล้องกับ พิณสุตา สิริรังศรี (2552) ซึ่งให้ความเห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในสังคมโลก ที่อยู่ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และการแข่งขันบนพื้นฐานของความรู้เช่นเดียวกัน จึงมีความพยายามในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ควบคู่กับการดำรงอยู่บนวิถีชีวิตของความเป็นไทย ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรมที่สืบทอดกันมาจากอดีตสู่ปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ดังนั้น รัฐบาลแต่ละสมัยจึงตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาที่เป็นธงนำในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน จากสภาวะการแข่งขันที่สูงในปัจจุบันผู้บริหารของมหาวิทยาลัยจึงมีความจำเป็นที่ต้องสร้างความมั่นใจในทิศทางขององค์กรที่มุ่งสู่ความสำเร็จ ซึ่งแม้ว่าพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยจะเป็นด้านการเรียนการสอนและการวิจัยก็ตาม แต่ในการดำเนินการจะรวมถึงด้านอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น ด้านการบริการและความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นต้น

นับตั้งแต่ปี พุทธศักราช 2490 จนถึงปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้พัฒนามาโดยลำดับทั้งในด้านการบริหาร การจัดการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม การวิจัย การถ่ายทอดเทคโนโลยี ได้ขยายไปยังจังหวัดอื่น ๆ ที่มีความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ อาคาร และสถานที่ และเมื่อปี พ.ศ. 2528 พระราชสารเวที (สมณศักดิ์ในขณะนั้น) เจ้าอาวาสวัดธาตุ (พระอารามหลวง) และรองเจ้าคณะภาค 9 ในสมัยนั้น มีความดำริให้จัดตั้งมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตขอนแก่น เพื่อเป็นสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร ในจังหวัดขอนแก่น ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9 และในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยความสนับสนุนของเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธปาพจนจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร)

นายกสภามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและพระเถรานุเถระทุกระดับในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดขอนแก่น เมื่อทุกอย่างมีความพร้อมจึงเสนอเรื่องขออนุมัติการจัดตั้งไปยังมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้อนุมัติให้จัดตั้งวิทยาเขตขอนแก่นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2528 โดยใช้ชื่อเป็นทางการว่า มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตขอนแก่น (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น, 2559)

การมองผู้บริหารจัดการยุคใหม่ที่ดีนั้นจะต้องมีความคิดริเริ่ม เปิดกว้างพร้อมจะรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น เป็นคนทันสมัย มีเหตุผล รวมทั้งเข้าใจสถานการณ์โลกทั้งปัจจุบันและอนาคต ตามทันกับการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วอยู่เสมอ นอกจากนี้มีวิสัยทัศน์แล้วผู้นำหรือผู้บริหารต้องเข้าใจถึงลักษณะของวิสัยทัศน์ที่ดีคือ 1) ต้องมองหลายมิติ 2) ต้องมีการวางแผนล่วงหน้า 3) ต้องบรรลุเป้าหมายได้ 4) ต้องเป็นสิ่งท้าทายและเป็นสิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องการ 5) ต้องคุ้มค่าและ 6) ต้องมียุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่อนาคตพิเศษ วังศ์เกียรติ์ชวร (2553) จากความเป็นมาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น สู่ความเป็นเลิศในทศวรรษหน้า จึงเป็นประเด็นที่ควรได้รับการศึกษาวิจัย เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการบริหาร การจัดการ การพัฒนา การปรับปรุงการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นสู่ความเป็นเลิศในทศวรรษหน้า

3. เพื่อนำเสนอกรอบการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นในทศวรรษหน้า

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เลือกกลุ่มเป้าหมาย โดยแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสอบถามข้อมูล แบ่งออกเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก จำนวน 100 รูป/คน

1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ โดยทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น จำนวน 5 รูป/คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้สอบถามและกรอบการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่า 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด 4 หมายถึง ระดับมาก 3 หมายถึง ระดับปานกลาง 2 หมายถึง ระดับน้อย และ 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษามีวิธีการดำเนินงานตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ข้อมูลทุติยภูมิทำการวิเคราะห์เอกสาร และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3.2 ข้อมูลปฐมภูมิเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสำรวจกลุ่มเป้าหมายซึ่งได้แก่ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศในทศวรรษหน้า จำนวน 5 รูป/คน

3.3 ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยการแจกแบบสอบถาม นิสิตที่กำลัง

ศึกษาอยู่ในระดับ ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก จำนวน 100 รูป/คน โดยการสุ่มแบบบังเอิญ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสำรวจวิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) สรุปประมวลผลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น มุ่งจัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม ตามปณิธานของมหาวิทยาลัยที่ว่า ศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ โดยมีวิสัยทัศน์ คือ จัดการศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภูมิภาคอินโดจีน ตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย ส่งเสริมพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) จัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของคณะสงฆ์และสังคมในการพัฒนาประเทศ 2) วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ให้สามารถนำไปใช้ในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อความสามารถในการพึ่งตนเอง และการแข่งขันในระดับนานาชาติ มีสถาบันพันธมิตร เป็นหน่วยงานภายในทำหน้าที่สนับสนุนด้านการวิจัยและพัฒนาพุทธนวัตกรรม 3) ทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อให้มหาวิทยาลัยเป็นศูนย์รวมของชุมชน และแบบอย่างที่ดีของสังคม มีหน่วยงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ หอพุทธศิลป์ มจร.ขอนแก่น และคณะโป่งหลวงพุทธศาสตร์อีสานศิลป์ 4) ให้บริการวิชาการแก่สังคม ให้คำปรึกษาแนะนำด้านศาสนาและการพัฒนาสังคม รวมทั้งการฝึกอบรมและการพัฒนาจริยธรรม อันจะก่อให้เกิดสังคมที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ภูมิภาคและประเทศชาติ 5) พัฒนาด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีการส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา

จัดบริหารการเรียนรู้ให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง ส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวในสังคม พัฒนาทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ พัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร และส่งเสริมความสามารถในการประสานงานกับผู้อื่นได้

2. วิเคราะห์แนวคิดด้านการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นในทศวรรษหน้า

เมื่อพิจารณาแนวคิดด้านการบริหารจัดการในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่า การบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น มีความเป็นเลิศในทศวรรษหน้า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$, $S.D.=0.88$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สามอันดับแรกอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการดำเนินงานศิลปะและวัฒนธรรม ($\bar{X}=4.25$, $S.D.=0.66$) ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ($\bar{X}=4.20$, $S.D.=0.73$) และด้านการวิจัย ($\bar{X}=3.80$, $S.D.=0.87$) ตามลำดับ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่าการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นทั้ง 5 ด้าน เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศในทศวรรษหน้านั้นมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ซึ่งอาจจะเน้นหนักไปในด้านการดำเนินงานศิลปะและวัฒนธรรมซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นควบคู่กันไปด้วย รวมถึงการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมนิสิตในด้านบำเพ็ญประโยชน์และทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม การประกวดแข่งขันบรรยายธรรมะ ตอบปัญหาธรรมะ การสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ การประกวดมารยาทไทย เป็นต้น ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม โดยส่งเสริมให้เกิดการนำพุทธศาสน์ลงสู่สังคมในรูปแบบโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสนับสนุนให้นิสิตเข้าไปสอนศีลธรรมในโรงเรียน การจัดบรรพชาและอุปสมบทเยาวชนภาคฤดูร้อน การจัดค่ายอบรมศีลธรรมแก่เด็กและเยาวชน เป็นต้น และด้านการวิจัยที่มุ่งส่งเสริมความเป็นเลิศด้านการวิจัยทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติรวมถึงการส่งเสริมพุทธนวัตกรรมให้งานวิจัยมีคุณค่าเพื่อสนองต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (รายละเอียดดังแสดงในตาราง) ได้กล่าวเน้นเรื่องของการเรียนการสอน

ทางด้านภาษาต่างประเทศที่หลากหลาย ซึ่งปัจจุบันมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้มีการจัดตั้งเป็นศูนย์ภาษาอาเซียนขึ้นโดยมีการเรียนการสอนทั้งหมด 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาเวียดนาม ภาษาจีน ภาษาเขมร และภาษาลาว โดยมีความร่วมมือกับกงสุลจีนประจำจังหวัดขอนแก่น กงสุลเวียดนามประจำจังหวัดขอนแก่น และกงสุลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวประจำจังหวัดขอนแก่น ให้การสนับสนุนโดยการส่งวิทยากรมาสอน ส่วนการมุ่งผลิตบัณฑิตเพื่อให้มีงานทำตรงกับกลุ่มสาขาวิชาที่เรียนมากยิ่งขึ้นมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยได้ความร่วมมือด้านทรัพยากรบุคคลเป็นหลัก

ส่วนด้านการวิจัยที่มีผลการสำรวจอยู่ในระดับมากอาจเป็นผลมาจากการที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น มีการจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4 และระดับนานาชาติครั้งที่ 2 ในหัวข้อพุทธนวัตกรรมเพื่อพัฒนาประเทศไทย (Buddhist Innovation for Developing Thailand) โดยได้รับความร่วมมือจากประเทศเพื่อนบ้านได้นำเสนอบทความทางวิชาการ และบทความด้านศิลปวัฒนธรรมมาเผยแพร่ว่ามีจุดเด่นอย่างไร

ในประเด็นด้านการดำเนินงานศิลปะและวัฒนธรรม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นที่ได้มุ่งเน้นด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม โดยมีกิจกรรมให้นิสิตได้ทำกิจกรรมในรูปแบบของการบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมอย่างหลากหลาย ซึ่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นได้ถือเอางานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและเผยแผ่ศาสนาเป็นหัวใจสำคัญ ซึ่งมีการขยายผลไปยังประเทศกลุ่มอาเซียนด้วย

เมื่อพิจารณาแนวคิดด้านการบริหารจัดการในด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมซึ่งพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้มีการส่งเสริมพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยส่งให้ไปอยู่ตาม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น สู่ความเป็นเลิศในศตวรรษหน้า

ที่	การบริหารจัดการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	ด้านการผลิตบัณฑิต	3.65	0.96	มาก
2	ด้านการวิจัย	3.80	0.87	มาก
3	ด้านการทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม	4.25	0.69	มาก
4	ด้านการให้บริการทาง วิชาการแก่สังคม	4.20	0.73	มาก
5	ด้านคุณลักษณะของ ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21	3.70	0.92	มาก
	รวม	4.66	0.88	มากที่สุด

หมู่บ้าน หรือโรงเรียนต่าง ๆ ในชนบทซึ่งเป็นการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ในส่วนของพระนิสิตต่างประเทศ มหาวิทยาลัยได้ส่งให้ไปอยู่ประเทศของตนในช่วงของการปฏิบัติศาสนกิจหนึ่งปี เพื่อต้องการให้ไปทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศของตน เพราะเป็นคนในท้องถิ่น ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น พบว่าประเทศเพื่อนบ้านมีความพอใจโครงการดังกล่าวอย่างมาก เพราะบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีความสามารถในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี นอกจากนี้พระนิสิตต่างชาติยังสามารถสอนภาษาอาเซียนให้แก่โรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาได้อีกด้วย และลำดับที่สามคือการมุ่งประเด็นให้บริการทางวิชาการในรูปแบบที่หลากหลายมากยิ่งขึ้นซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและคณาจารย์ พบว่าในด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ถือว่าเป็นอัตลักษณ์พิเศษของมหาวิทยาลัย โดยกำหนดให้นิสิตที่เป็นคฤหัสถ์ต้องมีการให้บริการสังคมอย่างน้อย 200 ชั่วโมง ซึ่งนิสิตจะต้องทำต่อเนื่องทุกปีในทุก ๆ ภาคการศึกษา เป็นการปลูกฝังให้นิสิตได้มีบทบาทในเรื่องของการให้บริการแก่สังคมนำเอาความรู้ทาง

พระพุทธศาสนามาพัฒนาสังคม โดยใช้ศาสตร์สมัยใหม่เป็นหลักของการบูรณาการ นอกจากนี้ยังมีสถานีวิจัยของมหาวิทยาลัยซึ่งมีถึง 3 เครือข่าย เป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยผ่านวิทยุ มีรายการสอนธรรมะในรูปแบบการจัดรายการสดของอาจารย์จากมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะรายการออนซอนอีสานที่มีผู้ฟังเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังเป็นสื่อที่สามารถประชาสัมพันธ์กิจกรรมของมหาวิทยาลัยได้

เมื่อพิจารณาแนวคิดด้านการบริหารจัดการในด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งพบว่ายู่ในระดับในประเด็นนี้ในทางปฏิบัติ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น ได้มีการส่งเสริมให้นิสิตพร้อมในการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น พบว่า มหาวิทยาลัยมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นิสิตมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 โดยทักษะ

แห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ในขณะเดียวกันยังมุ่งเน้นด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งจุดเด่นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คือ เมื่อเรียนสายไหนก็แล้วแต่จะต้องเรียนศาสตร์ทางพระพุทธศาสนา ภาษาบาลี รวมถึงการปฏิบัติศาสนกิจหนึ่งปี ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทั้งการส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา การจัดบริบทการเรียนรู้ให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง การส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวในสังคม การพัฒนาทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ทักษะด้านการสื่อสาร และการส่งเสริมความสามารถในการประสานงานกับผู้อื่น จึงเป็นสิ่งที่มหาวิทยาลัยได้เตรียมความพร้อมให้กับนิสิตเพื่อมุ่งให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น ก้าวสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษหน้า

3. กรอบการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ในศตวรรษหน้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้สามารถประมวลกรอบการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่จะนำไปสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษหน้า ดังนี้

1) การผลิตบัณฑิต โดยจัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและมีคุณธรรม และจริยธรรม สร้างและบริหารหลักสูตร หล่อหลอมให้นิสิตเป็นบัณฑิตตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีการขยายการศึกษาระดับปริญญาโทปริญญาเอกมากขึ้นรวมถึงขยายการศึกษาสู่ระดับนานาชาติ

2) การวิจัยเพื่อนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการหรือการประยุกต์ใช้ มีการนำเอางานวิจัยทางพระพุทธศาสนาไปใช้ประโยชน์ได้อย่างจริงจัง เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable

Development Goals –SDGs) โดยทำให้พระพุทธศาสนาเป็นฐานของ ทุก ๆ เรื่องเพื่อเป็นพุทธนวัตกรรม”

3) การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมไทยนอกจากนี้ยังเชื่อมโยงไปสู่อาเซียนได้ มีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุกในระดับนานาชาติ โดยมีการจัดประเพณี 12 เดือน โดยเชื่อมโยงกับประเทศลุ่มแม่น้ำโขง นอกจากนี้ยังมีวงป๋องกลางพุทธศาสตร์อีสานศิลป์มีการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นรากฐานของการพัฒนาอย่างมีคุณภาพและมีการจัดการเรียนการสอนวัฒนธรรมเชิงพุทธ

4) การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม มีการจัดทำโครงการตามแผนเพื่อให้บริการวิชาการแก่สังคม ซึ่งในศตวรรษหน้าหลักสูตรจะต้องมีศักยภาพและบทบาทสำคัญในการให้บริการทางวิชาการ และต้องเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายความร่วมมือโดยเฉพาะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้อุดมการณ์ของพระพุทธศาสนาเป็นตัวขับเคลื่อน โดยใช้หลักการ “ปลูกสร้างศรัทธา มุ่งหาเครือข่าย ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือ”

5) การพัฒนาด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องมีการบูรณาการทั้งด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และการให้บริการวิชาการแก่สังคมโดยจัดขึ้นภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education-TQF) ทั้ง 5 ด้านคือ คุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ความรับผิดชอบ การมีมนุษยสัมพันธ์ภาษา กับคอมพิวเตอร์ รวมถึงคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยเชื่อมโยงกับนวัตกรรม 9 ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของบุคลากร และนิสิตของมหาวิทยาลัย 9 อย่างที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในฐานะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แบบพุทธซึ่งมีความมุ่งมั่นพัฒนาให้เกิดขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น มีการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษหน้าตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับ

มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งพันธกิจด้านการทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม การให้บริการวิชาการแก่สังคม และการวิจัย ที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นได้มุ่งเน้นนั้น ถือเป็นอัตลักษณ์ที่สำคัญ ของมหาวิทยาลัยสงฆ์ เนื่องจากจะต้องรับภาระหน้าที่การ เผยแผ่พระพุทธศาสนาซึ่งเป็นงานด้านวัฒนธรรมและการ บริการสังคม รวมถึงการวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาสังคม นอกเหนือจากภาระ งานด้านการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตและการวิจัย ซึ่งผล การศึกษาจะเห็นว่ามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นได้มุ่งเน้นการบริหาร จัดการตามพันธกิจ ซึ่งจะนำไปสู่การบริหารที่เป็นเลิศใน ทศวรรษหน้า โดยแสดงให้เห็นถึงการมุ่งพัฒนาคุณภาพ องค์การสู่ความเป็นเลิศเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสนอง จำนัล (2553) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบและยุทธศาสตร์ในการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของ มหาวิทยาลัยสงฆ์ในประเทศไทย ประกอบด้วย ความ ตระหนักในหน้าที่ หลักการเผยแผ่ศาสนาอย่างกว้างไกล การดำเนินงานด้านการเผยแผ่อย่างต่อเนื่อง สงเคราะห์ ประชาชนทุกระดับ ความเป็นประโยชน์ต่อชีวิตชาตินี้ แสวงหาและสร้างกัลยาณมิตร แนวทางการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา 19 ประการ

นอกจากนี้จากการศึกษาวิจัยของพระมหาศร ภัคตินอก (2555) ที่ได้ศึกษาทิศทางของมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2555 – 2564) ซึ่งถือเป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์อีกหนึ่งแห่งของ คณะสงฆ์ไทย ผลการวิจัยพบว่า ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ในแต่ละพันธกิจ และ ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่กำหนดไว้มีความเหมาะสม เพราะ สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของความเป็นมหาวิทยาลัย ทางพระพุทธศาสนา แม้มีข้อเสนอเพื่อปรับปรุงแก้ไขบาง ประเด็น แต่ก็เพื่อยกระดับคุณภาพในพันธกิจด้านการผลิต บัณฑิต ด้านการบริการวิชาการทางพระพุทธศาสนา ด้านการวิจัย และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

รวมทั้งด้านการบริหารจัดการ งานวิจัยดังกล่าวถึงแสดงให้เห็นถึงหน้าที่ของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาซึ่งถือเป็น หน้าที่โดยตรงของมหาวิทยาลัยสงฆ์

2. บทบาทของมหาวิทยาลัยในทศวรรษหน้า จำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นนานาชาติ เพื่อก้าวสู่คุณ ภาพผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21 จาก ผลการศึกษา พบว่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น มีการบริหารจัดการใน ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สู่ความเป็น เลิศในทศวรรษหน้า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการ ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา การจัดบริบทการเรียนรู้ให้ ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง การส่งเสริมความสามารถในการ ปรับตัวในสังคม การพัฒนาทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ทักษะด้านการสื่อสารทั้งภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียน และการส่งเสริมความสามารถในการประสานงานกับผู้อื่น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่มหาวิทยาลัยได้เตรียมความพร้อมให้กับ นิสิตเพื่อมุ่งให้มหาวิทยาลัย ก้าวสู่ความเป็นเลิศใน ทศวรรษหน้า ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ธนู ศรีทอง (2559) ที่ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบาย การพัฒนาความเป็นนานาชาติของการผลิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขต ในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ควรมี การพัฒนาอาจารย์และเจ้าหน้าที่ด้านการใช้ภาษาอังกฤษ ให้สามารถสื่อสารได้ ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญและใช้วิจัยเป็นฐาน และควรพัฒนานิสิต ให้มีคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ในพันธกิจด้านการผลิต บัณฑิตและตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิที่สอดคล้องกับ มาตรฐานสากล

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ หัฏฐกรณ์ แก่นท้าว (2558) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาบทบาท มหาวิทยาลัยสงฆ์ของรัฐเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่าแนวทางในการพัฒนาบทบาท มหาวิทยาลัยสงฆ์ของรัฐ ด้านการผลิตบัณฑิตและการ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนจะต้องประกอบด้วย การผลิตบัณฑิตที่มีอัตลักษณ์ที่พึงประสงค์และเป็น แบบอย่างที่ดีแก่สังคม ประเทศชาติ และอาเซียน ด้าน

การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพการวิจัยพระพุทธศาสนานานาชาติด้วยการผลิตผลงานและเผยแพร่ผลงานวิจัยทางด้านพระพุทธศาสนา การประยุกต์หลักธรรมที่เน้นความเป็นไทยและอาเซียน ด้านการบริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนาแก่ชุมชนและสังคมระดับชาติ และนานาชาติ ด้วยการพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นศูนย์กลางในการบริการวิชาการแก่คณะสงฆ์ สังคม และอาเซียน ด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา, การใช้งานอุปกรณ์ไอทีสนับสนุนห้องปฏิบัติการนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง,ระบบบันทึกการเรียนการสอนการสร้างสื่อการเรียนการสอนด้วย Office Mix, การใช้งาน MS Office 365 เพื่อการจัดเรียนการสอน Social media for learning รวมถึงแนะนำเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลผู้เรียนด้วย kahoot application มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นให้พระนิสิตได้ศึกษาเรียนรู้ในห้องเรียน เป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ตรงในการเรียนการสอน ด้วยการจัดระบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่บัณฑิต ด้วยการพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นต้นแบบด้านการบริหารจัดการ เพื่อยกฐานะมหาวิทยาลัยสู่มาตรฐานระดับโลก

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

1. ควรมีการพัฒนาความเป็นนานาชาติของการผลิตบัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นเพิ่มขึ้นเพื่อมุ่งสู่องค์กรแห่งความเป็นเลิศในทศวรรษหน้า
2. ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีบทบาทในการร่วมจัดทำหลักสูตรเพื่อสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตมากยิ่งขึ้น
3. ควรพัฒนามหาวิทยาลัยตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ เนื่องจากเป็นรางวัลอันทรงเกียรติซึ่งได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง เป็นเครื่องหมายแสดงถึงความเป็นเลิศในการบริหารจัดการขององค์กร ที่ทัดเทียมระดับมาตรฐานโลก

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาแผนกลยุทธ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หรือวิทยาเขตอื่น ๆ สู่ความเป็นเลิศในทศวรรษหน้า
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่นหรือวิทยาเขตอื่นๆ

บรรณานุกรม

1. เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2541). *มหาวิทยาลัยที่ทางแยก : จุดประกายวิสัยทัศน์อุดมศึกษาไทยในอนาคต*. กรุงเทพฯ: บริษัท ส.เอเชีย เพรส จำกัด.
2. ธนู ศรีทอง. (2559). *ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาความเป็นนานาชาติของการผลิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
3. พระมหาสนอง จำนิล. (2556). *การพัฒนา รูปแบบและยุทธศาสตร์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของ มหาวิทยาลัยสงฆ์ในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
4. พระมหาสาคร ภักดินอก. (2555). *ทิศทางของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2555 – 2564)*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
5. พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติขจร. (2553). *ผู้นำการบริหารยุคใหม่*, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน.

6. พินสุดา สิริรังศรี. (2552). **รายงานการวิจัยเรื่องภาพการศึกษาไทยใน อนาคต 10-20 ปี.** กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี การพิมพ์.
7. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น. (2559). **การจัดตั้งวิทยาเขตขอนแก่น.** ค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2559, จาก <http://www.mcukk.com/history.php>
8. รอฮีม ปรามาส. (2549). **วิกฤต วิสัยทัศน์ และ วงชีวิตสู่โลกอนาคต.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
9. สิปพนนท์ เกตุทัต. (2548). **สถาบันอุดมศึกษาไทยกับมาตรฐานโลก.** วารสารการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยขอนแก่น, 6(2), 2-3.
10. สุบรรณ เอี่ยมวิจารณ์. (2550). **อนาคตภาพที่เป็นไปได้ของมหาวิทยาลัยมหาสารคามในทศวรรษหน้า.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
11. ภัฏฐกรณ์ แก่นท้าว. (2558). **การพัฒนาบทบาทมหาวิทยาลัยสงฆ์ของรัฐเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วัฒนธรรมการเรียนการสอนตามแนววิถีพุทธของโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี

The Culture of Teaching in the Buddhist way of Sathyaith School, Lop Buri Province

อุมาพร ภูศรีโสม¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) วัฒนธรรมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี 2) สภาพการจัดการเรียนการสอนตามแนววิถีพุทธของโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี 3) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนววิถีพุทธของโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี เลือกพื้นที่วิจัยเลือกแบบเจาะจง คือ โรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี เก็บข้อมูลจากเอกสารและภาคสนาม ด้วยวิธีการสังเกต สัมภาษณ์ สันทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 65 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้รู้ จำนวน 10 คน กลุ่มผู้ปฏิบัติ จำนวน 20 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไป จำนวน 35 คน มีการตรวจสอบแบบสามเส้าและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี อยู่ภายใต้การบริหารงานของ ดร. อาจง ชุมสาย ณ อยุธยา ยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีรูปแบบการดำเนินงานในลักษณะของประชาธิปไตย ซึ่งเป็นความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน และ ภาคประชาสังคม โรงเรียนไม่เก็บค่าเล่าเรียน ระบบการคัดเลือกครูพิจารณาจากคนที่มีจิตใจดี โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือก สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสม เอื้อต่อการเรียนรู้ และการพัฒนาจิตใจของนักเรียนและครู ใช้หลักความรักความเมตตา ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการคุณค่าความเป็นมนุษย์ตามแนวทางสัตยาไส

สภาพการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนสัตยาไสเป็นโรงเรียนเอกชนอยู่ประจำ จัดการศึกษา ในระดับชั้นอนุบาล - ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นโรงเรียนทางเลือก ที่เน้นการจัดการศึกษา แบบคุณธรรมนำความรู้ มีระบบการคัดเลือกนักเรียนเข้าใหม่ให้นับผู้ปกครองของนักเรียนเป็นหลักสำคัญ เพื่อให้ได้ผู้ปกครองและนักเรียนที่มีแนวความคิดสอดคล้องกับปรัชญา หลักการและนโยบาย ของโรงเรียน ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นแม่บทในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา บริหารสถานศึกษาและจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันตามแบบวิถีพุทธ จัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม กับกิจกรรมของหลักสูตร ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อสร้างคนดีมีคุณธรรมเหนือสิ่งใด การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสัตยาไสใช้รูปแบบคุณธรรมนำความรู้ ใช้หลัก “Educare” ในการสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน มุ่งการดึงเอาสิ่งที่ดีงามออกมาจากจิตใจของผู้เรียน ยึดหลักคุณค่าความเป็นมนุษย์ 5 ประการ คือ ความรัก ความเมตตา ความจริง ความประพฤติชอบ ความสงบสุข และความไม่เบียดเบียน ผ่านระบบการเรียนรู้แบบร่วมมือตามทฤษฎีการเรียนรู้ แบบพหุปัญญา ในรูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณค่าความเป็นมนุษย์ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมต่างๆ ใช้กระบวนการเรียนการสอนด้วยการสวดมนต์นั่งสมาธิแบบใช้แสงสว่าง เพื่อพัฒนานักเรียนด้านการมีคุณธรรมและจริยธรรม สร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ และเน้นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ในการเป็นแบบอย่างที่ดี

คำสำคัญ : วัฒนธรรมการเรียนการสอน, วิถีพุทธ, โรงเรียนสัตยาไส

¹นิสิตปริญญาโทสาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ คณะธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ของผู้มีอุปนิสัยที่ดีงาม พัฒนาครูในการเป็นแบบอย่างที่ดี มีความรู้ในวิชาการ เป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านคุณธรรมของนักเรียน

Abstract

The research was intended to study; 1) Culture of teaching and learning of Sathya Sai School, Lop Buri Province. 2) The state of teaching and learning in the Buddhist way of Sathya Sai School, Lop Buri Province. 3) Forms of teaching and learning in the Buddhist way of Sathya Sai School, Lop Buri Province. Select a specific research area in Sathya Sai School, Lop Buri Province. Document and field data collection by observing, interviews, 65 samples of the sample consisted of 10 knowledgeable groups, 20 practitioners and 35 general informants. Describe the results by descriptive analysis.

The research results were as follows: The Culture of Teaching in the Buddhist way of Sathya Sai School, Lop Buri Province. Under the management of Dr. Ajoong Choomsai Na Ayutthaya. Adhere to the principles of participatory management. There is a pattern of public administration. This is the cooperation of the public, private and civil society sectors. The school does not charge tuition fees. Selection system the teacher was considered by the people who have a good heart. By allowing students to participate in the selection. The environment and learning resources are appropriate. Conducive to learning And the development of the minds of students and teachers. Use the principle of love, compassion. Through an integrated learning process, human value are guide Sathya Sai.

Teaching management, Sathya Sai School is a private school on a regular basis. Education in kindergarten to Mathayomsuksa 6 is classified as an alternative school. The emphasis on moral education led to knowledge. There is a new student recruiting system that emphasizes students' parenting. To get parents and students who have a philosophy of philosophy. Principles and policies of the school using the Core Curriculum for Basic Education 2008. The Ministry of Education is the master of the curriculum development. Administering educational institutions and conducting studies in accordance with Sufficiency Economy Philosophy. Make yourself stronger and more sustainable. Daily practice According to the Buddhist way Integrate the integrated learning process into the ethics and curriculum activities. In all subject matter to create a good person with morals above anything.

The teaching and learning of Sathya Sai School use the moral form to bring knowledge. Use the moral form to bring knowledge. Use the "Educare" to inspire learners. Focus on pulling good things out of the learner's mind. Five principles of human values are love, compassion, truth, behavior, peace and non-persecution. Through cooperative learning system. Based on the multidisciplinary learning theory in the integrated teaching style of human values in 8 groups of learning and activities. Use the teaching process with light meditation prayer. To develop student morality and ethics. Create a good atmosphere and focus on the role of the management to be a role model of the good person. Develop teachers to be role models. Have knowledge in academic is an important part in promoting the moral education of students.

Keywords : The Culture of Teaching, Buddhist way, Sathya Sai School

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าในโลกยุคโลกาภิวัตน์นำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงทุกสิ่งทุกอย่าง ให้เป็นไปตามกระแสของการวิวัฒนาการ ทำให้สิ่งที่เกิดขึ้นนั้นมีการพัฒนาเป็นลำดับอย่างรวดเร็ว แต่การพัฒนานั้นไม่ได้เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน トラบโดที่ทุกคนมุ่งแต่หาผลประโยชน์ โดยไม่ได้คำนึงถึงผลที่ได้รับจากการที่พัฒนา ถึงแม้การศึกษาสูงเพียงใดก็ตาม หากขาดความพอดีของสังคมที่เป็นอยู่ ก็จะทำให้เกิดปัญหาตามมามากมาย ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากฝีมือมนุษย์เองขาดคุณธรรมจริยธรรม

จากกรอบวิสัยทัศน์และทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้มุ่งพัฒนาคนบนหลักการพื้นฐานสำคัญที่คนไทยต้องมีความรู้ ใฝ่เรียนรู้ ตัดสินใจด้วยความระมัดระวัง มีสำนึกในศีลธรรมและจริยธรรม ดำเนินชีวิตด้วยความเพียร อดทน มีสติ ใช้ปัญญา จะนำไปสู่ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง สามารถดำเนินชีวิตอย่างสมดุลทุกด้าน จึงจำเป็นต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้คนและสังคมไทย มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทั้งในเรื่องการศึกษา ทักษะการทำงาน และการดำเนินชีวิต เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันสำคัญ ในการดำรงชีวิตและปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ในยุคศตวรรษที่ 21 โดยยึดหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเสริมสร้างสถาบันทางสังคมให้มีความเข้มแข็ง ทำหน้าที่และบทบาทของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา และชุมชนให้เป็นสถาบันหลักในการพัฒนาความรู้ ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

นายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ให้ความสำคัญกับการศึกษามาก มีการหยิบยกประเด็นการศึกษาเชื่อมโยงกับการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ มากล่าวถึงเกือบทุกครั้ง ผ่านรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” ทำให้มองเห็นภาพปัญหาและข้อเสนอทางออกที่เป็นนโยบายในการพัฒนาการศึกษาไทย จุดเน้นสำคัญ

อยู่ที่ “การใช้คุณธรรมและความรู้ การมีสติปัญญา ความเพียร จะนำไปสู่ความสุขในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง” ทั้งนี้การปลูกฝังและบ่มเพาะค่านิยมที่เข้มแข็งให้เกิดขึ้นในจิตใจของคนไทยต้องกระทำตั้งแต่เด็กๆ และที่สำคัญผู้ใหญ่ต้องทำตนให้เป็นแบบอย่าง และครูจะต้องพัฒนา คือ ปรับและพัฒนาวิธีการสอนให้มีคุณภาพ ยึดการพัฒนาเด็กเป็นหลัก และใช้เวลาให้มากขึ้นในการสร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างมีคุณค่าและเกิดคุณภาพต่อตัวเด็ก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559)

กระทรวงศึกษาธิการ (2549) กำหนดนโยบาย ทิศทาง และเป้าหมายในการจัดการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาที่ยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับกระแส ของทฤษฎีการศึกษาใหม่ๆ ที่สนใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นแนวคิดที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ปัญญาเป็นฐานที่สามารถควบคุมความประพฤติที่ถูกต้อง จิตใจที่มั่นคง และการใช้ปัญญาในการเรียนรู้ ที่สามารถเข้าใจสรรพสิ่งต่างๆ และการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ความรู้ใหม่ๆ ได้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นมากมาย ทั้งมีความรู้ที่แยกส่วนเฉพาะด้านเกิดใหม่ตลอดเวลา อันมีผลจากการวิจัยและพัฒนา แต่การจัดการเรียนการสอนแบบแยกส่วน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว้าวุ่นต่างๆ ที่เรียนไม่สัมพันธ์กับชีวิตจริง จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเห็นถึงความสัมพันธ์ของเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นองค์รวมที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน (Jacob, 2001 : 5-12) วิธีสอนรูปแบบหนึ่งที่เป็นวิธีการที่มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม รู้และเข้าใจถึงความเป็นจริง ของธรรมชาติที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง คือ การจัดการเรียนการสอนตามแนวพุทธ (พระพรหมคุณาภรณ์, 2548 : 4) สำหรับพระพุทธศาสนานี้เป็นศาสนาแห่งการศึกษา เป็นศาสนาแห่งการเรียนรู้ มีกระบวนการเรียนรู้ที่ชัดเจน คือ เพื่อความหลุดพ้นจาก ความบีบคั้นทั้งปวง เพราะฉะนั้นอุดมคติ ของการเรียนรู้ของเราจึงอยู่ที่ว่ามนุษย์สามารถพบจุดร่วมกันได้ เพื่อการเรียนรู้ที่ดีเป็นหน้าที่ของทุกคน ที่จะแสวงหาและช่วยให้เพื่อนมนุษย์ได้พบ การเรียนรู้ที่ดีให้ได้ (ประเวศ วะสี, 2546)

จากแนวคิดข้างต้น จึงเกิดแนวคิดโรงเรียนทางเลือก หลายแนวทางเกิดขึ้นด้วยความมุ่งหวังว่าจะสามารถพัฒนาการศึกษาของไทยให้ผู้เรียนมีความดี เก่ง และสุข โรงเรียนสัตยาไส ก็เป็นหนึ่งในโรงเรียนทางเลือกที่ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อสนองตอบต่อการปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนสัตยาไสเป็นโรงเรียนที่เกิดมาจากแนวคิดทางการศึกษาของท่านศรี สัตยา ไสบาบา ซึ่งเป็นนักศาสนา และนักการศึกษาของอินเดีย ดร.อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา ได้ก่อตั้งโรงเรียนสัตยาไสในรูปแบบโรงเรียนประจำ ในปี พ.ศ. 2535 ที่ตำบลลำนารายณ์ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลพบุรี ด้วยเหตุผลว่าอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่ดี อากาศบริสุทธิ์ เหมาะแก่การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดของท่านศรี สัตยา ไสบาบา ในเรื่องคุณค่าความเป็นมนุษย์ โดยจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการความรู้ และจิตวิญญาณ จัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมทั้งด้านวิชาการ การหลอมรวมของชีวิต ความรัก และศีลธรรม เข้าไว้ด้วยกัน เริ่มเปิดสอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 และขยายเพิ่มขึ้นทุกปี เพื่อรองรับนักเรียน ในรุ่นแรก จนในปัจจุบันโรงเรียนจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาลชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนสัตยาไสเป็นโรงเรียนหนึ่งที่มุ่งเน้นการสร้างคนดี ให้กับสังคม โดยได้นำหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ 5 ประการ คือ ความรัก ความเมตตา ความจริง ความประพฤติชอบ ความสงบสุข และความไม่เบียดเบียน เพื่อเสริมสร้างอุปนิสัยที่ดีงาม ซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายของการศึกษา ซึ่งคุณค่าความเป็นมนุษย์เป็นเสมือนชุมทรัพย์ในตน คือ คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งมนุษย์ทุกคนมีอยู่แล้ว หากขาดแต่เพียงกระบวนการจัดการนำเอาความรู้หรือชุมทรัพย์ที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนทุกคนออกมาพัฒนาและหล่อเลี้ยงให้เติบโตขึ้นมา นวัตกรรม ที่โรงเรียนสัตยาไส ค้นพบ คือ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ดึงเอาศักยภาพความเป็นมนุษย์มาพัฒนาให้สมบูรณ์ (อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา, 2543 : 40)

โรงเรียนสัตยาไส ตั้งขึ้นโดยมีแนวคิดที่มุ่งสร้างคนดีก่อนคนเก่ง ด้วยความเชื่อที่ว่าความดีสำคัญกว่าความเก่ง เมื่อเป็นคนดีแล้วจะเก่งได้เอง แต่การเป็นคนเก่งยากที่จะเป็นคนดี และเมื่อผู้เรียนมีคุณธรรม หรือคุณค่าความเป็นมนุษย์อยู่กับตัวแล้ว จะเป็นคนเก่งเอง

และยินดีที่จะใช้ความเก่งเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมต่อไป โรงเรียนสัตยาไสถือได้ว่าเป็นตัวอย่างการจัดการศึกษาโดยให้เด็กเป็นเลิศในเรื่องคุณธรรม จนเป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนวิถีพุทธของกระทรวงศึกษาธิการ

จากสภาพและแนวคิดดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวัฒนธรรมการเรียนการสอนตามแนววิถีพุทธของโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียน เพื่อนำไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ อุปนิสัยที่ดีงาม ในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม มีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขโดยแท้จริง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนตามแนววิถีพุทธของโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี
3. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนววิถีพุทธของโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี

วิธีการวิจัย

ใช้วิธีศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิด้วยการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงลึก (In-depth Study) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participator Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participatory Observation) สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Un Structured Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) เลือกพื้นที่แบบเจาะจง ที่โรงเรียนสัตยาไส ตำบลลำนารายณ์ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลพบุรี ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยกลุ่มบุคคล 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้รู้ (Key Informants) เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในเชิง

ลึก กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual Informants) และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไป (General Informants) มีการตรวจสอบแบบสามเส้าและวิเคราะห์ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ เสนอผลการวิจัยโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผล

การศึกษาวิจัย เรื่อง วัฒนธรรมการเรียนการสอนตามแนววิถีพุทธของโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี สรุปตามความมุ่งหมายได้ดังนี้

1. วัฒนธรรมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี

1.1 ด้านการบริหารงานบุคคล โครงสร้างการบริหารงานในโรงเรียนสัตยาไส มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานอย่างชัดเจน โดยแบ่งออก 3 ระดับ คือ ผู้บริหารสูงสุด ผู้อำนวยการ โดยผู้อำนวยการจะมีที่ปรึกษาผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ 2 ฝ่าย คือ รองผู้อำนวยการฝ่ายนักเรียนชาย และรองผู้อำนวยการฝ่ายนักเรียนหญิง แบ่งโครงสร้างการบริหารงานออกเป็น 5 ฝ่าย คือ ฝ่ายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ฝ่ายประกันคุณภาพ ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ฝ่ายทรัพยากรบุคคล และฝ่ายขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีผู้ช่วยผู้อำนวยการเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ ยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้รับการสนับสนุนคณะกรรมการมูลนิธิ และคณะกรรมการบริหารโรงเรียนผู้สนับสนุนโรงเรียน มีคณะกรรมการนโยบายและวางแผนพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบ และมีชมรมผู้ปกครองและครู เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา ร่วม การสรรหาคณะกรรมการบริหารโรงเรียน จะใช้มติจากการประชุมคณะกรรมการ โดยจะพิจารณาคุณสมบัติและความเหมาะสม ระบบการคัดเลือกครู โรงเรียนสัตยาไสได้วางเกณฑ์ในการคัดเลือกครู โดยพิจารณาจากคนที่มีความตั้งใจดี มีความรักความเมตตาต่อเด็กเป็นส่วนสำคัญที่สุด โดยให้นักเรียนมีส่วนคัดเลือกครู

1.2 การบริหารงานวิชาการโรงเรียนสัตยาไส เป็นโรงเรียนเอกชนอยู่ประจำ เปิดการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2535 ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล-ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ของ

กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร และจัดการเรียนการสอน โดยกำหนดให้ผู้เรียน เรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยออกแบบหลักสูตรและการแบบบูรณาการคุณค่าความเป็นมนุษย์ 5 ประการ คือ ความรัก ความเมตตา ความจริง ความสงบสุข ความประพฤติชอบ และความไม่เบียดเบียน เข้าไปในทุกวิชาและทุกกิจกรรม โดยผ่านระบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ตามทฤษฎีการเรียนรู้พหุปัญญา ตลอดจนการออกแบบวิถีชีวิตของนักเรียน ตามกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา และแนวคิดทฤษฎีปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียน มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยยึดหลักการอนุรักษ์ ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้ร่มรื่น สวยงาม มีบรรยากาศที่อบอุ่นเต็มไปด้วยความรักความเข้าใจระหว่างครู นักเรียน และบุคลากร

1.3 การบริหารงบประมาณ

โรงเรียนมีคณะกรรมการบริหารโรงเรียน เป็นผู้กำหนดเป้าหมาย และนโยบาย ในการจัดการศึกษา มีรูปแบบการดำเนินงานในลักษณะของประชา รัฐ ซึ่งเป็นความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม กล่าวคือ ภาครัฐให้เงินอุดหนุนรายหัวแก่นักเรียน ภาคเอกชน หลายบริษัทให้การสนับสนุนงบประมาณด้านการศึกษา ส่วนภาคประชาสังคมจะให้การสนับสนุนงบประมาณ โดยมูลนิธิต่างๆ เป็นผู้บริจาคเงินให้แก่โรงเรียนในการดำเนินกิจการ โรงเรียนไม่เก็บค่าเล่าเรียน แต่เก็บค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 10 ในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

โรงเรียนสัตยาไสมีการวางแผนเลือกทำเลที่ตั้งเหมาะสม มีความสงบ เป็นธรรมชาติ มีป่า มีภูเขา และแม่น้ำ เพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการพัฒนาจิตใจของนักเรียนและครู มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ทั้งด้านอาคารเรียน อาคาร

ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน อาคารที่พักอาศัย มีความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาและ สาธารณูปโภค

2. สภาพการจัดการเรียนการสอนตามแนว วิถีพุทธของโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี

โรงเรียนสัตยาไสจัดการศึกษาใน ระดับชั้นอนุบาล โดยเน้นและยึดแนวทางการเรียน การสอนตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของกระทรวงศึกษาธิการ มีการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรมตามแนววิถีพุทธตามแบบของโรงเรียนสัตยาไส การเรียนจะเป็นแบบไป-กลับ เรียนฟรี ไม่มีค่าเล่าเรียน ผู้บริหารสูงสุดและคณะกรรมการ จะเป็นผู้คัดเลือก นักเรียนเข้าเรียนเองระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ประจำ เพื่อที่จะได้สังเกตเด็ก ผิดเด็ก รวมทั้งวิจัยและ พัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งการอยู่ประจำ จะทำให้นักเรียนรู้จักการปรับตัว และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้ดี รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา รักหมู่มากคณะ เป็นได้ทั้ง ผู้นำและผู้ตามที่ดี โดยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการเป็น กรอบในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน สู่การปฏิบัติให้ สอดคล้องกับธรรมชาติของโรงเรียน จัดกระบวนการ เรียนรู้โดยใช้สมาธิ เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของ นักเรียน และใช้หลักคุณค่าความเป็นมนุษย์ 5 ประการ คือ ความรัก ความเมตตา ความจริง ความประพฤติชอบ ความสงบสุข และความไม่เบียดเบียน สอดแทรกใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และในทุกกิจกรรม ใช้ระบบการ เรียนรู้แบบร่วมมือตามทฤษฎีการเรียนรู้พหุปัญญา มีวิถี ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดกิจกรรม และเทคนิคการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งนำไปสู่การสร้างคน ดีเหนือสิ่งใด

โรงเรียนสัตยาไส กำหนดให้มีการ คัดเลือกนักเรียนเข้าใหม่ 2 ครั้ง ครั้งแรกจะคัดเลือกโดย การสอบข้อเขียนเฉพาะผู้ปกครอง ครั้งที่ 2 จะสอบ สัมภาษณ์ผู้ปกครองและนักเรียน โดยการ เข้าค่ายทำ กิจกรรมร่วมกันที่โรงเรียน เพื่อทางโรงเรียนจะได้คัดเลือก

ผู้ปกครองและนักเรียนที่มีแนวความคิดสอดคล้องกับ ปรัชญา หลักการและนโยบายของโรงเรียน

โรงเรียนสัตยาไสมีรูปแบบ การจัด การศึกษาแบบวิถีพุทธ โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ แบบ บูรณาการคุณธรรม จริยธรรมกับกิจกรรมของหลักสูตร ใน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เชื่อมโยงสมาธิเข้ากับชีวิตให้ นักเรียนเห็นความสำคัญ กิจกรรมแบบวิถีพุทธที่นักเรียน ทุกคนต้องปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน คือ กิจกรรมสวดมนต์ นั่งสมาธิด้วยแสงสว่าง รับประทานอาหารมังสวิรัต เรียน วิชาคุณค่าความเป็นมนุษย์ ซึ่งจะเน้นให้นักเรียนเกิด คุณค่าความเป็นมนุษย์ทั้ง 5 ประการ เรียนวิชาตามกลุ่ม สาระ การเรียนรู้ที่จัดไว้ในตารางสอน โรงเรียนสัตยาไสได้ นำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ ใช้กับ การดำเนินชีวิตในโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

3. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตาม แนววิถีพุทธของโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี

โรงเรียนสัตยาไสมีวัตถุประสงค์ที่ ต้องการจะสร้างให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม นำความรู้ และรู้จักที่จะใช้ทั้งสองประการควบคู่กันไป มีการพัฒนาทั้ง ทางร่างกายใจ และจิตวิญญาณ รวมทั้งสร้างอุปนิสัยที่ดี งามให้กับผู้เรียน โรงเรียนจึงมีรูปแบบในการจัดการเรียน การสอนให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ โดยนำหลักการของกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติ ให้ สอดคล้องกับธรรมชาติของโรงเรียน ผู้บริหารมีบทบาทใน การเป็นผู้นำด้านองค์ความรู้ ด้านการจัดการเรียน การสอนใหม่ๆ เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งชีวิตการทำงานและชีวิต ส่วนตัวให้กับครู นักเรียน ผู้ปกครอง ครูมีบทบาทในการ เป็นแบบอย่างที่ดี และมีการพัฒนาดนเองอย่างต่อเนื่อง โรงเรียน สัตยาไสและชุมชน มีปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ผู้ปกครองมีบทบาทมี ความสำคัญในกระบวนการ การเรียนรู้ ร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนในลักษณะของชมรมผู้ปกครอง และครู โรงเรียนมีบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความสงบ ความรัก ความเมตตา เอื้อต่อการเรียนรู้แบบคุณธรรมนำความรู้

โรงเรียนสัตยาไสจัดกิจกรรมการเรียน การสอนโดยใช้หลัก “Educare” ในการสร้างแรงบันดาลใจ

ใจให้กับผู้เรียน มุ่งการดึงเอาสิ่งที่ดีจามรวมถึงคุณธรรมออกมาจากจิตใจของผู้เรียน โดยใช้หลักคุณธรรม 5 ประการ คือ ความรักความเมตตา ความจริง การประพฤติชอบ ความสงบสุข และความไม่เบียดเบียน เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน ใช้ระบบ การเรียนรู้แบบร่วมมือ ให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม มีการฟังและเกื้อกูลกัน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมตามทฤษฎีการเรียนรู้พหุปัญญา โดยให้ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนและการวางแผน การสอน ใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยการนั่งสมาธิโดยใช้แสงสว่าง บูรณาการคุณค่าความเป็นมนุษย์เข้าไปในรายวิชาและกิจกรรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรม และความดีงามระหว่างวิชา

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัย เรื่อง วัฒนธรรมการเรียนการสอนตามแนววิถีพุทธของโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. วัฒนธรรมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสัตยาไส มีการกำหนดโครงสร้าง การบริหารงานอย่างชัดเจน วิธีการคัดเลือกคณะกรรมการจะพิจารณา ด้านคุณธรรมที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และปรัชญาของโรงเรียน งานทุกฝ่ายจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้บริหารสูงสุด ยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในด้านการคัดเลือกครูโรงเรียนจะให้นักเรียนมีส่วนร่วมคัดเลือกครู ผู้บริหารและครูจะเป็นแบบอย่างที่ดี ใช้หลักความรักความเมตตาผ่านกระบวนการเรียนรู้ แบบบูรณาการคุณค่าความเป็นมนุษย์ตามแนวทางสัตยาไส การบริหารงานวิชาการ ได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เน้นคุณธรรมเป็นหลัก สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การบริหารงบประมาณดำเนินการโดยคณะกรรมการบริหารโรงเรียน มีรูปแบบการดำเนินงานในลักษณะของประชารัฐ นักเรียนเรียนฟรี มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการพัฒนาจิตใจ

ของนักเรียนและครู มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ทั้งด้านอาคารเรียน อาคารส่งเสริมกิจกรรม การเรียนการสอน อาคารที่พักอาศัย มีความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา และสาธารณูปโภค ผลการศึกษา สอดคล้องกับ พัฒน์ภูมิ กอบกิตติกานต์ (2555 : 119-123) ได้กล่าวว่า ดร.อาจอง ประสบความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนสัตยาไส ให้เป็นสถานที่ให้การศึกษาด้านวิชาการ และบ่มเพาะมนุษย์ให้มีคุณค่า 5 ประการ อันได้แก่ การเป็นคนที่มีความจริง มีความรักความเมตตา มีความไม่เบียดเบียน มีความประพฤติชอบ และมีความสุข อันเป็นรากฐานที่ดีในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นประโยชน์สุขเพื่อตนเองและเพื่อสังคม

2. สภาพการจัดการเรียนการสอนตามแนววิถีพุทธของโรงเรียนสัตยาไส โรงเรียนสัตยาไสเป็นโรงเรียนประจำ จัดการศึกษาในระดับชั้นอนุบาล –ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีระบบ การคัดเลือกนักเรียนเข้าใหม่ 2 ครั้ง โดยให้ผู้ปกครองสอบข้อเขียน และสอบสัมภาษณ์ ผู้ปกครองและนักเรียน ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นแม่บทในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันตามแบบวิถีพุทธตามแนวทางของโรงเรียนสัตยาไส จัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมกับกิจกรรมของหลักสูตร ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เชื่อมโยงสมาธิแบบใช้แสงสว่าง บริหารสถานศึกษาและจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้โรงเรียนสัตยาไสสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน สอดคล้องกับ กิตติชัย สุชาลีโนบล (2553 : 194) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนววิถีพุทธสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลนครนายก ที่ว่า ลักษณะการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่เชื่อมโยงกับหลักพุทธธรรมกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งประกอบด้วยหลักไตรสิกขา หลักกัลยาณมิตร หลักพรหมวิหาร 4 หลักโยนิโสมนสิการ หลักอริยสัจ 4 และหลักอิทธิบาท 4 มาเป็นแนวทางเพื่อส่งเสริมให้นักเรียน มุ่งศึกษา แก้ปัญหา หรือแสวงหาความรู้อย่างเป็นองค์รวม โดยผู้สอนจัดการสภาพแวดล้อมและ

บรรยากาศที่เป็นกัลยาณมิตร เอื้อในการพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้านด้วยวิถีวัฒนธรรมแสงปัญญารูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนววิถีพุทธของโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี

3. โรงเรียนสัตยาไสจัดการศึกษาแบบคุณธรรมนำความรู้เป็นหลักสูตรสถานศึกษา ใช้หลัก “Educare” ในการสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนมุ่งการดึงเอาสิ่งที่ดีงามรวมถึงคุณธรรมออกมาจากจิตใจของผู้เรียน ยึดหลักคุณค่าความเป็นมนุษย์ 5 ประการ คือ ความรักความเมตตา ความจริง การประพฤติชอบ ความสงบสุข และการไม่เบียดเบียน เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือตามทฤษฎีการเรียนรู้พหุปัญญา บูรณาการคุณค่าความเป็นมนุษย์ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และในกิจกรรมต่างๆ ใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยการนั่งสมาธิโดยใช้แสงสว่าง เพื่อพัฒนานักเรียนด้านการมีคุณธรรมและจริยธรรม สร้างบรรยากาศที่ดีและเน้นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ในการพัฒนาตนเอง พัฒนาครูในการเป็นแบบอย่างที่ดี เนื่องจากเป็นปัจจัยเกื้อหนุนหลักที่จะทำให้เกิดยกระดับจิตใจในสูงขึ้นทั้งระบบ คือนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ผลการศึกษา สอดคล้องกับ นานนดถา ชื่นแสงเนตร์ (2550 : 97-98) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ของโรงเรียนสัตยาไส ที่ว่า วิธีการจัดการศึกษาของโรงเรียนสัตยาไส จึงเป็นไปเพื่อการบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาของโรงเรียน และวิธีการสอนของโรงเรียนสัตยาไสก็จะมีหลักการสอนที่เน้นการนำเอาคุณค่าความเป็นมนุษย์ 5 ประการนั้นมาอธิบายในการเรียนการสอนควบคู่ไปกับการสอนรายวิชาความรู้ทั่วไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง วัฒนธรรมการเรียนการสอนตามแนววิถีพุทธของโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญของการปฏิรูป การเรียนรู้ โดย

โรงเรียนสามารถนำแนวทางการบริหารจัดการเรียนการสอน รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนววิถีพุทธของโรงเรียนสัตยาไส ไปประยุกต์ใช้สำหรับการจัดการศึกษาให้เกิดผลที่ดีในโรงเรียนได้เนื่องจากการจัดการศึกษาในรูปแบบนี้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในทุกๆ ด้านให้เหมาะสม สอดคล้องต่อการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนแสดงออกซึ่งความสามารถของตนได้อย่างเต็มศักยภาพ พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน

1.3 ในการเสริมสร้างกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ จะต้องมีการประสานความร่วมมือกันระหว่างสถาบันการศึกษา ผู้สอน ครอบครัว และสภาพแวดล้อมทางสังคม ในลักษณะที่เกื้อกูล สื่อสารข้อมูลระหว่างกัน และมีปฏิสัมพันธ์ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยยึดปัจจัยด้านผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

1.4 ในการจัดการเรียนการสอนควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน

1.5 โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม พัฒนาบุคลิกภาพ และจิตสำนึกของนักเรียนเป็นประจำโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนประจำ

1.6 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนววิถีพุทธของโรงเรียนสัตยาไสเป็นทางเลือกอีกรูปแบบหนึ่งของครูที่จะนำไปพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียน และครูสามารถนำไปใช้ฝึกฝน พัฒนาตนเอง ให้มีความเป็นกัลยาณมิตร คือพร้อมที่จะแนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนได้

1.7 ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการทำความดีด้วยตนเอง มีกิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจในการทำความดี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในรูปแบบของโรงเรียนร่วมกับสถาบันครอบครัว เพราะสถาบันครอบครัวมีอิทธิพลมากต่อการหล่อหลอมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในผู้เรียน ดังนั้นสถานศึกษาควรสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ควบคู่กับการพัฒนาทางวิชาการอย่างสมดุล

2.2 วิจัยและพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นคุณธรรมนำความรู้ โดยเฉพาะการปฏิบัติที่ได้ผลจริง เพื่อที่จะสามารถนำมาประยุกต์กระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมกับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในสังกัดของรัฐ

2.3 การทำวิจัยในส่วนโรงเรียนนั้น ควรแยกการศึกษาและทำการวิจัยในแต่ละส่วน เช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน เพื่อให้เห็นผลการวิจัยที่ชัดเจนและสามารถแก้ไขปรับปรุงในข้อบกพร่องได้

2.4 ควรมีการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการปฏิรูปการเรียนรู้ การพัฒนากระบวนการบริหาร การพัฒนาครู และการพัฒนาผู้เรียน ตามแนววิถีพุทธ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). **คู่มือการพัฒนาคุณธรรม**. กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนาคุณธรรม
- กิตติชัย สุธาสิโนบล. (2553). **การพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนววิถีพุทธสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลนครนายก**. ปรินญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- นาถนิตดา ชื่นแสงเนตร์. (2550). **การศึกษาเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ของโรงเรียนสัตยาไส**. ปรินญา นิพนธ์ ศศ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ประเวศ วะสี.(2546). **“ระบบการศึกษาแนวพุทธ ครั้งที่ 3”**. บันทึกปาฐกถา พิเศษวันเสาร์ที่ 13 กันยายน 2546 เวลา 08.00-12.30 น. ณ ห้องประชุม 101 ตึก 3 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2548). **สู่การศึกษาแนวพุทธ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม
- พัฒน์ภูมิ กอบกิตติ์กานต์. (2555). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารองค์กรของ ดร.อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา**. ปรินญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). **ปฏิรูปการศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน นโยบายด้านการศึกษาของนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา)**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : 21 เซ็นจูรี จำกัด
- อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. (2543). **การพัฒนาศักยภาพอย่างสมบูรณ์**. กรุงเทพฯ สถาบันการศึกษาสัตยาไส
- Jacob, G. M. (2001) **Learning Cooperative Learning Via Cooperative Learning. A Sourcebook of Lesson Plans for Teacher Education on Cooperative Learning**. (Reprinted. Singapore: SEAMEO

แนวทางการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินงานของโรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

The Guidelines of local Wisdom Integration for the Administration of Thakhanthowittayakhan School, Thakhantho District, Kalasin Province

ธมตญา นาเมืองรักษ์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นชุมชนท่าคันโทจังหวัดกาฬสินธุ์ 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินงานของโรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินงานของโรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพทางวัฒนธรรม (Cultural Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Document) ข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ใช้วิธีการสำรวจเบื้องต้น การสัมภาษณ์ การสังเกต และการสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบสำรวจ กลุ่มประชากรที่ใช้ กลุ่มผู้รู้ (Key Informants) กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual Informant) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไป (General Informant) ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพภูมิปัญญาไทยทั่วไปและภูมิปัญญาท้องถิ่นชุมชนท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ มีทั้งหมด 9 ด้าน คือ ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ด้านการแพทย์แผนไทย ด้านการจัดการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน ด้านศิลปกรรม ด้านภาษาและวรรณกรรม ด้านศาสนาและประเพณี และด้านโภชนาการ 2) สภาพทั่วไปของการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประกอบการเรียนการสอนที่โรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร มีทั้งด้านบริหารจัดการ ด้านการเงิน การประชุมร่วมกันระหว่างครู คณะกรรมการผู้ปกครองนักเรียน อันนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรทั้ง 8 กลุ่มสาระเรียนรู้ คือ กลุ่มสาระเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระภาษาไทย กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระศิลปะ กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ กลุ่มสาระสังคมศึกษาและวัฒนธรรม และกลุ่มสาระ สุขศึกษาและพลศึกษา โดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยตรงจากผู้รู้ในท้องถิ่นให้นักเรียนมีทักษะในการทำงานเป็นหมู่คณะ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนที่สอดคล้องกับ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ดังกล่าวแล้ว ในการบูรณาการภูมิปัญญาชุมชนสู่การเรียนการสอนของโรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร ได้มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประกอบการเรียนรู้นี้ให้สอดคล้องเหมาะสมในแต่ละสาระวิชา การดำเนินการเรียนการสอนในแต่ละเรื่องมีอุปกรณ์ประกอบการสอน มีวิธีการขั้นตอนในการสอน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการและขั้นวัดผลประเมินผล โดยสรุปออกมาเป็นผลดี และอุปสรรคปัญหา เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขครั้งต่อไป

โดยสรุป โรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร ได้นำภูมิปัญญาของชุมชนท่าคันโททุกประเภทมาจัดการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่มสาระ โดยความร่วมมือร่วมใจระหว่างครูและผู้ปกครอง จนได้รับผลเป็นที่น่าพอใจ

คำสำคัญ : แนวทางการบูรณาการ, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, โรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร

¹นิสิตปริญญาโท, สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Abstract

The purposes of this research were : 1) to study the background of local of Thakhantho community, Kalasin Province 2) to study current situations of the use of local wisdom for the Administration of Thakhanthowittayakhan School, Thakhantho district, Kalasin Province and 3) to study the guidelines of local wisdom integration for the administration of Thakhanthowittayakhan School, Thakhantho District, Kalasin Province. The data of this cultural qualitative research were collected through documentary and field studies. A basic survey, an interview, an observation, and a focus group were used for collecting data. Research instruments were an interview form and an observation form. A research sample were a group of key informants, a group of casual informants and a group of general informant.

The research results have revealed as follows :

General Thai wisdom and local wisdom of Thakhantho community, Kalasin Province consists of a field are agriculture, industry and handicraft, traditional Thai medicine, natural environmental management, community fund and business, art, linguistics and literature, religion and tradition, and nutrition.

Local wisdom is generally used for the administration of Thakhantho Wittayakhan School such as school administration, finance, and a meeting of teachers and students parents. This wisdom leads to the development of school curriculum consisting of 8 subject groups are a subject group of mathematic a subject group of Thai, a subject group of science, a subject group of art, a subject group of career and technology, a subject group of foreign languages, a subject group of social studies, religion and culture, and a subject group of health and physical education. The integration of local wisdom for the school's administration is conducted through a direct application of learned persons' wisdom a team operation of students, the students' participation in community activities that are consistent with the 8 subject groups.

As for the integration of community wisdom for the instruction of Thakhanthowittayakhan School, the local wisdom is integrated appropriately into lesson plans of each subject. Instructive instruments are applied for learning arrangement of each subject. The stages of instruction consist of 3 stage are a stage of preparation, a stage of operation, and a stage of evaluation. The results are summarized into advantages and difficulties in order to seek for the ways to improve wrong things that will appear in the next chance.

In conclusion, Thakhanthowittayakhan School applied all the types of Thakhantho community' s wisdom for managing the instruction of 8 subject groups through the cooperation of teachers and students' parents and its result is satisfactory.

Keywords : The Guidelines Integration, Local Knowledge, Thakhanthowittayakarn School

บทนำ

ภูมิปัญญาเป็นพื้นความรู้ของประชาชนในสังคมที่รับรู้และเข้าใจร่วมกันว่าภูมิปัญญานั้นเรียกต่างๆ กัน เช่น ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งเป็นเรื่องที่ได้มีการกล่าวถึงและมีความสำคัญมากในยุคปัจจุบัน ภูมิปัญญาจัดเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่มีความสำคัญยิ่งของมนุษย์ สิ่งดังกล่าวสั่งสมงอกงามขึ้นจากความรอบรู้ ประสบการณ์ ผนวกด้วยความเสียสละในการหยั่งรู้อย่างลุ่มลึก เพื่อการปรับเปลี่ยนสภาพทรัพยากรและองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมให้เพิ่มพูนคุณค่าขึ้นอย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ของชุมชน ท้องถิ่น และสังคมของตน ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ ความคิดความสามารถ ความเจตจำนงของกลุ่มชนได้จากประสบการณ์ในสังคมด้วยการปรับตัว และดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรมกับกลุ่มอื่น จากพื้นที่และสิ่งแวดล้อมที่ได้มีการติดต่อสัมพันธ์กันและรับเอาหรือปรับเปลี่ยนมาใช้ประโยชน์หรือแก้ปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อมและบริบททางสังคม วัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ ภูมิปัญญาเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ของการดำเนินชีวิต ถ่ายทอดสืบต่อกันมาช้านาน จนกระทั่งถึงปัจจุบัน องค์ความรู้ของภูมิปัญญาคือส่วนที่เป็นศาสตร์สำหรับส่วนที่เป็นศิลป์คือ เป็นความรู้ที่มีคุณค่าทั้งดีและงาม และผู้คนคิดค้นขึ้นมา ไม่ใช่สมองเพียง อย่างเดียว แต่ด้วยอารมณ์ ความรู้สึก และจิตวิญญาณ ดังนั้นภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นความเข้าใจเกี่ยวกับโลกและชีวิตที่สัมพันธ์กับวิถีคิด วิถีปฏิบัติ และวิถีให้คุณค่าของกลุ่มชน (ชวน เพชรแก้ว, 2547: 200)

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต คิดวิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึกเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้อันเฉพาะหลาย ๆ เรื่อง จัดว่าเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหาจัดการและการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม ชุมชนและในตัวผู้รู้เอง หากมีการสืบค้นหาเพื่อศึกษา และนำมาใช้ก็จะเป็นที่รู้จักกันเกิดการยอมรับ ถ่ายทอด และพัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่ตามยุคตามสมัยได้

(วิมล จิโรจพันธุ์, ประชิด สกฤษณ์พัฒน์ และอุดม เขยกิจวงศ์, 2548: 140)

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญ ในการเปลี่ยนแปลงประเทศให้เป็นประเทศที่พัฒนาในลักษณะทุนนิยม อันเป็นกระแสวัฒนธรรมตะวันตกที่ผ่านมาโดยมีการนำความรู้สมัยใหม่เข้ามาใช้ในการพัฒนานั้น ทำให้ได้บทเรียนการพัฒนาประเทศตามแบบสมัยใหม่ ก่อให้เกิดผลกระทบต่างๆ มากมาย เช่น ท้องถิ่นชนบทถูกดูดทรัพยากรไปสู่เมืองใหญ่ ทรัพยากร ธรรมชาติถูกทำลาย ถูกครอบงำความรู้และสติปัญญาจากส่วนกลาง ทำให้สังคมขาดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นต้น สภาพดังกล่าวส่งผลให้เกิดการสูญเสียภูมิปัญญาดั้งเดิม ทำให้สถาบันครอบครัวและสถาบันอื่นๆ ของสังคมอ่อนแอลง ปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและรุนแรง มีผู้ได้เปรียบและเสียเปรียบอย่างเห็นได้ชัด เป็นผลให้สังคมประสบภาวะวิกฤต (ชวน เพชรแก้ว, 2547: 5)

จากภาวะวิกฤตดังกล่าว จึงทำให้เรื่องราวเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านได้รับความสนใจจากองค์กรต่างๆ เช่น องค์กรภาครัฐ องค์กรเอกชน และองค์กรชุมชนท้องถิ่น หรือองค์กรชาวบ้าน หากพิจารณาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติจะพบว่าต่างก็กำหนดแนวทางเกี่ยวกับการดำเนินงานภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านไว้อย่างชัดเจน คือ ยอมรับและให้ความสำคัญเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น (ชวน เพชรแก้ว, 2547: 6) เพื่อให้คนไทยได้สืบทอดมาทำความรู้จัก ทำความเข้าใจภูมิหลังและรากเหง้าของตนเองให้มากขึ้น มิใช่ทวนกระแสความเจริญหรือย้อนยุค หันกลับไปหลงใหลได้ปลื้มกับชีวิตในอดีต แต่เป็นปฏิกริยาเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้คนไทยสังคมไทย ดำรงอยู่และก้าวหน้าต่อไปอย่างมีดุลยภาพให้ทันโลก ขณะเดียวกันก็เป็นตัวของตัวเองอย่างมีศักดิ์ศรี มีความเชื่อมั่น และความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของเราเองในการพัฒนานคนหรือการให้การศึกษากับคน เพื่อก้าวไปในอนาคตไม่เพียงแต่เราจะต้องรอบรู้วิทยาการใหม่ๆ เท่านั้น เราจำเป็นต้องรู้จักตนเอง เข้าใจภูมิปัญญาสั่งสมอันได้สั่งสมสืบสานกันมาช้านาน (เอกวิทย์ ณ ถลาง, 2540: 8)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยมาใช้ในการเรียนการสอน โดยระบุไว้ในมาตรา 23(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนาศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา และมาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและ สนับสนุนการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 23) การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษามุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลักของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่แท้จริง การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การนำคตินิยม ความเชื่อ หรือหลักการพื้นฐานที่เกิดจากการสั่งสมและสืบทอดกันมาแต่บรรพกาล หรือขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปะ และจริยธรรมที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญงดงาม และความเป็นระเบียบแบบแผนที่เคยยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา หรือวิธีการการประกอบอาชีพในท้องถิ่นที่บรรพบุรุษเคยทำกันมาก่อนอย่างต่อเนื่องหรือเป็นเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับยุคสมัยที่ชาวบ้านเกิดขึ้นเอง ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระของหลักสูตร มาให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ ซึ่งกระบวนการสำคัญอยู่ที่การปฏิบัติและเป็นการเรียนรู้มากกว่ารูปแบบ ต้องพยายามไปให้ลึกถึงจิตวิญญาณหรือตัวคุณค่า โดยหลักสูตรสถานศึกษามุ่งหมายจัดการศึกษาเพื่อชีวิตมุ่งส่งเสริมคุณภาพของพลเมืองให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีความรู้ ความเข้าใจและเห็นคุณค่าในศิลปวิทยาการวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มีความรักความผูกพันในท้องถิ่นประกอบกับมีความรับผิดชอบต่อนตนเอง ครอบครัว ท้องถิ่น และประเทศชาติ (ชัชวาล ทองดีเลิศ, 2547: 19) การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียน

การสอนเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ควรมองที่บุคคลหรือกิจกรรมแต่ควรมองที่ระบบความคิดของชาวบ้าน การสั่งสมความรู้ ศึกษาสภาพของชาวบ้าน การสั่งสมความรู้ศึกษาสภาพของสังคม สภาพแวดล้อมว่ามีปัจจัยเหตุผล มีเกณฑ์อย่างไรที่จะทำให้เกิดความคิดนั้นพยายามวิเคราะห์หาปัจจัยร่วมของประเด็นต่างๆ และที่สำคัญมีการถ่ายทอดและมีการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม ซึ่งการศึกษาควรจะเข้าไปจัดระบบการถ่ายทอดของชาวบ้านโดยเฉพาะเนื้อหาข้อมูลที่มีอยู่แล้วตามศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นต่างๆ

การเรียนการสอนเป็นกระบวนการสื่อสารความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ความคิดเห็น ตลอดจนเจตคติ ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี และอาจใช้เครื่องมือประกอบการสอนต่างๆ อีกมากมาย โดยมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยปกติสุข จึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพ ความสามารถของ ผู้เรียนอย่างเต็มที่ เพื่อให้มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง การนำแหล่งเรียนรู้ใน ชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนวิทยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ประโยชน์ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน จึงเป็นวิธีทางหนึ่งที่จะช่วยให้กระบวนการเรียน การสอนบรรลุจุดมุ่งหมายได้ตามที่ต้องการ ซึ่งการนำภูมิปัญญาชาวบ้าน แหล่งเรียนรู้ มาใช้ในหลักสูตรการเรียน เป็นกิจกรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ เป็นชุดความรู้ในชุมชนที่มีการใช้เพื่อการดำเนินวิถีชีวิตที่ได้ผลมาในอดีต สามารถดำรง ความสันติสุขแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน ตลอดจนความมีดุลยภาพอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้อย่างผสมกลมกลืน เป็นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ได้เน้นการมีส่วนร่วมของ ชุมชน โดยเฉพาะปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นผู้เชื่อมโยงชุดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกับสถานศึกษาเข้าสู่หลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษาในแต่ละท้องถิ่น

ความรู้และแหล่งเรียนรู้มีอยู่มากมาย จึงเป็นเรื่องยากที่ผู้ทำการสอนจะติดตามไปสอนได้หมด

ต้องสร้างให้นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เพื่อติดตาม ค้นคว้าหาความรู้ที่มีอยู่มากมายนั้น การที่จะทำให้นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้นั้นต้องเริ่มต้นจากทุนที่เป็นฐานความรู้ที่นักเรียนมีอยู่เชื่อมโยงไปสู่แหล่งเรียนรู้ใกล้เคียงตัวในโลกกว้างจากแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้ตัวที่สุด คือ แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นดังนั้นบทบาทของโรงเรียนที่จะจัดการเรียนการสอนเชื่อมโยงกับท้องถิ่นและเชื่อมโยงสู่ความรู้ที่เป็นสากลในท้องถิ่นมีสิ่งตีติมากมายที่ถ่ายทอดกันมาอย่างต่อเนื่อง ท้องถิ่นเป็นที่ที่นักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตลอดชีวิต นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของประเทศและของโลกมากมาย หลายเรื่องที่ไม่มีโอกาสได้นำมาใช้ประโยชน์ นอกจากใช้เพื่อการสอบ การให้นักเรียนได้เรียนรู้ประเด็นในท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง ได้เชื่อมโยงความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นสู่ความเป็นสากล ย่อมช่วยให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความหมาย ยิ่งหากให้นักเรียนได้นำความรู้มาใช้ในการสร้างสรรค์พัฒนาท้องถิ่นด้วยแล้วย่อมเกิดประโยชน์มากมาย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542: 1)

โรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร ตั้งอยู่เลขที่ 130 หมู่ 5 ตำบลท่าคันโท อำเภوتاคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46190 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทสหศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จัดการศึกษาและดำเนินนโยบายต่างๆ ของโรงเรียนตามกฎระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการและการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษา ปีพุทธศักราช 2551 ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งได้กำหนดให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมแห่งความเป็นไทยในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนท่าคันโทวิทยาคารเป็นแหล่งเรียนรู้ ชุมชนมีส่วนร่วม พัฒนาบุคลากร และผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีคุณธรรม

นำความรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ก้าวทันเทคโนโลยี เป็นโรงเรียนของชุมชน จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 1,015 คน มีการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนโดยแบ่งเป็นสายงานคือด้านการบริหาร ด้านวิชาการ และด้านธุรการ มีบุคลากรทั้งหมด 67 คน โดยแบ่งเป็นด้านบริหาร จำนวน 5 คน ด้านวิชาการ จำนวน 50 คน และด้านธุรการจำนวน 12 คน

โรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร ได้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทำให้โรงเรียนพบกับปัญหาในการเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้ตรงกับผู้เรียน หลักสูตร เนื้อหาวิชา และคุณสมบัติของภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญหาการเตรียมครูผู้สอน ผู้เรียน สื่อการเรียนการสอน การเตรียมการสอนล่วงหน้า ปัญหาการขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติงาน งบประมาณไม่เพียงพอ การเบิกจ่าย ค่าตอบแทนยุ่งยากล่าช้า จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา สภาพปัจจุบันและปัญหา และการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับภูมิปัญญาโลกาภิวัตน์ ในการดำเนินงานของโรงเรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินงานของโรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร อำเภوتاคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินงานของโรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร อำเภوتاคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินงานของโรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร อำเภوتاคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพทางวัฒนธรรม (Cultural Qualitative Research) โดยเก็บ

รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Document) ข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ใช้วิธีการสำรวจเบื้องต้น การสัมภาษณ์ การสังเกต และการสนทนากลุ่ม นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบตามความมุ่งหมายของการวิจัย ระยะเวลาในการวิจัย ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2557 เป็นต้นไป พื้นที่ทำการวิจัย โรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร อำเภوتاคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 100 คน ประกอบด้วยกลุ่มผู้รู้ (Key Informant) จำนวน 5 คน กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual Informant) จำนวน 90 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไป (General Informants) จำนวน 5 คน

ผลการวิจัย

ประวัติความเป็นมาของภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตพื้นที่โรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร อำเภوتاคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ภูมิปัญญาชาวบ้านในเขตพื้นที่เป็นความรู้ของชาวบ้าน ซึ่งเรียนรู้มาจากพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ญาติพี่น้อง หรือผู้มีความรู้ในหมู่บ้านในท้องถิ่นต่าง ๆ ความรู้เหล่านี้สอนให้เด็กเคารพผู้ใหญ่ มีความกตัญญูรู้คุณพ่อแม่และผู้มีพระคุณ มีความเอื้ออาทรต่อคนอื่น รู้จักช่วยเหลือแบ่งปันข้าวของของตนให้แก่ผู้อื่น ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาเป็นความรู้ที่มีคุณธรรม สอนให้คนเป็นคนดี สอนให้คนเคารพธรรมชาติ รู้จักพึ่งพาอาศัยธรรมชาติโดยไม่ทำลาย ให้เคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และคนที่ล่วงลับไปแล้วภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นความรู้เรื่องการทำมาหากิน เช่น การจับปลา การจับสัตว์ การทอผ้า ทอเสื่อ การสานตะกร้าและเครื่องใช้ด้วยไม้ไผ่ ด้วยหวาย การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำเครื่องมือทางการเกษตร นอกจากนี้ยังมีศิลปะดนตรี การฟ้อนรำ และการละเล่นต่าง ๆ การรักษาโรคด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การใช้ยาสมุนไพร การนวด เป็นต้น ภูมิปัญญาเหล่านี้เป็นความรู้ความสามารถที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และถ่ายทอดมาให้เรามีวิธีการหลายอย่างที่ทำความรู้เหล่านี้เกิดประโยชน์แก่สังคมปัจจุบันด้วยวิธีการอนุรักษ์การบำรุงรักษาสืบต่อไป

1. การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสู่การเรียนการสอนของโรงเรียนเป็นการนำคตินิยม ความเชื่อหรือหลักการพื้นฐานที่เกิดจากการสั่งสมหรือสืบทอดกันมา

หรือขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและจริยธรรมที่แสดงออกถึงความเจริญงอกงามและความเป็นระเบียบแบบแผนที่เคยยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระมาให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งประกอบไปด้วย คน แนวคิดชาวบ้าน ผลงานชาวบ้าน โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่โรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร ประกอบไปด้วย

1.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับ คติ ความเชื่อ และหลักการพื้นฐาน เรื่องเกี่ยวกับ คติ ความเชื่อ และหลักการพื้นฐาน เป็นความรู้ที่เกิดจากการสั่งสมถ่ายทอดกันมา ได้แก่การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ของแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยการพึ่งพาธรรมชาติมาใช้ประโยชน์เพื่อการยังชีพ เช่น ชุมชนภูเขามิ ความเชื่อเรื่องผีป่า เจ้าป่า เทพารักษ์ ผู้ที่อยู่ตามพื้นราบจะเชื่อในเรื่อง พระภูมิเจ้าที่ พระภูมินา การสวดมนต์ การให้ความเคารพแม่โพสพ ผู้ที่อยู่ตามแม่น้ำ มักจะเชื่อในเรื่องของแม่ย่านางเรือ เป็นต้น ความคิด ความเชื่อ เหล่านี้จะนำมาสู่การพัฒนาชีวิตและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น การตั้งธนาคารแห่งชีวิตเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน โดยยึดหลักธรรมในพระพุทธศาสนา การจัดพิธีกรรมบวชต้นไม้ การจัดตั้งป่าสมุนไพร ธนาคารผ้า กลุ่มทอผ้า กลุ่มชาปนากิจ เป็นต้น

1.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับเรื่องราวแนวความคิด หลักการปฏิบัติ และเทคโนโลยี เป็นเรื่องราวแนวความคิด หลักปฏิบัติ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ชาวบ้านนำมาใช้ในชุมชน ซึ่งเป็นอิทธิพลของความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น การเลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์ โดยจัดระบบถ่ายเทน้ำและคิดสูตรอาหารปลาขึ้นมาเอง การประดิษฐ์เครื่องนวดข้าวแบบประหยัด เป็นต้น

1.3 เกิดภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับ เป็นเรื่องของศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น ประเพณีการบวชนาคเข้าพรรษา แต่งงาน นอกจากนั้นยังมีศิลปกรรมพื้นบ้านที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุ เช่น งานจักสาน และงานทอกระเปาะลิพาทาได้ สี่อจันทร์บูร เครื่องจักรสานต่างๆ เครื่องปั้นดินเผา งานแกะสลัก งานปั้น งานหล่อด้วยโลหะ การก่อสร้างอาคารที่

อยู่อาศัย ภาพเขียนบนผนัง การฟ้อนรำ และเพลงพื้นบ้าน เป็นต้น

1.4 ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับเป็นเรื่อง การประกอบอาชีพในแต่ละท้องถิ่น การประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับสมัย เป็นการดำเนินชีวิตที่ เคยถูกรับจากสภาพแวดล้อม พ่อค้าคนกลาง ระบบเศรษฐกิจ ระบบโรงงาน กลับสู่การเกษตรที่อาศัยความสมดุลทางธรรมชาติ สามารถยืนหยัดต่อสู้กับความล้มเหลวกับการล้มละลายทางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมได้อย่างภูมิใจด้วยกำลังใจ และการสั่งสมประสบการณ์ กำลังปัญญา เช่น การทำเกษตรแบบผสมผสาน การเกษตรแบบพึ่งพาตนเอง การทำสวนสมุนไพรและการแพทย์แผนโบราณ

2. การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสู่การดำเนินงานของโรงเรียน เป็นการนำคตินิยม ความเชื่อหรือหลักการพื้นฐานที่เกิดจากการสั่งสมหรือสืบทอดกันมา หรือขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและจริยธรรม ที่แสดงออกถึงความเจริญงอกงามและความเป็นระเบียบแบบแผนที่เคยยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระมาให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และจากการศึกษาบริบทโรงเรียนและชุมชน ผู้วิจัย ผู้บริหารและคณะครูทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ประชุมระดมสมองกันเพื่อหาแนวทางการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาดำเนินงานของโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า ต้องประกอบไปด้วย การดำเนินงานของโรงเรียน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหาร การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย

2.1 การบริหาร ในการดำเนินงานด้านการบริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย การจัดทำนโยบายในการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น และขับเคลื่อนในสถานศึกษาและการบูรณาการในแผนการปฏิบัติงานประจำปี การดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปี การติดตามประเมินผล รวมไปถึงการติดตามประเมินผลการพัฒนานโยบาย แผนงานในการขับเคลื่อนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินงานของสถานศึกษา

2.2 การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ ที่มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรขั้นพื้นฐานของสถานศึกษามีความเป็นไปได้ในรูปของการบูรณาการและสามารถบูรณาการได้ทุกสาระการเรียนรู้ซึ่ง คณะครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้บริหารต่างก็มีความเห็นว่าเหมาะสมส่วนใหญ่ และซึ่งการบูรณาการนั้นควรใช้ภูมิปัญญา ด้านความเชื่อ ความเชื่อด้านเกษตรกรรม ความเชื่อด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ความเชื่อด้านการแพทย์แผนไทย ความเชื่อ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความเชื่อด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน ความเชื่อด้านศิลปกรรม ความเชื่อด้านภาษาและวรรณกรรม ความเชื่อด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี ความเชื่อด้านโภชนาการ ความเชื่อด้านองค์กรชุมชน และการจัดการเรียนการสอน ควรใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่เข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยศึกษาปราชญ์ชาวบ้านที่มีอยู่ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การกำหนดกระบวนการจัดการเรียนรู้ การถ่ายทอดความรู้ และการวัดผลประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

3. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นตามมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่ละช่วงชั้น ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้อย่างสมดุลพร้อมนำมาปรับใช้ในปัจจุบันอย่างเหมาะสม

สภาพปัจจุบันในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินงานของโรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

1. ด้านการบริหาร ซึ่งประกอบไปด้วยการบริหาร วิชาการ งบประมาณการบริหารงานทั่วไป ผลการศึกษาพบว่า มีแผนงาน โครงการ กิจกรรมในแต่ละด้านที่ส่งเสริมการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนการสอน การดำเนินการตามแผนโครงการกิจกรรมแต่ละฝ่ายให้สอดคล้องกัน สัมพันธ์กัน มีการติดตามแผนงาน โครงการ ที่มีการส่งเสริมการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การเรียนการสอน รวมถึงการนำผลติดตามไปพัฒนาแผนงาน โครงการ กิจกรรมทั้ง 4

ด้านที่ส่งเสริมการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินงาน

1.1 ด้านการบริหาร ได้จัดมีนโยบายการนำไปปฏิบัติในการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา และบูรณาการในแผนงานปฏิบัติงานประจำปี การดำเนินงานตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปี ที่นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ในการทำงานของฝ่าย มีการติดตามการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้

1.2 ด้านการวิชาการ จากการจัดประชุมร่วมกันระหว่างครู คณะกรรมการ ผู้ปกครองในแต่ละฝ่าย ได้ดำเนินการมีแผนงาน/โครงการ กิจกรรมด้านวิชาการต่างๆ ที่ส่งเสริมบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่ม สาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการใช้หลักสูตรให้เหมาะสมนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เหมาะสม

1.3 ด้านงบประมาณ ได้มีการดำเนินงานมีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับแนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ตระหนักถึงความประหยัด มีการนำแนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ในการบริหารจัดการเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุด ได้ดำเนินการแผนงบประมาณของสถานศึกษาสอดคล้องกับภูมิปัญญา

ท้องถิ่นที่มีอยู่ มีการติดตามผลการดำเนินงานและงบประมาณของสถานศึกษา และนำผลที่ได้มาพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณให้เหมาะสม

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป มีการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและประสานสัมพันธ์ชุมชนที่มีแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ในการดำเนินงานด้านการพัฒนาหลักสูตรนั้น ทุกกลุ่มกลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องมีการดำเนินงานโดยการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นทุกระดับชั้น มีการนิเทศติดตาม ประเมินผล และวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาการนำไปสู่การจัดการเรียนการสอน ต้องคำนึงถึงการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การวัดผลประเมินการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผลปรากฏดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ได้มีการจัดทำหลักสูตร การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับหน่วยการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ การจัดกิจกรรมนักเรียน การวัดและประเมินผล นั้นมีการวางแผน นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการศึกษาวิเคราะห์วิจัยให้มีการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่การดำเนินการหลักสูตร ต้องคำนึงหลักการนำภูมิปัญญามาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนนั้น ต้องคำนึงถึง สภาพการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ไม่ว่าจะเป็นการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม การปรับรายละเอียดเนื้อหา ปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียน การจัดทำสื่อการเรียนการสอนใหม่ การจัดทำคำอธิบายรายวิชา นำกลุ่มต่างๆของภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้านการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนต้องมีการประชุมคณะกรรมการให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่นำมาใช้ มีการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และมีข้อมูลพื้นฐานกับสภาพท้องถิ่น เช่นอาชีพ เศรษฐกิจ ประเพณีวัฒนธรรม ทรัพยากร มีการปรับรายละเอียดของเนื้อหาให้

สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น มีการจัดทำสื่อเอกสารหรือหนังสือพิมพ์ที่มีในท้องถิ่น ปรับปรุงและเลือกใช้สื่อที่ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้นและรวดเร็วขึ้น และส่วนการจัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่ ต้องวิเคราะห์จุดประสงค์ของหลักสูตรที่ทำขึ้นใหม่ มีเนื้อหาซ้ำซ้อนกับของกระทรวงศึกษาธิการหรือไม่ สื่อที่จัดทำขึ้นใหม่สอดคล้องกับทรัพยากรในท้องถิ่นหาง่าย ราคาถูก น่าสนใจ และมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนที่บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น และสอดคล้องกับหลักสูตร และด้านกิจกรรมนักเรียน มีแผนงาน โครงการส่งเสริมการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ ให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรม ชมรม มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนาในการจัดกิจกรรมนักเรียน ด้านการวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ดำเนินการจัดทำเครื่องมือและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายงานผลการประเมินและนำมาปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการ จัดแสดง เผยแพร่ ประกวด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการบูรณาการ

3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนควรมีการดำเนินการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ จากการสัมภาษณ์ครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า มีการทำแผนงาน โครงการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่มีการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ มีการติดตามประเมินผลกิจกรรมนักเรียน นำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนากิจกรรมนักเรียนที่มีการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ และบูรณาการในเรื่อง กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยมีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ผลการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา พัฒนา

สถานศึกษา ชุมชนด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม มีระบบติดตามผลการดำเนินงาน นำผลมาปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

แนวทางการบูรณาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินงานของโรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่ามีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษามีการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ เป็นนโยบายสำคัญ พัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา และส่งเสริมให้ปฏิบัติตนโดยใช้หลักภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง ทบทวนหรือปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนาการบริหารจัดการการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดทำปรับปรุงหรือเพิ่มเติมโครงการกิจกรรม และปรับแผน กลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

จัดทำการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา เสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมโครงการจัดการศึกษาในแต่ละชั้น ตอน โดยแนวทางการบูรณาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินงานของโรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ด้านการบริหาร ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามรายละเอียดดังนี้

ด้านการบริหารปัจจัยสำคัญที่สุดในความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาในการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร พบว่า ผู้บริหารมีส่วนผลักดันที่สำคัญและแรงบันดาลใจที่ผู้บริหารมุ่งพัฒนาการบริหารสถานศึกษามุ่งพัฒนาสถานศึกษาโดยเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่มาบูรณาการในการดำเนินการโดยแนวทางการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ในโรงเรียนนั้น อาทิเช่น การกำหนดนโยบาย แผนกลยุทธ์ การประสานทีมงาน ความสามารถในการครองใจครู

นักเรียน และชุมชน การติดตามงานอย่างเป็นระบบ ให้กำลังใจสามารถคุยได้ทุกเรื่อง ส่งผลให้ทางโรงเรียนมีการใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด และมีการขยายผลการดำเนินงานไปสู่ครัวเรือนของนักเรียน ชุมชน เช่น การออม การปลูกพืชสวนครัวรั้วกินได้ การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่ เป็นต้น ทั้งนี้มีการวางแผนติดตาม ผลการดำเนินงานโดยผ่านกระบวนการเยี่ยมบ้านของคณะครู และผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ กระบวนการบริหารจัดการทุกอย่าง เป็นการนำสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการให้เกิดประโยชน์ บูรณาการให้เกิดความหลากหลาย อาทิ การปลูกต้นไม้และพืชผัก การตกแต่งห้องเรียนด้วยวัสดุภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ เป็นต้น โดยหลักการบูรณาการ มีการวิเคราะห์ตามหลักเหตุผล สภาพจริงและนำไปกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ นโยบาย และแผนปฏิบัติราชการ อย่างมีหลักการและหลักวิชาการ มีการจัดสรรงบประมาณแต่ละโครงการตามความเหมาะสม จัดบุคลากรให้ทำงานตามความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ กิจกรรมทุกอย่างที่จัดเป็นไปตามหลักเหตุผลและความมีประโยชน์

ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้พบว่าครูส่วนใหญ่จะเน้นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ให้เข้าถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนที่มีอยู่ การเรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญา โดยการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้ฝึกคิดฝึกแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง หรือร่วมกับกลุ่มนักเรียนด้วยกัน โดยสอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาในหลักสูตร และกิจกรรมการเรียนการสอน เติมไปด้วยแหล่งเรียนรู้ทั้งอยู่ในโรงเรียนและชุมชน การเรียนการสอนเริ่มต้นจากภูมิปัญญาที่อยู่ใกล้ตัวและสื่อการสอนที่ผลิตจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถพึ่งตนเองได้ และสอนให้บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนของคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองรวมถึงนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งจะเห็นได้จาก ครูส่วนใหญ่มีแผนการจัดการเรียนรู้ บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ตนเองสอนตามความเหมาะสมกับระยะเวลา จำนวนกิจกรรม ตามกำลังและ

ศักยภาพของตนเอง จัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับโครงการ มีความคิดสร้างสรรค์ในการบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ตามอัตภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่นและของนักเรียนโดยการดำเนินงานมีความสอดคล้องกับหลักทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มีการจัดกิจกรรมและวัตถุประสงค์ และเป้าหมายชัดเจนบอกเหตุผลได้

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้มีการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี และยุวกาชาด ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมหลักที่มีกิจกรรมย่อยๆ เสริมเข้ามาอีก เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิต การรักษาสีจรรยาบรรณ การจัดกิจกรรมที่บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ได้อย่างกลมกลืน กิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการประหยัดและออม กิจกรรมสอนให้เด็กเป็นจิตอาสาและดำเนินชีวิตตามปราชญ์ชาวบ้านที่มีอยู่ กิจกรรมสร้างระบบดูแลนักเรียน ให้มีส่วนร่วมกับชุมชน อาทิ กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม ฝึกให้เด็กจิตอาสาพึ่งพาตนเองและดูแลผู้อื่น

สรุปผล

ประวัติความเป็นมาของภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตพื้นที่โรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ภูมิปัญญาชาวบ้านในเขตพื้นที่เป็นความรู้ของชาวบ้าน ซึ่งเรียนรู้มาจากพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ญาติพี่น้อง หรือผู้มีความรู้ในหมู่บ้านในท้องถิ่นต่าง ๆ ความรู้เหล่านี้สอนให้เด็กเคารพผู้ใหญ่ มีความกตัญญูรู้คุณพ่อแม่ และผู้มีพระคุณ มีความเอื้ออาทรต่อคนอื่น รู้จักช่วยเหลือแบ่งปันข้าวของของตนให้แก่ผู้อื่น ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาเป็นความรู้ที่มีคุณธรรม สอนให้คนเป็นคนดี สอนให้คนเคารพธรรมชาติ รู้จักพึ่งพาอาศัยธรรมชาติโดยไม่ทำลาย ให้เคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และคนที่ล่วงลับไปแล้ว ภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นความรู้เรื่องการทำมาหากิน เช่น การจับปลา การจับสัตว์ การทอผ้า ทอเสื่อ การสานตะกร้า และ เครื่องใช้ด้วยไม้ไผ่ ด้วยหวาย การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำเครื่องมือทางการเกษตร นอกจากนี้ยังมีศิลปะดนตรี การฟ้อนรำ และการละเล่นต่าง ๆ การรักษาโรคด้วยวิธีต่างๆ เช่นการใช้ยาสมุนไพร

การนวด เป็นต้น ภูมิปัญญาเหล่านี้เป็นความรู้ความสามารถที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ และถ่ายทอดมาให้เรามีวิธีการหลายอย่างที่ทำให้ความรู้เหล่านี้เกิดประโยชน์แก่สังคม ปัจจุบันด้วยวิธีการอนุรักษ์ การบำรุงรักษาสิ่งที่ตั้งมา โดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสู่การเรียนการสอนของโรงเรียนเป็นการนำคตินิยม ความเชื่อหรือหลักการพื้นฐานที่เกิดจากการสั่งสมหรือสืบทอดกันมา หรือขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและจริยธรรม ที่แสดงออกถึงความเจริญงอกงามและความเป็นระเบียบแบบแผนที่เคยยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระมาให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งประกอบไปด้วย คน แนวคิดชาวบ้าน ผลงานชาวบ้าน

สภาพปัจจุบันในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินงานของโรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร ด้านการบริหาร ซึ่งประกอบไปด้วย การบริหาร วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานทั่วไป ผลการศึกษาพบว่า มีแผนงาน โครงการ กิจกรรมในแต่ละด้านที่ส่งเสริมการบูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การดำเนินการตามแผน โครงการกิจกรรมแต่ละฝ่ายให้สอดคล้องกัน สัมพันธ์กัน มีการติดตามแผนงาน โครงการ ที่มีการส่งเสริมการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การเรียนการสอน รวมถึงการนำผลติดตามไปพัฒนาแผนงาน โครงการ กิจกรรมทั้ง 4 ด้านที่ส่งเสริมการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินงาน ส่วนด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ในการดำเนินงานด้านการพัฒนาหลักสูตรนั้น ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องมีการดำเนินงานโดยการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นทุกระดับชั้น มีการนิเทศติดตาม ประเมินผล และวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาการนำไปสู่การจัดการเรียนการสอน ต้องคำนึงถึงการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การวัดผลประเมินการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนควรมีการดำเนินงานการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ จากการสัมภาษณ์ครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า มีการทำ

แผนงาน โครงการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่มีการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ มีการติดตามประเมินผลกิจกรรมนักเรียน นำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนากิจกรรมนักเรียนที่มีการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ และบูรณาการในเรื่อง กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยมีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ผลการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา พัฒนาสถานศึกษา ชุมชนด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม มีระบบติดตามผลการดำเนินงาน นำผลมาปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

แนวทางการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินงานของโรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่าการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษามีการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ เป็นนโยบายสำคัญ พัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา และส่งเสริมให้ปฏิบัติตนโดยใช้หลักภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง ทบทวนหรือปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนาระบบบริหารจัดการการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดทำปรับปรุงหรือเพิ่มเติมโครงการกิจกรรม และปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา จัดทำการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา เสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมโครงการจัดการศึกษาในแต่ละขั้นตอน

อภิปรายผล

ประวัติความเป็นมาของภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตพื้นที่โรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ภูมิปัญญาชาวบ้านในเขตพื้นที่เป็นความรู้ของชาวบ้าน ซึ่งเรียนรู้มาจากพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ญาติพี่น้อง หรือผู้มีความรู้ในหมู่บ้านในท้องถิ่นต่าง ๆ ความรู้

เหล่านี้สอนให้เด็กเคารพผู้ใหญ่ มีความกตัญญูรู้คุณพ่อแม่ และผู้มีพระคุณ มีความเอื้ออาทรต่อคนอื่น รู้จักช่วยเหลือ แบ่งปันข้าวของของตนให้แก่ผู้อื่น ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญา เป็นความรู้ที่มีคุณธรรม สอนให้คนเป็นคนดี สอนให้คนเคารพธรรมชาติ รู้จักพึ่งพาอาศัยธรรมชาติโดยไม่ทำลาย ให้เคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และคนที่ล่วงลับไปแล้วภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นความรู้เรื่องการทำมาหากิน เช่น การจับปลา การจับสัตว์ การทอดผ้า ทอเสื่อ การสานตะกร้าและเครื่องใช้ด้วยไม้ไผ่ ด้วยหวาย การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำเครื่องมือทางการเกษตร นอกจากนี้ยังมีศิลปะดนตรี การฟ้อนรำ และการละเล่นต่าง ๆ การรักษาโรคด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การใช้ยาสมุนไพร การนวด เป็นต้น ภูมิปัญญาเหล่านี้เป็นความรู้ความสามารถที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ และถ่ายทอดมาให้เรามีวิธีการหลายอย่างที่ทำความรู้เหล่านี้เกิดประโยชน์แก่สังคมปัจจุบันด้วยวิธีการอนุรักษ์ การบำรุงรักษาสิ่งที่ตั้งมา โดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสู่การเรียนการสอนของโรงเรียนเป็นการนำคตินิยม ความเชื่อหรือหลักการพื้นฐานที่เกิดจากการสั่งสมหรือสืบทอดกันมา หรือขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและจริยธรรม ที่แสดงออกถึงความเจริญงอกงามและความเป็นระเบียบแบบแผนที่เคยยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระมาให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งประกอบไปด้วย คน แนวคิดชุมชน และผลงานชุมชนสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษดา ยศขวัญ (2546: 105) ได้วิจัยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่โรงเรียน กรณีศึกษาจังหวัดราชบุรี ด้านศิลปวัฒนธรรมเกี่ยวกับโองม้งกร หนังกูวัดขนอน และผ้าจกนิท-ญวน ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชาวบ้านคิดค้นเพื่อแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม โดยมีกระบวนการสั่งสมกลั่นกรองและสืบทอดต่อกันมา ยาวนาน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาถ่ายทอดในโรงเรียนระดับชั้นพื้นฐาน เป็นกระบวนการมุ่งปลูกจิตสำนึกให้เกิดความภูมิใจในรากเหง้าของตน ทำให้เด็กที่จบการศึกษาออกไปมีส่วนรับผิดชอบและมีความสามารถที่จะสร้างสรรค์สังคมได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Relic (2001: 288) ได้ศึกษารูปแบบการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทบุคคลที่เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนที่นิยมกันในชั้นเรียนของประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า การเชิญผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพแตกต่างกันมาถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับนักเรียนในชั้นเรียนและมีการเปิดโอกาสให้ซักถามกันอย่างกว้างขวาง

สภาพปัจจุบันในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินงานของโรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร ด้านการบริหาร ซึ่งประกอบไปด้วย การบริหาร วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานทั่วไป ผลการศึกษาพบว่า มีแผนงาน โครงการ กิจกรรมในแต่ละด้านที่ส่งเสริมการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การจัดการจัดการเรียนการสอน การดำเนินการตามแผน โครงการกิจกรรมแต่ละฝ่ายให้สอดคล้องกัน สัมพันธ์กัน มีการติดตามแผนงาน โครงการ ที่มีการส่งเสริมการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การเรียนการสอน รวมถึงการนำผลติดตามไปพัฒนาแผนงาน โครงการ กิจกรรมทั้ง 4 ด้านที่ส่งเสริมการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของเวกวรรณ ฉ่ำสันเทียะ (2541: 111) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ กรณีศึกษากลุ่มไทยลาว ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันมีแนวนโยบายกำหนดให้มีการปรับปรุงระบบหลักสูตรเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ให้ผู้บริหารมีอำนาจนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการศึกษาพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับวิทยาการสมัยใหม่ ส่วนด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ในการดำเนินงานด้านการพัฒนาหลักสูตรนั้น ทุกกลุ่มกลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องมีการดำเนินงานโดยการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นทุกระดับชั้น มีการนิเทศติดตาม ประเมินผล และวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาการนำไปสู่การจัดการเรียนการสอน ต้องคำนึงถึงการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การวัดผลประเมิน การจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนควรมีการดำเนินการแนะแนวและระบบ

ดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ จากการสัมภาษณ์ครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้พบว่า มีการทำแผนงาน โครงการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่มีการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ มีการติดตามประเมินผลกิจกรรมนักเรียน นำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนากิจกรรมนักเรียนที่มีการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ และบูรณาการในเรื่อง กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยมีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ผลการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาพัฒนาสถานศึกษา ชุมชนด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม มีระบบติดตามผลการดำเนินงาน นำผลมาปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 42-43) ได้วิจัยการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนจากประสบการณ์จริงเรียงลำดับ 3 อันดับคือ ให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ศึกษาดูงานหรือทัศนศึกษานอกสถานที่ และเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนโดยเชิญบุคคลตัวอย่างมาเป็นวิทยากร

แนวทางการบูรณาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินงานของโรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่าการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษามีการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ เป็นนโยบายสำคัญ พัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา และส่งเสริมให้ปฏิบัติตนโดยใช้หลักภูมิปัญญาท้องถิ่นประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง ทบทวนหรือปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนาระบบบริหารจัดการการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดทำปรับปรุงหรือเพิ่มเติมโครงการกิจกรรม และปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา จัดทำการเรียนการสอนตามหลักสูตร

สถานศึกษา เสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมโครงการจัดการศึกษาในแต่ละขั้นตอน สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2545: 99-103) ได้ศึกษารูปแบบกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยชุมชนเพื่อการเรียนการสอนกรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสูงดอนหลี่ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การจัดการเรียนรู้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้จากสถานที่ต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนที่อยู่ใกล้ชิดตัวนักเรียน มีพ่อครู แม่ครู ที่มีความถนัดในสาขาวิชานอกจากวิชาที่เรียนรู้ในโรงเรียนซึ่งเป็นประเพณีของท้องถิ่นซึ่งต้องดำรงสืบไป การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเดียวไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นได้ การค้นหาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อสามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันที่มีอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข อีกทั้งเป็นการค้นหาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนอย่างหลากหลาย เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนั้นยังพบว่า ครู นักเรียน ชุมชน ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันเกิดภูมิปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และทางโรงเรียนได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่าจะได้จัดกิจกรรมตามนโยบายการศึกษาแห่งชาติ และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น กระบวนการเรียนการสอนหรือการถ่ายทอดโดยชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น กระบวนการเรียนการสอนหรือการถ่ายทอดโดยชุมชนถือว่าการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูปกติ ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น และชุมชน

บรรณานุกรม

1. ฤชดา ยศขันธ์. (2546). การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่โรงเรียนกรณีศึกษาจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

2. ชวน เพชรแก้ว. (2547). **การยกระดับและการปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในสถานการณ์ปัจจุบัน**. สารภาษาไทย. 3(3), 14-23, พฤษภาคม.
3. ชัชวาล ทองดีเลิศ. (2547). **ความรู้ ท้องถิ่น: การจัดการความรู้สู่การจัดการทางสังคม**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการจัดการทางสังคม.
4. ชัชวาล ทองดีเลิศ และคณะ. (2544). **เส้นทางแห่งศรัทธา**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
5. วิมล จิโรจน์พันธ์. (2548). **ศิลปะและวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
6. วิมล จิโรจน์พันธ์, ประชิด สุกณะพัฒน์ และอุดม เขยแก้ววงศ์. (2548). **วิถีไทย**. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
7. เวกวรรณ ฉ่ำสันเทียะ. (2559). **สร้างสุขด้วยพลังพลเมือง**. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง สถาบันพระปกเกล้า, 2559
8. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (2545). **เศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
9. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิก.
10. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **แนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
11. เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2540). **ภูมิปัญญาชาวบ้านสี่ภูมิภาค : วิถีชีวิตและกระบวนการเรียนรู้ของชาวบ้านไทย**. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
12. Relic, Peter D. (2001). **The New Wisdom in Sexuality Education. Independent School**. 60(2), 288-295, Winter.

การพัฒนาระบบกลไกสนับสนุนเสริมสร้างศักยภาพการเรียนการสอนปรับฐานคิดเชิงบวก
เรื่องเพศวิถีศึกษารอบด้านในโรงเรียน เพื่อลดปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียน
โรงเรียนจระเข้วิทยายน อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

The Development of a Mechanical System to Empower the Positive Thinking Base Adjustment
Instructional Potential on Multidimensional Sex Education to Decrease Adolescent Pregnancy
Problems at Jawrakhe Wittayayon School in Nongruea District, Khon Kaen Province

ถวัลย์ลลิน ศรีทองอร่าม¹

รองศาสตราจารย์ วิภา อิศรางกูร ณ อยุธยา²

ดร.กุลลาป ปุริสาร³

สมลักษณ์ ศรีนวกุล⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ มุมมอง ฐานคิดเชิงบวก เกี่ยวกับการสอนเรื่องเพศสำหรับนักเรียน ของครูในโรงเรียน เพื่อวิเคราะห์ เชื่อมโยงสถานการณ์ปัญหาเรื่องเพศที่เกี่ยวข้องกับการสอนเรื่องเพศ และผลกระทบและปัญหาเรื่องเพศที่เกิดขึ้นในสังคมไทย เพื่อเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และทัศนคติเชิงบวก เกี่ยวกับการสอนเรื่องเพศสำหรับนักเรียน ของครูในโรงเรียน เพื่อประเมินความพึงพอใจของครู ต่อระบบกลไกการเรียนการสอน เรื่องเพศวิถีศึกษารอบด้านในโรงเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทำการวิจัย คือ ครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ในโรงเรียนจระเข้วิทยายน จำนวน 35 คนกิจกรรมประกอบด้วยการอบรม การสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามการวิเคราะห์สถิติ Paired Sample t-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มค่าคะแนนเฉลี่ยด้วยสถิติ Independent Sample t-test กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และค่าความเชื่อมั่นที่ 95%CI

ผลการวิจัยพบว่า หลังการพัฒนากลุ่มเป้าหมายมีคะแนนความรู้ ทักษะ และทัศนคติครูในเรื่องกลไกสนับสนุนเสริมสร้างศักยภาพการเรียนการสอน เรื่องเพศวิถีศึกษารอบด้านในโรงเรียน ค่า Sig. (2 tailed) มีค่า .000 ซึ่งน้อยกว่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่าคะแนนก่อน และหลังอบรมมีความสัมพันธ์กัน และเมื่อครูได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการปรับฐานคิด เรื่องเพศสำหรับคุณครูแล้วมีคะแนนหลังการอบรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value <0.001)

คำสำคัญ : ระบบกลไกสนับสนุนเสริมสร้างศักยภาพการเรียนการสอน, ปรับฐานคิดเชิงบวก, เพศวิถีศึกษารอบด้านในโรงเรียน

¹ นักศึกษาสาธิตการสอนศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาภาวะผู้นำและนวัตกรรมการจัดการสุขภาพ

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

⁴ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

Abstract

The objectives of this research were to develop, to study the situation, positive perspectives on sex education for students. of teachers in school, to analyze Incorporate gender issues related to sex education and the effects and problems of sexuality in Thai society, to compare the knowledge, skills and positive attitudes towards sex education for students, of teachers in school to assess teachers' satisfaction toward the system of teaching about sex education from school. The 35 teachers matayomsuksa 1 – 6 at Jawrakhe Wittayayon School. In-depth interviews, focus group discussions, data collection using questionnaires, descriptive statistics analysis, percentage statistics. Paired Sample t-test was used to compare the difference between the mean and standard deviation. The independent sample t-test was statistically significant at 0.05. And confidence at 95% CI.

The results showed that after the development, the purposive group had scores of knowledge, skills and attitudes towards the teachers in terms of supporting mechanisms for teaching and learning. Sig. (2 tailed) had a value of .000, which was significantly lower than the statistically significance level of 0.05. And after the training was related. And when teachers were trained to adjust base. The post-training scores were significantly higher (p-value <0.001).

Keywords : supportive mechanisms for enhancing teaching and learning capacity , positive thinking ,sexuality education school empowerment.

1.บทนำ

ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นเรื่องที่ทั่วโลกให้ความสำคัญ องค์การสหประชาชาติ ได้กำหนดให้การลดอัตราการคลอดในวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดของเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals, MDGs) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals, SDGs) กำหนดให้การลดอัตราการคลอดในวัยรุ่นอายุ 10-14 ปี และอายุ 15-19 ปี เป็นส่วนหนึ่งของตัวชี้วัดในการบรรลุเป้าหมายที่ 3 ว่าด้วยการสร้างหลักประกันให้คนมีชีวิตที่มีคุณภาพและส่งเสริมสุขภาวะที่ดีของคนทุกเพศทุกวัยที่นานาชาติต้องการบรรลุให้ได้ภายในปี พ.ศ. 2573

สำหรับการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญในประเทศไทย มักเป็นส่วนหนึ่งของวิชาบังคับอื่นๆ โดยเฉพาะวิชาสุขศึกษาและพล

ศึกษาโดยสอนในทุกระดับชั้น ส่วนในโรงเรียนสายอาชีพ มีการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษา เป็นรายวิชาแยกต่างหาก ซึ่งเป็นวิชาที่ต้องเรียนในเทอมใดเทอมหนึ่งของหลักสูตรสามปี ในโรงเรียนสายสามัญ พบว่า ส่วนใหญ่เพศวิถีศึกษาสอนโดยครูสุขศึกษา ส่วนในโรงเรียนสายอาชีพ พบว่าส่วนใหญ่สอนโดยครูพลศึกษา อย่างไรก็ตามพบการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษา ยังมีช่องว่างเชิงคุณภาพ เช่น วิธีสอนส่วนใหญ่เน้นการบรรยาย ขาดสื่อการสอนที่น่าสนใจ ครูสอนเพศวิถีศึกษาไม่ได้รับการอบรมการสอนเพศวิถีศึกษา การเรียนการสอนยังไม่ครอบคลุมรอบด้านในทุกประเด็น และยังเป็นการสอนจากมุมมองเชิงลบ นอกจากนั้น การสอนยังไม่เอื้อให้นักเรียนนำความรู้จากชั้นเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในด้านการจัดบริการสุขภาพทางเพศที่เป็นมิตรแก่วัยรุ่น กระทรวงสาธารณสุขได้มีนโยบาย ส่งเสริมการพัฒนาบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน ตั้งแต่ พ.ศ. 2542 โดย

ปัจจุบันมีการจัดบริการแก่วัยรุ่นทุกกลุ่มในบริบทต่างๆ ได้แก่ สถานบริการสาธารณสุข สถานศึกษาและชุมชน อย่างไรก็ตามพบว่ายังมีจำนวนวัยรุ่นเข้ามาใช้บริการอยู่น้อย

ข้อมูลอนามัยมารดาในกลุ่มหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ในอำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่นในปัจจุบัน พบว่าการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ปีงบประมาณ 2560 ร้อยละ 26.92 เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2559 ร้อยละ 12.63 (ระบบข้อมูล Health Data Center สสจ.ขอนแก่น, 2560) รวมถึงกระบวนการทำงานของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับอำเภอและระดับตำบลยังมีการทำงานไม่บูรณาการกัน รวมถึงยังไม่เข้าใจบทบาทของตนเอง และยังทำงานแยกส่วนกัน ทำให้กระบวนการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามตัวชี้วัด

จากปัญหาที่พบผู้วิจัยในฐานะกรรมการบริหารโครงการระดับจังหวัด มีหน้าที่เป็นผู้ประสานในระดับอำเภอ จึงมีความมุ่งมั่นที่จะทำการศึกษถึง สภาพและปัญหาทั่วโลก สนับสนุนเสริมสร้างศักยภาพ การเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษารอบด้านในโรงเรียน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ของอำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยเลือกโรงเรียนจะเข้วิทยายน อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เป็นโรงเรียนต้นแบบ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนการสอน หรือจัดให้มีหลักสูตรเรื่องทักษะชีวิตและเรื่องเพศศึกษารอบด้าน (Comprehensive Sexuality Education) วัยรุ่นในทุกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ และพัฒนาศักยภาพครูสอนเพศศึกษา โดยจัดอบรมเตรียมความพร้อม พร้อมกับสร้างความเข้าใจแนวคิด ความจำเป็น และวิธีดำเนินงานแก่ผู้บริหารโรงเรียน มีการจัดระบบ Coaching ภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง จนสามารถเป็นต้นแบบให้โรงเรียนทั้งในอำเภอเดียวกันและอำเภออื่น ที่เริ่มดำเนินการสามารถนำวิธีการ และแนวคิดต่างๆไปประยุกต์ใช้ได้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ มุมมองฐานคิดเชิงบวก เกี่ยวกับการสอนเรื่องเพศสำหรับนักเรียน ของครูในโรงเรียน
- 2) เพื่อวิเคราะห์เชื่อมโยงสถานการณ์ปัญหาเรื่องเพศที่เกี่ยวข้องกับการสอนเรื่องเพศผลกระทบและปัญหาเรื่องเพศที่เกิดขึ้นในสังคมไทย
- 3) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับการสอนเรื่องเพศสำหรับนักเรียน ของครูในโรงเรียน
- 4) เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูต่อระบบกลไกการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษารอบด้านในโรงเรียน

3 .สมมุติฐาน

- 1) สถานการณ์ปัญหาเรื่องเพศ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนเรื่องเพศและผลกระทบมีความสัมพันธ์กับปัญหาเรื่องเพศที่เกิดขึ้นในสังคมไทย
- 2) ความรู้ ทักษะ และทัศนคติเชิงบวกมีความสัมพันธ์กับการสอนเรื่องเพศสำหรับนักเรียน ของครูในโรงเรียน
- 3) ระดับความพึงพอใจของครูต่อระบบกลไกมีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษารอบด้านในโรงเรียน

4. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ศึกษาครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนจะเข้วิทยายน อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 35 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรต้น

1) ข้อมูลทั่วไปด้านบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

2) ความรู้ ทักษะและทัศนคติเชิงบวก ในเรื่องกลไกสนับสนุนเสริมสร้างศักยภาพ การเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษารอบด้านในโรงเรียน

3) ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมอบรม

ตัวแปรตาม

การพัฒนากระบวนการกลไกสนับสนุนเสริมสร้างศักยภาพการเรียนการสอนปรับฐานคิด เชิงบวกเรื่องเพศวิถีศึกษารอบด้านในโรงเรียน เพื่อลดปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียน

ขอบเขตด้านเวลา

ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2559 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2560 รวมระยะเวลา 12 เดือน

5. วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative method) และข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative) ร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2. พื้นที่ทำการวิจัย

การเลือกพื้นที่ศึกษา ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกโรงเรียนจระเข้วิทยายน ตำบลจระเข้ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เนื่องจากเป็นโรงเรียนต้นแบบในโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น มีการจัดการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษาแบบรอบด้าน มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ครูและนักเรียนมีเวลาในการร่วมกิจกรรม ที่สำคัญกว่านั้นผู้อำนวยการโรงเรียนจะให้ความสนใจและยินดีให้ครูและนักเรียนร่วมทำกิจกรรมจนครบ

ระยะของการทำวิจัย เพื่อให้พัฒนาระบบกลไกการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษารอบด้านในโรงเรียน ให้ประสบความสำเร็จจนเกิดเป็นโรงเรียนต้นแบบ ให้โรงเรียนทั้งในอำเภอเดียวกันและอำเภออื่น ที่เริ่มดำเนินการสามารถนำวิธีการ และแนวคิดต่างๆไปประยุกต์ใช้ได้

3. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

3.1 ประชากรที่ศึกษา คือ ครูผู้สอน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนจระเข้วิทยายน อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

3.2 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้สอน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ทั้งหมด 35 คน เลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนต้นแบบ 1 แห่ง คือ โรงเรียนจระเข้วิทยายน อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

4. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะเตรียมการ (Pre-Research Phase) และระยะดำเนินการวิจัย (Research Phase) ซึ่งมีกิจกรรมที่สำคัญดังนี้

4.1 ระยะเตรียมการ (Pre-Research Phase) มีกิจกรรมดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1) ผู้วิจัยได้ทำการเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการวิจัย โดยการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทางด้านวิชาการ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น เอกสารทางวิชาการ บทความ วารสาร ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และบทความงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) สร้างแนวทางการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview guide line) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สำหรับครูผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย แล้วนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และเหมาะสมก่อนนำไปเก็บข้อมูล

4.2 ระยะดำเนินการวิจัย (Research Phase) ประกอบด้วย 2 ระยะ มีกระบวนการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 อบรมเชิงปฏิบัติการปรับ
ฐานคิดเรื่องเพศสำหรับคุณครู

ขั้นตอนที่ 1 ร่วมกันวางแผน (Planning)
ดำเนินการจัดประชุมการวางแผนแบบมีส่วนร่วม ร่วมกับ
ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่
1 – 6 โรงเรียนจระเข้วิทยายน อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ขั้นตอนที่ 2 ร่วมกันปฏิบัติ (Acting)
นำแผนจากขั้นตอนที่ 1 ไปสู่การปฏิบัติตามโครงการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น จังหวัดขอนแก่น มี
การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษา
รอบด้าน ในโรงเรียนจระเข้วิทยายน อำเภอหนองเรือ
จังหวัดขอนแก่น

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการประเมินผล
(Observation) เป็นขั้นตอนการควบคุมกำกับ ติดตาม และ
ประเมินผล นิเทศติดตาม คือ การประเมินผลระหว่างดำเนินการ
โดยผู้วิจัยทำการติดตามประเมินผลทุก 1 เดือน เป็นระยะเวลา 3
เดือน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนการสะท้อนผล
(Reflection) เป็นขั้นตอนการประเมินผล สรุปเมื่อครบ
กำหนดเวลาการศึกษา คือ การประเมินผลสรุปรวมการศึกษา
การประเมินในขั้นนี้ เป็นการวิเคราะห์สถานการณ์หลังจากมีการ
พัฒนาจัดระบบกลไกการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษารอบ
ด้านในโรงเรียนจระเข้วิทยายน

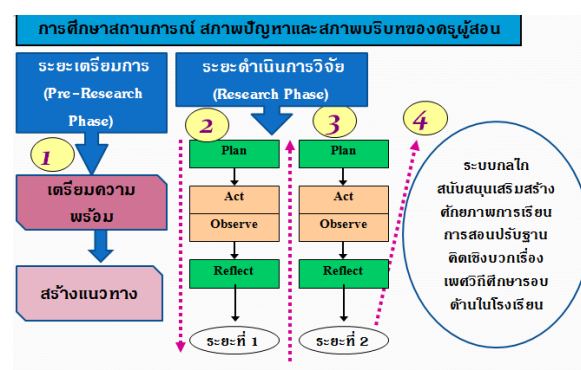
ระยะที่ 2 อบรมเชิงปฏิบัติการทักษะ
การสื่อสารและการสอนเรื่องเพศ

ขั้นตอนที่ 1 ร่วมกันวางแผน (Planning)
ดำเนินการจัดประชุมวางแผนระดมความคิดความคาดหวังและ
กำหนดกติกาการอยู่ร่วมกัน เพื่อระดมความคิดความคาดหวังของ
ผู้เข้าร่วมต่อกิจกรรมครั้งนี้และให้ผู้เข้าร่วมได้มีส่วนร่วมใน
การสร้างระเบียบและข้อตกลงร่วมกันที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 2 ร่วมกันปฏิบัติ (Acting)
นำแผนจากขั้นตอนที่ 1 เพื่อเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ
ให้ถูกต้องและรอบด้านสำหรับการเรียนการสอนเรื่องเพศให้
เหมาะสมตามช่วงวัย

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการประเมินผล
(Observation) ประเมินผลการอบรมรายวัน เพื่อให้ผู้เข้าร่วม
อบรมได้ประเมินผลการอบรมรายวัน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนการสะท้อนผล
(Reflection) สรุปการประเมินรายวัน สรุปขั้นตอนการ
ดำเนินการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2
ระยะ คือ ระยะเตรียมการ (Pre-Research Phase) และระยะ
ดำเนินการวิจัย (Research Phase) ดังนี้

ภาพสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

6. ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยสถานการณ์ มุมมองฐานคิดเชิง
บวกเกี่ยวกับเรื่องการสอนเรื่องเพศสำหรับนักเรียน ของครู
ในโรงเรียน พบว่า ผู้เข้าร่วมฯ เกิดการแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ ความคิดเห็น ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง
เพศ ผ่านกระบวนการในการเรียนรู้ ของหลักสูตรตลอด
กระบวนการ จึงทำให้ผู้เข้าร่วมฯ เปิดใจในการเรียนรู้เรื่อง
เพศ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศ เป็นเรื่องธรรมชาติ
และเรื่องเพศ ไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์เพียงอย่าง
เดียวเท่านั้น เรื่องเพศมีความเกี่ยวข้องกันหลายประเด็น
เช่น การเข้าถึงข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศในทุกๆ มิติ
การป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
การดูแลสุขภาพความสะอาดอวัยวะเพศ การเข้าถึงการบริการ
การรักษาต่างๆ สิทธิทางเพศ ความหลากหลายทางเพศ
ความรุนแรงทางเพศ เป็นต้น ดังนั้นจึงทำให้ผู้เข้าร่วมได้

เข้าใจและพร้อมที่จะเป็นผู้ให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษากับนักเรียนมากขึ้น โดยไม่ได้เน้นเพียงเรื่องการห้ามหรือการตีเตือนเมื่อเกิดปัญหาเท่านั้น นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมฯ ยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาของสังคมไทย เกี่ยวกับเรื่องท้องในวัยรุ่น ไม่ใช่ นักเรียนเป็นตัวปัญหาที่สร้างขึ้น แต่ นักเรียนกำลังเผชิญปัญหา เพราะฉะนั้นคุณครูจะเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยแก้ไขปัญหารื่องเพศ ให้กับนักเรียนของตนเองให้อยู่รอดปลอดภัยจากปัญหาเรื่องท้องในวัยรุ่น และปัญหาเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ โดยการเปิดใจและสอนเรื่องเพศแบบรอบด้านมากขึ้น

2. ผลการวิจัย วิเคราะห์ เชื่อมโยงสถานการณ์ปัญหาเรื่องเพศที่เกี่ยวข้องกับการสอนเรื่องเพศผลกระทบ และปัญหาเรื่องเพศที่เกิดขึ้นในสังคมไทย พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการ เกิดการทบทวน รูปแบบการเรียนการสอนเรื่องเพศที่ผ่านมา การเรียนการสอนเรื่องเพศ ส่วนใหญ่ที่ผ่านมาเป็นรูปแบบลักษณะการบรรยายให้ความรู้เรื่องเพศ เพื่อให้ นักเรียนได้รับรู้ข้อมูลด้านการป้องกัน และแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และยังพบว่าคุณครูบางท่าน ยังมีความกังวลใจ สำหรับการสื่อสาร หรือการสอนเรื่องเพศ เนื่องจากมีความกังวล ความเขิน และความอาย สำหรับการให้ความรู้เรื่องเพศ แต่เมื่อได้เข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ ทักษะการสื่อสาร และการสอนเรื่องเพศแบบรอบด้าน ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ผ่านการปฏิบัติเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้ผ่านเกมส์ กิจกรรม ต่างๆ ซึ่งทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการ สามารถวิเคราะห์ ออกแบบ เนื้อหา และสร้างสื่อให้สอดคล้อง และเหมาะสมต่อการเรียน การสอนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกจากนี้กระบวนการเรียนรู้ ทำให้ผู้เข้าร่วม เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน

3. เปรียบเทียบความรู้ ทักษะ ค่านิยมและทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับเรื่องการสอนเรื่องเพศสำหรับนักเรียน ของครูในโรงเรียน พบว่าข้อมูลจากการเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับเรื่อง

การสอนเรื่องเพศสำหรับนักเรียน ของครูในโรงเรียน โดยครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ทั้งหมด 35 คน เลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนต้นแบบ 1 แห่ง คือ โรงเรียนจระเข้วิทยายน อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ทำการสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

4. ประเมินความพึงพอใจของครู ต่อระบบกลไกการเรียนการสอนเรื่องเพศวิศศึกษาครบด้านในโรงเรียน พบว่า คุณครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 มีความความพึงพอใจในการการอบรมเชิงปฏิบัติการปรับฐานคิดเรื่องเพศสำหรับคุณครูเพื่อพัฒนาระบบกลไกการเรียนการสอนเรื่องเพศวิศศึกษาครบด้านในโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามี ความพึงพอใจอยู่ที่ระดับมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรม ($\bar{x} = 4.81$) ด้านบริการ ($\bar{x} = 4.71$) ด้านวิทยากร ($\bar{x} = 4.70$) และระดับมาก คือ ด้านหลักสูตร ($\bar{x} = 4.38$)

7. อภิปรายผลการวิจัย

1. สถานการณ์ มุมมองฐานคิด เชิงบวกเกี่ยวกับการสอนเรื่องเพศสำหรับนักเรียน ของคุณครูในโรงเรียนจระเข้วิทยายน อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พบว่า กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 41-50 ปี มีสถานภาพสมรสมากที่สุด มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ในการทำงาน มากที่สุดอยู่ในช่วงอายุการทำงาน 10 – 20 ปี คุณครูมีมุมมองฐานคิด เชิงบวก เกี่ยวกับการสอนเรื่องเพศสำหรับนักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทัศนคติเห็น ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศ ผ่านกระบวนการในการเรียนรู้ ของหลักสูตรตลอดกระบวนการ จึงทำให้ผู้เข้าร่วมฯ เปิดใจในการเรียนรู้เรื่องเพศ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศ เป็นเรื่องธรรมชาติ และเรื่องเพศไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

สอดคล้องกับการศึกษาของบุรเทพ โชคนานุกุล กมลชนก ขำสุวรรณ (2559) ศึกษาเรื่อง “การตั้งครกในวัยรุ่น” ผลกระทบทางสังคมจากมุมมองเรื่องเพศของแม่ต่างรุ่น พบว่า แม่วัยรุ่นในแต่ละรุ่นอายุมีวิถีคิด ทักษะคิด และความเชื่อเรื่องเพศที่ แตกต่างกัน เนื่องจากความแตกต่างของประสบการณ์ การอบรมเลี้ยงดู สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ต่างกันในแต่ละรุ่นอายุต่าง ๆ ทำให้เกิดทักษะคิด รูปแบบพฤติกรรมและการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน แสดงถึงช่องว่างในแต่ละรุ่นอายุที่มีความขัดแย้งกันระหว่างจารีตประเพณีและการยอมรับหลักการปฏิบัติในเพศจากเพื่อน โฆษณา และสื่อต่างที่เป็นสิ่งกระตุ้นให้มีเพศสัมพันธ์ เรื่องเพศมีความเกี่ยวข้องกันในหลายประเด็น เช่น การเข้าถึงข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศในทุกๆ มิติ การเข้าถึงการบริการการรักษาดังกล่าว สิทธิทางเพศ ความหลากหลายทางเพศ ความรุนแรงทางเพศ เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (2559) ศึกษาเรื่อง ปัญหาเยาวชนหญิง ที่ตั้งครกก่อนวัยอันควรกับมิติสิทธิมนุษยชน พบว่า “เพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร” ในสังคมไทย และ เพศสัมพันธ์ของเยาวชนเป็นเรื่องผิดบรรทัดฐานทางสังคม ทำให้เยาวชนหญิงตั้งครกเป็นกลุ่มที่ เสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนและสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ จากทั้งกฎหมาย องค์กร หน่วยงาน ต่างๆ ของรัฐ เช่น โรงเรียนและโรงพยาบาล แม้แต่ในชุมชนและครอบครัวของเยาวชนหญิงเอง ไม่ว่า สิทธิการมีชีวิตอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี ไม่ถูกกีดกัน แบ่งแยก การรับบริการรอบด้านที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครกและโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การยุติการตั้งครก ดังนั้นจึงทำให้ผู้เข้าร่วมได้เข้าใจและพร้อมที่จะเป็นผู้ให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษากับนักเรียนมากขึ้น โดยไม่ได้เน้นเพียงเรื่องการห้ามหรือการติเตียนเมื่อเกิดปัญหาเท่านั้น มีความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาของสังคมไทยเกี่ยวกับเรื่องท้องในวัยรุ่น ไม่ใช่ นักเรียนเป็นตัวแทนปัญหาที่สร้างขึ้น แต่ นักเรียนกำลังเผชิญปัญหา เพราะฉะนั้นคุณครูจะเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยแก้ไขปัญหาระหว่างเรื่องเพศ ให้กับนักเรียนของตนเองให้อยู่รอดปลอดภัยจากปัญหาระหว่างท้อง

ในวัยรุ่น และปัญหาเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ โดยการเปิดใจและสอนเรื่องเพศแบบรอบด้านมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของเอ็มมิกา แสงชาติ รุจิรา ดวงสงค์ (2559) ที่ศึกษาเรื่อง ผลของโปรแกรมสุขศึกษาร่วมกับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Facebook) ในการป้องกันการตั้งครกในวัยรุ่น สำหรับนักเรียนหญิงระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครก การคิดอย่างมีวิจารณญาณและมีความคิดสร้างสรรค์การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา ความตระหนักในตนเองและ ความเห็นอกเห็นใจในผู้อื่น การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและทักษะการสร้างสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การจัดการกับอารมณ์และความเครียดความตั้งใจในการส่งเสริมการป้องกันการตั้งครกในวัยรุ่นสูงกว่าก่อนการทดลองและกลุ่ม เปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value 0.001)

2. วิเคราะห์ เชื่อมโยงสถานการณ์ปัญหาเรื่องเพศ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนเรื่องเพศผลกระทบและปัญหาเรื่องเพศที่เกิดขึ้นในสังคมไทย พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนเรื่องเพศที่ผ่านมา การเรียนการสอนเรื่องเพศ ส่วนใหญ่ที่ผ่านมา เป็นรูปแบบลักษณะการบรรยายให้ความรู้เรื่องเพศเพื่อให้นักเรียนได้รับรู้ข้อมูลด้านการป้องกัน และแก้ปัญหาการตั้งครกในวัยรุ่น และยังพบว่าคุณครูบางท่าน ยังมีความกังวลใจ สำหรับการสื่อสาร หรือการสอนเรื่องเพศเนื่องจากมีความกังวล ความเขิน และความอาย สำหรับการให้ความรู้เรื่องเพศ แต่เมื่อได้เข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ทักษะการสื่อสาร และการสอนเรื่องเพศแบบรอบด้าน ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ผ่านการปฏิบัติเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้ผ่านเกมส์ กิจกรรม ต่างๆ สอดคล้องกับการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ UNICEF (2559) พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบการบรรยายซึ่งอาจไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ และตั้งคำถาม มีครูเพียงส่วนน้อยที่ใช้รูปแบบการเรียนการสอน (Pedagogy) ผ่านกิจกรรม และพบว่ามีครูมัธยมศึกษาหนึ่ง และครูอาชีวศึกษามากกว่าครึ่งที่ระบุว่า ไม่ได้รับ การอบรมการ

สอนเพศวิถีศึกษา โดยครูที่ผ่านการอบรมมีแนวโน้มที่จะสอนครอบคลุมหัวข้อต่างๆ ได้มากกว่า และใช้กิจกรรมในการสอน มากกว่าครูที่ไม่ได้รับการอบรมซึ่งทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการ สามารถวิเคราะห์ ออกแบบ เนื้อหา และสร้างสื่อให้สอดคล้อง และเหมาะสมต่อการเรียน การสอนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกจากนี้กระบวนการเรียนรู้ ทำให้ผู้เข้าร่วม เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน

3. เปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และทัศนคติเชิงบวก เกี่ยวกับการสอนเรื่องเพศสำหรับนักเรียน ของครูในโรงเรียนจะเข้าวิทยานิพนธ์ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ก่อนทำกิจกรรม ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ ทักษะ และทัศนคติครูในเรื่องกลไกสนับสนุนเสริมสร้างศักยภาพการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษารอบด้านในโรงเรียนก่อนการอบรม คะแนนเต็ม 50 ประเมินครูได้คะแนนเฉลี่ย 45.80 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.75 หลังทำกิจกรรมหลังจากที่ได้รับการอบรมและให้ทำแบบทดสอบความรู้ ทักษะครูหลังการอบรม พบว่า ได้คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น คือ 47.63 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.57 สอดคล้องกับการศึกษาของ วาเลรี ดาตอน (2560) พบว่า โรงเรียนไทยสอนเพศวิถีศึกษาแทบทุกแห่ง แต่ไม่รอบด้าน เน้นบรรยายพัฒนาการทางเพศ เลี่ยงการมีเซ็กซ์ก่อนแต่ง เน้นบรรยายแผนจัดกิจกรรม ขาดการสอนทักษะคิดวิเคราะห์ ตีอรรถประโยชน์ ครูเกินครึ่งไม่ผ่านการอบรม

ผลจากการพิจารณารายข้อความรู้ ทักษะและทัศนคติในเรื่องกลไกสนับสนุนเสริมสร้างศักยภาพการเรียนการสอน เรื่องเพศวิถีศึกษารอบด้านในโรงเรียน ก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการปรับฐานคิดเรื่องเพศสำหรับคุณครู เพื่อพัฒนาระบบกลไกการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษารอบด้านในโรงเรียน หัวข้อที่มีระดับคะแนนมากที่สุด คือ การติดต่อสื่อสารทาง Internet เช่น LINE หรือ FACEBOOK ในกลุ่มนักเรียนทำให้การติดต่อสื่อสารนัดหมาย พบเจอกันกับเพศตรงข้ามมีความรวดเร็วมากขึ้นในปัจจุบัน สอดคล้องกับ

การศึกษา ฐิตินันท์ ผิวนิล (2558) ได้ศึกษา พฤติกรรมการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีกับภาวะสุขภาพใจของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า เทคโนโลยีการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์เคลื่อนที่มีบทบาทในชีวิตประจำวันต่อ เด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก ทั้งในแง่การติดต่อสื่อสาร การแสดงออกทางด้านความคิดและสภาวะจิตใจ บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสารเทคโนโลยีกับสุขภาพจิต ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากโครงการวิจัย “การสื่อสารโทรคมนาคมกับสุขภาพใจของวัยรุ่น” ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างนักเรียนอายุ 15-19 ปีในจังหวัดกาญจนบุรีจำนวน 1,074 คน ในปีการศึกษา 2555 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์หรืออินเทอร์เน็ตเพื่อ การสร้างความสุข ความสบายใจ เพิ่มพูนข้อมูลข่าวสาร และแสดงความคิดเห็นเป็นประจำ นักเรียนหญิงมีแนวโน้มอาการเสพติดการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ ขณะที่นักเรียนชายจะมีการเสพติดการใช้อินเทอร์เน็ต มากกว่า อย่างไรก็ตาม เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการสื่อสารเทคโนโลยีกับภาวะซึมเศร้า ของนักเรียนพบว่า ปริมาณเวลาในการใช้การสื่อสารไม่มีผลต่อภาวะซึมเศร้า แต่ปัจจัยที่มีผลมากที่สุดคือการเสพติดการสื่อสารทั้งโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตซึ่งมีผลทำให้เกิดภาวะซึมเศร้าได้มากขึ้น ข้อค้นพบ นี้แสดงให้เห็นว่าปริมาณการใช้งานในการสื่อสารมากหรือน้อยอาจไม่สำคัญเท่ากับภาวะความรู้สึก ต้องการในลักษณะ “เสพติด” อันเป็นตัวแปรสำคัญที่สะท้อนการให้คุณค่าความสำคัญ และผูกมัดการสื่อสารเทคโนโลยีกับชีวิตของตนเองอยู่ตลอดเวลา เทคโนโลยีการสื่อสารจึงเปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือ สำคัญที่ช่วยลดและสร้างปัญหาทางจิตใจให้คนในยุคปัจจุบันได้ในเวลาเดียวกัน (วารสารธรรมศาสตร์ ปีที่ 34 ฉบับที่ 2 ปี พ.ศ. 2558) ผลจากการพิจารณารายข้อความรู้ ทักษะและทัศนคติในเรื่องกลไกสนับสนุนเสริมสร้างศักยภาพการเรียนการสอน เรื่องเพศวิถีศึกษารอบด้านในโรงเรียน หลังเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการปรับฐานคิดเรื่องเพศสำหรับคุณครู

เพื่อพัฒนาระบบกลไกการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษา รอบด้านในโรงเรียน พบว่า หัวข้อที่มีระดับคะแนนมากที่สุด คือ ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจะป้องกันได้ผล โดยใช้ความร่วมมือของครู ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งนักเรียน สอดคล้องกับการศึกษา สุชาติ รัตนาและคณะ(2558) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการป้องกันและแก้ไข ปัญหา การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า สภาพ ได้แก่ พัฒนาการของวัยรุ่น ปัจจัยด้าน การศึกษา ด้านการสาธารณสุขและด้าน สื่อสารเทคโนโลยีมี ผลต่อการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นและทำให้เกิด ปัญหาด้านสุขภาพ และวัยรุ่นต้องการได้รับความช่วยเหลือใน การป้องกันและแก้ไข ปัญหาจากครู เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ครอบครัวและชุมชน

4. ประเมินความพึงพอใจของครู ต่อระบบกลไก การเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษา รอบด้านในโรงเรียน จระเข้วิทยาน อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ในแง่ ทักษะคติ ยังพบว่า ครูที่ผ่านการอบรมหลายคน ยังมองเรื่อง เพศวิถีด้วยอคติ เช่น ประเด็นการยุติการตั้งครรภ์ การรัก นวลสงวนตัวของผู้หญิง หรือมองความหลากหลายทางเพศ ว่าเกิดจากความผิดปกติของร่างกายและจิตใจหรือการเลี้ยงดู มากกว่าจะเป็นเรื่องของรสนิยมส่วนตัว ข้อค้นพบนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของมฤดี ลาพิมลและคณะ (2551) ซึ่งชี้ว่าครูบางคนที่ได้รับการอบรมยังมีระบบความเชื่อเดิมซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ส่วนตัว เช่น มองเรื่องเพศในแง่ลบ และให้หลักศีลธรรมมาเสริมอคติเรื่องเพศสิ่งเหล่านี้ยังเป็นความท้าทายของการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษา โดยเฉพาะการสอนเรื่องเพศภาวะ สิทธิ ความเท่าเทียม การเปลี่ยนมุมมองเรื่องเพศให้เป็นเรื่องธรรมชาติ การมองเรื่องเพศในด้านบวก และการตระหนักในศักยภาพของเด็กในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งประเด็นเหล่านี้ไม่ได้รับการเน้นย้ำในการสอนของครูที่ผ่านการอบรมจำนวนหนึ่ง แต่เนื้อหาหลักยังคงเน้นการสอนนักเรียนให้หลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ ทักษะ การปฏิเสธ และการป้องกันการตั้งครรภ์มากกว่า ซึ่งมฤดี ลาพิมล และคณะ (2551) วิเคราะห์ว่า แม้การอบรมได้เน้น

ย้ำเรื่องสิทธิและเพศภาวะและความเท่าเทียมทางเพศ แต่ การอบรมไม่ได้ตั้งคำถามกับที่มาของชุดความคิดที่มีอิทธิพล ต่อทัศนคติของครู (มฤดี ลาพิมล และคณะ, 2551)

8. ข้อเสนอแนะ

1) ควรพัฒนาศักยภาพครูสอนเพศศึกษา โดยจัดอบรมเตรียมความพร้อม พร้อมกับสร้างความเข้าใจ แนวคิด ความจำเป็น และวิธีดำเนินงานแก่ผู้บริหารโรงเรียน มีการจัดระบบ Coaching ภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนา บุคลากรอย่างต่อเนื่อง

2) ในการจัดอบรมควรเพิ่มระยะจัดอบรม จากเดิม 2 วัน เป็น 3 วัน (18 ชั่วโมง) เพื่อให้ครูได้ทบทวน ทักษะคติและอคติเรื่องเพศ เตรียมความพร้อมก่อนเริ่มสอน เพศวิถีศึกษาโดย1)ควรเน้นความสำคัญของเรื่องเพศภาวะ และสิทธิทางเพศ และส่งเสริมการเรียนการสอนที่เน้น กระบวนการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ควรมีการอบรมต่อยอด ความรู้และเสริมประสบการณ์ที่ต่อเนื่อง 2) ครูผู้สอนเพศวิถี ศึกษาส่วนใหญ่คือ ครูสุขศึกษา ในลำดับรองลงมาคือ ครูพล ศึกษา ซึ่งโดยมากยังคงมีการสอนแบบบรรยายมากกว่าแบบ กิจกรรม เนื่องจากครูผู้สอนยังมีความเขินอาย ดังนั้น การ สอนเพศวิถีศึกษาในสถานศึกษาอาจจัดเป็นกลุ่มครูผู้สอนที่ นอกเหนือจากครูสุขศึกษา พลศึกษา โดยเป็นครูที่สอนวิชา อื่นๆ ที่ได้ผ่านการอบรมเพศวิถีศึกษา และช่วยสอนกันเป็น ทีมต่อหนึ่งระดับชั้น หรือจัดเป็นกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่ ต่อเนื่องแก่นักเรียนทุกระดับชั้น

3) ครูควรประเมินความรู้เรื่องเพศและ อนามัยเจริญพันธุ์ของนักเรียนในชั้นเรียนเพศวิถีศึกษาและ เร่งแก้ไขความเข้าใจผิดในประเด็นต่างๆ เช่น การใช้ถุงยาง อนามัยจะทำให้ความสุขทางเพศลดลง การใช้ยาคุมฉุกเฉินที่ไม่ถูกต้อง การฉาไฟแดง (การมีเพศสัมพันธ์ระหว่างมี ประจำเดือน) และการหลั่งนอกไม่ทำให้ท้อง ผลเสียของการ สำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง เป็นต้น ทั้งนี้ ควรแก้ไขความ เข้าใจผิดของครูในประเด็นเหล่านี้ด้วย

4) ควรห้ามการล้อเลียนในชั้นเรียนเพศวิถีศึกษาทุกครั้ง พร้อมทั้งให้เหตุผลของการห้าม โดยอธิบายบนฐานคิดของเรื่องสิทธิและความเท่าเทียมทางเพศ ทั้งนี้ ควรมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้เรื่องสิทธิและเคารพสิทธิผู้อื่น

5) ในการสอน ครูควรลดอคติของตนเองต่อนักเรียนที่มีประสบการณ์ทางเพศ หรือตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โดยระมัดระวังการใช้คำพูด เช่น หลีกเลี่ยงการเรียกนักเรียนกลุ่มนี้ว่า “นักเรียนที่พลาด” หรือ “นักเรียนที่ไม่รักนวลสงวนตัว”

6) หากมีนักเรียนที่อยู่ในความดูแลตกอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ผู้ที่ได้รับผลกระทบตามมาด้วยกับเด็กก็คือ ผู้ปกครอง, ผู้นำชุมชน, เพื่อน, ครู, เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและอื่นๆ ที่อยู่รอบข้างเด็ก ดังนั้น หากต้องการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้สอดคล้องกับการทำงาน ก็ควรต้องเป็นทุกภาคส่วนร่วมมือกันในการช่วยเหลือและส่งต่อเพื่อทำให้เด็กได้รับการแก้ไขปัญหาที่แท้จริง

7) ควรสนับสนุนให้เกิดการเรียนการสอนหรือจัดให้มีหลักสูตรเรื่องทักษะชีวิตและเรื่องเพศศึกษารอบด้าน (Comprehensive Sexuality Education) วัยรุ่นในทุกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

8) ควรสนับสนุนกิจกรรมนักเรียนนอกเหนือจากการเรียนรู้ในชั้นเรียน จัดกิจกรรมกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาและชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจ และเกิดความยั่งยืนให้มีระบบสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรการดำเนินงานดังกล่าว ผ่านองค์กรปกครองท้องถิ่นในพื้นที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพ เน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ครอบคลุมวัยรุ่นชาย หญิง เพื่อหาปัจจัยการสนับสนุนการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น

2) ควรทำวิจัยในรูปแบบ Research and Development เพื่อหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

3) ควรเพิ่มช่องทางระบบส่งต่อ ให้คำปรึกษาเป็นรูปธรรมชัดเจน และมีการดำเนินงานที่ต่อเนื่องยั่งยืน

4) ควรมีการค้นหากลุ่มเปราะบางในโรงเรียนและที่อยู่ในชุมชน เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่นที่มีอายุ 19 ปีหรือน้อยกว่า

5) ควรสนับสนุนให้มีกลุ่มแกนนำวัยรุ่นในโรงเรียนและชุมชน โดยคัดเลือกจากสภาเด็กและเยาวชนเข้ามาเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงเครือข่าย “มิตรช่วยมิตร”

9. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ UNICEP. (2559). การสอนเรื่องเพศแบบรอบด้านที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ผ่านการเล่น การเรียนรู้ผ่านเกมส์กิจกรรมต่างๆ
- จิตินันท์ ฝืนนิล. (2558). พฤติกรรมการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีกับภาวะสุขภาพใจของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี
- บุรเทพ โชคชนานุกุล กมลชนก ขำสุวรรณ. (2559). “การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น” ผลกระทบทางสังคมจากมุมมองเรื่องเพศของแม่ต่างรุ่น
- มลฤดี ลาพิมลและคณะ. (2551). ครุบางคนที่ได้รับการอบรมยังมีระบบความเชื่อเดิมซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ส่วนตัว เช่น มมองเรื่องเพศในแง่ลบ และให้หลักศีลธรรมมาเสริมอคติเรื่องเพศ. วารสารธรรมศาสตร์ (2558). ปีที่ 34 ฉบับที่ 2 ปี
- วาเลรี ดาตอน. (2560). โรงเรียนไทยสอนเพศวิถีศึกษาแทบทุกแห่ง แต่ไม่รอบด้าน
- สุชาติ รัตนาและคณะ. (2558). การพัฒนารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหา การ

ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นในจังหวัด

กำแพงเพชร

7. สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ. (2559). **ปัญหาเยาวชนหญิง
ที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรกับมิติสิทธิ
มนุษยชน**
8. เอ็มวีกา แสงชาติ และรุจิรา ดวงสงค์. (2559).
**ผลของโปรแกรมสุขศึกษา ร่วมกับการใช้สื่อ
อิเล็กทรอนิกส์(Facebook) ในการป้องกันการ
ตั้งครรภ์ในวัยรุ่น สำหรับนักเรียนหญิง
ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1**

การพัฒนามนุษย์ในชุมชนท้องถิ่นกับความเป็นพลเมือง The Human Development Approach In The Community To Citizenship

เสกสรรค์ สนวา¹

อภิชาติ ใจอารีย์²

ระวี สัจจโสภณ³

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและคุณลักษณะของมนุษย์ในชุมชนท้องถิ่นภายใต้ระบอบประชาธิปไตย จากการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาชุมชน พบว่า แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระบบชุมชนมี 2 แนวทาง กล่าวคือ การพัฒนาชุมชนด้านการศึกษา และ การใช้วัฒนธรรมชุมชน

ส่วนคุณลักษณะที่ดีภายใต้รูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ “ความเป็นพลเมือง” ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญลักษณะสำคัญ 7 ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่งคือ การมีส่วนร่วมของประชาชน ประการที่สองคือ การมีความรับผิดชอบ ประการที่สามคือ การยึดหลักกฎหมาย ประการที่สี่คือ การเคารพสิทธิของตนเองและสิทธิของผู้อื่น ประการที่ห้าคือ หลักความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ประการที่หกคือ หลักการกล้าคิดกล้าตัดสินใจ และประการสุดท้ายคือ หลักความเสียสละ ซึ่งหลัก 7 ประการนี้ถือเป็นเป้าหมายของการพัฒนาชุมชนให้มีคุณลักษณะที่ดีภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนาชุมชน, คุณลักษณะของมนุษย์, พลเมือง

Abstract

The purpose of this article is to offer human development approaches in the communities and human characteristics under a form of democratic community. Based on the synthesis of human development approaches in the community, there are two approaches to human resources development: First, human development in education Second, using community culture.

The good feature of democratic governance is "Citizenship," which consists of seven key elements: (1) Public participation (2) Responsibility (3) Legal adherence (4) Respect for self-right and the rights of others (5) Equality and Equally (6) Dare to think and decision, and

¹นิสิตปริญญาเอกสาขาการพัฒนาศาสตร์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

²อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการพัฒนาศาสตร์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

³อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการพัฒนาศาสตร์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

(7) Principles of Sacrifice. The seven key elements are goal of human development in the community which has positive character traits under the democratic system.

Keywords: Human development, human characteristics, citizenship.

1. บทนำ

การพัฒนามนุษย์ในชุมชนท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาประชาธิปไตยและถือเป็นแก่นสำคัญในการเสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตยให้มีความมั่นคงและยั่งยืน ภาพสะท้อนของเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีตอย่างกรณีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองเมื่อ พ.ศ.2475 จะเห็นได้ว่าการพัฒนาประชาธิปไตยที่ผ่านมา รัฐบาลแต่ละยุคสมัยล้วนแล้วแต่นำพัฒนาเฉพาะโครงสร้างสถาบันมากกว่าการพัฒนาเนื้อหาสาระของประชาธิปไตยที่เน้นให้ความสำคัญกับตัวบุคคลในฐานะพลเมืองที่มีจิตวิญญาณมีอุดมการณ์และมีความคิดความเชื่อในระบอบประชาธิปไตยด้วยเหตุนี้ การพัฒนาประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในระบอบการปกครองของไทยจึงเผชิญกับปัญหาและความล้มเหลวมาอย่างต่อเนื่องตราบจนถึงปัจจุบัน การพัฒนาที่เน้นเชิงโครงสร้างเป็นสถาปนาอำนาจของรัฐบาลผ่านการจัดตั้งองค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นอำนาจทางการบริหาร นิติบัญญัติ ตุลาการ รวมถึงองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญเพื่อรักษาฐานอำนาจให้กับรัฐบาลแต่การพัฒนามนุษย์ในระบอบประชาธิปไตยกลับไม่ได้รับความสำคัญและแทบไม่ได้รับความสนใจด้วยเหตุนี้เองจึงนำไปสู่การเกิดปัญหาทางการเมืองซ้ำแล้วซ้ำเล่าอย่างไม่สิ้นสุด

จากเหตุการณ์รัฐประหารที่เกิดขึ้นเมื่อ ช่วงทศวรรษที่ผ่านมาเป็นการตอกย้ำการพัฒนาประชาธิปไตยที่ล้มเหลวได้อย่างชัดเจน เพราะเป็นการการพัฒนาประชาธิปไตยที่ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทยมากนัก สิ่งที่ตามมาคือ นำไปสู่ความวุ่นวายบาดลึก และแตกแยกให้กับกลุ่มต่างๆ ทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มนักวิชาการ กลุ่มนักการเมือง กลุ่มนักธุรกิจ และกลุ่มประชาชนมาอย่างต่อเนื่อง นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์อย่างสุรชัย ศิริไกร (2550) และพรอัมรินทร์

พรหมเกิด.2557 : 93) ได้มีความความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ประชาธิปไตยของไทยนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ.2475 เป็นต้นมา ล้วนแต่ประสบความล้มเหลว เนื่องจาก ผู้นำการเมืองไทยเน้นการพัฒนาประชาธิปไตยโดยการพัฒนากลไกทางการเมือง กล่าวคือการร่างรัฐธรรมนูญ การกระจายอำนาจระหว่างสถาบันการเมืองและการพัฒนาองค์กรอิสระขึ้นมาควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจของสถาบันทางการเมืองต่างๆ แต่ละเลยการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองความคิด ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมทางการเมืองของผู้คนในสังคม (หรือเรียก แนวทางการพัฒนาการเมืองแบบประชาธิปไตยแบบนี้ว่า “การพัฒนารูปแบบหรือโครงสร้าง” มากกว่า การพัฒนา “เนื้อหาสาระ” หรือจิตวิญญาณของประชาธิปไตยที่แท้จริง

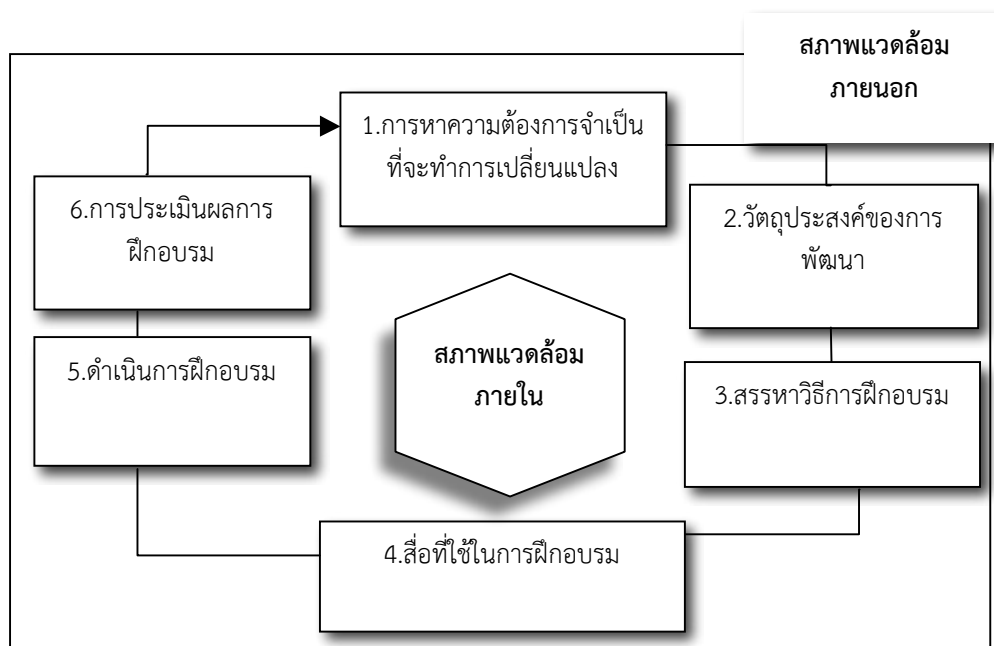
ดังนั้น หากจะพัฒนาประชาธิปไตยให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพจึงจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการพัฒนามนุษย์ในทุกระดับซึ่งหน่วยเล็กที่สุดคือ ตั้งแต่สถาบันครอบครัว ชุมชนท้องถิ่น และในระดับชาติให้มีประสิทธิภาพทั้งด้านร่างกาย ปัญญา อารมณ์ สอดรับกับการพัฒนาพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2560 เพราะ “การสร้างรากฐานของประชาธิปไตยที่มั่นคง คือ การพัฒนาคนและชุมชนให้มีความเข้มแข็ง” เมื่อคนได้รับการพัฒนาย่อมส่งเสริมศักดิ์ศรีและคุณค่าให้กับตนเองและสามารถจัดการบริหารตนเองได้ โดยลดการพึ่งพารัฐให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับอเนก เหล่าธรรมทัศน์ (2557 : 82) ที่กล่าวว่า การทำให้ประชาชนกลายเป็นพลเมืองถือเป็นการวางรากฐานของการพัฒนาประชาธิปไตย ซึ่งตรงกับคำว่า ประชาธิปไตยที่ประชาชนปกครองตนเอง (Self – Government Democracy)

ดังนั้น บทความวิชาการนี้จึงมีเนื้อหาที่จะต้อง
การนำเสนอ 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่หนึ่ง คือ แนว
ทางการพัฒนามนุษย์ในชุมชนท้องถิ่น และประเด็นที่สอง
คือ คุณลักษณะของมนุษย์ในชุมชนท้องถิ่นภายใต้ระบอบ
ประชาธิปไตย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กระบวนการพัฒนามนุษย์นั้นจะประสบ
ผลสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับปัจจัยในการสนับสนุน
นั่นคือ “หน่วยงานและคณะผู้บริหาร” ว่าจะให้
ความสำคัญต่อแนวทางการพัฒนาเรื่องนี้อย่างไร
ชุดิกายจน์ ศรีวิบูลย์ (2557 : 38) กล่าวว่า การพัฒนามนุษย์จึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากฝ่ายบริหารทั้งในเรื่องการของการศึกษา การฝึกอบรมและการพัฒนาองค์การ ซึ่งนอกจากฝ่ายบริหารจะให้การ

สนับสนุนแล้วยังต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานใน
องค์การที่เกี่ยวข้องรวมถึงผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการที่
จะทำการอบรมและพัฒนา นิสตาร์ก เวชยานนท์ (2548 :
125)และต้องพึงพาสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก
หน่วยงาน ร่วมด้วย เพราะ สภาพแวดล้อมทั้งสอง
อย่างนี้มีอิทธิพลต่อการพัฒนามนุษย์ทั้งทางตรงและ
ทางอ้อม

ดังนั้น กระบวนการพัฒนามนุษย์จึงต้องเริ่ม
จากการหาความต้องการจำเป็นที่จะทำการเปลี่ยนแปลง
วัตถุประสงค์ของการพัฒนา รูปแบบการพัฒนา ตลอดจน
การวัดและการประเมินผลของการพัฒนามนุษย์ ดัง
รูปภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

แหล่งที่มา : นิสตาร์ก เวชยานนท์ (2548 : 125)

จากภาพ 1 ขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
ตามแนวคิดของนิสตาร์ก เวชยานนท์ (2548) ได้ทำการแบ่ง
ขั้นตอนการพัฒนามนุษย์ออกเป็น 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย
การหาความต้องการจำเป็นที่จะทำการเปลี่ยนแปลง การ
กำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนา สรรหาวิธีการฝึกอบรม
สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม ดำเนินการฝึกอบรมและการ

ประเมินผลการฝึกอบรม ในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนา
จำเป็นต้องพึ่งพาสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกเป็น
สำคัญเพราะมีอิทธิพลต่อขั้นตอนการพัฒนาอย่างชัดเจน
ซึ่งหากผู้ทำหน้าที่อบรม ไร้ประสบการณ์ที่ดีพอ การ
พัฒนาหรืออบรมมนุษย์คงประสบผลสำเร็จได้ยาก หรือ

อาจกล่าวได้ว่าไร้ประสิทธิภาพ (Efficiency) และไร้ประสิทธิผล (Effectiveness) ตามที่ต้องการ

เมื่อมองย้อนถึงการพัฒนาชุมชนในระดับชุมชนท้องถิ่น พบว่า ขั้นตอนของการพัฒนาชุมชนอาศัยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่มีการจัดขึ้นภายในชุมชน ขั้นตอนการพัฒนาลักษณะนี้ เมื่อนำมาวิเคราะห์ผ่านแนวคิดของ (Woolner, 1992 : 41) อ้างถึงในนิสตากร เวทยานนท์ (2548 : 123) พบว่า เป็นกระบวนการพัฒนาที่มีความเหมือนกันกับพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ (Organization Learning) ซึ่งแนวคิดนี้เป็นการบูรณาการระหว่างการเรียนรู้และงานเข้ากัน ซึ่งสามารถนำมารวมกันได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบใน 3 ส่วน คือ ระดับปัจเจกบุคคล (individual) ระดับกลุ่มหรือทีมผู้ปฏิบัติงาน (work groups or teams) และระดับระบบโดยรวม (the system) ในขณะที่ Heywood (2004) ได้อธิบายหลักการพัฒนามนุษย์ไว้อย่างน่าสนใจ กล่าวคือไม่ว่าในสังคมจะมีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษาและวัฒนธรรม ฯลฯ การจะพัฒนามนุษย์ในชุมชนให้มีคุณลักษณะที่ดีตามระบอบประชาธิปไตยนั้น จำต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบท และวัฒนธรรมของชุมชน จึงจะทำให้การพัฒนามนุษย์ในชุมชนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในมุมมองหากกระบวนการพัฒนามนุษย์ไม่ให้ความสำคัญกับบริบทและวัฒนธรรมของชุมชนดีพอโอกาสที่จะไม่เกิดประโยชน์ไร้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลย่อมมีสูง

นอกจากนี้ กระบวนการพัฒนามนุษย์ในชุมชนท้องถิ่น ผู้เขียนเชื่อว่าหากมีการนำเอาหลักการ PDCA หรือวงจร Deming ได้แก่ การวางแผน (Planning) การดำเนินการ (Doing) ตรวจสอบ (Checking) และการลงมือปฏิบัติ (Acting) มาเป็นแนวทางในการพัฒนามนุษย์ในชุมชนท้องถิ่นย่อมสามารถช่วยให้การพัฒนามนุษย์ในชุมชนท้องถิ่นประสบผลสำเร็จมากขึ้น เพราะ วงจร PDCA เป็นกระบวนการที่ได้ถูกสร้างขึ้นเพื่อปรับใช้สำหรับการทำงานให้มีคุณภาพ เพราะ ภายในกระบวนการดังกล่าวมีระบบการวางแผนซึ่ง สุธีณี ฤกษ์ขำ (2557) ได้กล่าวว่า การวางแผนการพัฒนามนุษย์นั้นเป็นการมองทรัพยากรมนุษย์ทั้งระบบว่า ณ ปัจจุบัน ชุมชนมีสมาชิก

จำนวนเท่าใด ระดับความรู้เป็นอย่างไร ความสามารถเป็นอย่างไร เพื่อที่จะสามารถคัดแยกได้ว่าจะต้องอบรมประเด็นใดพัฒนาคนกลุ่มใดบ้าง ในทางทฤษฎีจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้ (Cognitive Psychology) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงการเข้าใจหรือการกำหนดรู้ การรับรู้ที่ถูกต้องย่อมสามารถนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม ชูติกาญจน์ ศรีวิบูลย์ (2557 : 74) อธิบายว่า ทฤษฎีกลุ่มจิตวิทยาการเรียนรู้เป็นการผสมผสานกับประสบการณ์ระหว่างประสบการณ์ในปัจจุบันกับประสบการณ์ในอดีต จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการทางปัญญาเข้ามามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ด้วย ทฤษฎีกลุ่มนี้จึงเน้นกระบวนการพัฒนาทางปัญญา (Cognitive Process) ผู้ทำหน้าที่พัฒนาจำเป็นต้องหาวิธีในการสร้างความรับรู้ที่ถูกต้องเหมาะสมเป็นภาพใหญ่เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดความเข้าใจ ซึ่งเมื่อเขาได้รับความรู้และเข้าใจชัดเจนแล้วจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างชัดเจน และพร้อมให้ความร่วมมือกับการทำงานตามที่กำหนดไว้ อีกประการหนึ่งสำหรับผู้ทำหน้าที่การพัฒนา คือ ต้องพยายามดึงเอาศักยภาพที่เป็นแรงขับเคลื่อนภายในของสมาชิกแต่ละคนที่เข้ารับการฝึกอบรมให้แสดงออกมาสู่ภายนอกให้ได้ เช่น การแสดงความคิดเห็น การทำกิจกรรมร่วมกัน การดึงเอาศักยภาพที่เป็นแรงขับเคลื่อนภายในจะเกิดขึ้นได้จริงก็ต่อเมื่อผู้ทำหน้าที่พัฒนาและผู้เข้ารับการพัฒนามีความเชื่อใจซึ่งกันและกัน หรือทุกคนมองเห็นใน “ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์” ที่มีความรู้ ความเข้าใจในความเป็นมนุษย์ด้วยกันภายใต้บริบทและวัฒนธรรมชุมชน

2. แนวทางการพัฒนามนุษย์ในชุมชนท้องถิ่นภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

แนวทางการพัฒนามนุษย์ในชุมชนภายใต้ระบอบประชาธิปไตยสามารถแบ่งออกเป็น 2 แนวทาง กล่าวคือ แนวทางที่หนึ่งคือ การศึกษา “Education” อันเป็นหลักการพัฒนาเพื่อพัฒนามนุษย์ให้มีความเป็นพลเมือง มนุษย์ในฐานะความเป็นพลเมืองจำเป็นที่ต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ พลเมืองจะต้องมีความเสียสละ มีเหตุผล มีวินัยในตนเอง มีสติและต้องเคารพสิทธิของบุคคลอื่นส่วนอื่น เหล่าธรรมทัศน์ (2557) มองว่า หากจะพัฒนา

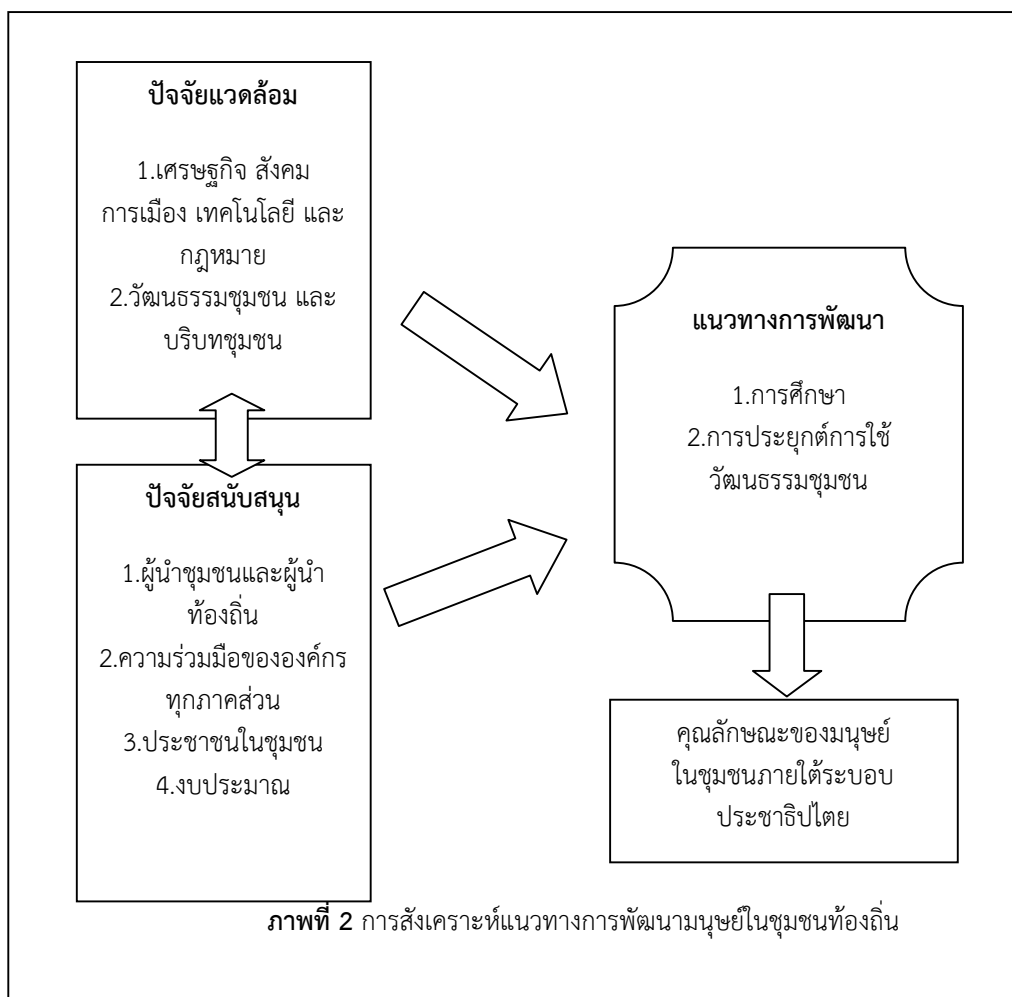

ประชาธิปไตยให้ยั่งยืนรัฐจะต้องสร้างพลเมืองให้เกิดขึ้นเสียก่อน โดยการปลูกฝังจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม การตรวจสอบอำนาจของความไม่ชอบธรรม และการมีส่วนร่วมในการจัดการทุจริตคอร์รัปชันออกจากสังคม จึงจะถือว่าเป็นการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบสังคม สอดคล้องกับบุญทัน ดอกไธสง (2552) ที่เสนอแนวทางการพัฒนามนุษย์ว่าต้องมองให้ลึกไปถึงรากเหง้าอันเป็นความหวังในการร่วมสร้างประชาธิปไตย ความเข้มแข็งของสังคมจำเป็นต้อง “ก่อเกิดวิญญาณความเสียสละ” เป็นการรวมพลังความคิด พลังจิตที่มีความเข้มแข็ง พลเมืองต้องมีระเบียบ กล้าหาญ รักษาความปลอดภัย มีความสุข และสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวเองได้ และพลเมืองสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อชีวิต และมีอำนาจในการตรวจสอบผู้กำหนดนโยบาย การสร้างการมีส่วนร่วมในเชิงสถาบันและการปฏิบัติต้องมีหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) อันเป็นเครื่องยึดตรึงสำหรับกำกับและควบคุมการทำงานของรัฐบาลและผู้มีอำนาจทางการปกครองให้ดำเนินกิจกรรมต่างๆอย่างโปร่งใสและชอบธรรม แนวทางที่สองคือ วัฒนธรรมชุมชน (Cultural Community) ซึ่งเป็นการนำเอากระบวนการเรียนรู้วิถีประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นจริงในระดับชุมชนมาถ่ายทอดประสบการณ์จากรุ่นสู่รุ่นเพื่อให้อุดมการณ์และแนวคิดคงอยู่กับชุมชนตลอดไป

นอกจากนี้ เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2556 : 9 - 10) กล่าวว่า การนำเอาหลักวัฒนธรรมชุมชนมาปรับใช้พัฒนามนุษย์ช่วยให้เห็นมิติของการร่วมกันคิด ร่วมกันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เป็นการเมืองเพื่อความสนุกสนานมากกว่าการแข่งขันหรือความแตกแยกขัดแย้ง เป็นการระดมการพัฒนากาย ใจ และทรัพยากรทางธรรมชาติเพื่อการพัฒนาชุมชนและเพื่อชุมชน หรือพูดง่ายๆ คือ เป็นการเมืองเพื่อให้คนในชุมชนพากันพึ่งพาตนเองได้ ไม่หวังพึ่งคนอื่นโดยเฉพาะไม่หวังพึ่งนักการเมืองและผู้มีอิทธิพล และอีกประการหนึ่งที่สำคัญของการนำเอาวัฒนธรรมชุมชนมาใช้สำหรับการพัฒนามนุษย์คือ ประชาชนสามารถวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของระบบราชการได้ ลดการพึ่งพาจากหน่วยงานรัฐเพื่อไปพึ่งพาตนเองมากขึ้น ปลูกเร้าให้คนเกิดการตื่นตัว เกิด

สำนึกรักในความเป็นชุมชน ซึ่งแนวทางนี้เป็นเสมือนการปลูกฝังค่านิยม ความคิด ความเชื่อ และอุดมการณ์ของประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับคนในชุมชนได้อย่างแท้จริง ในขณะที่ ฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2557: 117) ก็ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมชุมชนจะต้องเป็นการกระทำร่วมกันเองของประชาชนและของชุมชนเองในทุกระดับ ทั้งในระดับท้องถิ่น ภูมิภาคและประเทศชาติไม่ใช่ว่าพึ่งให้ผู้นำหรือรัฐเป็นผู้ทำจึงต้องมีการทบทวนแนวคิดคิดพื้นฐานของสังคมไทย ก่อน พ.ศ.2475 ชาวบ้านถูกถือว่าเป็นไพร่ และหลัง พ.ศ.2490 การเข้ามาของแนวคิดความทันสมัยใหม่ Modernization ชาวบ้านก็ถูกถือว่าเป็นผู้มีควมล้าหลัง เป็นเพียงทรัพยากรแรงงานในระบบทุนนิยม ต้องถูกทำให้ทันสมัยเส้นทางของวัฒนธรรมชุมชนต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดแบบเก่าเหล่านี้ และเพื่อพลิกฟื้นศักดิ์ศรีและคุณค่าของชาวบ้านสามัญ สังเคราะห์และยกระดับคุณค่าทางวัฒนธรรมชุมชนให้เป็นแกนกลางของการวัฒนธรรมแห่งชาติ เช่น ความมีน้ำใจ ความเป็นชุมชน ความเข้มข้นของเครือญาติ ความประณีตสุนทรีย์ สังคมอุดมธรรม ความเป็นอยู่เย็นเป็นสุข รวมทั้งการให้ความสำคัญแก่การศึกษาที่ชาวบ้านจะฟื้นฟูประวัติศาสตร์จิตสำนึก และคุณค่าของเขา (เรา) และรับส่วนที่ก้าวหน้าจากโลกภายนอกมาต่อยอดทางวัฒนธรรมชุมชนอย่างเลือกสรร

ดังนั้น แนวทางการพัฒนามนุษย์ในชุมชนท้องถิ่นภายใต้ระบอบประชาธิปไตยเพื่อความเป็นพลเมืองนั้น ผู้เขียนจึงวิเคราะห์เป็นกระบวนการ (Process) โดยอาศัยกระบวนการจัดการแบบ PDCA ได้แก่ การวางแผน (Planning) การดำเนินการ (Doing) ตรวจสอบ (Checking) และการลงมือปฏิบัติ (Acting) เข้ามาปรับใช้และยึดหลักวิถีกลุ่มจิตวิทยาการเรียนรู้และประสบการณ์ เพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เข้ารับการพัฒนาเพื่อความเป็นประชาธิปไตยของมนุษย์ในระดับชุมชนท้องถิ่น โดยต้องอาศัยแนวทางการพัฒนา 2 แนวทางคือ “การศึกษากับการใช้วัฒนธรรมชุมชน” จากที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้เขียนได้สรุปและสังเคราะห์แนวทางการพัฒนามนุษย์ในชุมชน ได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การสังเคราะห์แนวทางการพัฒนามนุษย์ในชุมชนท้องถิ่น

จากภาพการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนามนุษย์ในชุมชนท้องถิ่น จะเห็นว่าแนวทางการพัฒนามนุษย์ในชุมชนท้องถิ่นจำต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการ กล่าวคือ ประการแรกคือ สภาพแวดล้อม ซึ่งมี 2 ประเภท ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) ได้แก่ วัฒนธรรมชุมชน และบริบทชุมชน กับสภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี และกฎหมาย และประการที่สองคือ ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ ผู้นำชุมชนและผู้นำท้องถิ่น ความร่วมมือขององค์กรทุกภาคส่วน ประชาชนในชุมชน และงบประมาณ โดยปัจจัยทั้งสองประการมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และล้วนแต่ส่งผลต่อแนวทางการพัฒนามนุษย์ในชุมชนซึ่งมี 2 แนวทางสำคัญ ได้แก่ การศึกษากับประยุกต์การใช้วัฒนธรรมชุมชน เมื่อการพัฒนามนุษย์ในชุมชนได้วางแนวทางการพัฒนาไว้

อย่างชัดเจนถูกต้องและเหมาะสมกับกลุ่มบุคคลย่อมนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะของมนุษย์ในชุมชนภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

3. คุณลักษณะของมนุษย์ในชุมชนท้องถิ่นภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

จากแนวทางการพัฒนามนุษย์ในชุมชนท้องถิ่นที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถช่วยให้เกิดการพัฒนาคูณลักษณะความเป็น “พลเมือง” กล่าวคือ ต้องกระตุ้นให้ประชาชนเกิดการปรับเปลี่ยนอุดมการณ์ ค่านิยม และความเชื่อใหม่ เรียกว่า “วัฒนธรรมทางความคิดใหม่” ให้กับประชาชนให้มีความเท่าทันกับสถานการณ์ทางการเมือง และความเปลี่ยนแปลงทางสังคมการเมืองที่นับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น แนวคิดนี้ได้ถูกยืนยันผ่านงานเขียนของวิทยากร เชียงกูล ในบทความเรื่อง แนวทาง

สร้างประชาธิปไตยทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ในวารสารของสถาบันพระปกเกล้า ชี้ให้เห็นว่า การจะทำให้เกิดระบอบประชาธิปไตย จำเป็นต้องสร้างวัฒนธรรมใหม่ กล่าวคือ สมาชิกในสังคมจะต้องช่วยกันหล่อหลอม สร้างค่านิยม วิถีชีวิตที่เป็นประชาธิปไตย ทั้งในครอบครัว โรงเรียน ทำงาน ชุมชน ระบบการศึกษา สื่อมวลชน การพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ต้องช่วยทำให้ประชาชนมีค่านิยมทัศนคติแบบประชาธิปไตยและมีจิตสำนึกของพลเมืองที่ตระหนักว่า การจะแข่งขันและอยู่ร่วมกับประเทศอื่นได้อย่างมีคุณภาพ ชีวิตเราแต่ละคนต้องช่วยกันพัฒนาชุมชนและประเทศ เพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ผู้เขียนเชื่อว่าการสร้างวัฒนธรรมทางความคิดใหม่ก็เพื่อให้มนุษย์เกิดความตระหนักรู้ และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ซึ่งการพัฒนาทางความคิดใหม่นี้ อาจมีรูปแบบของการแทรกความคิดเข้าสู่ประชาชนได้หลากหลายวิธี ดังนี้ การรับฟังจากผู้รู้ สภาภาพ การสนทนากับเพื่อนสมาชิกในหมู่บ้าน การติดตามข่าวสารบ้านเมืองผ่านทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ ล้วนแต่เป็นแนวทางในการพัฒนาทางความคิดได้ ผู้ที่จะสามารถพัฒนาทางความคิดได้ดีย่อมต้องมีประสบการณ์ ชอบการหาความรู้สม่ำเสมอ และสามารถใช้สติปัญญาอย่างรอบด้านในมองปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นสร้างสรรค์ พร้อมทั้งต้องเป็นผู้ซึ่งรักในการทำงานเป็นทีม เพราะ การทำงานเป็นทีมสามารถช่วยในการพัฒนาความคิด พัฒนาจิต และพัฒนาความรู้ ทุกคนในทีมมีโอกาสนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ ทิพย์พพร ดันติสุนทร (2558) การจะสร้างชุมชนประชาธิปไตยให้ประสบผลสำเร็จนั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนาหรือฝึกคนให้มีคุณภาพทั้งทางกายและจิตใจให้พร้อมเสียก่อน เมื่อเขาได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องเหมาะสม ย่อมสามารถปรับตัวกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งการปรับตัวของคนที่เกิดขึ้นจำเป็นต้องอาศัยเงื่อนไขในการสนับสนุน ตามที่นำเสนอไว้แล้วในข้างต้น ซึ่งหากชุมชนท้องถิ่นสามารถนำเอาแนวทางการพัฒนามนุษย์ในชุมชนท้องถิ่นไปปรับใช้อย่างถูกต้องย่อมก่อให้เกิดการพัฒนามนุษย์ที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมในระบอบประชาธิปไตย

ดังนั้น การพัฒนามนุษย์ให้มีคุณลักษณะดีและเหมาะสมจึงเป็นการพัฒนามนุษย์ให้มีความเป็นพลเมืองนั่นเอง จากงานวิจัยของ ถวิลวดี บุรีกุล และ รชวดี แสงมเหหมัต (2560) เรื่อง ความเป็นพลเมืองในประเทศไทย ผลการศึกษา คุณสมบัติของการเป็นพลเมืองที่ประชาชนให้ความสำคัญที่สุด 5 อันดับแรกคือ การทำงานแบบสุจริต การมีความภูมิใจในการเป็นคนไทย การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเต็มใจที่จะเสียภาษี และการปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งผู้เขียนมองว่าการพัฒนาความเป็นพลเมืองก็คือ การดึงเอาวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการกล่อมเกลาคคนในสังคมให้ดีขึ้น โดยต้องเกิดจากการสร้างความภาคภูมิใจในตนเองและในชุมชนท้องถิ่น ส่วนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2555: 14- 18) ได้ระบุคุณลักษณะพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยมี 6 ประการ คือ รับผิดชอบต่อตนเองและพึ่งพาตนเองได้ รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม เคารพหลักความเสมอภาค เคารพความแตกต่าง เคารพสิทธิผู้อื่น และเคารพกติกา

ส่วน ทิพย์พพร ดันติสุนทร (2558 : 12-13) ได้กล่าวว่า พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยต้องเน้นที่การมีส่วนร่วมในทางการเมือง (Political Participation) มีจิตวิญญาณสาธารณะ (Civic Engagement) และมีความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) ซึ่งการที่พลเมืองจะแสดงถึงบทบาทเหล่านี้ได้ต้องมีการศึกษา มีความรู้และมีความเข้าใจทางการเมือง (Political Literacy) มีความเสมอภาค (Equality) รักในความยุติธรรม (Justice) มีเสรีภาพ (Freedom) ในการแสดงออกเพื่อปัจเจกบุคคลและเพื่อส่วนรวม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปว่า ผู้เขียนมองว่าคุณลักษณะของมนุษย์ในชุมชนท้องถิ่นภายใต้ระบอบประชาธิปไตย คือ การพัฒนามนุษย์ให้มีความเป็นพลเมือง (Citizen) ที่ดีภายใต้รัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ประชาชนต้องมีคุณลักษณะ 7 ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่งคือ การมีส่วนร่วมของประชาชน ประการที่สองคือ การมีความรับผิดชอบ ประการที่สามคือ การยึดหลักกฎหมาย ประการที่สี่คือ การเคารพสิทธิตนเองและสิทธิของผู้อื่น ประการที่ห้าคือ หลักความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

ประการที่หกคือหลักการกล้าคิดกล้าตัดสินใจ และ
ประการสุดท้ายคือ หลักความเสียสละ ซึ่งหากชุมชน
ท้องถิ่นมีคนที่มีความลักษณะครบทั้ง 7 ประการนี้ การ
พัฒนาประชาธิปไตยย่อมประสบผลสำเร็จได้อย่างแน่นอน

4.สรุป

แนวทางการแนวทางการพัฒนามนุษย์ใน
ชุมชนท้องถิ่นควรมี 2 แนวทาง กล่าวคือ การพัฒนาด้าน
การศึกษาให้เข้าใจ เข้าถึง ความหมายของประชาธิปไตย
ได้อย่างถูกต้องโดยอาศัยความร่วมมือจากผู้รู้ด้าน
ประชาธิปไตย ตัวแทนภาคท้องถิ่น และผู้นำชุมชน และ
การใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นกิจกรรมสำหรับการพัฒนา
มนุษย์ในชุมชนให้สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการ
เรียนรู้ร่วมกันได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียม

ส่วนคุณลักษณะที่ดีของมนุษย์ในชุมชนตาม
ระบอบประชาธิปไตยได้ว่าต้องมีคุณลักษณะสำคัญ 7
ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่งคือ การมีส่วนร่วมของ
ประชาชน ประการที่สองคือ การมีความรับผิดชอบ
ประการที่สามคือ การยึดหลักกฎหมาย ประการที่สี่คือ
การเคารพสิทธิของตนเองและสิทธิของผู้อื่น ประการที่ห้าคือ
หลักความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ประการที่หกคือ
หลักการกล้าคิดกล้าตัดสินใจ และประการสุดท้ายคือหลัก
ความเสียสละ

5. เอกสารอ้างอิง

1. ชูติกาญจน์ ศรีวิบูลย์. (2557). **หลักการ
บริหารทรัพยากรมนุษย์**. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
2. ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2557). **การเป็น
สมัยใหม่กับแนวคิดชุมชน**. กรุงเทพมหานคร:
ด้านสิทธิการพิมพ์.
3. ถวิลวดี บุรีกุล และรชวดี แสงมเหหมัด.
(2560). **ความเป็นพลเมืองในประเทศไทย
(Citizenship in Thailand)**. (online).
http://kpi.ac.th/media/pdf/M10_452.pdf.
สืบค้นเมื่อ 9 กรกฎาคม 2560.
4. ทิพย์พาพร ดันติสุนทร. (2558). **การศึกษา
เพื่อสร้างพลเมือง**. พิมพ์ครั้งที่ 4 .
กรุงเทพมหานคร: พีเพรส.
5. นิสตารค์ เวชยานนท์. (2548). **บทความ
วิชาการ HR**. นนทบุรี: รัตนไทร. พรินโพร.
6. บุญทัน ดอกไธสง. (2552). **ประชาธิปไตย
รากหญ้า**. กรุงเทพมหานคร: ปัญญาชน.
7. พรอัมรินทร์ พรหมเกิด (2557). **วัฒนธรรม
ทางการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตยใน
เขตชนบทอีสาน : กรณีศึกษาประชาชนเขต
หมู่บ้านคำบง และหมู่บ้านสะอาด ตำบล
สะอาด อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น**.
วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์. 31
(3) กย.-ธค.57 (63 -96)
8. พระธรรมปิฎก. (2542). **การศึกษา
กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์**. กรุงเทพมหานคร:
สหธรรมิก.
9. ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี. (2556). **การพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์**. กรุงเทพมหานคร: วีพรีน.
10. สุรัชย์ ศิริไกร. (2550). **“การพัฒนาประชาธิปไตย
โดยปราศจากการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม
และจริยธรรมทางการเมือง”** เอกสาร
ประกอบการประชุมวิชาการเรื่องวัฒนธรรม
การเมือง จริยธรรม และการปกครอง.
8-10 พฤศจิกายน 2550 ณ ศูนย์ประชุม
สหประชาชาติ กรุงเทพฯ.
11. สุธินี ฤกษ์ขำ. (2557). **การพัฒนาทรัพยากร
มนุษย์หลักการและการประยุกต์**. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
12. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
(2555). **พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย**.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร.
13. เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2557). **แปรถื่น
เปลี่ยนฐานสร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็น
ประชาธิปไตย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
พิมพ์ดีการพิมพ์.

14. เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2556). **การเมือง
ของพลเมืองสู่สหัสวรรษใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: คบไฟ.
15. Heywood. Andrew. (2004). **Political
theory: An introduction**. 3rd ed.
New York: Palgrave Macmillan.

พฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี Behaviors Toward Pre-Retirement Preparation of Employees in Municipalities in Udonthani Province

สจี กุลธวัชวงศ์¹, นภาพร พลเยี่ยม²
รุจิรา พลแพงขัว³, เกียรติพร จันทโภาส⁴
พรทิภา ชินา⁵, อาวุธ วงศ์สว่าง⁶

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี การวิจัยเรื่องนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ประชากรได้แก่ พนักงานของเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 372 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านทรัพย์สินเงินทอง โดยส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นในด้านทรัพย์สินเงินทองอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 4.07$) 2) เปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านสถานภาพ ด้านระดับการศึกษา ด้านรายได้ต่อเดือน และด้านจำนวนบุตรที่ต้องรับผิดชอบ พบว่า ในรายด้านทุกด้านและโดยภาพรวม โดยทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD ซึ่งในทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ พฤติกรรมการเตรียมตัว, การเกษียณอายุการทำงาน

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the behaviors toward pre-retirement preparation of employees in municipalities in Udonthani province. (2) to compare personal factor that has affect to the behaviors toward pre-retirement preparation of employees in municipalities in Udonthani province.

The research was conducted by survey research methodology, using questionnaire has been used the employees in municipalities in Udonthani province. The purposive sampling was 372 people. The research instrument was a questionnaire. The analysis methods were percentage, means, standard deviation, t-test, f-test and LSD.

¹⁻⁶ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ วิทยาลัยสันตพล

The research found that: (1) the opinion level of that affect to behaviors toward pre-retirement preparation of employees in municipalities in Udonthani province in 3 overall factors: physical preparation, mental preparation, financial preparation were at high level. (2) Comparing between personal factor, sex, age, status, education, average income, children responsible with all factor were difference significantly at .05 level.

Keywords: behaviors, retirement

1. บทนำ

คำว่า “เกษียณ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน มีความหมายว่า “สิ้นไป” ซึ่งใช้เกี่ยวกับการกำหนดอายุ เช่น เกษียณอายุราชการ ก็จะหมายถึงการสิ้นกำหนดเวลารับราชการหรือการทำงาน โดยส่วนใหญ่แล้วประเทศต่างๆ ในแถบเอเชีย รวมถึงประเทศไทย มักถือกำหนดให้บุคคลที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ ต้องเกษียณอายุพ้นจากสภาพการทำงาน เพื่อให้ร่างกายได้พักผ่อนจากการตรากตรำ ทำมาหาเลี้ยงชีพตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมา (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554)

เมื่อต้องก้าวสู่วัยแห่งการเกษียณแน่นอนว่าความคิด ความรู้สึก และความหมายของการเกษียณสำหรับแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับทัศนคติ และความพร้อมของแต่ละบุคคล ถ้าเป็นผู้ที่มีการเตรียมตัวและวางแผนล่วงหน้าไว้เป็นอย่างดี ก็จะไม่กังวลกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในชีวิต และอาจมีความสุขเสียด้วยซ้ำที่จะได้พ้นจากภาระหน้าที่การงานเสียที แต่สำหรับผู้ที่ไม่ได้เตรียมความพร้อมการเกษียณอาจส่งผลในทางลบมากกว่า ทั้งในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ตลอดจนวิถีชีวิตที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย สาเหตุต่างๆ อาทิ การหมดอำนาจและบทบาทในทางสังคม การสูญเสียรายได้ อันเป็นเหตุให้เกิดความไม่มั่นคงทางการเงิน เป็นต้น (มธุริน วรศักดิ์, 2550: 3)

สิ่งสำคัญที่จะต้องทำเสียแต่วันนี้ก็คือ การเตรียมตัวเองให้มีความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้แน่ใจว่า ในอีกหลาย ๆ ปีข้างหน้า หลังจากเกษียณไปแล้วจะยังสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข จวบจนวาระสุดท้ายของชีวิต เพราะสมัยนี้ด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์ และแนวโน้มการให้ความสำคัญ

กับการดูแลสุขภาพ ทำให้อายุขัยเฉลี่ยของมนุษย์ มีระยะเวลายาวนานขึ้น และทำให้ “การเกษียณ” เป็นเรื่องของการกำหนดเวลาเพื่อพ้นจากการทำงานเท่านั้น ไม่ใช่ว่าคนอายุ 60 ปี จะต้องเปลี่ยนสถานภาพไปเป็น “ผู้สูงอายุ” เสมอไป อย่างเช่น ในอดีต ดังนั้นเพื่อให้การดำรงชีวิตภายหลังเกษียณเป็นไปอย่างราบรื่นและมีความสุข จึงควรใส่ใจกับประเด็นต่างๆ ดังนี้

สมฤติ อัมภิตติคุณ (2550: 3) ได้กล่าวไว้ว่าช่วงระยะเวลาหลังการเกษียณอายุการทำงานถือเป็นช่วงเวลาที่มีความสำคัญสำหรับบุคคลทั่วไป เพราะช่วงระยะเวลาดังกล่าวถือว่าเป็นช่วงเวลา ช่วงสุดท้ายของชีวิตเป็นช่วงเวลาที่ต้องหยุดพักจากการทำงานและเกษียณตัวเองออกจากการทำงาน ทำให้บุคคลเหล่านี้ประสบปัญหาต่างๆ หลายด้าน ทั้งปัญหาสุขภาพ เศรษฐกิจ การขาดเพื่อน ที่อยู่อาศัย และปัญหาการปรับตัว โดยปัญหาที่เกิดขึ้น มีทั้งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของร่างกายในลักษณะของการเสื่อมถอยลงไปตามธรรมชาติ ทำให้สุขภาพและบทบาทที่มีเปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการมีรายได้ลดลงและยังมีรายจ่ายที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวันและในการดูแลสุขภาพ จึงต้องเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจ การออกจากราชการทำให้มีเวลาว่างมากขึ้น เกิดปัญหาการปรับตัวเข้ากับวิถีชีวิตใหม่ๆ กล่าวคือผู้เกษียณจะรู้สึกตัวเองด้อยคุณค่า ไม่มีความสำคัญ ไม่มีประโยชน์ด้านจิตใจทำให้เกิดความรู้สึกเหงา ว้าเหว่และซึมเศร้า เพราะขาดเพื่อน ขาดการทำงาน ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ทางด้านสังคมก็จะถูกเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ซึ่งบางคนเคยมีสถานภาพสูง ก็จะกลายเป็นบุคคลธรรมดาไม่มีอำนาจใดๆ และที่สำคัญทางด้านเศรษฐกิจ รายได้ที่เคยได้รับจะลดลงอย่างมาก ซึ่งช่วงเวลาหลังการเกษียณอายุ การทำงานนั้นอาจใช้เวลา

20–25 ปี ซึ่งต้องใช้การเตรียมพร้อมในด้านต่างๆ มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านทรัพย์สินเงินทอง เพื่อที่จะสามารถทำให้ช่วงชีวิตที่เหลืออยู่เป็นช่วงชีวิตที่มั่นคงและมีคุณภาพและมีการใช้ชีวิต ที่ดีและมีคุณภาพที่สุด ดังนั้นกลุ่มผู้ที่จะเกษียณอายุการทำงานเป็นกลุ่มบุคคล ที่สังคมต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่มากกว่าเดิม

ดังนั้นสิ่งที่ถือเป็นเรื่องที่สำคัญและควรให้ความสนใจเพิ่มขึ้นในการเตรียมพร้อมในการรับสภาพต่อการเกษียณอายุการทำงานนั้นก็คือการที่บุคคลในสังคมมีหรือไม่ได้มีการเตรียมตัววางแผนการเกษียณอายุการทำงานตามที่ธาดา วิมลวัตรเวที (2542: 47) กล่าวไว้ว่าเมื่อก้าวสู่วัยเกษียณอายุการทำงาน บุคคลจะต้องพบกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคมที่เกิดขึ้นอย่างที่ไม่ได้ตั้งตัวมาก่อน การเตรียมความพร้อมให้กับชีวิตหลังเกษียณอายุนั้น มีความสำคัญและจำเป็นกับบุคคล ที่กำลังจะก้าวเข้าสู่ช่วงเวลาของชีวิตที่เรียกว่าวัยเกษียณอายุ ผู้ที่ไม่มีการเตรียมก่อนการเกษียณทำงานมักจะกลายเป็นผู้ที่ต้องใช้ชีวิตในวัยหลังเกษียณอายุการทำงานอย่างไม่มีความสุข ซึ่งการที่บุคคลที่กำลังจะก้าวสู่วัยเกษียณอายุนั้น ถ้าเกิดความรู้สึกไม่พร้อมในการเตรียมตัวจนทำให้เกิดความ คับข้องใจ ความไม่รู้ถึงเป้าหมายชีวิต จิตใจ ทрудโทรมผู้ที่เกษียณอายุการทำงานจะไม่สามารถรับสภาพกับสภาวะวิกฤตดังกล่าวได้

การเกษียณอายุการทำงานนั้นเป็นระยะวิกฤติในชีวิตของบุคคลที่ต้องเกษียณอายุการทำงานแต่ระยะวิกฤตินี้จะไม่ส่งผลกระทบรุนแรงถ้าบุคคล ผู้นั้นมีการเตรียมตัวที่ดีมาในระยะก่อนการเกษียณอายุการทำงานซึ่งสอดคล้องตามที่สมฤติ ธัมมิตติคุณ (2550: 3) ได้กล่าวไว้เช่นกันว่า ช่วงเวลาเกษียณอายุนั้นเป็นช่วงที่เกิดการเปลี่ยนแปลงมากมายในชีวิต เพราะช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญที่สุดช่วงวัยหนึ่ง ที่เราจะต้องอยู่ในวัยนี้นาน 10–20 ปี หรือมากกว่า หากผู้ที่จะเกษียณปรารถนาที่จะอยู่อย่างมีความสุข ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขคุ้มค่า มั่นใจในความปลอดภัย ไม่ต้องหวาดหวั่นต่อสิ่งที่จะต้องเผชิญในอนาคต

ในปัจจุบันมีคนจำนวนไม่น้อยที่เพเลิดเพลินอยู่กับการทำงานจนลืมไปว่าวันข้างหน้าหลังจากที่เกษียณอายุการทำงานตนเองจะทำอย่างไร หรือบางคนก็คิดถึงอยู่บ้าง แต่ก็ลืมวางแผนไว้ว่าหลังเกษียณจะทำอย่างไรต่อไป และเมื่อเริ่มต้นจะคิดถึงเรื่องการเตรียมตัวเกษียณอายุการทำงาน เวลาของการเกษียณอายุก็มาถึงแล้ว จึงทำให้บางคนไม่สามารถปรับตัวได้ทัน ซึ่งเป็นผลกระทบต่อดจิตใจของตนเอง และอาจส่งผลกระทบไปถึงครอบครัวและบุคคลที่ใกล้ชิดเป็นปัญหามานปลายและยากต่อการแก้ไขปัญหานั้นได้ มธุริน วรศักดิ์ (2550:2) ดังนั้นเพื่อการดำเนินชีวิตที่มีประสิทธิภาพและมีความสุขได้แนะนำถึงการเตรียมสำหรับการใช้ชีวิตภายหลังเกษียณอายุให้มีความสุขและมีคุณค่าเอาไว้ว่าการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุการทำงานนั้น บุคคลควรจะมีการเตรียมตัวตั้งแต่เริ่มเข้าทำงานหรือถ้าเป็นไปได้ในสมัยปัจจุบัน ควรต้องมีการเตรียมตัวตั้งแต่อายุน้อยเพราะถ้าชีวิตของคนเรานั้นมีการได้เตรียมตัวล่วงหน้าได้เป็นช่วงระยะเวลาที่นานพอ เมื่อเกษียณอายุไปแล้วปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้นจะมีลดน้อยลง การเริ่มต้นวางแผนการเกษียณอายุการทำงานไว้ตั้งแต่อายุ 30 ปี เพื่อให้บุคคลนั้นได้มีการเตรียมตัวและเตรียมใจใช้ชีวิตภายหลังเกษียณอายุการทำงานอย่างมีความสุขเนื่องจากเตรียมเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุการทำงานเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้เกษียณอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีในช่วงสุดท้ายของชีวิตประกอบกับการให้ความสำคัญกับชีวิตหลังเกษียณในยุคศตวรรษที่ 21 นี้ ที่หันมาให้ความสนใจในเรื่องของคุณภาพชีวิตในวัยเกษียณมากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้ผู้ที่อยู่ในวัยนี้มีการปรับตัว และการวางแผนหลังเกษียณมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี

3. สมมติฐาน

ปัจจัยลักษณะข้อมูลทั่วไปต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

4. วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษา พฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี โดยมีวิธีการศึกษาในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ในการศึกษาวิจัย กลุ่มประชากร คือ พนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี มีจำนวนทั้งสิ้น 5,277 คน (บรรยายสรุปปี 2559 กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร ศาลากลางจังหวัดอุดรธานี, 2559) สามารถคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (เอกชัย อภิศักดิ์กุล, 2551: 56) ได้จำนวน 372 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และจำนวนบุตรที่ต้องรับผิดชอบของผู้ตอบแบบสอบถามของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี

- ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงาน of พนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านทรัพย์สินเงิน

- ส่วนที่ 3 คำถามปลายเปิดข้อเสนอแนะพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงาน of พนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ โดยวิธีทางสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 3.1 วิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน ส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง นำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตาราง

- 3.2 วิเคราะห์พฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงาน of พนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอในรูปแบบตาราง

- 3.3 เปรียบเทียบพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงาน of พนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential) ได้แก่ (t-test) และ (F-test) ทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD

5. ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงาน of พนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี สรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 372 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.20 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.20 สถานภาพสมรสเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 61.60 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 66.67 รายได้ต่อเดือนมากกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.20 และส่วนใหญ่ มีบุตรที่ต้องรับผิดชอบ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 48.12

2. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงาน of พนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี พบว่า พฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงาน of พนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานี ลำดับแรก คือ ด้านทรัพย์สินเงินทอง ($\bar{X}=4.07$) จัดอยู่ในเกณฑ์มาก รองลงมา คือ ด้านจิตใจ ($\bar{X}=3.95$) จัดอยู่ในเกณฑ์มาก และพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงาน of พนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานีลำดับสุดท้าย คือ ด้านร่างกาย ($\bar{X}=3.51$) จัดอยู่ในเกณฑ์มาก ตามลำดับ

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน การทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยลักษณะข้อมูลทั่วไปของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานีแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานที่แตกต่างกัน จากการศึกษาวิจัย พบว่า ปัจจัยลักษณะข้อมูลทั่วไป ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านสถานภาพสมรส ด้านระดับการศึกษา ด้านรายได้ต่อเดือน และจำนวนบุตรที่ต้องรับผิดชอบแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งหมายความว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และ จำนวนบุตรที่ต้องรับผิดชอบต่างกันจะมีผลต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

6. อภิปรายผล

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีผลต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานีในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านทรัพย์สินเงินทอง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของพนักงานเทศบาลในจังหวัดอุดรธานีในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านทรัพย์สินเงินทองเป็นลำดับที่หนึ่ง รองลงมาคือ ด้านจิตใจ และด้านร่างกาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อารีรัตน์ เอนนู (2552) ที่พบว่า สภาพการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการ ด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก นอกจากนั้น กระแส ชนะวงศ์ และคณะ (2559) ยังระบุว่า คุณสมบัติภาวะผู้นำของผู้สูงอายุที่พึงตระหนักได้แก่ เพิ่มค่าและความหมายของผู้อื่นเพิ่มค่าและความหมายของงานที่ทำ เพิ่มค่าและความหมายให้ตนเอง อันประกอบด้วย ใส่ใจให้ความรัก เปิดใจมองการณ์ไกล ยิ้มแย้มแจ่มใส รักหมั่นคณะประทับใจในมิตรภาพ

การเปรียบเทียบปัจจัยลักษณะข้อมูลทั่วไปแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานแตกต่างกัน พบว่า มีปัจจัยลักษณะข้อมูลทั่วไปในทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งหมายความว่า พนักงานของเทศบาลในจังหวัดอุดรธานีมี

ปัจจัยส่วนบุคคล ที่แตกต่าง อาจเนื่องมาจากการใช้ชีวิต และการมีครอบครัวเป็นตัวแปรสำคัญที่จะต้องมีการดูแลบุตรหลาน ในการส่งเสียเล่าเรียน การใช้ชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนไป สุขภาพร่างกายที่เมื่อมีอายุมากขึ้นทำให้ต้องดูแลสุขภาพของตนเองมากขึ้น ที่ทำให้พนักงานของเทศบาลมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

7. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยจำแนกข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านร่างกาย ควรให้พนักงานมีการเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย เช่น มีการตรวจสุขภาพประจำ หรือส่งเสริมให้พนักงานเห็นความสำคัญของสุขภาพในวัยใกล้เกษียณเพื่อเตรียมพร้อมทางด้านร่างกาย มีการจัดกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เพื่อเป็นการเสริมสร้างพัฒนาการทางสังคม เพื่อยังประโยชน์ในการช่วยเหลือสังคมต่อไปได้

2. ด้านจิตใจ ควรจัดและสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนามากขึ้น เพื่อให้พนักงานได้ฝึกปฏิบัติทางจิตใจยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นหลังการเกษียณอายุ เพื่อเป็นการลดความแปรปรวนทางอารมณ์ และผ่อนคลายความเครียด และเพื่อเตรียมตัวลดบทบาททางหน้าที่การงานบางอย่างลงในวัยใกล้เกษียณอายุการทำงาน

3. ด้านทรัพย์สินเงินทอง ควรมีการจัดกิจกรรมและส่งเสริมให้พนักงานใกล้เกษียณได้รู้จักการวางแผนทางการเงิน การจัดการภาระหนี้สิน และการจัดสรรเงินไว้ใช้หลังเกษียณ โดยคำนึงถึงความปลอดภัย และการสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้พนักงานสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขหลังเกษียณอายุการทำงาน

8. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงาน ของหน่วยงานอื่น และในระดับจังหวัดอื่นเพื่อนำผลการ

ศึกษาวิจัยมาเป็นแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานต่อไป

6. เอกชัย อภิศักดิ์กุล. (2551) **การวิจัยการตลาด**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แมค กรอ-ฮิล.

2. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงาน ซึ่งเป็นแนวทางในการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับพนักงานและยังผลถึงสำเร็จขององค์กรต่อไป

9. เอกสารอ้างอิง

1. กระแส ชนะวงศ์ และคณะ. (2559). **การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความยั่งยืนและต่อเนื่องของชมรมสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น**. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 หน้า 137-142.
2. ธาดา วิมลวัตรเวที. (2542) **สุขภาพผู้สูงอายุ**. กรุงเทพฯ : คณะพลศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
3. มธุริน วรศักดิ์. (2550) **ปัจจัยทางชีวสังคมทัศนคติต่อการเกษียณอายุและบุคลิกภาพกับการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุทำงาน:ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานสายปฏิบัติการธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่**. สารนิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
4. สมฤดี อัมภิตติคุณ. (2550) **การเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงานของบุคลากรฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์**. สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
5. อารีรัตน์ เอ็นนู. (2552) **สภาพการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุราชการของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ผลของหลักสูตรแฝงที่มีต่อคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์
Effects of Hidden Curriculum towards Desirable Characteristics of
Community Nursing Students

เสาวลักษณ์ แยมตรี¹

กัลยา ปังประเสริฐ²

ทิพธิญา เที่ยงสอน³

นิภา ไทโส⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของหลักสูตรแฝงที่มีต่อคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชียปีการศึกษา 2558 จำนวน 36 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นนักศึกษาทุนโรงพยาบาลน้ำพอง โรงพยาบาลอุบลรัตน์ โรงพยาบาลคำสูง และโรงพยาบาลขอนแก่น 18 คน และกลุ่มควบคุมเป็นนักศึกษาที่ไม่สังกัดทุนพยาบาลชุมชนจำนวน 18 คน สุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แนวทางในการจัดการเรียนรู้หลักสูตรแฝง แบบประเมินคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่ พึงประสงค์ และแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านจิตอาสา ด้านความอดทน ด้านการสื่อสารสัมพันธ์และการทำงานกับผู้อื่นและชุมชน ด้านการใส่ใจดูแล และด้านผู้นำ อยู่ในระดับเดียวกันคือระดับดี ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.46 และ $\bar{X} = 3.82$, S.D.= 0.65)

2. กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการประเมินโดยตนเอง มีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับเดียวกัน คือ ระดับดี มี 4 ด้าน คือ ด้านจิตอาสา ด้านความอดทน ด้านการใส่ใจดูแล และด้านผู้นำ ส่วนด้านการสื่อสารสัมพันธ์และการทำงานกับผู้อื่นและชุมชน กลุ่มทดลองอยู่ในระดับดีมาก และกลุ่มควบคุมอยู่ในระดับดี ผลการประเมินโดยเพื่อนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ทุกรายด้านอยู่ในระดับดีมาก และกลุ่มควบคุมอยู่ในระดับดี

3. กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการประเมินโดยอาจารย์ ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับเดียวกันคือระดับดี มี 2 ด้าน คือ ด้านความอดทน และด้านการสื่อสารสัมพันธ์ และการทำงานกับผู้อื่นและชุมชน ส่วนด้านจิตอาสา ด้านการใส่ใจดูแล และด้านผู้นำกลุ่มทดลองอยู่ในระดับดี ส่วนกลุ่มควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง

4. กลุ่มทดลองค่าเฉลี่ยคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.000 และกลุ่มทดลองเรียนรู้จากหลักสูตรแฝงในด้าน: 1) การสื่อสารสัมพันธ์กับผู้อื่น 2) การเป็นผู้นำ 3) จิตอาสา 4) ความขยันอดทน 5) ความเมตตากรุณา 6) ความรับผิดชอบ 7) การคิดวิเคราะห์ 8) ความสุขอย่างพอเพียง 9) แรงบันดาลใจในการกลับไปทำงานที่บ้านเกิด

คำสำคัญ : หลักสูตรแฝง , คุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

²อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

³พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลน้ำพอง

⁴พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลอุบลรัตน์

Abstract

The objective of this research was to study effects of hidden curriculum towards desirable characteristics of community nursing students. Samples were 36 nursing students from faculty of nursing, College of Asian Scholars in academic year 2015. Samples were divided into an experimental group in the amount 18 from community funded nursing students of Nampong Hospital, Ubolratana Hospital, Sumsung Hospital and Khon Kaen Hospital and a control group in the amount of 18 non-community funded nursing students. Simple random sampling method was used to select samples in control group. Research's tools consisted of hidden curriculum and learning instruction guideline, assessment form of desirable characteristics of community nursing students and personal learning record. The analysis of data used percentage, mean, standard deviation, t-test and content analysis.

Results of the study

1. Desirable characteristics of community nursing students in the experimental group and the control group classified in all dimensions including public mind, patience, communication and community working skills, caring and leadership, were at the good level of both groups ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.46 และ $\bar{X} = 3.82$, S.D.= 0.65)

2. Desirable characteristics of community nursing students of the experimental group and the control group of self assessment classified in 4 dimensions including public mind, patience, caring and leadership, were in good level of both groups. For the dimensions of communication and community working skills were excellence in the experimental group and in good level at the control group.

Desirable characteristics of community nursing students of the experimental group and the control group of peer assessment in all dimensions the experimental group at the excellence level and the control group was at the good level.

3. Desirable characteristics of community nursing students of the experimental group and the control group of instructor assessment classified in 2 dimensions including patience, communication and community working skills were at the good level of both groups. For the dimensions of public mind, caring and leadership the experimental group was at the good level and the control group is moderate level.

4. Significance ($P > 0.000$) difference was demonstrated, the experimental group had higher mean score on desirable characteristics of community nursing students than the control group.

Lesson to learned on the hidden curriculum of the experimental group as followings : 1) communication and interpersonal relationship 2) leadership 3) public mind 4) diligent and patience 5) compassion and mercy 6) responsibility 7) critical thinking 8) sufficiency happiness 9) inspiration for going back to work in their hometown.

Keywords: Hidden curriculum, desirable characteristics of community nursing students

*This research was supported by Thai Health Promotion Foundation (Thai Health) under the district health networking development plan for developing community health system with livable Khon Kaen of the world in the year 2016.

บทนำ

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชียได้ร่วมมือในการผลิตพยาบาลชุมชนของชุมชนโดยชุมชน เพื่อชุมชน เพื่อแก้ไข ปัญหาการขาดแคลนพยาบาลในชุมชน ดำเนินการตั้งแต่ปี การศึกษา 2552 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันภายใต้ปรัชญา การศึกษาของ ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์กระแสด ชนะวงศ์คือ “การศึกษาในชนบทคืออนาคตประเทศไทย” และแนวคิดสามเหลี่ยมการผลิตพยาบาลชุมชนของ ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี คือการผลิตพยาบาล ชุมชนแบบสามประสานประกอบด้วยชุมชน โรงพยาบาล ชุมชน และสถาบันการศึกษาพยาบาล (ประเวศ วะสี, 2551) เพื่อแก้ไขการขาดแคลนพยาบาลในชุมชน ซึ่งปัญหา นี้เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านและพหุภาคีภาคอีสานได้ระดม ความคิดในการแก้ปัญหาสุขภาพในชุมชนและมีข้อเสนอว่า ควรมีพยาบาลชุมชนประจำหมู่บ้านโดยให้คนในชุมชนมี โอกาสเข้ามาเรียนพยาบาลแล้วกลับคืนถิ่นดูแลชุมชนของ ตนเอง พยาบาลชุมชนควรมีบุคลิกดี มีมนุษยสัมพันธ์ ยิ้ม แยมแจ่มใส พุดจาไพเราะกล้าคิด ขยัน อดทน เป็นผู้ ประสานงาน ดูแลและให้กำลังใจครอบครัวเพื่อทำให้ชุมชน มีชีวิตที่ดี (ทานทิพย์ อารังวรารุง, 2559) แนวคิดนี้ สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่าจำนวน และความ ครอบคลุมของบุคลากรวิชาชีพด้านสุขภาพมีผลโดยตรงกับ ผลลัพธ์ทางด้านสุขภาพ (Anand S, Barnighausen อ้างถึง ในภิเศก ลุ่มพิกานนท์และวณิช ชื่นกองแก้ว, 2558)

จากการวิจัยติดตามนักศึกษาทุนพยาบาลชุมชน และนักศึกษาที่ไม่สังกัดทุนพยาบาลชุมชนภายใต้โครงการนี้ เมื่อปีพ.ศ.2556 ได้พบประเด็นการมองภาพชีวิตอนาคตที่ น่าสนใจคือ นักศึกษาทุนพยาบาลชุมชนจะทำงานเพื่อ ชุมชนและสังคม การกลับไปบ้านเกิด ทำงานในโรงพยาบาล เจ้าของทุน ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและเป็น แบบอย่างที่ดีของประชาชนส่วนนักศึกษาที่ไม่สังกัดทุน พยาบาลชุมชนจะทำงานเพื่อสร้างรายได้ให้มั่นคง มี ทรัพย์สินให้ชีวิตสุขสบายก่อนที่จะกลับไปอยู่กับครอบครัว และทำงานใกล้บ้าน (เสาวลักษณ์ แยมตรี, กัลยา ปัง ประเสริฐ และศรีล่ายอง สังขศิริ, 2556) ความแตกต่างของ ภาพชีวิตอนาคตนี้ได้สะท้อนถึงรูปแบบและกระบวนการ ผลิตพยาบาลชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยผ่านบุคคล กิจกรรม และอุดมการณ์ ที่แตกต่างกันที่ได้ถูกบ่มเพาะจาก แหล่งเรียนรู้ที่ไปสัมผัส การติดตามของเจ้าของทุน ที่สำคัญ คือได้สัมผัสตัวอย่างที่ดีของคนทำงานในพื้นที่และเรียนรู้กับ

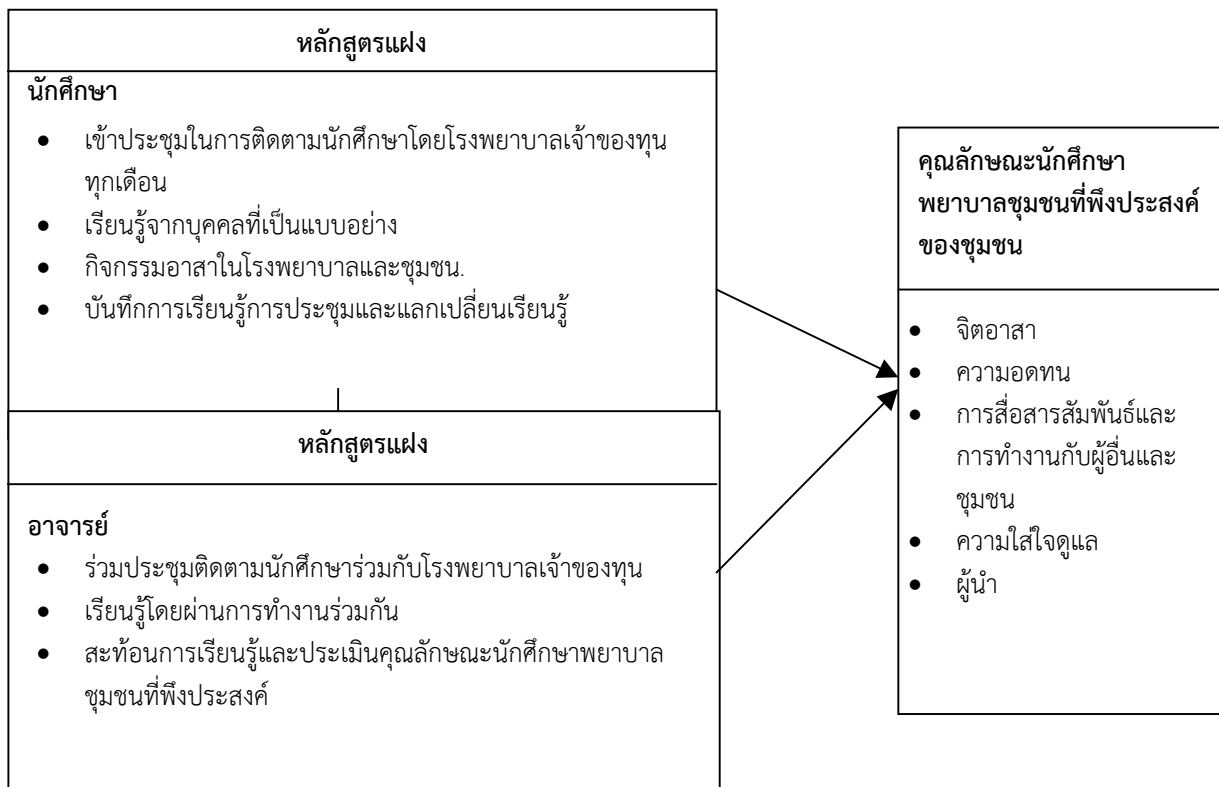
ชุมชนทำให้เกิดการบ่มเพาะอุดมการณ์ชีวิตผลการศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของ วรณีย์ ชัยเฉลิมพงษ์ (2547) ที่ศึกษาพบว่า หลักสูตรแฝงมีผลทางตรงต่อคุณลักษณะ วิชาชีพมากที่สุดในการรับรู้จักตนเอง การเป็นผู้นำ ทิศนคติต่ออาจารย์และวิชาชีพและยังสอดคล้องกับ การศึกษาของวิระพล จันทร์ดียิ่ง และณัฐพร จันทร์ดียิ่ง (2556) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษาแพทย์ พบว่าการพัฒนา ความเป็นวิชาชีพในนักศึกษาแพทย์เกี่ยวข้องกับหลาย ปัจจัยตั้งแต่การออกแบบหลักสูตร การคัดเลือกนักศึกษา วิธีการสอน วิธีการเรียนรู้ วิธีการประเมินผล และที่ สำคัญคืออิทธิพลของบทบาทต้นแบบเป็นเครื่องมือการสอน ที่มีประสิทธิภาพต่อการก่อรูปลักษณะวิชาชีพ

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นได้สะท้อน ภาพชีวิตอนาคตของนักศึกษาทุนพยาบาลชุมชน และปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตพยาบาลชุมชนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ การคัดเลือก การให้นักศึกษาได้ฝึกงานในโรงพยาบาลและ ชุมชนของตนเอง การติดตามนักศึกษาโดยเจ้าของทุน ร่วมกับวิทยาลัยฯ ที่สำคัญได้เห็นความเกี่ยวข้องของ หลักสูตรแฝงที่ไม่เป็นทางการนี้ที่นักศึกษาได้เรียนรู้โดยผ่าน การสัมผัสบุคคลที่เป็นแบบอย่าง บทบาทวิชาชีพ บรรยายภาสการทำงาน ซึ่งเป็นปัจจัยในการบ่มเพาะ อุดมการณ์ ในการทำงานกับชุมชน แต่ผลการศึกษาเรื่องนี้ ยังมีน้อยและยังไม่มีข้อสรุปยืนยันแน่ชัด เพื่อเป็นการพิสูจน์ การสรุปผลให้แน่ชัดและการขยายผลการศึกษา ผู้วิจัยจึง สนใจที่จะศึกษาหลักสูตรแฝง และการเรียนรู้จากหลักสูตร แฝงในการพัฒนาคุณลักษณะพยาบาลชุมชนตามที่ชุมชน คาดหวังว่าจะเป็นอย่างไรบ้าง มีเงื่อนไขและข้อจำกัด หรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการผลิต พยาบาลชุมชน โดยชุมชนเพื่อชุมชนให้ได้บัณฑิตที่มี คุณลักษณะตามที่ชุมชนต้องการตามสภาพจริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาล ชุมชนที่พึงประสงค์ของนักศึกษาทุนพยาบาลชุมชนที่ใช้ หลักสูตรแฝงและนักศึกษาที่ไม่ใช้หลักสูตรแฝง
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาทุน พยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ของนักศึกษาทุนพยาบาล ชุมชนที่ใช้หลักสูตรแฝง และนักศึกษาที่ไม่ใช้หลักสูตรแฝง
3. เพื่อศึกษาการเรียนรู้ของนักศึกษาทุน พยาบาลชุมชนที่ใช้หลักสูตรแฝง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ตัวแปรต้นได้แก่หลักสูตรแฝง ตัวแปรตามได้แก่คุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาที่คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีการศึกษา 2558

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experiment) แบบ The Posttest-Only Design with Nonequivalent Group กลุ่มตัวอย่างมี 2 กลุ่มคือ กลุ่มนักศึกษาพยาบาลชุมชนซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง (Experimental Group) 18 คน และกลุ่มนักศึกษาที่ไม่สังกัดพยาบาลชุมชนซึ่งเป็นกลุ่มควบคุม (Control Group) จำนวน 18 คน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือนักศึกษา

คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จำนวน 273 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 36

คน เป็นนักศึกษาในปีการศึกษา 2558 โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นนักศึกษาพยาบาลชุมชนจำนวน 18 คน และกลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นนักศึกษาที่ไม่สังกัดพยาบาลชุมชนจำนวน 18 คน กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ นักศึกษาพยาบาลชุมชนได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2-4 โดยให้มีจำนวนนักศึกษาแต่ละชั้นปีมีจำนวนเท่ากับนักศึกษาพยาบาลชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แนวทางการจัดการเรียนรู้หลักสูตรแฝง
2. แบบประเมินคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ เป็นข้อคำถามปลายปิดจำนวน 25 ข้อ มี 5 ด้านคือจิตอาสา ด้านความอดทน ด้านการสื่อสารสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับผู้อื่นและชุมชน ด้านความใส่ใจดูแล และด้านผู้นำ
3. แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา

การดำเนินการเรียนการสอนหลักสูตรแผน และการเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเรียนการสอนโดยใช้แนว
ทางการจัดการเรียนรู้หลักสูตรแผน เก็บรวบรวมข้อมูล
นักศึกษาทั้งสองกลุ่มโดยใช้แบบประเมินคุณลักษณะ
นักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ และแบบบันทึก
การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้ร้อยละ
2. วิเคราะห์คุณลักษณะนักศึกษาพยาบาล
ชุมชนที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่ใช้
หลักสูตรแผนและนักศึกษาที่ไม่สังกัดพยาบาลชุมชนที่
ไม่ใช้หลักสูตรแผนโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน
3. วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย
คุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ระหว่าง
นักศึกษาพยาบาลชุมชน กับนักศึกษาที่ไม่สังกัดพ
ยาบาลชุมชน โดยใช้ t-test
4. วิเคราะห์การเรียนรู้ของนักศึกษาพ
ยาบาลชุมชนที่ใช้หลักสูตรแผน โดยใช้การวิเคราะห์เชิง
เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

1. กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ย
คุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่ พึงประสงค์ใน
ภาพรวมทั้ง 5 ด้านได้แก่ด้านจิตอาสา ด้านความอดทน
ด้านการสื่อสารสัมพันธ์และการทำงานกับผู้อื่นและชุมชน

ด้านการใส่ใจดูแล และด้านผู้นำอยู่ในระดับเดียวกัน คือ
ระดับดี ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.46 และ $\bar{X} = 3.82$, S.D.=
0.65)

2. กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมประเมินโดย
ตนเองมีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึง
ประสงค์อยู่ในระดับเดียวกัน คือ ระดับดีมี 4 ด้านคือด้าน
จิตอาสา ด้านความอดทน ด้านการใส่ใจดูแลและด้านผู้นำ
ส่วนด้านการสื่อสารสัมพันธ์และการทำงานกับผู้อื่นและ
ชุมชนกลุ่มทดลองอยู่ในระดับดีมาก กลุ่มควบคุมอยู่ใน
ระดับดีและในการประเมินโดยเพื่อนค่าเฉลี่ยคุณลักษณะ
นักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ทุกรายด้านของกลุ่ม
ทดลองอยู่ในระดับดีมาก กลุ่มควบคุมอยู่ในระดับดี

3. กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในการประเมิน
โดยอาจารย์ ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชน
ที่พึงประสงค์อยู่ในระดับเดียวกัน คือ ระดับดีมี 2 ด้าน คือ
ด้านความอดทนและด้านการสื่อสารสัมพันธ์และการทำงาน
กับผู้อื่นและชุมชน ส่วนด้านจิตอาสา ด้านการใส่ใจ
ดูแลและด้านผู้นำ กลุ่มทดลองอยู่ในระดับดี และกลุ่ม
ควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง
ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์
ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม t-value เท่ากับ
7.42 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลชุมชนซึ่งอยู่ในกลุ่ม
ทดลองมีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึง
ประสงค์ ในภาพรวมทั้ง 5 ด้านสูงกว่านักศึกษาในกลุ่ม
ควบคุม ที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.000 เป็นไปตาม
สมมติฐานการวิจัย (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ ของกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม

คุณลักษณะ	กลุ่ม	n	$\bar{X}$	SD	t	p-value
1. จิตอาสา	กลุ่มทดลอง	90	4.35	0.53	8.32	0.000**
	กลุ่มควบคุม	90	3.56	0.74		
2. ความอดทน	กลุ่มทดลอง	90	4.52	0.92	5.23	0.000**
	กลุ่มควบคุม	90	3.91	0.62		

คุณลักษณะ	กลุ่ม	n	$\bar{x}$	SD	t	p-value
3. การสื่อสารสัมพันธ์และการทำงานกับผู้อื่นและชุมชน	กลุ่มทดลอง	90	4.60	0.42	5.66	0.000**
	กลุ่มควบคุม	90	4.12	0.69		
4. ความใส่ใจดูแล	กลุ่มทดลอง	90	4.41	0.48	7.41	0.000**
	กลุ่มควบคุม	90	3.74	0.71		
5. ผู้นำ	กลุ่มทดลอง	90	4.32	0.61	5.20	0.000**
	กลุ่มควบคุม	90	3.77	0.80		
คุณลักษณะรวมทุกด้าน	กลุ่มทดลอง	90	4.44	0.46	7.42	0.000**
	กลุ่มควบคุม	90	3.82	0.65		

5. ผลการวิเคราะห์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลชุมชนจากหลักสูตรแฝงกลุ่มทดลองได้เรียนรู้จากหลักสูตรแฝงได้ในด้านการสื่อสารสัมพันธ์กับผู้อื่น การเป็นผู้นำ การมี จิตอาสา ความขยันอดทน ความเมตตา กรุณา ความรับผิดชอบ การคิดวิเคราะห์ ความสุขอย่างพอเพียง และแรงบันดาลใจในการกลับคืนไปทำงานที่บ้านเกิด

การอภิปรายผล

1. ศึกษาคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาล

1.1 กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ในภาพรวมทั้ง 5 ด้านได้แก่ ด้านจิตอาสา ด้านความอดทน ด้านการสื่อสารสัมพันธ์ และการทำงานกับผู้อื่นและชุมชน ด้านการใส่ใจดูแลและด้านผู้นำอยู่ในระดับเดียวกันคือ ระดับดี

1.2. การประเมินตนเองและการประเมินโดยเพื่อนพบว่าในการประเมินตนเอง ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอยู่ในระดับเดียวกัน คือ ระดับดี ส่วนการประเมินโดยเพื่อนคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้านของกลุ่มทดลองอยู่ในระดับดีมาก ส่วนกลุ่มควบคุม ทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับดี อธิบายได้ว่า นักศึกษาทั้งสองกลุ่มได้เรียนรู้จากหลักสูตรปกติที่มีเป้าหมายและการพัฒนาคุณลักษณะที่เหมือนกัน ผลการประเมินตนเองของทั้งสองกลุ่มจึงอยู่ในระดับเดียวกันคือระดับดี กลุ่มทดลองได้เรียนรู้

นอกเหนือจากการเรียนการสอนในหลักสูตรปกติจึงได้รับการบ่มเพาะคุณลักษณะหลายประการ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการเสริมประสบการณ์ดังกล่าวเหมือนกลุ่มทดลองทำให้การรับรู้และเรียนรู้คุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ของกลุ่มทดลองอยู่ในระดับดีมาก ส่วนกลุ่มควบคุมอยู่ในระดับดี

1.3 การประเมินโดยอาจารย์ กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับเดียวกันคือระดับดี กลุ่มควบคุมมีระดับดี 2 ด้าน คือด้านความอดทน ด้านการสื่อสารสัมพันธ์และการทำงานกับผู้อื่นและชุมชน ส่วนด้านจิตอาสา ด้านความใส่ใจดูแลและด้านผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง อธิบายได้ว่า ในการประเมินของอาจารย์จะเน้นความเข้มข้น ยึดหลักเกณฑ์และคาดหวังต่อนักศึกษาสูงทำให้ระดับคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ที่อาจารย์ประเมินบางด้านต่างจากนักศึกษาประเมินตนเองและเพื่อนประเมิน อีกทั้งคุณลักษณะทั้ง 3 ด้านต้องใช้สถานการณ์ ผู้ที่เป็นแบบอย่าง และเวลาที่มากพอจึงจะพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าวได้ กลุ่มควบคุมไม่ได้รับหลักสูตรแฝงที่มีความหลากหลายของกิจกรรมการเรียนรู้ และเวลาในการบ่มเพาะทำให้คุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสา ด้านความใส่ใจดูแล และด้านผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ โดยใช้หลักสูตรแฝงของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลองที่ได้รับหลักสูตรแฝงมีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชน

ที่พึงประสงค์สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับหลักสูตรแผน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 เป็นไปตาม
สมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรแผนมีผลต่อการ
เปลี่ยนแปลงคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึง
ประสงค์ ผลการวิจัยสามารถอธิบายได้ใน 3 ประเด็น

ประเด็นที่หนึ่ง หลักสูตรแผนคือแนว
ทางการพัฒนากลุ่มทดลอง ให้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการ
ติดตามนักศึกษาทุน การปฏิบัติจิตอาสาในโรงพยาบาล
และชุมชน และการเรียนรู้จากบุคคลต้นแบบ ได้สัมผัส
ความหลากหลายของชีวิตที่มีความหมายในการ
พัฒนาการเรียนรู้และคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาล
ชุมชนที่พึงประสงค์ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับรายงาน
การศึกษาที่สรุปไว้ว่าหลักสูตรแผน เช่นแบบอย่าง
พฤติกรรม สัมพันธภาพและวัฒนธรรมในองค์กร
คุณธรรม จริยธรรม บทบาทหน้าที่ทางสังคมมีอิทธิพลต่อ
พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะ การบ่มเพาะ
คุณลักษณะและเจตคติ (ชนิดา รักษ์พลเมือง, 2534;
ธวัชชัย ชัยจิรายุกุล, 2546; Anderson, 2001; Ballantine
& Spade, 2001)

ประเด็นที่สอง การจัดการเรียนรู้โดย
การติดตามนักศึกษาทุนพยาบาลชุมชนของเจ้าของทุน
ร่วมกับวิทยาลัยฯที่มีการนำเสนอของนักศึกษาและ
เรื่องเล่าประสบการณ์การทำงานของอาจารย์แพทย์
อาจารย์พยาบาล และรุ่นพี่พยาบาลชุมชนรวมทั้งการมี
พิธีกรรมสำคัญให้นักศึกษาได้แสดงความกตัญญูต่อกับ
เจ้าของทุน และอาจารย์ในวันสำคัญต่างๆ ทำให้นักศึกษา
ได้พัฒนาการบริหารจัดการกลุ่ม การกล้าแสดงออก การ
สื่อสารสัมพันธ์กับผู้อื่นและแรงบันดาลใจในการเรียนรู้
ทำให้กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาล
ชุมชนที่พึงประสงค์สูงกว่ากลุ่มควบคุม การวิจัยครั้งนี้
สอดคล้องกับรายงานการศึกษาที่รายงานว่าหลักสูตรแผน
มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาในการพัฒนาค่านิยม
คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
(Kalb,K, 2008 อ้างถึงใน ขวัญชัย ขวนาม,2555) และ
สอดคล้องกับการวิจัยของ (วรรณิ ชัยเฉลิมพงษ์, 2547)
ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้จากหลักสูตรแผน ของ
นิสิตนักศึกษาเภสัชศาสตร์ พบว่า ทำให้นักศึกษารู้จักพัฒนา
ตนเอง พัฒนาการเป็นผู้นำ พัฒนาวิธีการเรียน พัฒนา
ทัศนคติต่ออาจารย์ และต่อวิชาชีพ รวมทั้งได้พบว่า
สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียนมี

ผลทางตรงต่อผลการเรียนรู้ จากหลักสูตรแผนและ
ลักษณะวิชาชีพ (Longstreet and Share, 1993;
Myles & Smith. B, 2001; Kelly, 1999)

ประเด็นที่สาม กลุ่มทดลองได้กลับไป
ทำงานที่โรงพยาบาล และชุมชนที่เป็นเจ้าของทุน ได้ทำ
กิจกรรมร่วมกับชุมชนและดูแลผู้รับบริการเรียนรู้
อุดมการณ์ บทบาทวิชาชีพของอาจารย์แพทย์ อาจารย์
พยาบาล และรุ่นพี่พยาบาลชุมชนได้ลงมือปฏิบัติสัมผัส
ความเป็นมนุษย์ และวิชาชีพพยาบาลที่มีคุณค่าต่อสังคม
ทำให้พัฒนาคุณลักษณะด้านคุณธรรม ความดีงาม ความ
รับผิดชอบ ความอดทน ความเห็นอกเห็นใจต่อเพื่อน
มนุษย์ ความเป็นผู้นำที่เสียสละ และการมีคุณค่าใน
ตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนา
ผู้เรียนในกลุ่มทดลองให้บรรลุคุณลักษณะตามเป้าหมาย
(วรรณิ ชัยเฉลิมพงษ์, 2547) ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะ
นักศึกษาพยาบาลชุมชนที่พึงประสงค์ของกลุ่มทดลองจึง
สูงกว่ากลุ่มควบคุม (ตารางที่ 1)

3.การเรียนรู้ของนักศึกษาทุนพยาบาล ชุมชนจากหลักสูตรแผน

กลุ่มทดลองได้เรียนรู้จากหลักสูตรแผนใน
ด้านการสื่อสารสัมพันธ์กับผู้อื่น การเป็นผู้นำ
การมีจิตอาสา ความขยันอดทน ความเมตตากรุณา
ความรับผิดชอบ การคิดวิเคราะห์ ความสุขอย่างพอเพียง
และแรงบันดาลใจในการกลับคืนไปทำงานที่บ้านเกิด

ผลการวิจัยอธิบายได้ดังนี้ หลักสูตรแผน
ทำให้กลุ่มทดลองเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ ได้สัมผัส
สังเกต และลงมือปฏิบัติกับบุคคลที่เป็นแบบอย่างชีวิต
และการทำงานที่คอยปลูกจิตสำนึกในการทำงาน เรียนรู้
จากพิธีกรรมที่มีพลังในการเปลี่ยนแปลงภายในตน เช่น
การแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณทำให้เกิดการพัฒนา
คุณลักษณะดังกล่าว ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษา
ที่พบว่า หลักสูตรแผนมีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาและ
การเรียนรู้ของผู้เรียน บุคคลที่เป็นแบบอย่างบรรยาภาศ
วัฒนธรรมองค์กร กิจกรรมการเรียนรู้ บุคลิกภาพ ค่านิยม
และบทบาทหน้าที่ทางสังคม จะมีผลต่อผู้เรียนทั้งด้าน
ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ ด้านเจตคติของผู้เรียน
(อุดมศักดิ์ โกชนกุล, 2556 ; Kelly,1999 อ้างถึงใน
ขวัญชัย ขวนาม, 2555)

ข้อเสนอแนะ

1. การออกแบบการทดลองครั้งต่อไปควรให้มีการเปรียบเทียบสองกลุ่ม และให้ทดสอบก่อนและหลังการทดลองทั้งสองกลุ่ม เพื่อความมั่นใจในการสรุปผลการวิจัยให้แน่ชัด

2. ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการออกแบบหลักสูตรแผนบูรณาการในหลักสูตรที่เป็นทางการ เพื่อลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ให้ผู้เรียน รวมทั้งวิจัยหลักสูตรแผนกับการติดตามบัณฑิตเพื่อนำมาปรับหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับนักศึกษาทุกชั้นปี

เอกสารอ้างอิง

1. ขวัญชัย ขวาม (2555). **หลักสูตรแฝงที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน**. มหาสารคาม : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
2. คณะพยาบาลศาสตร์วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย . (2554) .**หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ.2554**. ขอนแก่น: วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย .
3. ชนิดา รักษ์พลเมือง.(2534). **พื้นฐานการศึกษา: หลักการและแนวคิดทางสังคม**. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
4. ภิเศก ลุมพิกานนท์และวนิดา ชื่นกองแก้ว. (มปป). **เรียนรู้สู่สุขภาวะ**. กรุงเทพฯ: โกรว์อัพแอ็คเซสซอรี่.
5. ทานทิพย์ อารังวรารังกูร (บรรณาธิการ). (2559). **รายงานการประชุมเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านและพหุภาคีภาคอีสาน “เรื่อง พยาบาลชุมชนกับการสร้างสุขภาวะที่ดีของชุมชน”**. วารสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมของผู้ผลิตและผู้บริโภค. 25 (1) : 10-13.
6. ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล .(2540). **หลักการและแนวนโยบายในการพัฒนาหลักสูตรหน่วยที่ 1**. ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิทยวิธีทางการสอนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
7. ประเวศ วะสี. (2551). **ยุคที่ 2 ของการสาธารณสุขไทยระบบบริการสุขภาพที่มีหัว**

ใจความเป็นมนุษย์ (Humanized Care).

วารสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมของผู้ผลิตและผู้บริโภค.17 (1) 13-23.

8. วรณีย์ ชัยเฉลิมพงษ์ . (2547). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้จากหลักสูตรแผนอันมีผลต่อลักษณะทางวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ดุขุฎิบัณฑิตครุศาสตร์ (อุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
9. วีระพล จันทร์ดียั้ง และณัฐพร จันทร์ดียั้ง . (2556). **ความเป็นวิชาชีพแพทย์ : วิธีการสอนและการเรียน บทบาทและการประเมิน** . สงขลา:นครินทร์เวชสาร. (31) : 155-166.
10. เสาวลักษณ์ แยมตรี, ภัลยา ปังประเสริฐ, ศรีล่ายอง สังข์ศิริ. (2556). **การศึกษาความสามารถทางการเรียนคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาล ที่พึงประสงค์ และภาพชีวิตอนาคตของนักศึกษาทุนพยาบาลชุมชนและนักศึกษาที่ไม่สังกัดทุนพยาบาลชุมชน**. รายงานการวิจัย.ขอนแก่น : คณะพยาบาลศาสตร์, วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย.
11. Anderson,Terry. (2001). **The hidden curriculum in distance education: An update view change**. 33(6): (November/December. 28-35 .
12. Ballantine, Jeanne H. and Spade Joan Z. (2001). **School and Society : A Sociological approach to Education**. The Wadsworth Sociology Reader Series, Wadworth Thomson Learning.
13. Kelly, A.V.(1999). **The Curriculum Theory and Practice**. (4edition). London: Paul Chapman. Longstreet. W.S. and Shane, HG (1993). **Curriculum for a new millenennium**: Boston Allyne and Bacon.

ความสัมพันธ์ระหว่าง Omni Channel Marketing กับพฤติกรรมผู้บริโภคค้าปลีก

The Relationship between the Omni Channel Marketing Consumer Behavior Retail Business

กิตติพงศ์ คงธนทรัพย์¹

อิสราภรณ์ ลาตละคร²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง Omni Channel Marketing กับพฤติกรรมผู้บริโภคค้าปลีก และเพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคค้าปลีก ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจและใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Non - probability Sampling) โดยวิธีโควตา (Quota Sampling) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยโดยเลือกผู้บริโภคสินค้าจากร้านสะดวกซื้อ 13 จังหวัดในประเทศไทย จำนวน 400 คน

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยการรวบรวมช่องทางที่หลากหลายซึ่งเชื่อมโยงกันอย่างไร้รอยต่อในฐานะที่เป็น Omni Channel Marketing ประกอบด้วยด้านการเชื่อมโยงข้อมูล กลยุทธ์การสื่อสาร การส่งมอบสินค้า การชำระเงิน ปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้บริโภคค้าปลีกในระดับต่ำ และมีทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญในระดับ 0.01 และระดับ 0.05 ในส่วนของภาพรวมของลักษณะส่วนบุคคลมีความแตกต่างกันในขณะที่พฤติกรรมผู้บริโภคค้าปลีกไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การรวบรวมช่องทางที่หลากหลายและเชื่อมโยงกันอย่างไร้รอยต่อ, พฤติกรรมผู้บริโภค, ธุรกิจค้าปลีก

Abstract

The purpose of this research was to investigate the relationship between Omni Channel Marketing and consumer behavior in retail Business and to study the individual characteristics that affect the consumer behavior in retail Business. This survey research employed the probabilistic sampling and quota sampling by selecting consumers of convenience stores from 13 provinces in Thailand. The research used survey method to collect data from 400 participants.

The findings of research assert that various aggregation as Omni Channel Marketing, which were seamlessly linked including information linking, communication strategy, delivery and payment were correlated to retail consumer behavior at the low level in the same direction where the significant level at 0.01 and 0.05 for overall personal characteristics which were different while the retail consumer behavior was not different.

Keywords: Omni Channel Marketing, Consumer Behavior, Retail Business.

¹อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจการค้าสมัยใหม่ (ในระบบการศึกษาทางไกล) สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

²อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจการค้าสมัยใหม่ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

1. บทนำ

สถานการณ์การแข่งขันทางการค้าในโลกยุคปัจจุบันทวีความรุนแรงขึ้น ประกอบกับพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีการเปลี่ยนแปลงมีความต้องการที่หลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจการค้าปลีกสมัยใหม่ต้องมีการวางแผนกลยุทธ์เพื่อให้ทันต่อโลก ต้องสร้างความแตกต่างที่ตัวสินค้าและบริการ การส่งเสริมการตลาด ตลอดจนต้องมีการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายให้ลูกค้าได้เข้าถึงอย่างสะดวกสบาย เพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์ที่ดีและสร้างประทับใจให้กับผู้บริโภค

ปัจจุบันผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกได้มีการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าและบริการจากการขายแบบช่องทางเดียว (Single Channel) มาเป็นการขายแบบหลายช่องทาง (Multiple Channels) มากขึ้น สังเกตได้จาก ร้านค้าปลีกที่ในอดีตมีเพียงการจัดจำหน่ายผ่านหน้าร้าน แต่ในปัจจุบันนิยมจำหน่ายสินค้าและบริการผ่านโทรศัพท์ อีเมล เว็บไซต์ตลาดออนไลน์ โซเชียลมีเดียต่างๆ เพิ่มเติม ขณะเดียวกันธุรกิจในอดีตเริ่มต้นการขายสินค้าผ่านทางระบบออนไลน์เพียงอย่างเดียวก็เริ่มหันมาให้ความสำคัญกับการขายแบบมีหน้าร้านมากขึ้น ตัวอย่างที่สร้างความแปลกใหม่ให้กับวงการค้าปลีกทั่วโลกคือ กรณีศึกษาของ Amazon ธุรกิจค้าปลีกออนไลน์ขนาดใหญ่ที่สุดในโลกจากประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ทดลองเปิดร้านค้าปลีกแบบมีหน้าร้าน โดยใช้ชื่อว่า Amazon Go ร้านค้าสะดวกซื้ออัจฉริยะเมื่อปลายปี 2558 หลังจากที่ทำธุรกิจออนไลน์อย่างเดียวมากกว่า 20 ปี ตัวอย่างรายละเอียดข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกยุคใหม่จะพึ่งพาช่องทางการขายเพียงช่องทางเดียวเพื่อหวังจะเป็นผู้นำธุรกิจค้าปลีกต่อไปไม่ได้แล้ว

ในการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ผู้ประกอบการธุรกิจการค้าปลีกควรเล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายแบบครบวงจร และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลของผู้บริโภคและผู้ประกอบการหรือผู้ผลิต เช่น ข้อมูลสถิติการเข้าชมสินค้า ข้อมูล

รายการสินค้าโปรด หรือข้อมูลการยกเลิกสินค้า ข้อมูลสถานที่ได้ในการจัดส่งสินค้า ข้อมูลการชำระเงิน ฯลฯ เพื่อตอบสนองความต้องการที่แท้จริงและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริโภค (ฝ่ายวิจัยธุรกิจ EXIM, 2559) ดังนั้น การสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลายและเชื่อมโยงช่องทางการขายสินค้าและบริการต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างครบวงจร คือ Omni-Channel ซึ่งเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่กำลังได้รับความนิยมในขณะนี้ และสามารถสร้างประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการหลายด้าน คือ 1) สามารถตอบสนองความต้องการที่หลากหลายเข้าถึงทุกกลุ่มผู้บริโภคที่มีความต้องการแตกต่างกัน ส่งผลให้ธุรกิจได้เปรียบคู่แข่ง นำมาซึ่งความสำเร็จทางการค้า 2) สามารถลดต้นทุนและทำให้การบริหารสินค้าคงคลังมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ Omni-Channel จะรวมข้อดีแต่ละช่องทางการจัดจำหน่ายไว้เข้าด้วยกัน จึงช่วยให้ประหยัดต้นทุนในการขนส่งและค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาสินค้า 3) สามารถนำมาใช้วางแผนกลยุทธ์ทางการตลาด ซึ่ง Omni-Channel สามารถเชื่อมโยงระบบข้อมูลของผู้บริโภคทั้งแบบออนไลน์ (online) และออฟไลน์ (offline) เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ (ฝ่ายวิจัยธุรกิจ EXIM, 2559)

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าธุรกิจค้าปลีกเป็นธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกควรปรับตัวและเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะ การพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายแบบครบวงจรและมีการเชื่อมโยงถึงกันในลักษณะ Omni-Channel ผสานทุกช่องทางการจัดจำหน่ายให้เชื่อมโยงข้อมูลที่เป็นระบบเข้าด้วยกัน เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกแก่ลูกค้าและสร้างประสบการณ์แต่ละช่องทางการจัดจำหน่ายแบบไร้รอยต่อ ซึ่งถือเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างความได้เปรียบเหนือคู่แข่งทางการค้า ดังนั้น ผู้ศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญในการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง Omni Channel Marketing กับพฤติกรรมผู้บริโภคธุรกิจค้าปลีก

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการรวบรวมช่องทางที่หลากหลายและเชื่อมโยงกันอย่างไร้รอยต่อ (Omni Channel Marketing) กับพฤติกรรมผู้บริโภคธุรกิจค้าปลีก กรณีศึกษา ร้านสะดวกซื้อ

2. เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคธุรกิจค้าปลีก กรณีศึกษา ร้านสะดวกซื้อ

3. สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยการรวบรวมช่องทางที่หลากหลายและเชื่อมโยงกันอย่างไร้รอยต่อ (Omni Channel Marketing) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้บริโภคค้าปลีก

2. ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคธุรกิจค้าปลีก แตกต่างกัน

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ถึงความสัมพันธ์ระหว่าง Omni Channel Marketing กับพฤติกรรมผู้บริโภคธุรกิจค้าปลีก โดยผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริโภคสินค้าภายในร้านสะดวกซื้อ จำนวน 13 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ ลำปาง นครสวรรค์ นครราชสีมา ขอนแก่น อุตรดิตถ์ อุดรธานี ชลบุรี สมุทรปราการ เพชรบุรี สุราษฎร์ธานี สงขลา กรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษาได้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ W.G. Cochran กรณีไม่ทราบจำนวนประชากร ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ร้อยละ ± 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง 384 คน และสำรอง 16 คน รวมประชากรกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) โดยวิธีโควตา (quota sampling) จังหวัดละ 30 ชุด และจังหวัดนครราชสีมา 40 ชุด รวม 400 ชุด

2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน เป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิดมีหลายตัวเลือกให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 ปัจจัยการรวบรวมช่องทางที่หลากหลายและเชื่อมโยงกันอย่างไร้รอยต่อ (Omni Channel Marketing) จำนวน 23 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบ Likert Scale มี 5 ระดับ

ตอนที่ 3 พฤติกรรมผู้บริโภคธุรกิจค้าปลีก เป็นแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่า t -test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน และ F -test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ขึ้นไป และเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีการทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การหาค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

5. ผลการวิจัย

1. ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุน้อยกว่า 20 ปี มีอาชีพอื่น ๆ เช่น เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และมีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท

2. ผู้บริโภคที่มีความเห็นต่อปัจจัยการรวบรวมช่องทางที่หลากหลายและเชื่อมโยงกันอย่างไร้รอยต่อ (Omni Channel Marketing) อยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 4.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .21 เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านการเชื่อมโยงข้อมูล ด้านกลยุทธ์ในการสื่อสาร ด้านการส่งมอบสินค้า และด้านการชำระเงิน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการชำระเงิน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ด้านกลยุทธ์ในการสื่อสาร

3. พฤติกรรมผู้บริโภคธุรกิจค้าปลีก เรื่อง ความถี่ในการบริโภคโดยเฉลี่ย 3.86 ครั้ง/3เดือน โดยมีระยะเวลาการเป็นลูกค้าโดยเฉลี่ย 5 ปี และมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคโดยเฉลี่ย 317.11 บาท/ครั้ง/คน

4. ปัจจัยการรวบรวมช่องทางที่หลากหลาย และเชื่อมโยงกันอย่างไร้รอยต่อ (Omni Channel Marketing) โดยรวมไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้บริโภคธุรกิจค้าปลีก ($r = .071$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า 1) การเชื่อมโยงการสื่อสารในแต่ละช่องทางของบริษัทมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน 2) การเข้าชมสินค้าผ่านระบบออนไลน์ และออฟไลน์ ทำให้ได้รับสิทธิพิเศษ 3) การได้รับข้อมูลของสินค้าและบริการผ่านทุกช่องทาง 4) เพิ่มช่องทางการชำระเงินด้วยระบบการผ่อนชำระทุกธนาคาร 5) มีระบบการคืนเงินหากชำระค่าสินค้าผิดพลาด และ 6) ได้รับสิทธิพิเศษ ในการชำระเงินผ่านระบบ เช่น ใช้บัตรเครดิตธนาคารซีทีแบงค์ ผ่อนชำระค่าสินค้าได้นาน 6 เดือน ไม่มีดอกเบี้ย ฯลฯ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้บริโภคธุรกิจค้าปลีก โดยรวม (ความถี่ในการบริโภคสินค้าจากระยะเวลาการเป็นลูกค้าและค่าใช้จ่ายในการบริโภคสินค้า) มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำในทิศทางเดียวกัน ($r = .16, .10, .11, .11, .12, .10$), มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, .05, .05, .05, .05, .05 ตามลำดับ

5. ลักษณะส่วนบุคคลโดยรวม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือนส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคธุรกิจค้าปลีกไม่แตกต่าง ($t = .77, Sig = .44$), ($F = 2.02, 2.25, .69 Sig = .91, .06, .56$) ตามลำดับ

6. อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคธุรกิจค้าปลีก พบว่า โดยรวมผู้บริโภคมีพฤติกรรมการบริโภคธุรกิจค้าปลีก โดยพิจารณาลักษณะส่วนบุคคล (เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน) Omni Channel Marketing (ด้านการเชื่อมโยงข้อมูล ด้านกลยุทธ์ในการสื่อสาร ด้านการส่งมอบสินค้า และด้านการชำระเงิน) มีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคธุรกิจค้าปลีก (ความถี่ในการบริโภค

สินค้าจากระยะเวลาการเป็นลูกค้า และค่าใช้จ่ายในการบริโภคสินค้า) กรณีศึกษา ร้านสะดวกซื้อ

2. ปัจจัยการรวบรวมช่องทางที่หลากหลาย และเชื่อมโยงกันอย่างไร้รอยต่อ (Omni Channel Marketing) ต่อพฤติกรรมผู้บริโภคธุรกิจค้าปลีก พบว่า 1) ด้านการเชื่อมโยงข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องสามารถเข้าถึงข้อมูลออนไลน์ เช่น โซเชียลมีเดีย มือถือ แอปพลิเคชัน ฯลฯ เพิ่มขึ้น 2) ด้านกลยุทธ์ในการสื่อสารโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะ เรื่องลูกค้าสามารถเข้าถึงช่องทางการสั่งซื้อ เพิ่มขึ้น เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ เรื่องคิดว่าควรมีปุ่ม Call to Action บนสมาร์ตโฟน เพื่อโทรถึงร้านสะดวกซื้อ 3) ด้านการส่งมอบสินค้าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องได้รับประสบการณ์การช้อปปิ้ง ตรงตามความต้องการ 4) ด้านการชำระเงินโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องสามารถชำระเงินผ่านช่องทางหน้าร้าน เช่น เคาน์เตอร์ต่างๆ ที่ 7-Eleven, เทสโก้โลตัส หรือบิ๊กซี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kersmark & Stafund (2015) ได้กล่าวว่า Omni - Channel ได้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อการขยายช่องทางการค้าปลีก ให้มีหลายช่องทางตามความแตกต่างที่เหมาะสม เพื่อเข้าถึงลูกค้าของตนเองซึ่งระบบนี้จะอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีแบบผสมผสานแบบรวมช่องทางการจำหน่ายเข้าไว้ด้วยกันในลักษณะที่ไร้รอยต่อ และสมบูรณ์เมื่อเปรียบเทียบกับช่องทางอื่นๆ ระดับของการผสมผสานรวมกันนั้นจะมีความแตกต่างกันไปจนถึงระดับสูง ซึ่งในปัจจุบันนี้ลูกค้าคาดหวังจะได้รับประสบการณ์การช้อปปิ้งที่สามารถเข้าถึงสินค้าได้ตามความชอบในหลายๆ ช่องทางที่ตนเองสะดวก ระบบดังกล่าวนี้ถือเป็นระบบหนึ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างแท้จริง และยังคงกล่าวสรุปว่า ความท้าทายอย่างหนึ่งในปัจจุบัน คือ การที่ผู้ประกอบการหรือผู้ค้าปลีกได้หันมาให้ความสนใจต่อระบบ Omni - channel มากขึ้นรวมทั้งผู้ประกอบการยังให้ความสำคัญต่อบริการอื่นๆ ดังนี้ คือ การลงทุนในด้านเทคโนโลยี การจัดการเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม ช่องทางการจัดการ

ผลตอบแทน และความมั่นคง ความต้องการเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงองค์กร นโยบายการขายผลตอบแทน

3. วิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคธุรกิจค้าปลีก พบว่า 1) ความถี่ในการบริโภคโดยเฉลี่ย 3.86 ครั้ง/3เดือน 2) ระยะเวลาในการเป็นลูกค้าโดยเฉลี่ย 5.00 ปี 3) ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ย 317.11 บาท/ครั้ง/คน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพรัตน์ บุญญานพวงศ์ (2553) ที่พบว่า ผู้บริโภคซื้อเพื่อวัตถุประสงค์ภายในครอบครัว โดยซื้อเฉลี่ยครั้งละ 200 - 500 บาท และผู้บริโภคซื้อในวันที่มีความจำเป็นและจะซื้อในช่วงเวลาที่ไม่แน่นอน ดังนั้นผู้บริหารระดับสูงควรควรก้าคิด ก้าทำ และก้าลงทุน มีการวางแผนกำหนดโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน (ศิริพร น้อยวงศ์, 2560)

4. ผลการทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่าง ปัจจัยการรวบรวมช่องทางที่หลากหลายและเชื่อมโยงกันอย่างไร้รอยต่อ (Omni Channel Marketing) กับพฤติกรรมผู้บริโภคธุรกิจค้าปลีก กรณีศึกษา ร้านสะดวกซื้อ พบว่า ปัจจัยโดยรวมไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้บริโภคธุรกิจค้าปลีก กรณีศึกษา ร้านสะดวกซื้อ แต่มีความสัมพันธ์ในรายละเอียดดังนี้ 1) ด้านการเชื่อมโยงข้อมูลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้บริโภคธุรกิจค้าปลีกเกี่ยวกับระยะเวลาการเป็นลูกค้าและค่าใช้จ่ายในการบริโภคสินค้า 2) ด้านกลยุทธ์ในการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้บริโภคธุรกิจค้าปลีกเกี่ยวกับความถี่ในการบริโภคสินค้า 3) ด้านการส่งมอบสินค้ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้บริโภคธุรกิจค้าปลีกเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการบริโภคสินค้า 4) ด้านการชำระเงินมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้บริโภคธุรกิจค้าปลีกเกี่ยวกับด้านค่าใช้จ่ายในการบริโภคสินค้า ระดับต่ำ ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสรุปได้ว่าในพฤติกรรมการบริโภคธุรกิจค้าปลีกของกลุ่มตัวอย่างนั้นจะคำนึงถึงปัจจัยการรวบรวมช่องทางที่หลากหลายและเชื่อมโยงกันอย่างไร้รอยต่อ (Omni Channel Marketing) ในทุก ๆ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดสร้อยญา จันสว่าง (2559) ที่ว่าการเชื่อมต่อระหว่างช่องทางออฟไลน์และออนไลน์ต่างๆ ตามการพัฒนาความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อภาคธุรกิจการค้า เป็นการเพิ่มทางเลือกของช่องทางเข้าถึง

ข้อมูลข่าวสารและการเลือกบริโภคหลากหลายรูปแบบตามความพึงพอใจ ความสะดวกในการใช้บริการ เมื่อการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือมีการปรับปรุงให้ทันสมัยตลอดเวลาจะส่งผลให้ผู้บริโภควางแผนค่าใช้จ่ายในการบริโภคสินค้าง่ายขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า (การเชื่อมโยงแบบไร้รอยต่อ) Omni Channel ช่วยให้การเชื่อมโยงข้อมูลผู้บริโภคจากช่องทางต่างๆ ไร้ที่เดียวกัน พฤติกรรมความสนใจของลูกค้า วิธีการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์และการชำระเงิน รวมทั้งพฤติกรรมในการเลือกซื้อสินค้าเมื่อเข้ามาหน้าร้าน โดยข้อมูลทั้งหมดจะช่วยให้ผู้ประกอบการเข้าใจพฤติกรรมของลูกค้าได้ดีขึ้น (ฝ่ายวิจัยธุรกิจ EXIM, 2559) และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนภัทร์ ทองคำใส (2554) พบว่าสื่อโฆษณานั้นมีความสำคัญต่อผู้โฆษณาเป็นอย่างมากในการเป็นพาหะที่จะนำเอาข้อมูลข่าวสารของสินค้าไปยังผู้บริโภคเป้าหมายและมีความสำคัญต่อการพฤติกรรมการรับรู้ของกลุ่มผู้บริโภค ในเรื่องของการเตือนความจำ หรือการย้ำ ข้อมูลข่าวสารนั้นให้อยู่ในความทรงจำ

5. ผลการเปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมผู้บริโภคธุรกิจค้าปลีก จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่าโดยรวมผู้บริโภคมีพฤติกรรมการบริโภคธุรกิจค้าปลีกไม่แตกต่างกันขณะเดียวกันเมื่อพิจารณารายพฤติกรรมพบว่า ด้านค่าใช้จ่ายในการบริโภคส่งผลให้ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน มีพฤติกรรมการบริโภคธุรกิจค้าปลีกที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิภาวดี ภิญญธนวัต และสาวิตรี มีถาวร (2558) ที่พบว่าลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อาชีพที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อความจงรักภักดีต่อตราร้านค้า “7-Eleven” ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาแตกต่างกัน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงกลยุทธ์การทำธุรกิจค้าปลีกตามความต้องการของลูกค้าให้มีประสิทธิภาพ

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เพื่อให้มีการศึกษาครอบคลุมมากขึ้น
ควรทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตภูมิภาคต่าง ๆ
เพิ่มขึ้น

2. การวิจัยควรมีการเพิ่มปัจจัยที่
เกี่ยวข้องและปรับเปลี่ยนปัจจัยให้สอดคล้องกับภูมิภาค
หรือประชากรที่จะทำการวิจัยครั้งต่อไป

3. ควรมีการศึกษาผลกระทบของกลยุทธ์
Omni Channel Marketing เพื่อสร้างความแตกต่าง
และความได้เปรียบในการทำธุรกิจทั้งของธุรกิจค้าปลีก
และธุรกิจในกลุ่มอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย

6. สรัญญา จันสว่าง. (2559). ธุรกิจยุค
"ออนไลน์แซนแนล" [On-line], Available
[http://www.bangkokbiznews.com/blog
/detail/638873/\[2560, มิถุนายน 8\].](http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/638873/[2560, มิถุนายน 8].)
7. Kersmark, M & Staflund, L (2015).
Omni-Channel Retailing Blurring
the Lines between Online and
Offline. Business School Jonkoping
University, viewed 20 November
2015, [http://handelsradet.se/wp-
content/uploads/2016/07/Omni-
channel-retailing.pdf](http://handelsradet.se/wp-content/uploads/2016/07/Omni-channel-retailing.pdf).

8. เอกสารอ้างอิง

1. เทพรัตน์ บุญญานพวงศ์. (2553). **ทัศนคติ
และพฤติกรรมของผู้บริโภคต่อธุรกิจค้า
ปลีกข้ามชาติ**. บริหารธุรกิจบัณฑิต. ม.ป.ท.
2. ธนภัทร์ ทองคำใส. (2554). **การรับรู้
ข้อมูลผ่านสื่อทางการตลาดกับการ
ตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียม Life ของ
ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร**.
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัย
กรุงเทพ.
3. ฝ่ายวิจัยธุรกิจ EXIM. (2559). **เปิดโลก
กว้าง SMEs ส่งออก**. วารสารเดือน
พฤษภาคม 2559, ธนาคารเพื่อการส่งออก
และนำเข้าแห่งประเทศไทย. หน้า 1 - 2
4. วิภาวดี ภิญญธนาวัต และสาวิตรี มีถาวร.
(2558). **ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสม
ค้าปลีกและความจงรักภักดีต่อตราสินค้า**.
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์.
5. ศิริพร น้อยวงศ์. (2560). **กลยุทธ์การ
ดำเนินธุรกิจค้าปลีกไทย : กรณีศึกษา
บริษัท บิ๊กซูเปอร์มาร์เก็ต จำกัด**. วารสาร
วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 7 ฉบับที่ 1
(มกราคม – มิถุนายน)

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดกลางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 25 จังหวัดขอนแก่น: กรณีศึกษา โรงเรียนแวงใหญ่วิทยาคม
School Administration toward the Excellent School of middle School under
The Secondary Educational Service Area Office 25 :
The Case Study of Waengyaiwittayakhom School

ว่าที่ร้อยตรีหญิงสุพิศ โสภา¹

ดร.กุลลาภ ปุริสาร²

รองศาสตราจารย์ ดร.ละเอียด จงกลน³

สมลักษณ์ ศรีนิวกุล⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปรากฏการณ์ และแนวทางในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดกลางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 กรณีศึกษา โรงเรียนแวงใหญ่วิทยาคม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน ครูผู้สอน 10 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 5 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน 5 คน และตัวแทนนักเรียน 5 คน รวม 27 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง การศึกษาเอกสาร การลงภาคสนามการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม แบบบันทึกเทป การจดบันทึก (Field note) และการถ่ายภาพ วิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) การตรวจสอบความเที่ยงของข้อมูลใช้ วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (triangulation)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ปรากฏการณ์การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของ โรงเรียนแวงใหญ่วิทยาคม สรุปได้ดังนี้
 - 1.1) การนำองค์กร โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายและส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาอย่างต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืน
 - 1.2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ มีระบบการวางแผนที่เป็นรูปธรรมโดยการวิเคราะห์ SWOT Analysis สู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
 - 1.3) การมุ่งเน้นผู้เรียน โรงเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเฉพาะจากผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้น การมีส่วนร่วมสูงเพื่อการพัฒนาคุณภาพและสนองกลยุทธ์ของโรงเรียน
 - 1.4) การวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ โรงเรียนมีระบบการประเมินผลการจัดการศึกษาโดยใช้ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้
 - 1.5) การมุ่งเน้นบุคลากร โรงเรียนส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากร โดยมีการประเมินการ ปฏิบัติงานของบุคลากรเพื่อให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของหน่วยงานต้นสังกัด

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

⁴ อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขารัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

1.6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ โรงเรียนมีระบบและกลไกในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชาในทุกกิจกรรม

1.7) ผลลัพธ์โรงเรียนมีการพัฒนาทุกด้านสู่ความเป็นเลิศและบริหารมุ่งสู่ความสำเร็จอย่างเป็นระบบ

2. แนวทางในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของ โรงเรียนแนวใหญ่วิทยาคม สรุปได้ดังนี้

2.1) การนำองค์กร ควรมีการพัฒนาระบบการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน และการเรียนรู้รายบุคคล 2.2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ โรงเรียนควรมีการแสวงหา สร้าง พัฒนา และใช้ องค์ความรู้และนวัตกรรม 2.3) การมุ่งเน้นนักเรียน โรงเรียนควรมีแนวคิดที่มุ่งการพัฒนาให้มีความยั่งยืนอย่างจริงจัง และสร้างความผูกพันในระยะยาวกับผู้เรียน 2.4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ โรงเรียนควรมุ่งเน้นการจัดการศึกษาไปที่การเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน และคุณลักษณะของผู้เรียนในอนาคต 2.5) การมุ่งเน้นบุคลากร โรงเรียนควรกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน มีการสื่อสารทิศทางวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ 2.6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ โรงเรียนควรมีการวางแผน โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ และบูรณาการเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ของโรงเรียน 2.7) ผลลัพธ์ ควรกำหนด ตัวชี้วัดความก้าวหน้า เพื่อปรับปรุงกระบวนการจัดการศึกษาและบริการ

คำสำคัญ : การบริหารสู่ความเป็นเลิศ, โรงเรียนขนาดกลาง

Abstract

The objectives of this qualitative research aimed to study :) the phenomenon and guidelines on the excellent School Administration of Middle Secondary School Size Under the Secondary Educational Service Area Office 25 : A Case Study of Waengyaiwittayakhom School. The key informants were the 1 director, 1 vice director, 10 teachers, 5 school committee, 5 parents and 5 students representatives, a totally of 27 persons. The instruments were semi-structured interview, documentary study, fields study, in-depth interviews, participatory and non-participatory observation, field notes, records and photography. Data analysis using content analysis, data validation by triangulation method

The results:

1. The phenomenon on school excellent administration at Waengyaiwittayakhom school were as followings:

1.1) **The organization:** The school of set policies to support the continuous development of educational quality standard sustainability.

1.2) **The Strategic Planning:** The school planning systematically set by using analyzing SWOT analysis for implementing continuously.

1.3) **Focus on learners:** Managing by listening to the opinions of stakeholders, especially from the learners, focusing on high participation in order to improve quality and school strategy.

1.4) **Analytical Measurement and knowledge administrator:** The school has an educational evaluation system using the quality assurance system for improving learning management.

1 .5) **The Staffing:** The school promotes the teachers potential and personnel development by focusing on personnel evaluation in accordance with the education standards of the school and the ministry.

1.6) **Focus on Operations:** The school have systems and mechanisms to achieve their objectives by integrating the philosophy of sufficiency economy of the King Bhumibol Adulyadej in all activities.

1 .7) **The Outcomes:** The school has developed all aspects for excellence and management to succeed systematically.

2 . The guidelines on the excellent of administration at Waengyaiwittayakhom school as followings:

2.1) **The organization:** The learning environment should be developed to facilitate learning together and individual learning, 2.2) **Strategic Planning:** The school should be seek, build, develop, utilize knowledge and innovation, 2.3) **Focus on Learners:** The school should be have a sustainable development concept and make long-term commitment to the students, 2.4) **Analytical Measurement and knowledge administrator:** The school should be focusing on the educational of the learners, needs and features of future learners, 2.5) **The Staffing:** The school should be set the direction, school vision that focusing on students' quality, communication direction and vision to management, 2.6) **Focus on Operations:** The school should be planned, using information and integrated to achieve school outcomes, 2.7) **The Outcomes:** Should be set indicators to improve the educational and service process.

Keywords: The excellent School Administration, Middle Secondary School Size

1. บทนำ

ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเป็นการพัฒนา ด้านคุณภาพของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์การจัดการศึกษาของระบบสากล ได้นำเกณฑ์การจัดการศึกษาตามรางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา (Malcolm Bald ridge National Quality Award :MBNQA) เป็นแบบอย่างในการพัฒนาสถานศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาความเป็นเลิศของสถานศึกษา ในการใช้แนวคิดดังกล่าวเช่น โรงเรียนเพอริเวอร์ (Pearl River School District) แห่งรัฐนิวยอร์กและมหาวิทยาลัยวิสคอนซินแห่งรัฐวิสคอนซิน ซึ่งโรงเรียนดังกล่าวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สูง ต่อมาประเทศพัฒนาแล้วทั่วโลกได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้เกิดผลสำเร็จ เช่น สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย ฮองกง และไทย ได้

นำมาปรับใช้ในการศึกษาเช่นเดียวกัน เรียกว่า เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศไทย (Thailand Quality Award :TQA) โดยสำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ การบริหารทางด้านการศึกษานำเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศไทย (TQA) ไปพัฒนาศักยภาพระบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ (โชติช่วง พันธ์เวส, 2551)

รางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศไทย (Thailand Quality Award : TQA)เป็น รางวัล และเครื่องหมายแสดงความเป็นเลิศในการบริหารจัดการขององค์กรที่ทัดเทียมระดับมาตรฐานโลก เนื่องจากมีเกณฑ์ในการประเมินและกระบวนการตัดสินเช่นเดียวกับ MBNQA ของประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจาก TQA ใช้ MBNQA เป็นแม่แบบ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง TQA เพื่อ 1) สนับสนุนการนำแนวทางของ TQA ไปใช้ในการปรับปรุงความสามารถในการแข่งขัน 2) ประกาศเกียรติคุณให้กับ

องค์กรที่ประสบผลสำเร็จในระดับมาตรฐานโลก 3) กระตุ้นให้มีการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ 4) แสดงให้นานาชาติเห็นถึงความมุ่งมั่นในการยกระดับมาตรฐานสู่ความเป็นเลิศด้านการบริหารจัดการ

จากการศึกษาวิจัยของสำนักงานงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้งานสู่ความเป็นเลิศและมีประสิทธิภาพต่อการบริหารงานในสถานศึกษา พบว่าสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย (ธีระ รุญเจริญ, 2545) พบว่าสภาพปัญหาในการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่แล้วปัญหาด้านปัจจัย เช่น งบประมาณไม่พอ ครูไม่พอ และวัสดุอุปกรณ์ไม่พอ แทบไม่ได้ยกประเด็นปัญหากระบวนการ (คือการบริหารและการจัดการเรียนการสอน) และปัญหาผลผลิต (คือผู้เรียน) จะปกป้องตนเองเป็นหลักในการสนทนากับผู้ที่ไม่ใช่ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนจำนวนไม่น้อยหรืออาจจะเป็นส่วนใหญ่วางใจเวลาอยู่นอกโรงเรียนเป็นปกติ และความสนใจด้านวิชาการมีน้อยกว่าด้านอื่นๆ กอปรทั้งมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมาก พอสมควรซึ่งทำให้ผู้ปฏิบัติงานขาดขวัญกำลังใจโรงเรียนประถมศึกษาลายแห่งมีอัตราครูต่อนักเรียนต่ำ

จากการศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ส่วนใหญ่ประสบปัญหาลักษณะ 4 ด้านคือ 1) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ โดยเฉพาะผู้บริหารส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะงานวิชาการ ซึ่งมีบริบทต่างๆจากโรงเรียนขนาดต่างๆ การใช้ข้อมูลสารสนเทศ การนำผลการประเมินงาน/โครงการมาใช้วางแผนปรับปรุงพัฒนางานยังมีน้อย 2) ปัญหาด้านการเรียนการสอน พบว่าครูส่วนใหญ่ขาดทักษะครูไม่ครบชั้นและนักเรียนมีจำนวนน้อยในแต่ละชั้น ครูสอนไม่เต็มเวลาและไม่เต็มความสามารถ เพราะมีภารกิจอื่นที่ครูจำเป็นต้องปฏิบัติ 3) ปัญหาด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน การจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนได้ใช้เกณฑ์การจัดสรรหลายเกณฑ์ เพราะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณ โรงเรียนไม่สามารถระดมทรัพยากร

จากผู้ปกครองและชุมชนได้มากนัก เนื่องจากผู้ปกครองยากจน 4) ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายต่างๆ ในการจัดการศึกษาแม้ว่าจะมีตัวแทนของชุมชนและองค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ก็ไม่มีบทบาทมากนัก หรือมีน้อยมาก หรือไม่มีเลย ในบางพื้นที่ชุมชนผู้ปกครองมีฐานะยากจนไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนและการเรียนของบุตรหลานได้

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานไปสู่ความเป็นเลิศ ได้แก่โรงเรียนแนวใหม่ วิทยาลัย ซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบไปสู่ความเป็นเลิศนั้นมีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจและต้องการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่นโดยศึกษาแบบกรณีศึกษา โรงเรียนแนวใหม่วิทยาลัย เพื่อศึกษาปรากฏการณ์ ปัญหา อุปสรรค และแนวทาง การบริหารที่มุ่งสู่การเป็นสถานศึกษาที่เป็นเลิศ

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1 ศึกษาปรากฏการณ์การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25: กรณีศึกษา โรงเรียนแนวใหม่วิทยาลัย

2 ศึกษาแนวทางในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 กรณีศึกษาโรงเรียนแนวใหม่วิทยาลัย

3. ขอบเขตของการศึกษา

1 กรณีศึกษา (Case Study)

การวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยใช้การศึกษาแบบกรณีศึกษา คือ โรงเรียนแนวใหม่วิทยาลัย

ได้รับรางวัลพระราชทานดีเด่น โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในปี 2528 และเป็นโรงเรียนดีระดับอำเภอ (ในฝัน) (ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2559) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25) โดยจะทำการศึกษาถึงปรากฏการณ์การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของ ว่าเป็นอย่างไรมีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างและมีแนวทางในการการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศอย่างไร

2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

การศึกษากิจการการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น กรณีศึกษา โรงเรียนแนวใหญ่วิทยาคม ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย ดังนี้

- 4.2.1 ผู้อำนวยการจำนวน 1 คน
- 4.2.2 ผู้ช่วยผู้อำนวยการ จำนวน 1คน
- 4.2.3 ครูผู้สอน จำนวน 10 คน
- 4.2.4 คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 5 คน
- 4.2.5 ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 5 คน
- 4.2.6 ตัวแทนนักเรียน จำนวน 5 คน

4. กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการศึกษากิจการการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 กรณีศึกษา โรงเรียนแนวใหญ่วิทยาคม ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารตำรา แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมากำหนดให้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาตามองค์ประกอบหลักของระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษา 7 องค์ประกอบตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award :TQA) เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ปี 2557-2558 ประกอบด้วย 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นลูกค้า 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการและ 7) ผลลัพธ์

5. วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 กรณีศึกษา โรงเรียนแนวใหญ่วิทยาคม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการเป็น 5 ระยะ คือ **ระยะที่ 1 การเลือกกรณีศึกษา** การวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การศึกษาแบบกรณีศึกษา คือ โรงเรียนแนวใหญ่วิทยาคม **ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ** ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25: กรณีศึกษา โรงเรียนแนวใหญ่วิทยาคม ตรวจสอบเพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมและมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย 1) ผศ.ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย 2) ดร.นิกัญชลาลันเหลือ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองขามพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 3) ดร.รุ่งนภา กิตติลาภ อาจารย์สอนวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ **ระยะที่ 3 การเก็บข้อมูลภาคสนาม** การลงภาคสนามเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth) การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม แบบบันทึกเทปจดบันทึก (Field note) และการถ่ายรูป **ระยะที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล** การวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) การตรวจสอบความเที่ยงของข้อมูล โดย 1. การวิเคราะห์ข้อมูล (Information Analysis) 2. วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อความซ้ำกันและคล้ายกัน (Categories) 3. จัดหมวดหมู่ของข้อมูล (Categorize Data) 4. นำข้อมูลทั้งหมดมาแปลความหมายของข้อมูล (Interpreting Data) **ระยะที่ 5 สรุปและรายงานผลการศึกษา** สถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานไปสู่ความเป็นเลิศ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น: กรณีศึกษา โรงเรียนแนวใหญ่วิทยาคม ซึ่งเป็นผล

มาจากองค์ประกอบไปสู่ความเป็นเลิศนั้นมีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารสถานศึกษา ตามองค์ประกอบหลักของระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษา 7 องค์ประกอบตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA)

6. สรุปผลการศึกษา

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จังหวัดขอนแก่น ตามองค์ประกอบหลักของระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษา 7 องค์ประกอบตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) ประกอบด้วยปรากฏการณ์การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนแนวใหญ่วิทยาคม ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) 7 องค์ประกอบดังนี้

1) การนำองค์กร โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายและส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืน มีการกำหนดกลยุทธ์การบริหารครบทุกด้านจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการโรงเรียนมีการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโรงเรียนมีการปรับปรุงแก้ไขมุ่งสู่ความเป็นเลิศ แต่การนำองค์กรของโรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารบ่อยจึงทำให้นโยบายการส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนและการพัฒนาไม่ต่อเนื่อง

2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ มีระบบการวางแผนที่เน้นรูปธรรมโดยวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อการวางแผนกำหนดกลยุทธ์ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด แต่การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนอย่างทั่วถึง

3) การมุ่งเน้นผู้เรียน โรงเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเฉพาะจากผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาคุณภาพและสนองกลยุทธ์ของโรงเรียนแต่การมุ่งเน้นผู้เรียน มีงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอในการดำเนินงานได้ตามแผนที่กำหนดไว้

และสถานศึกษาไม่สามารถจัดหางบประมาณเพิ่มเติม นอกเหนือจากงบประมาณและรายได้ในปัจจุบัน

4) การวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ โรงเรียนมีระบบการประเมินผลการจัดการศึกษา โดยใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมีการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้ปฏิบัติการ แต่การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้การบริหารจัดการเกี่ยวกับการเลือก รวบรวม วิเคราะห์ จัดการและปรับปรุงข้อมูล สารสนเทศ และสินทรัพย์ทางความรู้ และการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่ทันต่อการใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา

5) การมุ่งเน้นบุคลากร โรงเรียนส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากร โดยมุ่งเน้นการตรวจประเมินครูให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แต่การมุ่งเน้นบุคลากร ยังขาดงบประมาณในการพัฒนาบุคลากร

6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ โรงเรียนมีระบบและกลไกในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชานในทุกกิจกรรมแต่ การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ยากและหาแนวทางในการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

7) ผลลัพธ์ การนำองค์กรมีการบริหารงานครบทุกด้าน และมีการกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศและมีการการวางแผนเชิงกลยุทธ์ อย่างเป็นระบบโดยการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อการวางแผนกำหนดกลยุทธ์ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดซึ่งจะนำมาสู่การมุ่งเน้นผู้เรียนโดยโรงเรียนจะรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งจะเน้นการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาคุณภาพและสนองกลยุทธ์ของโรงเรียน มีการวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้โดยมีระบบการประเมินผลการจัดการศึกษาและใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษามีการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้ปฏิบัติการ นอกจากนี้โรงเรียนได้ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากร โดยมุ่งเน้นการประเมินครูให้มีคุณภาพ

ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การปฏิบัติการ มีระบบและกลไกในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและศาสนา พระราชาในทุกกิจกรรม การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา เพราะฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทบทวนบทบาทและพัฒนาสมรรถนะและการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ แต่อย่างไรก็ตามผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินตัวชี้วัดความก้าวหน้าเพื่อปรับปรุงกระบวนการจัดการศึกษาและบริการยังขาดความสอดคล้องกับกลยุทธ์โรงเรียน

แนวทางในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โรงเรียนแห่งใหม่วิทยาคมตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1) การนำองค์กร ควรมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน และการเรียนรู้รายบุคคล ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จและส่งผลให้เกิดมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้เรียน **2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์** โรงเรียนควรมีการแสวงหา สร้าง พัฒนา และใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อให้เกิดนวัตกรรมของหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้และการบริการให้เกิดกับผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ **3) การมุ่งเน้นนักเรียน** โรงเรียนต้องมีแนวคิดที่มุ่งการพัฒนาโรงเรียนให้มีความยั่งยืนมุ่งอนาคตอย่างจริงจัง และสร้างความผูกพันในระยะยาวกับผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ **4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้** โรงเรียนควรมุ่งเน้นการจัดการศึกษาไปที่การเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน ความต้องการคุณลักษณะของผู้เรียนในอนาคตโลก แปลงความต้องการของผู้เรียนมาเป็นหลักสูตรและการพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน **5) การมุ่งเน้นบุคลากร** ผู้นำระดับสูงจะต้องกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน มีการสื่อสารทิศทางวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ และสร้างแรงจูงใจกระตุ้นบุคลากรมีส่วนร่วมในการทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จส่งเสริมในการพัฒนาศักยภาพ

ของครูและบุคลากรสร้างโอกาสทางนวัตกรรม เพื่อส่งเสริมนักเรียนได้เตรียมตัวมุ่งสู่นาคตที่เป็นเป้าหมายทางเลือกอย่างเหมาะสมส่งเสริมและกระตุ้นการเห็นคุณค่าของครูและบุคลากรโดยการสร้างความผูกพัน ความพึงพอใจ แรงจูงใจ สภาพแวดล้อมการทำงาน รวมถึงสวัสดิการที่ดี **6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ** โรงเรียนควรมีการวางแผน ตัดสินใจ และดำเนินการต่างๆโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ผ่านการวิเคราะห์เป็นข้อเท็จจริงที่เชื่อถือได้มากที่สุดโรงเรียนควรมีการสร้างระบบบริหารจัดการที่เชื่อมโยงแผนปฏิบัติงาน กระบวนการตัวชี้วัดและกิจกรรมต่างๆ ให้มีความสอดคล้องไปในแนวเดียวกัน และบูรณาการเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ของโรงเรียน **7) ผลลัพธ์** ผลลัพธ์ที่ได้จากการตรวจประเมินจะเป็นสารสนเทศตัวชี้วัดความก้าวหน้า เพื่อปรับปรุงกระบวนการจัดการศึกษาและบริการ ยังขาดความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันกับกลยุทธ์โรงเรียน

7. อภิปรายผล

ปรากฏการณ์ปัจจุบันของการนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนแห่งใหม่วิทยาคม

สภาพความเป็นจริงเรื่องการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จังหวัดขอนแก่น กรณีศึกษา: โรงเรียนแห่งใหม่วิทยาคมมีการดำเนินการตามองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ดังนี้ คือ **1) การนำองค์กร** ฝ่ายบริหารโรงเรียนมีการกำหนดนโยบายและส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืนโดยการกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยมและพันธกิจโรงเรียนมีการวิเคราะห์ SWOT ให้ครอบคลุมสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในทุกประเด็น โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การจัดการความรู้ ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนโรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยมพันธกิจ และเป้าหมายของการจัดการศึกษา และจัดทำแผนปฏิบัติการโรงเรียนมีการกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานโรงเรียนมีการปรับปรุงผลงานดำเนินงาน

ผู้บริหารมีการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยการสร้างนวัตกรรมการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการมีความรัก ความผูกพันต่อโรงเรียน วัฒนธรรมขององค์กร โดยยึดระบบการบริหารโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA คือ การวางแผนการปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงพัฒนางาน ตลอดจนเป็นผู้ดำเนินการสร้างนวัตกรรม เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารใช้วิธีการหรือยุทธวิธีที่หลากหลายเป็นเครื่องมือในการบริหารเพื่อไปสู่เป้าหมาย ใช้รูปแบบการบริหารคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพ โดยการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะความรู้การเป็นผู้นำให้ครูและเน้น การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกกิจกรรมของโรงเรียนการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้มุ่งสู่ความเป็นเลิศและมีประสิทธิภาพต่อการบริหารงานในสถานศึกษา พบว่าสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย (ธีระ รุญเจริญ, 2545) **2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์** ผู้บริหารมีวิธีการในการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างเป็นระบบมอบงานทุกอย่างมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ส่งผลถึงกัน มีการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนโรงเรียนมีกระบวนการวิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์ ด้วยการนำหลักการ SWOT Analysis เพื่อการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค โดยพิจารณาปัจจัยภายในและภายนอก สภาพแวดล้อม และข้อมูลสารสนเทศมีการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเหล่านี้มาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ โรงเรียนได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณที่สอดคล้องกับนโยบาย จุดเน้นของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานและทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยปรัชญาโรงเรียน วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ และนำผลการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาวิเคราะห์เพื่อวางแผนพัฒนาและปรับปรุงแผนปฏิบัติการให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงและให้เกิดผลสัมฤทธิ์บรรลุเป้าประสงค์ และสามารถตอบสนองเป้าหมาย ผลลัพธ์ตามแผนกลยุทธ์โรงเรียน **3) การมุ่งเน้นนักเรียน** โรงเรียน

มีวิธีการป้อนข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับหลักสูตรบริการที่ส่งเสริมการเรียนรู้และบริการการศึกษาอื่นๆ นำไปสู่การปรับปรุงและตอบสนอง ความคาดหวังของผู้เรียนการประเมินผลการดำเนินการกิจกรรมต่างๆจากแบบสอบถามแบบประเมินและกระดานสนทนาเพื่อรวบรวมและวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการประเมิน ทำให้มั่นใจว่าจะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้เพื่อตอบสนองความคาดหวังของผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โรงเรียนมีบริการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และบริการทางการศึกษาของโรงเรียนเพื่อสนับสนุนผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสนองกลยุทธ์ของโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์ที่มีต่อนักเรียนโรงเรียนมีวิธีการสร้างความสัมพันธ์นักเรียน เพื่อสนองความต้องการและความคาดหวังในการสานสัมพันธ์และเพิ่มความผูกพันกับสถาบันโดยเน้นการมีส่วนร่วมและการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจตามกลุ่มผู้รับบริการ **4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้** ผู้บริหารโรงเรียนได้ใช้ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน เช่น ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกข้อมูลสารสนเทศต่างๆโรงเรียนนำเครื่องมือวัดผลความสำเร็จการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการประจำปีผลการประเมินภาระงานของบุคลากร ตามระบบประกันคุณภาพ โดยกำหนดเป้าหมายความสำเร็จตามตัวชี้วัดของโรงเรียน มาร่วมกันวิเคราะห์ ทบทวนผลการดำเนินงานโดยรวมของโรงเรียนตามหลักการของ SWOT เพื่อกำหนดทิศทางการบริหารงานของโรงเรียนไปสู่เป้าหมาย เพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานของบุคลากรให้บรรลุความสำเร็จตามตัวชี้วัดแต่ละกลุ่มงาน โรงเรียนวางแผนการดำเนินงานจากการวิเคราะห์และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาสู่การปรับปรุงผลการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนในอนาคต **5) การมุ่งเน้นบุคลากร** โรงเรียนประเมินขีดความสามารถและอัตรากำลังของบุคลากร ในทุกภาคการศึกษา เพื่อให้ทราบลักษณะของบุคลากรในรูปแบบต่างๆโดยละเอียด ครูผู้สอนทุกคนได้สอนตรงกับวุฒิการศึกษาของตนเองและสามารถเลือกระดับชั้นที่ต้องการสอนได้ โดยมุ่งเน้นการประเมินครูให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของ

สถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย โรงเรียนมีวิธีการกำหนดองค์ประกอบความผูกพันของบุคลากรภายในโรงเรียน โดยฝ่ายบริการบุคลากรทำการสำรวจปัจจัยที่มีต่อความผูกพันตามความคิดเห็นของบุคลากร และเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ผล เพื่อนำไปปรับปรุงการทำงานและการจัดให้บริการ สิทธิประโยชน์เพิ่มเติม โดยพิจารณาจากองค์ประกอบสำคัญในการสร้างความผูกพัน โรงเรียนมีนโยบายและดำเนินการด้านต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความผูกพันของบุคลากรอย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง จนปรากฏผลการดำเนินงานที่ดีอย่างชัดเจน แต่ทั้งนี้ โรงเรียนยังไม่ได้มีวิธีการประเมินความผูกพันอย่างเป็นทางการ **6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ** จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนทุกกิจกรรม โดยนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เพื่อผลักดันให้เกิดกระบวนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ยกกระดานบริหารจัดการภายในโรงเรียนให้เทียบเคียงโรงเรียนมาตรฐานสากล ด้วยการดำเนินการตามเกณฑ์รางวัลคุณรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBEC QA) ทั้งนี้เพื่อเป็นปัจจัยสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศ และก้าวสู่การเป็นพลโลก โรงเรียนมีกระบวนการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกิจกรรม บริหารบุคลากรด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 กับการบริหารงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่มีเพื่อให้การดำเนินงานตามกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แบ่งโครงสร้างระบบงานเป็น 4 กลุ่มงาน คือ กลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณและแผน กลุ่มบริหารกิจการนักเรียน กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารทั่วไปโดยสำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ การบริหารทางด้านการศึกษานำเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศไทย (TQA) ไปพัฒนาศักยภาพระบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ (โชติช่วง พันธ์เวช, 2551)

7) ผลลัพธ์ ผู้บริหารมีการประเมินผลการดำเนินการประเมินตามเป้าหมายของโครงการ กิจกรรมผู้บริหารมีการปรับปรุงในด้านผลผลิตขององค์กรกำหนดค่าเป้าหมาย

ของตัวชี้วัดความสำเร็จในแต่ละด้านเพื่อเห็นพัฒนาการของการบริหารจัดการศึกษา เพิ่มกระบวนการกำกับติดตามและนิเทศตามโครงการกิจกรรมภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องผู้บริหารมีการปรับปรุงในด้านบุคลากรขององค์กรเพิ่มบทบาทหน้าที่ของครูบุคลากรในโรงเรียนให้มีส่วนร่วมในการวางแผน การปฏิบัติ การประเมินและการสรุปผลการดำเนินงาน มีการกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูมีภาวะผู้นำผู้บริหารมีการปรับปรุงในด้านการนำองค์กรการใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีการปรับปรุงในด้านการใช้ทรัพยากรขององค์กร เพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรของโรงเรียนให้คุ้มค่าผู้บริหารมีการศึกษาและปรับปรุงระดับผลการดำเนินการขององค์กรเปรียบเทียบกับคู่แข่งและองค์กรอื่น เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาสอดคล้องกับผลการวิจัย พริ้มเพรา วราพันธุ์พิพิธ (2556) ได้วิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผลการวิจัยพบว่าจุดเด่นที่สำคัญคือมีอำนาจตามกฎหมายในการจัดการศึกษาครอบคลุมทุกระดับการ กำหนดภาระงานในสถานศึกษามีกฎหมายรองรับอย่างชัดเจนส่งเสริมให้บุคลากรเรียนต่อในระดับสูงขึ้นมีนโยบายการสร้างค่านิยมของบุคลากรในสถานศึกษาสนับสนุน มีนโยบายการให้ทุนพัฒนาบุคลากรและส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดให้ความสำคัญกับการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาจัดหลักสูตรการศึกษาในระบบให้มีโปรแกรมอย่างหลากหลายมีแผนพัฒนาศักยภาพและวิชาชีพของบุคลากรอย่างเป็นระบบให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจัดตั้งศูนย์พัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมสำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้อบรมและพัฒนากิจการกิจการการเรียนรู้สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกันแนวนอนหรือกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

8. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว มีข้อเสนอแนะหลัก 3 ประการ คือ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ข้อเสนอแนะ เชิงนโยบายเพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย กรอบแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด ข้อเสนอแนะ

เกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ควรศึกษาวิจัยต่อไปในอนาคตดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์โดยภาพรวมควรส่งเสริมให้นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นไปใช้เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้ผลการวิจัยค้นพบดังนี้

3.1.1 ควรส่งเสริมและพัฒนาผู้นำระดับสูงในการกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน มีการสื่อสารทิศทางวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ และสร้างแรงจูงใจกระตุ้นบุคลากรมีส่วนร่วมในการทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ

3.1.2 ควรมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน และการเรียนรู้รายบุคคล ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จและส่งผลให้เกิดมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้เรียน

3.1.3 โรงเรียนควรต้องมีแนวคิดที่มุ่งการพัฒนาโรงเรียนให้มีความยั่งยืนมุ่งอนาคตอย่างจริงจัง และสร้างความผูกพันในระยะยาวกับผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ

3.1.4 โรงเรียนควรมีการแสวงหาสร้าง พัฒนา และใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อให้เกิดนวัตกรรมของหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้และการบริการให้เกิดกับผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

3.1.5 โรงเรียนควรมีการสร้างระบบบริหารจัดการที่เชื่อมโยงแผนปฏิบัติงาน กระบวนการตัวชี้วัดและกิจกรรมต่างๆให้มีความสอดคล้องไปในแนวเดียวกัน และบูรณาการเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ของโรงเรียน

3.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย กรอบแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดผู้วิจัยจึงเสนอแนะดังนี้

3.2.1 ใช้เป็นแนวทางในการการพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษาอื่น

3.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ควรศึกษาวิจัยต่อไปในอนาคตเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ

และทางการบริหารที่ให้องค์ความรู้และข้อยืนยันที่กว้างขวางชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะดังนี้

3.3.1 ควรมีการวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น หากมีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจะมีประโยชน์ในการอธิบายรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3.3.2 ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research) โดยอาจนำเอาผลการวิจัยนี้เป็นแนวทาง

3.3.3 ควรทำการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and development) โดยใช้โมเดลที่ได้รับการทดสอบจากงานวิจัยนี้เป็นแนวทาง เพื่อให้ได้โปรแกรมในการฝึกอบรมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาต่อไป

9. บรรณานุกรม

1. โชติช่วง พันธ์เวช. (2551).แม่แบบการจัดการศึกษาเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม มหาวิทยาลัยสวนสุนันทา.
2. นิภาวรรณ สุวรรณน้อย. (2554).แบบการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
3. อีระ รุญเจริญ. (2545). รายงานการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายแผนและมาตรฐานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สกศ.
4. เบญจนารถ อมรประสิทธิ์. (2558). รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน

- อนุบาลประจำจังหวัด.วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวรปีที่ 17 ฉบับที่ 3
กรกฎาคม – กันยายน 2558.
5. พริ้มเพรา วราพันธุ์พิพิธ.(2556). ข้อเสนอเชิง
นโยบายเพื่อความเป็นเลิศ ของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย
ราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง.
6. พรสุข พัฒเพ็ง. (2559). การพัฒนาแนว
ทางการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัด
เทศบาลนครขอนแก่น. วารสารวิทยาลัย
บัณฑิตเอเชีย ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม –
มิถุนายน 2559.
7. _____. (2556). กระบวนทัศน์ใหม่ทาง
การศึกษาก่อนหน้านั้นที่คณะการศึกษา
ศตวรรษที่21. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
ทิพย์วิสุทธิ์.
8. สุมล ชุมทอง. (2558).การพัฒนารูปแบบการ
บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กเพื่อ
เป็นสถานศึกษาในการขอรับรางวัล
พระราชทานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาระดับกลุ่มจังหวัดที่ 3. วารสาร
วิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ : ปีที่ 9 ฉบับที่
2 กุมภาพันธ์ 2558 – กรกฎาคม 2558:
หน้า 207.
9. สมโภชน์ นพคุณ. (2541). การบริหารงานสู่
ความเป็นเลิศ. ขวัญกับบริหาร.
10. สมหวัง พริยานุวัฒน์. (2556). การประเมินผล
การปฏิบัติงานแนวใหม่ : ทฤษฎีแลปฏิบัติ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
11. หวน พันธุ์พันธ์. (2555). การบริหาร
ทรัพยากรทางการศึกษา.สืบค้นเมื่อ 3
มีนาคม 2560. <https://www.scribd.com/doc/76573227/การบริหารทรัพยากรการศึกษา>

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ในการใช้บริการกิจกรรมเพื่อสุขภาพในหัวหิน ประเทศไทย

Factors Affecting International Tourists' Decision-Making on Health and Wellness Activities Using in Hua Hin, Thailand

จินณพัช ปทุมพร¹

บทคัดย่อ

ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงพฤติกรรมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการใช้บริการกิจกรรมเพื่อสุขภาพของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางมายังอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประเทศไทย จากแบบสอบถาม จำนวน 397 ชุด และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สัญชาติอังกฤษ มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ระหว่าง 2,000 – 2,499 ดอลลาร์สหรัฐ ส่วนใหญ่เดินทางมาเพื่อพักผ่อน เดินทางมาเป็นครั้งแรก มีเวลาพำนักในประเทศไทยมากกว่า 10 คืน ร้อยละ 23.9 ของผู้ตอบแบบสอบถามเคยมีประสบการณ์ในการใช้บริการกิจกรรมเพื่อสุขภาพในประเทศไทย โดยเป็นบริการด้านสปา ร้อยละ 41 ไม่ได้มีปัญหาด้านสุขภาพก่อนการใช้บริการ สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการกิจกรรมเพื่อสุขภาพในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ พบว่า ปัจจัยทางด้านบริการเกี่ยวกับสุขภาพ เช่น เทคโนโลยีเพื่อสุขภาพที่ทันสมัย ประสิทธิภาพด้านสุขภาพ ความน่าเชื่อถือในระดับนานาชาติ และอัตรากำลังคนในการให้บริการ ส่งผลต่อการตัดสินใจในระดับมากที่สุด ปัจจัยทางด้านราคาได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการที่ถูกกว่าค่าใช้จ่ายในภูมิลำเนา และค่าใช้จ่ายแบบเหมาจ่ายโปรแกรมการบริการเพื่อสุขภาพ ส่งผลในระดับมากที่สุด ปัจจัยเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลและการให้คำแนะนำจากตัวกลาง ส่งผลในระดับมากที่สุด และปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกด้านการตรวจคนเข้าเมืองและการผ่านแดน ส่งผลในระดับมากที่สุดเช่นกัน และกว่าร้อยละ 86.6 จะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในประเทศไทยอย่างแน่นอน ซึ่งจากผลการศึกษาในครั้งนี้จะนำมาซึ่งฐานข้อมูลที่สำคัญในการกำหนดแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพของประเทศไทย และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพในระดับนานาชาติต่อไปได้

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ, การท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมสุขภาพ, ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว

Abstract

This research aimed to study about international tourists' behaviour and factors affecting their decision-making on health and wellness activities using in Thailand by investigating from 397 questionnaires in Hua Hin, Thailand, and analysing with descriptive statistics. The results indicated that almost of respondents were male, came from UK. Their education level was bachelor degree and worked as business employee. Their monthly income was between USD 2,000 – 2,499. Their travelling motivation was for relaxation. Almost of them were first-time visitors and spent more than 10 nights in Thailand. 23.9% of them experienced health and wellness activities in Thailand, and around 41% used spa activity.

¹อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาการท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Factors affecting their decision-making on health and wellness activities using were 1) health treatment and service factors such as modern technology and medical equipment, results of health and wellness services, international accreditation and hospitality services at strongly-agree level; 2) pricing factors such as costs of health and wellness services cheaper than home country and package payment for all treatment procedures and services at strongly-agree level; 3) distribution channel factors such as ability to access information and professional medical tourism agencies/facilitators at strongly-agree level; and 4) promotion and supporting factors such as easy border crossing/arrivals and consulate/immigration support at strongly-agree level too. Moreover, 86.6% of respondents would exactly revisit Thailand. This research results were significant database benefited Thailand health and wellness tourism promoting at international level and raised competitive capability as international hub of health tourism in the future.

Keywords : Health Tourism, Wellness Tourism, Factors Affecting Tourist Decision

บทนำ

การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพเป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์การบริการและการท่องเที่ยวทางเลือกที่ประเทศไทยมุ่งเน้นในการสร้างจุดขายและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จากความได้เปรียบจากภาพลักษณ์อันดีทางการแพทย์ ความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก และศักยภาพทางการท่องเที่ยว ซึ่งจากแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน จะพบว่า จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบความหลากหลายและประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวของประเทศในกลุ่มประเทศสมาชิก ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสี่ประเทศ (ซึ่งได้แก่ ประเทศไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์) ที่ได้รับการยอมรับทางการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์และสุขภาพ (Association of Southeast Asian Nations, 2011) โดยประเทศไทยเองก็ได้มุ่งเน้นในการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านสุขภาพนานาชาติ (Thailand as World Class Health Care Provider) ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา ด้วยความพยายามสร้างความโดดเด่นในบริการทางสุขภาพ 3 ด้าน คือ ธุรกิจบริการรักษาพยาบาล ธุรกิจบริการส่งเสริมสุขภาพ และธุรกิจผลิตภัณฑ์สุขภาพและสมุนไพรไทย (โครงการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ กระทรวงสาธารณสุข, ม.ป.ป.) แต่อย่างไรก็ตาม

กลับพบว่า ในปี พ.ศ. 2555 ที่ผ่านมา ตลาดการท่องเที่ยวสุขภาพของประเทศไทยนั้นกลับมีมูลค่าและการเติบโตรองจากสิงคโปร์ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, 2556) แม้ว่าประเทศไทยจะมีศักยภาพทางด้านความเชี่ยวชาญทางการแพทย์ที่ทัดเทียม ในขณะที่ยกระดับราคาค่าบริการสูงกว่า และทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายและน่าสนใจยิ่งกว่า

จากสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ สาเหตุที่สำคัญอาจเนื่องมาจากการใช้ฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพที่แตกต่างกันส่งผลให้การวางแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพแตกต่างกันและไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของนักท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (The Global Spa Summit (GSS), 2011) ซึ่งจากการศึกษาของ Aurelia-Felicia STĂNCIOIU et al. (2013) เกี่ยวกับแนวคิดทางการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพนั้น พบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health Tourism) มีความแตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้รับบริการ ผู้ให้บริการ และทรัพยากรของแต่ละประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม Smith & Puczko (2009) และ The Global Spa Summit (GSS) (2011) เห็นว่าในการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพนั้นจำเป็นที่จะต้องตีความการท่องเที่ยว ศักยภาพของผลิตภัณฑ์และบริการทางการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพของแต่ละพื้นที่อย่างชัดเจนว่าเน้นหนักทางการรักษา (Medical Tourism) หรือการส่งเสริม

สุขภาพ (Wellness Tourism) เป็นหลัก และวางแผนจัดการให้สอดคล้องกับลักษณะและแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพซึ่งที่แม้ว่า จะแตกต่างกันไปตามภูมิสำเนาและความสมบูรณ์ของสุขภาพ แต่ก็ยังคงมีฐานความต้องการเชื่อมโยงกับการมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของแต่ละพื้นที่เพื่อการส่งเสริมสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของตน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ The Global Spa Summit (GSS) (2011: 7-14) ที่พบว่า ในส่วนของรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพของประเทศไทยเองนั้นกลับไม่ได้โดดเด่น ไม่เชื่อมโยงกับการส่งเสริมสุขภาพ และไม่ครอบคลุมความต้องการที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยว โดยลักษณะกิจกรรมที่นำเสนอหลักนั้นมักจะเน้นที่การนวดแผนไทยและการผ่อนคลายในสปา ซึ่งไม่สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นและหลากหลายยิ่งขึ้น

ดังนั้นเพื่อเป็นการศึกษาถึงแนวทางในการรับมือกับปัญหาและสถานการณ์การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพที่แท้จริงของประเทศไทย และความต้องการใช้บริการของนักท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศนี้ อันจะเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญในการวางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพที่เหมาะสมต่อไป จึงนำมาซึ่งการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศในการใช้บริการกิจกรรมเพื่อสุขภาพในประเทศไทย ซึ่งจะเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการเสนอแนะแนวทางในการสร้างแรงจูงใจในการเดินทาง การเพิ่มระยะเวลาการพำนัก และยกระดับคุณภาพมาตรฐานการบริการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพได้อย่างตรงจุด และสามารถส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพในระดับนานาชาติได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการใช้บริการกิจกรรมเพื่อสุขภาพของนักท่องเที่ยวในหัวหิน ประเทศไทย

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ

การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพนั้นเป็นการเดินทางท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานมาจากวัตถุประสงค์ทางด้านสุขภาพเป็นหลัก โดย Goodrich and Goodrich (1987: 217 cited in Smith and Puczko, 2009: 3) ได้ให้คำนิยามของ ‘Health Tourism’ ไว้ว่า “....an attempt on the part of a tourist facilities (e.g. Baden, Switzerland) to attract tourist by deliberately promoting its health-care service and facilities, in addition to its regular amenities. These health-care services may include medical examinations by qualified doctors and nurses at the resort or hotel, special diets, acupuncture, transvital injections, vitamin-complex intakes, special medical treatments for various diseases such as arthritis, and herbal remedies.” และ Aurelia-Felicia STĂNCIOIU et al. (2013: 146) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้นไว้ว่า “**health tourism** represents a comprehensive concept as well, with a series of activities’ categories (sun and fun activities, healthy activities – but health is not the central motive, healthy activities – principal motive for travel is health, travel for sauna, massage and other health activities and medical treatment), all of them with inflexion points to other forms of tourism, as leisure tourism, adventure tourism, sport tourism, medical tourism, wellness tourism etc.”

จากความหมายของการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพนี้ จะพบว่า การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพมีพื้นฐานความต้องการมาจากความต้องการเสริมสร้างสุขภาพอันดีและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยว และจากรายงานผลการศึกษาวิจัยเรื่อง Wellness Tourism and Medical Tourism: Where Do Spas Fit? โดย The Global Spa Summit (GSS) (2011: Executive Report) ยังพบว่า การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพนั้นไม่เพียงมุ่งเน้นความมีสุขภาพที่ดีเท่านั้น แต่ในบางกิจกรรมอาจจะมีความ

เชื่อมโยงกับการรักษาในเชิงการแพทย์ด้วย ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health Tourism) นี้สามารถแบ่งกิจกรรมหลักๆ ออกได้เป็น 2 ประเภท คือ Wellness Tourism และ Medical Tourism แต่ทั้งสองกิจกรรมนี้ก็มิได้แยกขาดจากกันโดยสิ้นเชิง ยังคงมีความเชื่อมโยงต่อกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะและความแรงจูงใจของผู้เดินทาง (The Characteristics and Motivations of the Travelers) เป็นหลัก

นอกจากนี้แล้วจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังพบว่ากลุ่มผู้ใช้บริการการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพนี้มักจะเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวจากประเทศที่พัฒนาแล้วที่มีกำลังซื้อสูง มีความต้องการการบริการเพื่อสุขภาพที่ดี สิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวกที่ครบครัน และสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวโดยมักจะให้ความสนใจกับภาพลักษณ์ของแต่ละประเทศเป็นหลัก (Aurelia-Felicia STĂNCIOIU et al., 2013, Snezana Milicevic, 2013 and The Global Spa Summit, 2011) นอกจากจะสร้างได้จากการบริการเกี่ยวกับสุขภาพแล้ว ยังก่อให้เกิดการกระจายรายได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ไปสู่ผู้ให้บริการที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทานมากมาย อีกทั้งยังสร้างภาพลักษณ์อันดีให้แก่ประเทศ และยังสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศได้ตลอดทั้งปีแตกต่างจากการท่องเที่ยวประเภทอื่นที่ประสบปัญหาจากฤดูกาลท่องเที่ยว ดังจะเห็นได้จากคำนิยามของกิจกรรมทั้งสองประเภทยัง

ตารางที่ 1: กิจกรรมการท่องเที่ยว Medical Tourism และ Wellness Tourism

Medical Tourism	Wellness Tourism
Medical Tourism involves people who travel to a different place to receive treatment for disease, an ailment, or a condition, or to undergo a cosmetic procedure, and who are seeking lower cost of care, higher quality of care, better access to care or different care than what they could receive at home.	Wellness tourism involves people who travel to different place to proactively pursue activities that maintain or enhance their personal health and wellbeing, and who are seeking unique, authentic or location-based experiences/therapies not available at home.
Medical tourist: Generally ill or seeking cosmetic/ dental surgical procedures or enhancements.	Wellness tourist: Generally seeking integrated wellness and prevention approaches to improve their health/quality of life.

ที่มา: The Global Spa Summit (GSS) (2011: iv)

จากความต้องการทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพที่แตกต่างกันนี้ จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงเกณฑ์ในการจำแนกประเภทนักท่องเที่ยวที่ชัดเจนเพื่อประโยชน์ในการแบ่งส่วนตลาดและการวางแผนที่เกี่ยวข้อง โดย Smith and Puczko (2009: 133-154) ได้รวบรวมข้อมูลความแตกต่างเพื่อจำแนกประเภทของนักท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพจากการใช้บริการและผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพและแนวโน้มที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค และมีการแบ่งส่วนตลาดตามปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการเพื่อสุขภาพที่แตกต่างกัน ดังนี้

- 1) การแบ่งส่วนตลาดตามปัจจัยทางลักษณะประชากรศาสตร์ (Demographic Segments) ซึ่งประกอบด้วย อายุ (Age) เพศ (Gender) ระดับรายได้ (Income Level) ช่วงวัย (Life Stage) ภูมิศาสตร์ (Geography) ศาสนา (Religion) และการศึกษา (Education)
- 2) การแบ่งส่วนตลาดตามปัจจัยทางด้านจิตวิทยา (Psychographic Segments) ซึ่งประกอบด้วย รูปแบบการใช้ชีวิต (Lifestyle) ค่านิยม (Values) อาชีพ (Occupation) บุคลิกภาพ (Personality) และ งานอดิเรก (Hobbies)

จากความแตกต่างเหล่านี้เอง Smith and Puczko จึงได้จัดกลุ่มประเภทนักท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพแบบสปา (Spa Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพแบบโยคะ (Yoga Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพแบบทำสมาธิ (Meditation Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพแบบองค์รวม (Holistic Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพแบบแช่บ่อน้ำพุร้อน (Thermal Tourism) และการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพเชิงการแพทย์ (Medical Tourism)

นอกจากนี้ จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพอื่นๆ ยังพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการมีหลากหลายแตกต่างกัน อาทิ Aurelia-Felicia STĂNCIOIU et al. (2013: 146-158) ได้ศึกษาเรื่อง Conceptual Aspects Regarding Balneotherapy Tourism Marketing in Romania พบว่า การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพนั้นประกอบไปด้วย 3 ปัจจัยหลัก คือ วัตถุประสงค์ทางด้านสุขภาพ องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว และกระบวนการรักษาทางเลือก การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพมีส่วนช่วยในการลดปัญหาจากฤดูกาลท่องเที่ยว และช่วยในการสร้างรายได้ให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ใช้บริการจะพิจารณาจาก 3 สิ่ง คือ แรงดึงดูดทางด้านราคา คุณภาพและความรวดเร็วในการให้บริการ และ การส่งมอบการบริการ ในขณะที่ Snezana Milicevic et al. (2013: 75-79) ได้ศึกษาเรื่อง Wellness Tourism in Function of Directing Changes in Serbian Spa Tourism พบว่าการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพในยุโรปโดยส่วนใหญ่มักจะมุ่งเน้นที่การบำบัดสุขภาพในลักษณะ Healing Thermo-mineral Waters and Spa แบบองค์รวม 6 ด้าน คือ Social Aspect, Professional Aspect, Spiritual Aspect, Physical Aspect, Intellectual Aspect, และ Emotional Aspect โดยในเซอร์เบียพบว่ามีแหล่งน้ำแร่ธรรมชาติกว่า 1000 แห่ง และบ่อน้ำพุร้อนกว่า 53 แห่ง นอกจากนี้ผู้ใช้บริการยังมุ่งเน้นในการพิจารณาถึงเทคนิคการบำบัดรักษา ผลกระทบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ทักษะของผู้ให้บริการ ในการตัดสินใจเลือกใช้บริการ และ Sinee Sankrusme (2012: 83-92) ได้ศึกษา

เรื่อง Development Strategies on Taking Thailand's Health Promotion Related Tourism Business into the Global Market พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ใช้บริการสปาโดยส่วนใหญ่ได้มีการวางแผนการใช้บริการล่วงหน้าก่อนการเดินทาง และมีความพึงพอใจในการบริการของประเทศไทย โดยเฉพาะการนวดไทย ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ ช่วยในการบำบัดสุขภาพได้ดี และยังมีราคาถูกเมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพการบริการ

วิธีดำเนินการวิจัย

1) ประชากร และ กลุ่มตัวอย่างในการ

ศึกษาวิจัย

ในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศในการใช้บริการกิจกรรมเพื่อสุขภาพในประเทศไทยนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงประยุกต์ที่ใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณได้มีการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย ได้แก่ นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Tourists) ที่ใช้บริการการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health and wellness services) ในประเทศไทย ซึ่งได้มีการกำหนดประชากรในการศึกษาวิจัยให้ครอบคลุมกับลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพที่มีในประเทศไทย โดยการประยุกต์จากแนวคิดของ Smith and Puczko(2009) และ The Global Spa Summit (2011) ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้ง 6 ลักษณะ โดยการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบใช้สูตรไม่ทราบจำนวนประชากรใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% โดยขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้เท่ากับ 385 คน และได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวนทั้งสิ้น 397 ชุด

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม (Questionnaires) เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศในการใช้บริการกิจกรรมเพื่อสุขภาพในประเทศไทย ซึ่งแบ่งคำถามออกเป็น 6 ตอน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พฤติกรรมการท่องเที่ยว การใช้บริการกิจกรรมเพื่อสุขภาพในประเทศไทย ปัจจัย

ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการใช้บริการกิจกรรมเพื่อสุขภาพ แนวโน้มการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ และข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพในประเทศไทย

3) การวิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในมาตรฐานบัญญัติหรือมาตราจัดลำดับ ใช้ตารางแจกแจงความถี่ สรุปผลเป็นคำร้อยละ

ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยจะพบว่าพฤติกรรมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศในการใช้บริการกิจกรรมเพื่อสุขภาพในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประเทศไทย พบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมการท่องเที่ยว	จำนวน (N = 397)	ร้อยละ (%)
เพศ (Gender)		
1. Male	259	65.2
2. Female	138	34.8
อายุ (Age)		
1. < 20 years old	36	9.1
2. 20 – 29 years old	76	19.1
3. 30 – 39 years old	124	31.2
4. 40 – 49 years old	80	20.2
5. 50 – 59 years old	77	19.4
6. ≥ 60 years old	4	1.0
สถานภาพสมรส (Marital Status)		
1. Single	165	41.6
2. Married	217	54.7
3. Widowed / separated / divorced	15	3.8
ระดับการศึกษา (Educational Level)		
1. High school	105	26.4
2. Graduate	261	65.7
3. Master	31	7.8
4. Doctoral	0	0
5. Vocational	0	0
6. Others	0	0
อาชีพ (Occupation)		
1. Business Owner / Self-employed	56	14.1
2. Government / Public Enterprise	109	27.5
3. Business Employee	141	35.5

ข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมการท่องเที่ยว	จำนวน (N = 397)	ร้อยละ (%)
4.Housewife / Unemployed	50	12.6
5.Student	35	8.8
6.Other	6	1.5
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (Monthly Income)		
1. < 1000 USD	50	12.6
2. 1000 – 1499 USD	73	18.4
3. 1500 – 1999 USD	105	26.4
4. 2000 – 2499 USD	129	32.5
5. 2500 – 2999 USD	37	9.3
6. ≥ 3000 USD	3	0.8
Total	397	100

2) สัญชาติ (Nationality) และ ภูมิลำเนา (Country of residence)

สัญชาติ (Nationality)	จำนวน (N = 397)	ร้อยละ (%)	ประเทศภูมิลำเนา (Country of residence)	จำนวน (N = 397)	ร้อยละ (%)
1. British	28	7.0	1. England	25	6.3
2. Dutch	21	5.2	2. Finland	22	5.5
3. Finnish	21	5.2	3. Germany	21	5.3
4. Norwegian	21	5.2	4. Norway	21	5.3
5. American	18	4.4	5. USA	21	5.3
6. German	16	4.0	6. Malaysia	16	4.0
7. Malaysian	16	4.0	7. India	15	3.9
8. Indian	15	3.9	8. Sweden	15	3.9
9. Swedish	15	3.9	9. Canada	14	3.5
10. Canadian	14	3.5	10. Austria	13	3.3
11. Austrian	13	3.3	11. Belgium	12	3.0
12. Belgian	12	3.0	12. Singapore	11	2.8
13. Danish	12	3.0	13. Scotland	10	2.6
14. Singaporean	11	2.8	14. Australia	10	2.6
15. Australian	10	2.6	15. Denmark	10	2.6
16. Others (i.e. Italian, Russian)	154	40.5	16. Others (i.e. Italy, Russia)	154	40.5
Total	397	100	Total	397	100

3) พฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยว (Travelling Behavior)

พฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน (N = 397)	ร้อยละ (%)
วัตถุประสงค์ในการเดินทาง (Purpose of Visit)		
1. Health and wellness programs	12	3.0
2. Vacation / holidays	224	56.4
3. Visiting relatives / friends	83	20.9
4. Business	4	1.0
5. Seminar / Conference	7	1.8
6. Religious activities	10	2.5
7. Expatriate / Long-stay	44	11.1
8. Study	11	2.8
9. Others	2	0.5
ผู้ร่วมเดินทาง (Travelling with)		
1. Alone	165	41.6
2. Couple / Partner	138	34.8
3. Family	64	16.1
4. Friends	30	7.6
5. Workplace / Organization	0	0
6. Others	0	0
การจัดการการเดินทาง (Trip organizing)		
1. None	390	98.2
2. Yes	7	1.8
การเดินทางสู่จุดหมายปลายทาง (Transportation)		
1. Private car / Rental car	8	2.0
2. Airplane	362	91.2
3. Bus	27	6.8
4. Others	0	0
จุดหมายปลายทาง (Destination)		
1. Bangkok	160	40.3
2. Chumporn	1	0.3
3. Phetchaburi	12	3.0
4. Prachuabkirikhun	213	53.7
5. Ratchaburi	1	0.3
6. Surathani	10	2.4
จำนวนครั้งที่เดินทางมา (Numbers of visits)		
1. First time	318	80.1

พฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน (N = 397)	ร้อยละ (%)
2. 2 times	79	19.9
3. 3 times	0	0
4. ≥ 4 times	0	0
ระยะเวลาพำนัก (Duration of stay)		
1. None	9	2.3
2. 1 - 3 nights	0	0
3. 4 - 6 nights	5	1.3
4. 7 - 9 nights	63	15.9
5. ≥ 10 nights	320	80.6
Total	397	100

4) ประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสุขภาพในประเทศไทย (Experiences about Health and Wellness Activities in Thailand)

ประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสุขภาพ ในประเทศไทย	จำนวน (N = 397)	ร้อยละ (%)
การมีประสบการณ์ในการใช้บริการเกี่ยวกับสุขภาพในประเทศไทย (Used health and wellness activities in Thailand)		
1. Yes	95	23.9
2. No	302	76.1
ประเภทกิจกรรมเพื่อสุขภาพที่เลือกใช้บริการ (Health and Wellness Activities)		
1. Spa	39	41.0
2. Yoga	5	5.3
3. Meditation / Spiritual	5	5.3
4. Holistic health	10	10.5
5. Thermal / Hot spring / Mineral	24	25.3
6. Medical Treatment	12	12.6
7. Others	0	0
แหล่งข้อมูลด้านสุขภาพ (Sources of health and wellness information)		
1. Health service provider's website	5	5.3
2. Health / Medical agency	9	9.5
3. Tour operator / Travel agency	6	6.3
4. Others	75	78.9
ปัญหาด้านสุขภาพก่อนการเดินทางท่องเที่ยว (Indicators/symptoms of your health issue before arriving)		
1. No	95	100
2. Yes	0	0

ประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสุขภาพ ในประเทศไทย	จำนวน (N = 397)	ร้อยละ (%)
การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อสุขภาพ (Financial support for your health and wellness trip)		
1. None, fully paid by myself	77	81.0
2. Fully paid for health program and travel by my insurance	0	0
3. Partly paid for health program by my insurance	18	19
4. Others	0	0
Total	95	100

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศในการใช้บริการกิจกรรมเพื่อสุขภาพในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประเทศไทย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศในการ ใช้บริการกิจกรรมเพื่อสุขภาพ	($\bar{X}$)	(S.D)	Result
Health Treatments and Services			
1. Quality / Standards of health and wellness services	4.41	0.61	Strongly Agree
2. Variety of health and wellness services	4.53	0.62	Strongly Agree
3. Confidentiality of health and wellness treatments	4.30	0.59	Strongly Agree
4. Modern technology and medical equipments	4.30	0.67	Strongly Agree
5. Shorter waiting times	4.29	0.66	Strongly Agree
6. Results of health and wellness services	4.31	0.60	Strongly Agree
7. International accreditation	4.29	0.58	Strongly Agree
Total	4.35	0.62	Strongly Agree
Thai Hospitality and Tourism			
8. Thai traditional treatment skills	4.44	0.52	Strongly Agree
9. Tourist attractions / Destination appeal / Exoticness	4.45	0.64	Strongly Agree
10. Accommodation and facilities	4.45	0.60	Strongly Agree
11. Hospitality services	4.58	0.60	Strongly Agree
12. Proximity of destination from home country	4.23	0.63	Strongly Agree
Total	4.43	0.60	Strongly Agree
Pricing			
13. Costs of health and wellness services cheaper than home country	4.29	0.64	Strongly Agree
14. Package payment for all treatment procedures and services	4.11	0.68	Agree
Total	4.20	0.66	Strongly Agree

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศในการใช้บริการกิจกรรมเพื่อสุขภาพ	($\bar{X}$)	(S.D)	Result
Distribution Channels			
15. Advisory from a doctor	4.46	0.55	Strongly Agree
16. Advisory from an agency /intermediary	4.41	0.62	Strongly Agree
17. Advisory from an acquaintance	4.25	0.62	Strongly Agree
18. Ability to access information	4.36	0.74	Strongly Agree
19. Professional medical tourism agencies/ facilitators	4.14	0.67	Agree
Total	4.32	0.64	Strongly Agree
Promotion and Supporting			
20. Health insurance support	4.32	0.62	Strongly Agree
21. Medical related regulations / laws	4.39	0.66	Strongly Agree
22. Safety and security in Thailand	4.31	0.64	Strongly Agree
23. Easy border crossing / arrivals	4.41	0.62	Strongly Agree
24. Consulate / Immigration support	4.34	0.58	Strongly Agree
Total	4.35	0.62	Strongly Agree

3. แนวโน้มการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ

Revisit Thailand	จำนวน (N = 397)	Percentage (%)
1. Possible / Exactly revisit	344	86.6
2. Uncertain	53	13.4
3. Impossible	0	0
Total	397	100

อภิปรายผล

นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางมายังหัวหินประเทศไทยนั้นเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวจากประเทศที่พัฒนาแล้วที่มีกำลังซื้อสูง มีความต้องการการบริการเพื่อสุขภาพที่ดี สิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบครัน และสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ซึ่งให้ความสนใจกับภาพลักษณ์ของแต่ละประเทศเป็นหลัก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Aurelia Felicia STĂNCIOIU et al., 2013, Snezana Milicevic, 2013 และ The Global Spa Summit, 2011 ในขณะที่ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับคุณภาพ มาตรฐาน และความน่าเชื่อถือของการบริการและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เลือกใช้

รวมถึงอสังหาริมทรัพย์และการบริการด้านการท่องเที่ยวด้วย โดยมีความต้องการให้นำเสนอราคาในลักษณะการบริการแบบเหมาจ่ายมากที่สุด ควรมุ่งเน้นที่ความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการเป็นสำคัญ ตลอดจนการอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ อาทิ กฎระเบียบด้านการตรวจคนเข้าเมือง การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดนให้มากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Aurelia-Felicia STĂNCIOIU et al. (2013: 146-158) เรื่อง Conceptual Aspects Regarding Balneotherapy Tourism Marketing in Romania ที่พบว่านักท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพนั้นประกอบไปด้วย 3 ปัจจัยหลัก คือ วัตถุประสงค์ทางด้านสุขภาพ องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว และกระบวนการ

รักษาทางเลือก ในขณะที่ Snezana Milicevic et al. (2013: 75-79) ได้ศึกษาเรื่อง Wellness Tourism in Function of Directing Changes in Serbian Spa Tourism พบว่า การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพในยุโรปโดยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นที่การบำบัดสุขภาพในลักษณะ Healing Thermo-mineral Waters and Spa แบบองค์รวม 6 ด้าน คือ Social Aspect, Professional Aspect, Spiritual Aspect, Physical Aspect, Intellectual Aspect, และ Emotional Aspect นอกจากนี้ผู้ให้บริการยังมุ่งเน้นในการพิจารณาถึงเทคนิคการบำบัดรักษา ผลัดกันการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ทักษะของผู้ให้บริการ ในการตัดสินใจเลือกใช้บริการ และ Sinee Sankrusme (2012: 83-92) ได้ศึกษาเรื่อง Development Strategies on Taking Thailand's Health Promotion Related Tourism Business into the Global Market พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ใช้บริการ สปาโดยส่วนใหญ่ได้มีการวางแผนการใช้บริการล่วงหน้าก่อนการเดินทาง และมีความพึงพอใจในการบริการของประเทศไทยโดยเฉพาะการนวดไทยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ ช่วยในการบำบัดสุขภาพได้ดี และยังมีราคาถูกเมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพการบริการ

Volume XVIII no. 8(2013), pp. 75-79.

5. The Global Spa Summit (GSS). 2001. **Research Report: Global Spa Summit 2011 Wellness Tourism and Medical Tourism: Where Do Spas Fit?**. Available at <http://www.globalspasummit.org>
6. The Global Spa Summit (GSS). 2010. **Spas and the Global Wellness Market: Synergies and Opportunities**. Available at <http://www.globalspasummit.org>

เอกสารอ้างอิง

1. Arieff, Allison & Burkhart, Bryan. 2005. **Spa**. Koln: Taschen.
2. Aurelia-Felicia STĂNCIOIU et al. 2013. **Conceptual Aspects Regarding Balneotherapy Tourism Marketing in Romania. Theoretical and Applied Economics**. Volume XX (2013), No. 2(579), pp.145-158.
3. Smith, Melanie and Puczko, Laszlo. 2009. **Health and Wellness Tourism**. Hungary: Elsevier.
4. Milicevic, Snezana et al. 2013. **Wellness Tourism in Function of Directing Changes in Serbian Spa Tourism**. Metalurgia International.

กลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย โดยการขยายสาขาศูนย์บริการยางรถยนต์
ในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ
Strategies to increase Distribution Channels By Expanding the Tire Service Center
in the Area of the District, Chaiyaphum, Chaiyaphum Province.

เชอร์รี่ เกียรติพนมแพ¹

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์²

ดร.สมโภชน์ วลัยเสรี³

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย โดยการขยายสาขาศูนย์บริการยางรถยนต์ ในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ โดยทำการศึกษาวิเคราะห์กลยุทธ์ด้านการตลาด ด้านเทคนิค ด้านการจัดการ และด้านการเงิน ศึกษาสภาพแวดล้อมภายใน สภาพแวดล้อมในอุตสาหกรรม และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการศูนย์บริการยางรถยนต์ในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ และในพื้นที่อำเภอใกล้เคียง โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

ผลการศึกษาพบว่า การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย โดยการขยายสาขาศูนย์บริการยางรถยนต์ มีความเป็นไปได้ แต่ควรพิจารณาถึงความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจ ที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ของกิจการลดลงหรือต้นทุนสูงกว่าที่ประมาณการไว้ **กลยุทธ์ด้านการตลาด** ควรมีการกำหนดแบ่งส่วนตลาดและกลุ่มตลาดเป้าหมายที่ชัดเจน **กลยุทธ์ด้านเทคนิค** ควรเลือกทำเลที่เหมาะสม อยู่ใกล้แหล่งชุมชนและกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย หรือเพิ่มการบริการนอกสถานที่ เพื่อที่จะสามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายให้ได้มากที่สุด **กลยุทธ์ด้านการจัดการ** ควรจัดให้มีจำนวนพนักงานที่เพียงพอและมีการคัดเลือกพนักงานที่มีความตั้งใจในการทำงาน มีการจูงใจพนักงานด้วยค่าตอบแทนและสวัสดิการตามกฎหมาย และ**กลยุทธ์ด้านการเงิน** ควรมีการวิเคราะห์เพื่อพยากรณ์รายรับและรายจ่ายในอนาคตและความสามารถคืนทุนได้ เพราะการขยายสาขาต้องใช้เงินลงทุนซึ่งถือเป็นต้นทุนที่สูงมาก โดยศูนย์บริการยางรถยนต์ ใช้เงินลงทุน 7,275,300.00 บาท โดยมีระยะคืนทุน 5 ปี 6 เดือน 25 วัน มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 1,018,242.38 บาท และมีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง เท่ากับ ร้อยละ 4.43

คำสำคัญ : ศูนย์บริการยางรถยนต์ / กลยุทธ์/ ช่องทางการจัดจำหน่าย

Abstract

The objective of this study was to find the strategies of sale performance by opening new branch in Khon San district, Chaiyaphom Province. The strategies consisted of marketing, management, technical and financial management by collecting data from 400 users of personal car up to 7 seats and personal pickup truck.

¹ นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

² อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

The results: The results indicated that the opening new branch is possibility, and finds that the company needs to define share of market and target group obviously for marketing strategy. Moreover, the result in technical finds that appropriate location, near city area or on-site service, for management strategy finds that adequate staffs, professional skill and welfare incentive are the keys for business, and the last finding; financial management indicates that income - expenditure forecasting and payback period are important for firm. These financial finding confirm that the opening new branch of tires business cost 7,275,300 baht. And payback period in 5.5 years, Net Present Value for the firm is 1,018,242.38 baht and Internal Rate of Return is 4.43%

Keywords : Tire Service Center / Strategies / Distribution Channels

บทนำ

รถยนต์ ถือเป็นพาหนะที่มีบทบาทสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เพราะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางของมนุษย์ จึงทำให้มนุษย์มีความต้องการรถยนต์เป็นอย่างมาก เช่นเดียวกับประเทศไทยที่มีแนวโน้มต้องการรถยนต์เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ทำให้ปริมาณการผลิตรถยนต์เพิ่มขึ้นจาก 0.36 ล้านคันในปี 2540 เป็น 1.94 ล้านคันในปี 2559 หรือ ขยายตัวร้อยละ 10.2 (วรรณ วยพิศาลภพ, 2560) ซึ่งรถยนต์เหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการบำรุงรักษาเพื่อการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย (อรณิษ อนันต์โท, 2557)

ยางรถยนต์จัดเป็นอุปกรณ์ส่วนหนึ่งที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนของรถยนต์ เพราะทำหน้าที่ในการรองรับ

น้ำหนัก ยึดเกาะถนน บังคับทิศทางในการขับขี่ รวมทั้งช่วยลดแรงกระแทกและสั่นสะเทือนจากพื้นผิวถนน ทำให้การขับขี่รถยนต์มีประสิทธิภาพและปลอดภัยยิ่งขึ้น โดยปกติจะมีระยะเวลาเปลี่ยนยางโดยเฉลี่ยทุกๆ 2-3 ปี หรือประมาณ 50,000 กิโลเมตร (สยามมิชลินมาร์เก็ตติ้งแอนด์เซลส์, 2546) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะการใช้งานและการบำรุงรักษา และเมื่อหมดอายุการใช้งานจะต้องเปลี่ยนเพื่อทดแทน แต่ขณะเดียวกันก็พบว่าผู้ที่ซื้อรถยนต์นั่งส่วนบุคคลใหม่บางรายต้องการตกแต่งรถยนต์ให้สวยงามหรือปรับเปลี่ยนยางเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการใช้งาน จึงมีความต้องการซื้อขายรถยนต์นั่งส่วนบุคคลเพิ่มเติม ส่งผลให้ตลาดยางรถยนต์ในประเทศไทยเติบโตตามภาวะการขยายตัวของตลาดรถยนต์ (ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจ และเศรษฐกิจฐานราก ธนาคารออมสิน, 2559)

ตารางที่ 1 ปริมาณการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยางล้อ

ประเภท	หน่วย	ปี พ.ศ. 2558	ปี พ.ศ. 2559	การเปลี่ยนแปลง (%)
1. ยางนอกรถยนต์นั่ง/รถกระบะ	เส้น	4,751,365	5,311,623	11.79
2. ยางนอกรถบรรทุก/รถโดยสาร	เส้น	699,031	696,444	-0.37
3. ยางนอกรถจักรยานยนต์	เส้น	4,135,955	4,314,424	4.32
4. ยางนอกอื่น ๆ	เส้น	7,740	6,940	-10.33
5. ยางในรถบรรทุกและรถโดยสาร	เส้น	457,855	395,350	-13.65
6. ยางในรถจักรยานยนต์	เส้น	6,459,444	7,152,192	10.72
7. ยางล้อดอก	เส้น	20,817	23,264	11.75

ที่มา: ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจ และเศรษฐกิจฐานราก ธนาคารออมสิน (2559)

จากตารางที่ 1 พบว่า ปริมาณการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยางล้อในปี พ.ศ. 2559 โดยภาพรวมปริมาณการจำหน่ายผลิตภัณฑ์กลุ่มยางล้อมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มยางนอกรถยนต์นั่ง/รถกระบะ ยางนอกรถจักรยานยนต์ ยางในรถจักรยานยนต์ และยางล้อดอกที่มีการปรับตัวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 11.79, 4.32, 10.72, 11.75 ตามลำดับ จากปี พ.ศ. 2559 เนื่องจากตลาดรถยนต์ กลุ่มกระบะและรถยนต์พาสซีจายตัวได้ดี (ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจ และเศรษฐกิจฐานราก ธนาคารออมสิน, 2559) จากการขยายตัวได้ดีของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยางล้อ ทำให้ธุรกิจศูนย์บริการยางรถยนต์เป็นธุรกิจที่น่าลงทุน

ศูนย์บริการยางรถยนต์ เป็นธุรกิจที่ให้บริการรถยนต์แบบครบวงจร ที่ให้บริการเปลี่ยนและปะยางรถยนต์ เปลี่ยนน้ำมันเครื่อง ตลอดจนตั้งศูนย์ ถ่วงล้อ ซ่อมเครื่องยนต์ และช่วงล่างเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า (ชาตินันท์กรบ ปัญญาสาร, 2557) ซึ่งศูนย์บริการรถยนต์หรือยางรถยนต์ต่าง ๆ เหล่านี้จะมีการลงทุนด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการบริหารจัดการที่ดี และมีเครือข่ายจำนวนมากส่งผลให้การบริการยางรถยนต์มีคุณภาพ สะดวก รวดเร็ว และต้นทุนต่ำกว่าธุรกิจบริการยางรถยนต์รูปแบบเก่าเป็นอย่างมาก และในปัจจุบันศูนย์บริการยางรถยนต์ในไทยจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและหลากหลายตราสินค้า ทั้งตราสินค้าไทยและต่างชาติ ที่มีการเปิดสาขาให้บริการกระจายอยู่ทั่วประเทศ และลูกค้าก็มักจะเลือกใช้บริการมากกว่าร้านบริการยางรถยนต์รูปแบบเก่า ทำให้ร้านบริการยางรถยนต์รูปแบบเก่าได้รับ

ความนิยมจากลูกค้าลดลง และบางรายถึงขั้นเลิกกิจการเนื่องจากไม่สามารถต่อสู้กับการแข่งขันทางธุรกิจกับศูนย์บริการรถยนต์สมัยใหม่ได้ (สุกฤดา เหลือลมัย, 2557) นอกจากนี้ผู้ประกอบการธุรกิจบริการยางรถยนต์หรือศูนย์บริการยางรถยนต์ ยังมีปัญหาวิกฤติน้ำมันแพงและปัญหาการเมืองไทยที่ขาดเสถียรภาพ ทำให้สถานะเศรษฐกิจของประเทศไทยมีการชะลอตัวอย่างมาก ดังนั้นการลงทุนในช่วงนี้จึงควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ก่อนการลงทุน (นัฐนันท์ ศักดิ์สัมฤทธิ์, 2552)

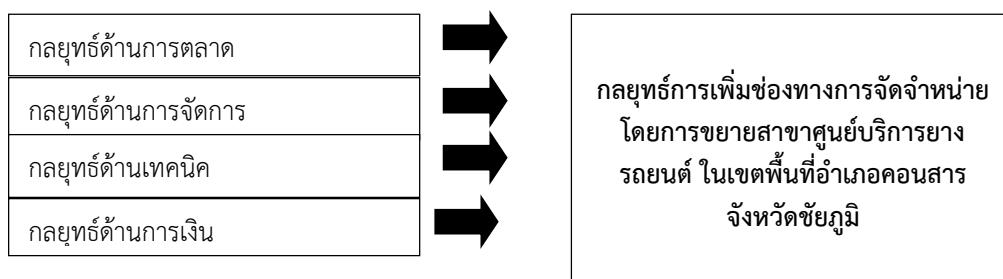
จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ด้วยผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษากลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย โดยการขยายสาขาศูนย์บริการยางรถยนต์ ในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ว่าเป็นอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจลงทุนขยายสาขาศูนย์บริการยางรถยนต์ ในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร จังหวัดขอนแก่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษากลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย โดยการขยายสาขาศูนย์บริการยางรถยนต์ ในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตลาด ด้านการจัดการ ด้านเทคนิค และด้านการเงิน

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ในการศึกษากลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย โดยการขยายสาขาศูนย์บริการยางรถยนต์ ในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ครั้งนี้ ผู้ศึกษากำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษากลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย โดยการขยายสาขาศูนย์บริการยางรถยนต์ ในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ครั้งนี้ แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ กลยุทธ์การความเป็นไปได้ด้านการตลาด กลยุทธ์การความเป็นไปได้ด้านเทคนิค กลยุทธ์การความเป็นไปได้ด้านการจัดการ และกลยุทธ์การความเป็นไปได้ด้านการเงิน มีรายละเอียดการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาความเป็นไปได้ด้านการตลาด

การศึกษาความเป็นไปได้ด้านการตลาด ประกอบด้วย

1.1 การศึกษาจากความต้องการใช้บริการของลูกค้าเป้าหมาย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม โดยต้องการคำถามเพื่อค้นหาข้อมูลรายละเอียดมีดังนี้

1.1.1 พฤติกรรมการเข้าใช้บริการของผู้ใช้บริการศูนย์บริการยางรถยนต์ โดยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค (6Ws1H) เพื่อตอบ คำถาม ดังนี้ 1) ใครอยู่ในตลาดเป้าหมาย 2) ผู้บริโภคซื้ออะไร 3) ทำไมผู้บริโภคจึงซื้อ 4) ใครมีส่วนร่วมในการซื้อ 5) ผู้บริโภคซื้อเมื่อใด 6) ผู้บริโภคซื้อที่ใด และ 7) ผู้บริโภคซื้ออย่างไร (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2550) ซึ่งแบบสอบถามส่วนนี้มีคำถามจำนวน 10 ข้อ

1.1.2 ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการศูนย์บริการยางรถยนต์ในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ และในพื้นที่อำเภอใกล้เคียง เพื่อตอบคำถาม ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ 2) ปัจจัยด้านราคา 3) ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย 4) ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด 5) ปัจจัยด้านบุคลากร 6) ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ และ 7) ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการศูนย์บริการยางรถยนต์ในระดับใด (Phillip Kotler, 2003) ซึ่งแบบสอบถามส่วนนี้มีคำถามจำนวน 24 ข้อ การศึกษาในส่วนนี้ดำเนินการศึกษาโดยการเก็บแบบสอบถามกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมายในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

คำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย

1.2 การศึกษาสิ่งแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจเพื่อมองหาส่วนแบ่งการตลาดธุรกิจที่ต้องการเข้ามาลงทุน ดังนี้

1.2.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในอุตสาหกรรม หรือ Five Forces Model ซึ่งมี 5 ปัจจัยที่ต้องทำการวิเคราะห์ ได้แก่ ภัยคุกคามจากคู่แข่งเดิมที่มีอยู่ ภัยคุกคามจากผู้แข่งขันรายใหม่ ภัยคุกคามจากอำนาจการต่อรองของผู้บริโภค ภัยคุกคามจากอำนาจการต่อรองของผู้พลายเออร์ และภัยคุกคามจากสินค้าทดแทน (Michael E.Porter, 2008)

1.2.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งมี 4 ปัจจัยที่ต้องทำการวิเคราะห์ ได้แก่ ปัจจัยแวดล้อมทางด้านการเมือง ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี และปัจจัยแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม (อารีย์ แผ้วสุกุลพนธ์, 2553)

1.2.3 การวิเคราะห์ถึงความสามารถของโครงการ (ศิริฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์, 2555) แล้วนำมากำหนดการดำเนินงานด้านการตลาดทั้ง 4 ด้าน เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของธุรกิจ

2. การศึกษาความเป็นไปได้ด้านการจัดการ

การศึกษาความเป็นไปได้ทางด้านการจัดการ เป็นการพิจารณาเกี่ยวกับการกำหนดรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่เหมาะสม จะพิจารณาถึงรูปแบบของหน่วยธุรกิจที่เหมาะสม เช่น การจัดโครงสร้างองค์กร จำนวนบุคลากรและคุณสมบัติของบุคลากรที่ต้องการ แหล่งที่มาของบุคลากรและการจ่ายค่าตอบแทน

3. การศึกษาความเป็นไปได้ด้านเทคนิค

การศึกษาความเป็นไปได้ทางด้านเทคนิค เป็นพิจารณาในเรื่องของทำเลที่ตั้งในการบริการ รูปแบบการจัดวางผังร้าน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

4. การศึกษาความเป็นไปได้ด้านการเงิน

การศึกษาความเป็นไปได้ทางด้านการเงิน เป็นการจัดทำงบการเงินล่วงหน้า ได้แก่ งบกระแสเงินสด งบดุล งบกำไรขาดทุน และวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

ต่าง ๆ ได้แก่ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราผลตอบแทนภายใน และระยะเวลาคืนทุน

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยทางด้านการประกอบการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการศูนย์บริการยางรถยนต์ในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ และในพื้นที่อำเภอใกล้เคียง

1.1 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 40-49 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ ลักษณะความเป็นเจ้าของ/ผู้ครอบครองรถยนต์ ส่วนใหญ่กลุ่มลูกค้าเป้าหมายเป็นเจ้าของ/ผู้ครอบครองเอง รถยนต์ที่มักนำมาเข้ารับบริการ คือ รถยนต์ยี่ห้อฮิอุซุ และปัจจุบันอาศัยอยู่ในอำเภอคอนสาร

1.2 ข้อมูลพฤติกรรมในการเข้ารับบริการในศูนย์บริการยางรถยนต์ ในเขตอำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ และในพื้นที่อำเภอใกล้เคียง พบว่า วัตถุประสงค์ในการเข้ารับบริการในศูนย์บริการยางรถยนต์ของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย คือ การตรวจเช็คยางและเปลี่ยนยาง สื่อก่อให้เกิดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายรู้จักศูนย์บริการยางรถยนต์มากที่สุด คือ สื่อบุคคล เช่น บุคคลในครอบครัวหรือญาติ เพื่อนหรือคนรู้จักโดยลูกค้ากลุ่มเป้าหมายมักมีช่วงวันที่ไปใช้บริการศูนย์บริการยางรถยนต์ ที่ไม่แน่นอน และตัดสินใจเลือกใช้บริการ เพราะ เจ้าหน้าที่ขายประจำร้าน โดยมีค่าใช้จ่ายในการใช้บริการประมาณ 3,501-4,500 บาท ต่อครั้ง และในรอบปีที่ผ่านมาใช้บริการศูนย์บริการยางรถยนต์ ประมาณ 4-5 ครั้ง เหตุผลหลักในการนำรถเข้ามาศูนย์บริการยางรถยนต์ คือ ค่าสินค้าหรือค่าบริการ ถูกกว่าที่อื่น และอสังหาริมทรัพย์ของพนักงานบริการ วิธีการชำระเงินเพื่อเลือกใช้บริการศูนย์บริการยางรถยนต์ คือ เงินสด โดยก่อนการมาใช้บริการที่ศูนย์บริการยางรถยนต์ลูกค้ากลุ่มเป้าหมายมักจะเปรียบเทียบราคาสินค้าล่วงหน้าก่อนเข้ารับบริการ โดยลูกค้าเป้าหมายกลุ่มนี้ยังไม่มีศูนย์บริการยางรถยนต์ที่ใช้บริการเป็นประจำ แต่จะเลือกใช้บริการ

ศูนย์บริการยางรถยนต์ที่อยู่ใกล้บ้าน/สถานที่ทำงาน และการสะสมคะแนนจากการซื้อสินค้าไม่ทำให้ลูกค้าเป้าหมายกลุ่มนี้ ต้องการเป็นสมาชิกศูนย์บริการยางรถยนต์ นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า ลูกค้าร้อยละ 63.75 ต้องการใช้บริการศูนย์บริการยางรถยนต์ใหม่ในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร

1.3 ปัจจัยทางด้านการประกอบการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการศูนย์บริการยางรถยนต์ในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ และในพื้นที่อำเภอใกล้เคียง พบว่า ปัจจัยทางด้านการประกอบการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการศูนย์บริการยางรถยนต์ในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ และในพื้นที่อำเภอใกล้เคียง อยู่ในระดับมาก ในด้านผลิตภัณฑ์ จะให้ความสำคัญกับสินค้าหรือบริการที่มีให้เลือกใช้บริการหลากหลาย คุณภาพของสินค้า (เช่น ยางรถยนต์ น้ำมันเครื่องล้อแม็กซ์) และสินค้าที่เป็นนวัตกรรมใหม่ให้เลือก ตามลำดับ ด้านราคา จะให้ความสำคัญกับราคาสินค้าหรือบริการมีความเหมาะสม ทั้งยังต้องราคาได้ ความหลากหลายของระดับราคาสินค้าและบริการ (อาทิ ยางเก่ามีราคาเริ่มต้นที่ 300-2,000 บาท และป้ายราคาแสดงอัตราค่าบริการชัดเจน ตามลำดับด้านช่องทางการจัดจำหน่าย จะให้ความสำคัญกับสถานที่ตั้งของศูนย์บริการอยู่ใกล้บ้านหรือสถานที่ทำงาน เดินทางสะดวกรวดเร็ว การให้บริการนอกสถานที่ (อาทิ ปะยาง เปลี่ยนยาง ฯลฯ) และการจัดหน้าร้านสวยงามและเด่นชัด ตามลำดับ ด้านการส่งเสริมการตลาด จะให้ความสำคัญกับการบริหารหลังขาย (รับประกันสินค้าและบริการ) การบริการก่อนขาย (การแนะนำ อธิบายสินค้าก่อนซื้อ) และการโฆษณาผ่านใบปลิว, Facebook, Line, Website, IG ตามลำดับ ด้านบุคลากร จะให้ความสำคัญกับพนักงานมีความชำนาญงาน พนักงานมีความสามารถให้คำแนะนำและตอบข้อซักถามได้อย่างชัดเจน และพนักงานมีความสุภาพ อ่อนน้อม และมีมนุษยสัมพันธ์ดีตามลำดับ ด้านกระบวนการให้บริการ จะให้ความสำคัญกับขั้นตอนการทำงานนำเสนอเชื้อเชิญ รวดเร็ว การให้บริการตามลำดับก่อนหลังและกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการชัดเจน ตามลำดับ ด้านลักษณะทางกายภาพ จะ

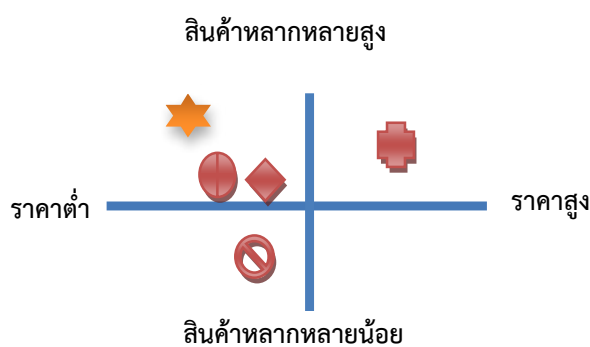
ให้ความสำคัญกับอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในกิจการมีความทันสมัย สิ่งอำนวยความสะดวก (อาทิ ห้องรับรองลูกค้า เครื่องดื่ม ห้องน้ำ) ชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือตามลำดับ

2. กลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย โดยการขยายสาขาศูนย์บริการยางรถยนต์

ผลการวิเคราะห์กลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย โดยการขยายสาขาศูนย์บริการยางรถยนต์ ในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ด้านการตลาด ด้านเทคนิค ด้านการจัดการ และด้านการเงินสรุปดังนี้

2.1 กลยุทธ์ด้านการตลาด พบว่า การลงทุนขยายสาขาของศูนย์บริการยางรถยนต์เพิ่ม ในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ มีความเป็นไปได้เนื่องจากมีปัจจัยหนุนที่สำคัญจากนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการคืนภาษีของรถยนต์คันแรกและความนิยมด้านรถยนต์ของผู้บริโภคที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเพราะรถยนต์เป็นเสมือนปัจจัยห้า และเป็นสิ่งแสดงถึงควมมีฐานะทางสังคมของผู้บริโภค ซึ่งส่งผลต่อศูนย์บริการยางรถยนต์ เพราะกลุ่มลูกค้ามีความต้องการเปลี่ยนยางและปะยางรถยนต์เพิ่มมากขึ้น ทำให้ความต้องการใช้บริการศูนย์บริการยางรถยนต์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ศูนย์บริการ

ยางรถยนต์ที่มีสินค้าหลากหลาย ราคาสมเหตุสมผล มีรายการส่งเสริมการตลาดอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ศูนย์บริการยางรถยนต์ที่จะขยายสาขาเพิ่ม สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง หากมีการกำหนดแบ่งส่วนตลาดและกลุ่มตลาดเป้าหมายที่ชัดเจน ดังนี้ 1) การแบ่งส่วนตลาดโดยใช้ลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นตัวแบ่ง ได้แก่ อำเภอโนนหวาด จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอชุมแพ และอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น (2) การกำหนดกลุ่มลูกค้าตลาดเป้าหมายคือ ผู้ประกอบการธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ และเกษตรกร ที่ต้องการตรวจเช็คยางและเปลี่ยนยางรถยนต์ ที่มีอายุ ระหว่าง 40-49 ปี มีรายได้ระดับปานกลางขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอโนนหวาด จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอชุมแพ และอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น และ 3) การวางตำแหน่งผลิตภัณฑ์ คือ มีสินค้าหลากหลายให้เลือกซื้อในราคาย่อมเยา (ดังภาพที่ 1) มีการจัดรายการส่งเสริมการตลาดอย่างต่อเนื่อง เช่น การแจกของแถม การลดราคาสินค้า การจับรางวัลชิงโชค คุปองส่วนลด มีบริการนอกสถานที่ การรับประกันสินค้า การมีระบบสมาชิก และการโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ สื่อโฆษณาเคลื่อนที่ วิทยุท้องถิ่น สิ่งพิมพ์ ใบปลิว จดหมายตรง Facebook Line Website และ IG อย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 1 การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์

ร้าน ย.การช่าง	ร้านคอนสารรวมยาง	ศูนย์บริการยางรถยนต์เปิดใหม่
ร้านดาวรุ่งการยาง	ร้านยาวการยาง	

ดังนั้นกลยุทธ์ด้านการตลาด คือ การกำหนดแบ่งส่วนตลาดและกลุ่มตลาดเป้าหมายที่ชัดเจน เนื่องจากมีผู้ใช้บริการต้องการใช้บริการศูนย์บริการยางรถยนต์ที่จะเปิดใหม่ กว่าร้อยละ 63.75

2.2 กลยุทธ์ด้านเทคนิค พบว่า การลงทุนเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย โดยการลงทุนขยายสาขาศูนย์บริการยางรถยนต์เพิ่ม ในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ต้องหาทำเลที่ตั้งให้อยู่ในแหล่งชุมชน ลูกค้ามองเห็นร้านชัดเจน การคมนาคมสะดวก ส่วนขนาดของศูนย์บริการยางรถยนต์ ต้องมีความสัมพันธ์กับตลาดและจำนวนรายการสินค้าที่จะขาย โดยแบ่งพื้นที่ไว้เป็นส่วนห้องเครื่อง ส่วนสำนักงานส่วนห้องน้ำ ส่วนที่จอดรถสำหรับลูกค้าและพื้นที่จัดแสดงสินค้าหรือการจัดหน้าร้านที่สวยงาม ทันสมัย และด้วยที่ดินซึ่งเป็นของผู้ศึกษาเองที่ตั้งอยู่บนถนนหมายเลข 12 (ขอนแก่น-หล่มสัก) มีบริเวณกว้างขวาง ขนาด 2 ไร่ โดยมีมูลค่าที่ดินประมาณ 2,000,000 บาท ใกล้เคียงใหม่คอนสาร และในบริเวณใกล้เคียง ประกอบไปด้วย ร้านค้าปลีกอื่น ๆ โรงเรียน และบ้านเรือนผู้อยู่อาศัย ซึ่งเป็นแหล่งชุมชนของอำเภอคอนสาร ทำให้เป็นที่ผ่านไปมาของผู้คนจำนวนมากและได้ออกแบบอาคารออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนพื้นที่จัดแสดงสินค้าและพื้นที่ขาย ส่วนสำนักงาน ส่วนห้องเครื่อง ส่วนห้องน้ำ และส่วนที่จอดรถสำหรับลูกค้า ซึ่งประมาณราคาในการก่อสร้างอาคาร เป็นเงินจำนวน 3,800,000 บาท และได้มีการอุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับบริการ พร้อมทั้งจัดหาอุปกรณ์ในการจัดวางสินค้าและอุปกรณ์สำนักงาน โดยการสำรวจราคาจากท้องตลาด และได้ประมาณอุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับบริการ เป็นเงินจำนวน 1,069,500.00 บาท อุปกรณ์และเครื่องใช้สำนักงาน เป็นเงินจำนวน 195,800 บาท

ดังนั้นกลยุทธ์ด้านเทคนิค คือ การเลือกทำเลที่เหมาะสม อยู่ใกล้แหล่งชุมชนและกลุ่มลูกค้าเป้าหมายหรือเพิ่มการบริการนอกสถานที่ เพื่อที่จะสามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายให้ได้มากที่สุด ในด้านอาคารสถานที่ ควรมีการออกแบบให้มีความทันสมัย มีอุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับบริการ รวมถึงอุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงานที่ครบครัน เพื่อให้การบริการเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

2.3 กลยุทธ์ด้านการจัดการ พบว่า องค์กรที่ขนาดเล็กจะมีโครงสร้างในการบริหารจัดการที่ไม่ซับซ้อนและง่ายต่อการบริหารจัดการซึ่งจะประกอบไปด้วย ผู้จัดการ 1 คน พนักงานจัดซื้อและบัญชี 1 คน พนักงานขาย 1 คน พนักงานผลิตและติดตั้ง 3 คน รวมพนักงาน 6 คน การสั่งซื้อสินค้าควรทำการสั่งซื้อในปริมาณที่ประหยัดที่สุด และมีการทำบัญชีอย่างง่าย เช่น บัญชีบันทึกรายรับ - รายจ่าย งบกำไรขาดทุนและงบดุล เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหาร ทำให้กิจการมีสถานะที่มั่นคงและมีผลกำไรได้ตามที่คาดหวัง

ดังนั้นกลยุทธ์ด้านการจัดการ คือ การจัดให้มีจำนวนพนักงานที่เพียงพอและมีการคัดเลือกพนักงานที่มีความตั้งใจในการทำงาน มีการจูงใจพนักงานด้วยค่าตอบแทนและสวัสดิการตามกฎหมาย

2.4 กลยุทธ์ด้านทางการเงิน พบว่า การลงทุนครั้งแรกของศูนย์บริการยางรถยนต์มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 7,275,300.00 บาท เป็นทุนส่วนของเจ้าของทั้งหมด ผลจากการวิเคราะห์การดำเนินงานของศูนย์บริการยางรถยนต์สามารถคืนทุนได้ภายในระยะเวลา 5 ปี 9 เดือน 21 วัน มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 1,594,513.76 บาท และมีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงเท่ากับ ร้อยละ 3.06 ทำให้การลงทุนเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย โดยการขยายสาขาศูนย์บริการยางรถยนต์ ในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ มีความเป็นไปได้ แต่ก็ควรพิจารณา ถึงความเสี่ยงทางด้านเศรษฐกิจ ที่ส่งผลต่อรายได้ของศูนย์บริการยางรถยนต์ลดลงหรือทำให้ระยะเวลาการคืนทุนช้ากว่าที่ประมาณการไว้

ดังนั้นกลยุทธ์ด้านทางการเงิน คือ การวิเคราะห์เพื่อพยากรณ์รายรับและรายจ่ายในอนาคตและความสามารถในการคืนทุนได้ เพราะการขยายสาขาต้องใช้เงินลงทุนซึ่งถือเป็นต้นทุนที่สูงมาก และมีระยะเวลาการคืนทุนค่อนข้างยาวนาน โดยศูนย์บริการยางรถยนต์ ใช้เงินลงทุน 7,275,300.00 บาท โดยมีระยะคืนทุน 5 ปี 6 เดือน 25 วัน มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 1,018,242.38 บาท และมีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงเท่ากับ ร้อยละ 4.43

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

ผลจากการศึกษากลยุทธ์การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย โดยการขยายสาขาศูนย์บริการยางรถยนต์ ในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ผู้ศึกษาได้จัดทำข้อเสนอแนะบางประการเพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจหรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในการนำไปเป็นแนวทางในการลงทุนเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย โดยการขยายสาขาศูนย์บริการยางรถยนต์ ดังนี้

1. การขยายสาขาศูนย์บริการยางรถยนต์ ในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ มีความน่าสนใจ เนื่องจากมูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราผลตอบแทนจากโครงการ อัตราผลตอบแทนทางบัญชี ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ผู้ที่สนใจลงทุนในโครงการดังกล่าวสามารถลงทุนได้ในสถานการณ์ปกติ แต่ควรเปรียบเทียบผลตอบแทนของโครงการอื่น เพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน แต่หากต้องการผลตอบแทนระยะยาวโครงการนี้เหมาะสมและน่าลงทุนและเป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่น่าลงทุน

2. การขยายสาขาศูนย์บริการยางรถยนต์ ในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ผู้บริหารจำเป็นต้องคำนึงถึงสินทรัพย์ของตนเองเป็นสำคัญการจัดตั้งสาขาใหม่ไม่ว่าจะเป็นแบบสมัยใหม่หรือแบบดั้งเดิมย่อมต้องใช้เวลาลงทุนซึ่งถือเป็นต้นทุนที่สูงมาก ดังนั้นผู้บริหารควรพิจารณาเลือกทำเลที่เหมาะสม เพื่อที่จะสามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายให้ได้มากที่สุด หรืออาจใช้กลยุทธ์การเพิ่มการบริการนอกสถานที่ จะทำให้ผู้บริหารสามารถตรวจสอบปริมาณการใช้บริการของลูกค้าในแต่ละวันได้ เมื่อเห็นว่าความต้องการใช้บริการของศูนย์บริการยางรถยนต์เพิ่มสูงขึ้น ผู้บริหารควรพิจารณาขยายสาขาและประมาณการให้บริการเบื้องต้นที่ทำเลดังกล่าว เพื่อที่จะได้ทราบความเป็นได้ในการลงทุน ซึ่งค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อกำไรของศูนย์บริการยางรถยนต์ในช่วงแรก แต่ถ้าการดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ศูนย์บริการยางรถยนต์ก็จะแหล่งที่สร้างรายได้ให้แก่เจ้าของธุรกิจและทำใหสินทรัพย์ของศูนย์บริการยางรถยนต์เพิ่มสูงขึ้นในอนาคต

3. การขยายสาขาศูนย์บริการยางรถยนต์ ล้วนมีต้นทุนในการดำเนินงานที่ค่อนข้างสูง และการเปิดสาขาใหม่ล้วนต้องมีเป้าจำนวนผู้ใช้บริการ และจำนวนเงินที่ใช้บริการ เพื่อที่จะนำมาใช้คำนวณประมาณการธุรกิจ ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงจุดคุ้มทุนคืนทุน ค่าใช้จ่าย รายได้ และผลกำไรในอนาคต สาขาถือเป็นแหล่งที่สร้างรายได้ให้แก่ศูนย์บริการยางรถยนต์ ปริมาณจำนวนผู้ใช้บริการ และจำนวนเงินที่ใช้บริการต่อสาขาเป็นตัววัดความสามารถในการแข่งขันของศูนย์บริการยางรถยนต์ และความต้องการใช้บริการของศูนย์บริการยางรถยนต์นั้น ๆ หากมีการขยายสาขา ผู้บริหารควรพิจารณาจำนวนผู้ใช้บริการ และจำนวนเงินที่ใช้บริการของศูนย์บริการยางรถยนต์ (รวมทั้งของศูนย์บริการยางรถยนต์หรือร้านค้าคู่แข่ง) เพื่อคูนวโน้มและความเป็นไปได้ในการแย่งชิงส่วนแบ่งการตลาด ซึ่งจะทำให้ฐานลูกค้าของศูนย์บริการยางรถยนต์กว้างขึ้น ส่งผลต่อการสร้างโอกาสในการลงทุนและผลประโยชน์ของศูนย์บริการยางรถยนต์ที่สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษากลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อเพิ่มยอดขายของสาขาศูนย์บริการยางรถยนต์ที่เปิดใหม่ ในเขตพื้นที่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้เป็นแนวทางเพิ่มยอดขายของสาขาศูนย์บริการยางรถยนต์ที่เปิดใหม่ ให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

เอกสารอ้างอิง

1. ชาตินักรบ ปัญญาสาร. (2557). การเลือกทำเลที่ตั้งของศูนย์บริการเปลี่ยนยางรถยนต์ ในเขตกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการวิศวกรรมศาสตร์ศรีราชมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
2. นัฐนันท์ ศักดิ์สัมฤทธิ์. (2552). ปัจจัยกำหนดจำนวนสาขาของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน). Journal of Humanities and Social Sciences University of Phayoa, 1 (3),46-53.

3. วรณา ยงพิศาลภพ. (2560). **แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2560-6 อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์**. ค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2560 , จาก https://www.krungsri.com/bank/getmedia/08a29fa9.../IO_Auto_Parts_2017_TH.aspx
4. ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์. (2555). **หลักการตลาด**. กรุงเทพฯ: ท็อป.
5. ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจ และเศรษฐกิจฐานราก ธนาคารออมสิน. (2559). **อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง**. ค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2560, จาก <https://www.gsb.or.th/getattachm ent/986e2d3a-a6b9>.
6. สยามมิชลินมาร์เก็ตติ้งแอนด์เซลส์. (2546). **ความรู้เกี่ยวกับยางรถยนต์**. ค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2560, จาก <http://www.michelin.co.th/TH/th/homepage.html>
7. สุกฤตา เหลืองดี. (2557). **แนวทางการพัฒนาการตลาดธุรกิจร้านบริการยางรถยนต์สำหรับผู้ใช้นยนต์ส่วนบุคคลเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี**. วารสารการจัดการ คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 7(1), 139-151.
8. บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุริยวิทยาสาน
9. อารีย์ แก้วสกุลพนธ์. (2553). **การจัดการเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
10. อรณิชา อนันต์โท. (2557). **ส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อผู้บริโภคในอำเภอเมืองสมุทรสาครในการซื้อยางรถยนต์**. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยวิชาการตลาดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
11. Michael E.Porter. (2008). **The Five Competitive Forces thahape Strategy**. Harvard Business review.

ประสิทธิผลในการพัฒนาการจัดการธุรกิจขยะรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
The Effectiveness in Developing Recycling Business Management
in the Northeastern of Thailand

สัมฤทธิ์ ศรีคะเนรัตน์¹
ดร.ทตมัล แสงสว่าง²
ดร.วรวิช โกวิทยากร³
ดร.พงศ์ครันย์ พลศรีเลิศ⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจขยะรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2) วิเคราะห์และพัฒนาแบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจขยะรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ ผู้บริหารของธุรกิจขยะรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 279 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐาน ประกอบด้วยสถิติวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) และสถิติการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจขยะรีไซเคิล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านมุมมอง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านลูกค้า กระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโต มี 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยห่วงโซ่คุณค่า ปัจจัยแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน และปัจจัยสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทาน ซึ่งต่างมีความสัมพันธ์ทางบวกให้ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง 0.816, 0.441 และ 0.957 ตามลำดับ นั่นคือถ้าธุรกิจขยะรีไซเคิลมีการปฏิบัติงานของธุรกิจตามแนวทางห่วงโซ่คุณค่า การปฏิบัติงานของธุรกิจตามแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน และมีสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทาน มากขึ้นมีแนวโน้มที่ผลการดำเนินงานธุรกิจมากขึ้น

คำสำคัญ ห่วงโซ่คุณค่า, แบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน, สมรรถนะการจัดการโซ่อุปทาน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the current situation in the recycling business in the northeastern region, 2) to study the factors that influence the performance of recycling intermediary business in the northeast, 3) to study and develop a model of the factors influencing the performance of the recycling business in the northeast, and 4) to offer the effectiveness of recycling business management in the northeast by using a combination of research and quantitative research. The questionnaire was used to collect the data and also used the descriptive analysis statistics including frequency distribution,

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

²⁻⁴ อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

percentage, arithmetic mean, and standard deviation to analyze. Then find relationships between variables and elements of variable linear element by using the confirmatory factor analysis: CFA and structural equation modeling: SEM at the 95 percent reliability level. The causal relationship analysis revealed that the value chain, the supply chain operations reference (SCOR) model, and the supply chain performance had a causal influence. The results of business performance (Firm Performance) at the statistical significance level of 0.05 ($P < 0.05$) were positively correlated. The effectiveness of recycling business management in the northeast contained 3 elements as follows: the value chain management, supply chain management and the performance of the supply chain management.

Keywords: Value chain, SCOR Model, Supply chain performance

บทนำ

จากการสำรวจข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทยของกรมควบคุมมลพิษ พบว่าปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นในทุกปี ในปี 2559 เกิดขึ้นทั่วประเทศประมาณ 27.04 ล้านตัน โดย 5 จังหวัดที่มีขยะมูลฝอยเกิดขึ้นต่อวันมากที่สุด คือ กรุงเทพมหานคร ชลบุรี นครราชสีมา สมุทรปราการ ขอนแก่น จากปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศ 27.04 ล้านตัน มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์ประมาณ 5.76 ล้านตันหรือร้อยละ 21 ซึ่งยังคงเป็นอัตราที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับขยะที่มีศักยภาพในการนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ การนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่หรือ การรีไซเคิลถือเป็นสิ่งสำคัญในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามแนวคิดขยะเหลือศูนย์ (zero waste management) เป็นแนวคิดที่ยึดหลักการที่ว่า “ขยะมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้” มีเป้าประสงค์คือ “การทำให้ขยะเหลือน้อยที่สุดและกำจัดที่เหลือด้วยเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ”

ในปัจจุบัน “การรีไซเคิลขยะ” เป็นรูปแบบของการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด กระบวนการหนึ่ง เป็นโอกาสสำหรับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีความสนใจทำธุรกิจแปรรูปขยะ เนื่องจากทำได้ง่ายโดยไม่ต้องใช้เงินลงทุนและเทคโนโลยีที่สูงมาก และเป็นอาชีพที่ทำรายได้อย่างรวดเร็ว โดยเป็นตัวอย่างรับซื้อ ขยะรีไซเคิล ประเภทเศษเหล็ก ประเภทกระดาษ ประเภทขวดแก้ว ประเภทพลาสติก ประเภทโลหะมีค่าสูง ประเภทเครื่องใช้สำนักงานและ

เครื่องใช้ไฟฟ้า และประเภทอื่นๆ อย่างไรก็ตามในธุรกิจขยะรีไซเคิลซึ่งเป็นตัวกลางรับซื้อขยะรีไซเคิลส่วนใหญ่ยังคงมีการดำเนินงานทั้งแบบดั้งเดิมคือ ขาดระบบการบริหารจัดการธุรกิจที่ทันสมัย ใช้เครื่องจักรน้อยและใช้เงินลงทุนน้อย อย่างไรก็ตามธุรกิจขยะรีไซเคิลถือเป็นหน่วยธุรกิจสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาระบบการนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่หรือแปรรูปใช้ใหม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หากกลุ่มร้านรับซื้อของเก่าหรือธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิลไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้ และต้องปิดกิจการลงก็จะส่งผลโดยตรงต่อกลไกการรีไซเคิลขยะของประเทศ อันนำไปสู่ปัญหาสำคัญต่างๆ ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจขยะรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อวิเคราะห์และพัฒนาแบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจขยะรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขอบเขตงานวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา เนื้อหาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ประกอบการธุรกิจตัวกลางรับซื้อขยะรีไซเคิลที่มีต่อปัจจัยในการดำเนินงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานรับซื้อขยะรีไซเคิล โดยอาศัยแนวคิด ท่วงใช้คุณค่า แบบจำลองอ้างการดำเนินงานโซ่อุปทาน สมรรถนะของการจัดการโซ่อุปทานเพื่อให้ทราบ

ความสำคัญของแต่ละปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และระยะเวลาในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม ใช้ในการรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อสอบถามผู้ประกอบการธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประสิทธิผลในการพัฒนาการจัดการธุรกิจขยะรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย จะทำให้ผู้บริหารและผู้ประกอบการสามารถนำรูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยการจัดการธุรกิจที่ผลต่อการดำเนินงานมาพิจารณาเป็นแนวทางกำหนดกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิล และเป็นแนวทางให้ผู้

ประกอบธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิลใช้ในการบริหารจัดการธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ

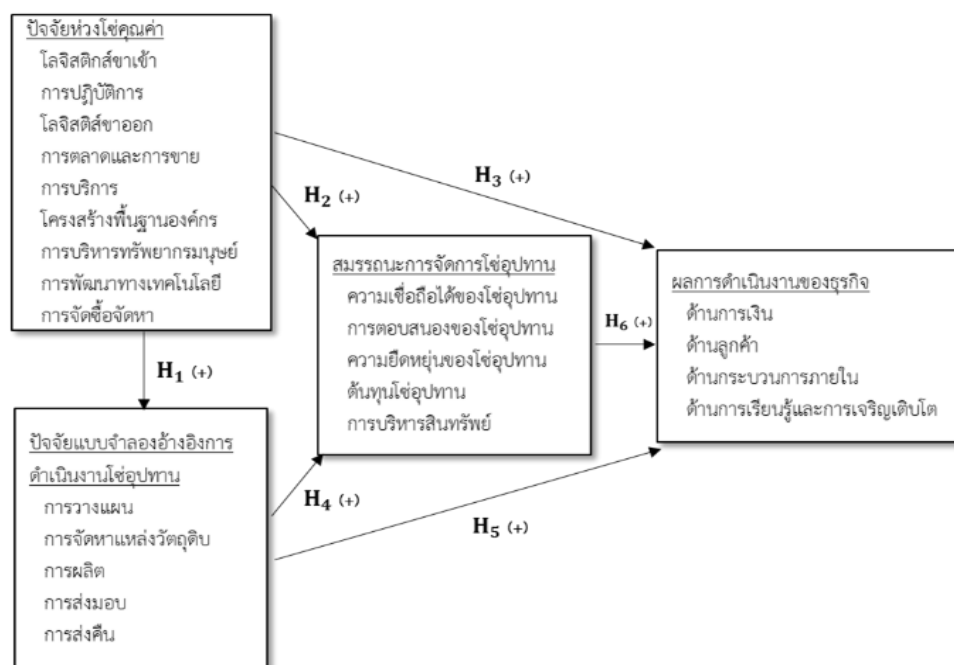
องค์ประกอบตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรแฝงภายนอก (Exogenous Latent Variables) ประกอบด้วยปัจจัยการจัดการธุรกิจขยะรีไซเคิล ได้แก่ ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain)

ตัวแปรแฝงภายใน (Endogenous Latent Variables) ได้แก่ แบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน (SCOR Model) สมรรถนะการจัดการโซ่อุปทาน (Supply Chain Performance) และผลการดำเนินงานของธุรกิจขยะรีไซเคิล (Firm Performance)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิด ดังภาพที่ 1 องค์ประกอบของตัวแปรและสมมติฐานการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของตัวแปรและสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดการวิจัยสามารถสรุปสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

H1 ห่วงโซ่คุณค่า มีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางบวกต่อแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน

H2 ห่วงโซ่คุณค่า มีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางบวกต่อสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทาน

H3 ห่วงโซ่คุณค่า มีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางบวกต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ

H4 แบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน มีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางบวกต่อสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทาน

H5 แบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน มีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางบวกต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ

H6 สมรรถนะการจัดการโซ่อุปทานมีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางบวกต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารของสถานประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล

สำหรับขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในงานวิจัยที่มีการวิเคราะห์องค์ประกอบ การวิเคราะห์สมการเชิงเส้น และโมเดลสมการโครงสร้าง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ จะมีโอกาสที่ตัวแปรมีการแจกแจงเป็นปกติมากกว่าตัวอย่างที่น้อยกว่า (สุภมาศ อังสุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ, และรัชนิภา ภิญโญภาณุ, 2551, น.57-65) ดังนั้นเพื่อความสอดคล้องกับเทคนิคการวิเคราะห์ที่ใช้ ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 279 ตัวอย่าง

การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและพัฒนาขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ในด้านความเหมาะสมของเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องในการใช้สำนวนภาษา (Wording) เหมาะกับนิยามและโครงสร้าง พร้อมทั้งตรวจสอบความ

สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา (The Index of Item Objective : IOC)

การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) เพื่อให้ผู้วิจัยได้รับความรู้พื้นฐานในการวิจัยและนำมาใช้ในการพัฒนารอบแนวคิดการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการร่วมกับผู้ช่วยวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) กับผู้บริหารของสถานประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล

การรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากปรากฏการณ์จริง ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยตัวเอง ตามกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random Sampling)

ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยมีระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ เดือน มกราคม ถึง มีนาคม 2560 พร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาด้วยตัวเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนาและสถิติอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐาน ประกอบด้วยการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุ (Path Analysis) การค้นหาแบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) เพื่อยืนยันตัวบ่งชี้องค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้โมเดลการวัด (Measurement model) ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และพัฒนาแบบจำลองของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ

รับซื้อขยะรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ โดยการตรวจสอบการแจกแจงปกติของตัวแปรเดียวนิยมตรวจสอบโดยพิจารณาค่าเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) (สุกมาส อังศุโชติ และคณะ, 2554) ซึ่งประกอบด้วย ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ ซึ่งเป็นตัวแปรแฝงของตัวแปรแฝง (Latent Variable) จำนวน 4 องค์ประกอบ คือ (1) ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) (2) แบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน (SCOR) (3) สมรรถนะของการจัดการโซ่อุปทาน (Supply Chain Performance) และ (4) ผลการดำเนินงานของธุรกิจ (Firm Performance) เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (Skewness) หรือความไม่สมมาตรและค่าความโด่ง (Kurtosis) หรือความสูงของการแจกแจงในภาพรวมของตัวแปรสังเกตได้ โดยข้อมูลจะต้องมีการแจกแจงแบบปกติจึงจะสามารถใช้โปรแกรม AMOS ได้ ความปกติของข้อมูลช่วงค่าตัวเลข - 3.0 ถึง +3.0 จะแสดงถึงการกระจายของข้อมูลแบบปกติ (กริช แร่งสูงเนิน, 2554) จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง

1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ เป็นการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ทำให้ได้เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ทั้งหมด 22 ตัวแปรพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด 220 คู่ ซึ่งเป็นตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันและความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกคู่มีทิศทางเดียวกัน

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่ในภาพรวมพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่มีค่าไม่เกิน 0.80 ความสัมพันธ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าตัวแปรสังเกตได้มีระดับความสัมพันธ์ไม่สูงมากนัก ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity และตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดอยู่บนองค์ประกอบร่วมกัน ดังนั้น มีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง

1.3 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัด (Construct Validity)

โมเดลที่ 1 โมเดลการวัดปัจจัยห่วงโซ่คุณค่า

เพื่อตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันมากหรือไม่ ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติทดสอบ 2 ค่า คือ Kaiser-Mayer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) และสถิติ Bartlett's test of sphericity เพื่อทดสอบว่าตัวแปรสังเกตได้หรือตัวชี้วัดทั้งหมดเป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity Matrix) หรือไม่ (สุกมาส อังศุโชติ และคณะ, 2554) ผลการวิเคราะห์ พบว่าค่า Bartlett's test of sphericity มีค่าเท่ากับ 1234.988 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 และมีค่าดัชนี ไกเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Mayer-Olkin Measure of Sampling Adequacy: KMO) เท่ากับ .888 แสดงว่าห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) มีความเหมาะสมที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบในระดับมากที่สุด สามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าโมเดลมีความเหมาะสมมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาได้จาก ค่า chi-square (χ^2) มีค่าเท่ากับ 13.765 P-value (ค่าระดับความน่าจะเป็นของไคสแควร์) มีค่าเท่ากับ .467 ค่าไคสแควร์ต่อค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ χ^2/df หรือค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ มีค่าเท่ากับ .983 RMSEA (ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน) มีค่าเท่ากับ .000 CFI (ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์) มีค่าเท่ากับ 1.00 GFI (ค่าดัชนีระดับความสอดคล้อง) มีค่าเท่ากับ .988 และ AGFI (ค่าดัชนีระดับความสอดคล้องปรับแก้แล้ว) มีค่าเท่ากับ .790 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 8 ตัวแปร ใช้วัดปัจจัยแฝงห่วงโซ่คุณค่าได้อย่างเหมาะสม และเมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลการวัดปัจจัยห่วงโซ่คุณค่า (Value chain) พบว่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ของตัวชี้วัดทั้ง 8 มีค่าเป็นบวก ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 8 ตัวแปร ใช้วัดปัจจัยแฝงห่วงโซ่คุณค่าได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนัก

องค์ประกอบ 8 ตัวแปร พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง .57 ถึง .84 และมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01 องค์ประกอบของโมเดลการวัดห่วงโซ่คุณค่า (Value chain) มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation mode: SEM) ห่วงโซ่คุณค่าประกอบด้วยโลจิสติกส์ขาเข้า การปฏิบัติการ โลจิสติกส์ขาออก การบริการ โครงสร้างพื้นฐานองค์กร การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาทางเทคโนโลยี และการจัดซื้อจัดหา ต่างมีความเที่ยงตรง (Validity) ทั้งนี้เนื่องจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) มีค่าตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป (ค่าสัมบูรณ์) และมีนัยสำคัญทางสถิติ (Kline, 1994)

โมเดลที่ 2 โมเดลการวัดปัจจัยแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน

ผลการตรวจสอบความเหมาะสม ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันมากหรือไม่ ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่า Bartlett's test of sphericity มีค่าเท่ากับ 658.817 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 และมีค่าดัชนี ไกเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Mayer-Olkin Measure of Sampling Adequacy: KMO) เท่ากับ .821 แสดงว่าแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน (SCOR) มีความเหมาะสมที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบในระดับมากที่สุด สามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าโมเดลมีความเหมาะสมมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจาก ค่า chi-square (χ^2) มีค่าเท่ากับ .917 P-value (ค่าระดับความน่าจะเป็นของไคสแควร์) มีค่าเท่ากับ .338 ค่าไคสแควร์ต่อค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ χ^2/df หรือค่าไคสแควร์สัมพัทธ์มีค่าเท่ากับ .917 RMSEA (ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน) มีค่าเท่ากับ .000 CFI (ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ มีค่าเท่ากับ 1.000 GFI (ค่าดัชนีระดับความสอดคล้อง) มีค่าเท่ากับ .998 AGFI (ค่าดัชนีระดับความสอดคล้องปรับแก้แล้ว) มีค่าเท่ากับ .984 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 4 ตัวแปรใช้วัดปัจจัยแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทานได้อย่างเหมาะสม และเมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลการ

วัดปัจจัยแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน (SCOR) พบว่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ของตัวชี้วัดทั้ง 4 มีค่าเป็นบวก ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 4 ตัวแปรใช้วัดปัจจัยแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทานได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 4 ตัวแปร พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง .74 ถึง .90 และมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01 องค์ประกอบของโมเดลการวัดแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน (SCOR) มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation mode: SEM) แบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน ประกอบด้วย การวางแผน การจัดหาแหล่งวัตถุดิบ การผลิต และการส่งมอบ ต่างมีความเที่ยงตรง (Validity) ทั้งนี้เนื่องจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) มีค่าตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป (ค่าสัมบูรณ์) และมีนัยสำคัญทางสถิติ (Kline, 1994)

โมเดลที่ 3 โมเดลการวัดปัจจัยสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทาน

ผลการตรวจสอบความเหมาะสม ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันมากหรือไม่ พบว่าค่า Bartlett's test of sphericity มีค่าเท่ากับ 929.115 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 และมีค่าดัชนี ไกเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Mayer-Olkin Measure of Sampling Adequacy: KMO) เท่ากับ .845 แสดงว่าสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทาน (Supply Chain Performance) มีความเหมาะสมที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบในระดับมากที่สุด สามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าโมเดลมีความเหมาะสมมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาได้จากค่า chi-square (χ^2) มีค่าเท่ากับ .240 P-value (ค่าระดับความน่าจะเป็นของไคสแควร์) มีค่าเท่ากับ .887 ค่าไคสแควร์ต่อค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ χ^2/df หรือค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ มีค่าเท่ากับ .120 RMSEA (ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน) มีค่าเท่ากับ .000 CFI (ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์) มีค่าเท่ากับ 1.00 GFI (ค่าดัชนีระดับความสอดคล้อง) มีค่าเท่ากับ

1.000 และ AGFI (ค่าดัชนีระดับความสอดคล้องปรับแก้แล้ว) มีค่าเท่ากับ .997 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 ตัวแปร ใช้วัดปัจจัยสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทานได้อย่างเหมาะสม และเมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลการวัดสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทาน(Supply chain performance) พบว่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ของตัวชี้วัดทั้ง 5 มีค่าเป็นบวก ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 ตัวแปร ใช้วัดปัจจัยสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทานได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 5 ตัวแปร พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง .70 ถึง .90 และมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01 องค์ประกอบของโมเดลการวัดสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทาน(Supply chain performance) มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation mode: SEM) สมรรถนะการจัดการโซ่อุปทานประกอบด้วย ความเชื่อถือได้ของโซ่อุปทาน การตอบสนองของโซ่อุปทาน ความยืดหยุ่นของโซ่อุปทาน ต้นทุนโซ่อุปทานและการบริหารทรัพยากรต่างมีความเที่ยงตรง (Validity) ทั้งนี้เนื่องจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) มีค่าตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป (ค่าสมบูรณ์) และมีนัยสำคัญทางสถิติ (Kline, 1994)

โมเดลที่ 4 โมเดลการวัดปัจจัยผลการดำเนินงานของธุรกิจ

ผลการตรวจสอบความเหมาะสม ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันมากหรือไม่ พบว่า ค่า Bartlett's test of sphericity มีค่าเท่ากับ 342.198 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 และค่าดัชนีไกเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Mayer-Olkin Measure of Sampling Adequacy: KMO) เท่ากับ .703 แสดงว่าผลการดำเนินงานของธุรกิจ (Firm Performance) มีความเหมาะสมที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบในระดับมากที่สุด สามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้

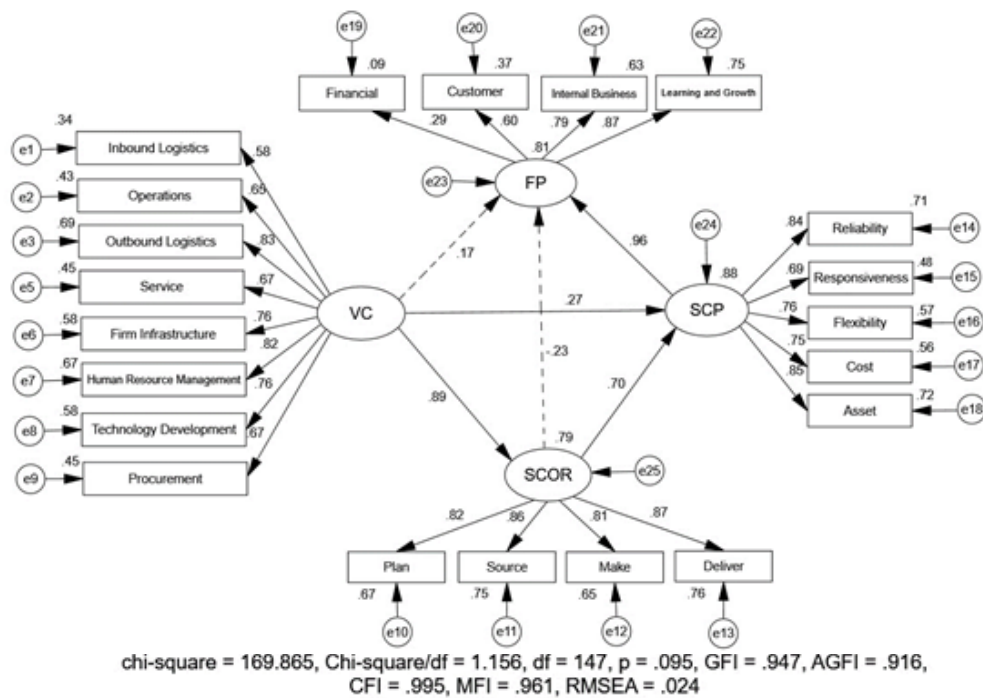
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าโมเดลมีความเหมาะสมมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลการวัดผลการดำเนินงานของธุรกิจ (Firm performance) พบว่า

น้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ของตัวชี้วัดทั้ง 4 มีค่าเป็นบวก ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 4 ตัวแปร ใช้วัดปัจจัยผลการดำเนินงานของธุรกิจได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 4 ตัวแปร พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง .33 ถึง .91 และมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01 องค์ประกอบของโมเดลการวัดผลการดำเนินงานของธุรกิจ (Firm performance) มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation mode: SEM) ผลการดำเนินงานของธุรกิจ ประกอบด้วย ผลการดำเนินงานด้านการเงิน ผลการดำเนินงานด้านลูกค้า ผลการดำเนินงานด้านกระบวนการภายในและผลการดำเนินงานด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโต ต่างมีความเที่ยงตรง (Validity) ทั้งนี้เนื่องจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) มีค่าตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป (ค่าสมบูรณ์) และมีนัยสำคัญทางสถิติ (Kline, 1994)

การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

การทดสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติประเมินความกลมกลืนของตัวแบบกับ

ข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีความกลมกลืนทั้ง 5 ดัชนีที่ผ่านเกณฑ์การยอมรับ คือค่า P-value (ค่าระดับความน่าจะเป็นของไคสแควร์) มีค่าเท่ากับ 0.095 ค่าไคสแควร์ต่อค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ χ^2/df หรือค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ มีค่าเท่ากับ 1.156 RMSEA (ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน) มีค่าเท่ากับ .024 CFI (ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์) มีค่าเท่ากับ 0.995 GFI (ค่าดัชนีระดับความสอดคล้อง) มีค่าเท่ากับ 0.947 AGFI (ค่าดัชนีระดับความสอดคล้องปรับแก้แล้ว) มีค่าเท่ากับ .916 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าโมเดลแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้างมีความเหมาะสมดังแสดงในภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐาน

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐาน

หมายเหตุ - - - - -> หมายถึง เส้นอิทธิพลที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
 - - - - -> หมายถึง เส้นอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานดังตารางที่ 1 การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินการดำเนินงานของธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยพบว่า ปัจจัยห่วงโซ่คุณค่า แบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน สมรรถนะการจัดการโซ่อุปทาน มีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อการดำเนินการดำเนินงานของธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบสมมติฐาน

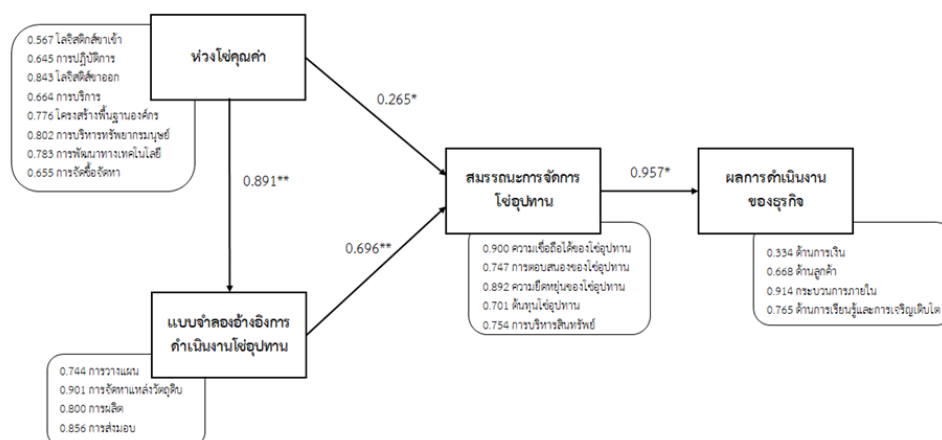
สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน		
	อิทธิพล	ยอมรับ	ปฏิเสธ
H1	DE = .891	ยอมรับ	
H2	DE = .265	ยอมรับ	
	IE = .621		
	TE = .886		
H3			ปฏิเสธ
H4	DE = .696	ยอมรับ	
H5			ปฏิเสธ
H6	DE = .957	ยอมรับ	

ตอนที่ 2 ผลการค้นหาลักษณะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจรับซื้อขายรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ผลการพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis : SEM) หรือตัวแบบจำลองของปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจเชิงประหัต (Parsimonious model) พบว่า ตัวแบบจำลองที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมเนื่องจากโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผ่านเกณฑ์ทดสอบไค-สแควร์ (Chi-square) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = 0.095 \geq 0.05$) ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาดัชนีกลุ่มที่กำหนดไว้ที่ระดับมากกว่า หรือเท่ากับ 0.90 พบว่าดัชนีทุกตัว ได้แก่ CFI (ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์) มีค่า

เท่ากับ 0.995 GFI (ค่าดัชนีระดับความสอดคล้อง) มีค่าเท่ากับ 0.947 AGFI (ค่าดัชนีระดับความสอดคล้องปรับแก้แล้ว) มีค่าเท่ากับ .916 ผ่านเกณฑ์ ส่วนดัชนีที่กำหนดไว้ที่ระดับน้อยกว่า 0.05 พบว่า ค่า RMSEA (ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน) มีค่าเท่ากับ .024 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ดัชนี CMIN/DF มีค่าเท่ากับ 1.156 ซึ่งค่าเข้าใกล้ 1 ด้วย และตัวแบบจำลองที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการพยากรณ์ได้ระดับดีและเป็นที่ยอมรับด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R^2) เท่ากับ 0.812 หรือคิดเป็นร้อยละ 81.20 (0.812×100) : ซึ่งมีค่าตั้งแต่ร้อยละ 40 ขึ้นไป (สุภมาศ อังสุโชติ และคณะ, 2554) ดังภาพที่ .3...

ภาพที่ 3 ตัวแบบจำลองของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจตัวกลางรับซื้อขายรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากกรอบแนวความคิดในการวิจัยที่พัฒนาขึ้นในรูปแบบโมเดลเชิงประหัต (Parsimonious model)

การอภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยนี้ เป็นการอภิปรายตามผลสรุปของการวิจัย โดยสามารถแบ่งเป็น 3 ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจรับซื้อขายรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือผ่านมุมมอง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านลูกค้า กระบวนการภายใน และด้านความรู้และการเจริญเติบโต สามารถอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัยได้ ดังนี้

1. ปัจจัยห่วงโซ่คุณค่า ห่วงโซ่คุณค่ามีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางบวกต่อแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 แสดงว่า เมื่อธุรกิจรับซื้อขายรีไซเคิลมีการปฏิบัติงานตามแนวทางห่วงโซ่คุณค่าได้ในระดับสูงย่อมทำให้ธุรกิจมีการจัดการธุรกิจตามแบบจำลองการจัดการโซ่อุปทานในระดับที่สูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิด เลอทัต ศุภดิกล (2555) คือ โซ่อุปทานกับห่วงโซ่คุณค่ามันไม่ใช่มุมมองที่ขัดแย้งกัน แต่เป็นมุมมองที่เสริมซึ่งกันและกัน โดยเป็น

การมองกระบวนการต่างๆในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสินค้าหรือบริการเพื่อออกสู่ตลาดไปยังผู้บริโภค โดยมุมมองในเรื่องของการผลิตไปยังผู้บริโภค และอีกมุมมองคือคุณค่าและค่าตอบแทนที่ได้รับและย้อนกลับมายังต้นน้ำ ซึ่งทั้งสองห่วงโซ่นั้นก็ทับซ้อนกระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินธุรกิจเหมือนกัน และ สอดคล้องกับแนวคิดของ ทวีศักดิ์ เทพพิทักษ์ (2552) คือ ห่วงโซ่คุณค่าเป็นการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร เพื่อที่จะสร้างคุณค่าในกิจกรรมต่าง ๆ (Value-Added Activities) ขององค์กร ซึ่งจะเชื่อมโยงกับคู่ค้าในโซ่อุปทานด้วยการเชื่อมโยงกิจกรรมที่เกิดขึ้นทั้งภายในองค์กร และภายนอกองค์กร

นอกจากนี้ห่วงโซ่คุณค่ามีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางบวกต่อสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทานซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 2 แสดงว่าเมื่อธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิลมีการปฏิบัติงานตามแนวทางห่วงโซ่คุณค่าได้ในระดับสูงย่อมทำให้สมรรถนะการจัดการโซ่อุปทานของธุรกิจสูงขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมลและสาธิตา (2554) ที่ได้ศึกษาโครงการแนวทางการพัฒนา supply chain ของอุตสาหกรรมแปรรูป: ความหมายโดยนัยของกลยุทธ์ในด้านการบริหารจัดการโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมไก่แปรรูป พบว่าห่วงโซ่คุณค่าธุรกิจและสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทานมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถอนุมานได้ว่าปัจจัยห่วงโซ่คุณค่าทางธุรกิจมีอิทธิพลต่อสมรรถนะโซ่อุปทาน

2. ปัจจัยแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน แบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทานมีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางบวกต่อสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทาน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 3 แสดงว่าเมื่อธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิลมีการปฏิบัติงานตามแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทานได้ในระดับสูงย่อมทำให้สมรรถนะการจัดการโซ่อุปทานของธุรกิจสูงขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมลและสาธิตา (2554) ที่ได้ศึกษาโครงการแนวทางการพัฒนา supply chain ของอุตสาหกรรมแปรรูป : ความหมายโดยนัยของกลยุทธ์ในด้านการบริหารจัดการโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมไก่แปรรูป พบว่าปัจจัยแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทานและสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทานมีความสัมพันธ์กันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถอนุมานได้ว่าปัจจัยแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทานมีอิทธิพลต่อสมรรถนะโซ่อุปทาน นอกจากนี้งานวิจัย Lennart Soder และ Lars Bengtsson (2010) ได้ศึกษาการจัดการโซ่อุปทานและสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทานของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศสวีเดน ผลจากการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการจัดการโซ่อุปทานและสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทานมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยทางสถิติ นั่นคือเมื่อธุรกิจปรับปรุงการดำเนินงานตามกระบวนการแบบจำลองการดำเนินงานโซ่อุปทานมีแนวโน้มส่งผลเชิงบวกต่อสมรรถนะโซ่อุปทาน

3. ปัจจัยสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทาน สมรรถนะการจัดการโซ่อุปทานมีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางบวกต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 6 แสดงว่าเมื่อธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิลมีสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทานสูงย่อมทำให้ผลการดำเนินงานของธุรกิจตัวกลางรับซื้อขยะรีไซเคิลสูงขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพิมล และ สาธิตา (2554) ที่ได้ศึกษาโครงการแนวทางการพัฒนา supply chain ของอุตสาหกรรมแปรรูป : ความหมายโดยนัยของกลยุทธ์ในการบริหารจัดการโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมไก่แปรรูป พบว่าปัจจัยสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทานกับความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถอนุมานได้ว่าปัจจัยสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทานมีอิทธิพลต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

คำแนะนำเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ทำการศึกษาปัจจัยสำคัญ ห่วงโซ่คุณค่า แบบจำลองดำเนินงานโซ่อุปทาน สมรรถนะการจัดการโซ่อุปทาน และการวัดผลการดำเนินงาน ซึ่งในอนาคตนักวิชาการอาจมีการค้นพบปัจจัยสำคัญเพิ่มในธุรกิจตัวกลางรับซื้อขยะรีไซเคิล จึงควรมีการศึกษาปัจจัยเพิ่มเติม

2. การวิจัยในอนาคต ควรมุ่งเน้นธุรกิจมากกว่า 1 ประเภทหรือศึกษาการเปรียบเทียบกลยุทธ์การจัดการ

ของธุรกิจตัวกลางรับซื้อขยะรีไซเคิลทั้งภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร

บทสรุป

ผลการค้นพบแบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยห่วงโซ่คุณค่า ปัจจัยแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน และปัจจัยสมรรถนะการจัดการห่วงโซ่อุปทาน ผู้บริหารต้องมุ่งสร้างความสามารถการแข่งขันทางธุรกิจและองค์กร ด้วยการวิเคราะห์คุณค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอน และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมหลักขององค์กร ตั้งแต่กิจกรรมการจัดการแหล่งวัตถุดิบ การแปรรูป กิจกรรมการส่งมอบสินค้า การบริการให้กับลูกค้า ห่วงโซ่คุณค่าจะมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับกิจกรรมในห่วงโซ่คุณค่า ตั้งแต่กิจกรรมการจัดการแหล่งวัตถุดิบ การแปรรูป กิจกรรมการส่งมอบสินค้า การบริการให้กับลูกค้า โดยมุ่งสร้างความสามารถการแข่งขันทางธุรกิจและองค์กร

ส่วนด้านการจัดการโซ่อุปทานด้วยการดำเนินงานตามแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินการโซ่อุปทาน ผู้บริหารควรมุ่งเน้นการวางแผน การจัดองค์กรและกระบวนการ โดยที่เป้าหมายสูงสุดของการจัดการโซ่อุปทาน คือ ต้นทุนที่ต่ำกว่า การเพิ่มคุณค่า ความพึงพอใจของลูกค้าและการเพิ่มคุณค่าของความพึงพอใจ และการได้เปรียบเชิงการแข่งขันสูงสุด กระบวนการวางแผนทำหน้าที่สร้างความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน กระบวนการจัดหาทำหน้าที่จัดหาสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับแผนหรืออุปสงค์ กระบวนการผลิตทำหน้าที่เปลี่ยนสินค้าให้อยู่ในรูปสินค้าสำเร็จรูปเพื่อให้สอดคล้องกับแผนหรืออุปสงค์ กระบวนการส่งมอบทำหน้าที่จัดเตรียมสินค้าสำเร็จรูปและบริการให้สอดคล้องกับแผนหรืออุปสงค์ กระบวนการส่งมอบจะรวมถึง การจัดการคำสั่งซื้อ การจัดการขนส่ง และการจัดการกระจายสินค้า

สุดท้ายด้านสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทาน ผู้บริหารควรมุ่งเน้นการจัดกระบวนการทางธุรกิจ สร้างความเข้าใจ หล่อหลอมพฤติกรรมของพนักงาน และ

ปรับปรุงความสามารถและความได้เปรียบในการแข่งขัน ด้วยการสร้างความเชื่อถือได้ของโซ่อุปทาน : ส่งมอบสินค้าได้ครบ ตรงเวลา สภาพดี เอกสารการส่งสินค้าถูกต้องตามคำสั่งซื้อจากผู้รับซื้อขยะรีไซเคิล การตอบสนองของโซ่อุปทาน : เมื่อได้รับคำสั่งซื้อจากผู้รับซื้อขยะรีไซเคิลสามารถรับซื้อ รวบรวมขยะรีไซเคิลให้ได้ปริมาณ และจัดส่งตามความต้องการได้อย่างรวดเร็ว ความยืดหยุ่นของโซ่อุปทาน : เพิ่มปริมาณการรับซื้อ และรวบรวมขยะรีไซเคิลได้ทันทีที่คำสั่งซื้อจากผู้รับซื้อขยะรีไซเคิล ปรับเพิ่มขึ้น และลดปริมาณการรับซื้อ และรวบรวมขยะรีไซเคิลได้ทันทีที่คำสั่งซื้อจากผู้รับซื้อขยะรีไซเคิลปรับลดลง ต้นทุนโซ่อุปทาน : ควบคุมต้นทุนในกระบวนการวางแผนจัดหา ผลิต จัดส่ง และรับคืนสินค้าให้ได้ต่ำเมื่อเทียบกับต้นทุนรวมทั้งหมด การบริหารทรัพยากร : ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองคำสั่งซื้อจากผู้รับซื้อขยะรีไซเคิล และจัดการการหมุนเวียนเงินสดในการซื้อขายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

1. กริช แรงสูงเนิน. (2554). การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS และ AMOS เพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
2. กัลยา วานิชย์ชัยบัญชา. (2557). การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ด้วย AMOS. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.
3. ชิมอิชิ-เลวี, เดวิด. อ้างถึงใน วลัยลักษณ์ อัครธีรวงศ์ และวัชรวิ จันทรประภากุล. (2549). การจัดการและออกแบบโซ่อุปทาน. กรุงเทพฯ: ท็อป.
4. นภดล ร่มโพธิ์. (2557). การวัดผลการปฏิบัติงานองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด.
5. เลอทัต ศุภดิolk. (2555). Supply Chain แตกต่างจาก Value Chain อย่างไร และอะไรคือ SCM กับ VCM. S+M Magazine ฉบับ มีนาคม พ.ศ.2555 <http://lertad.com/>

- a2z/supply-chain-vs-value-chain- scm-vs-
vcm/?doing_wp_cron=1502635786.3294
200897216796875000. สืบค้นเมื่อวันที่ 29
ธันวาคม 2558
6. สุพจน์ เหล่างาม. (2550). **การปรับปรุง
กระบวนการเติมเต็มคำสั่งซื้อด้วยแบบจำลอง
กระบวนการทางธุรกิจ: กรณีศึกษา บริษัท
อุตสาหกรรมสิ่งทอใน ประเทศไทย. วารสาร
พระจอมเกล้าลาดกระบัง ปีที่ : 15 ฉบับที่ : 2
เลขหน้า : 1-15 สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2559**
7. สุภมาส อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณา
และรัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2554). **สถิติ
วิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์
และพฤติกรรมศาสตร์ : เทคนิคการใช้
โปรแกรม LISREL (พิมพ์ ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:
เจริญติ่มนคการพิมพ์.**
8. สุภมาส อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณาและรัชนิกุล
ภิญโญภาณุวัฒน์ (2554). **สถิติวิเคราะห์สำหรับ
การวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรม
ศาสตร์ : เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เจริญติ่มนคการ
พิมพ์.**
9. อติศักดิ์ ธีรานพัฒนา และจอน ตั้ง. (2552).
**การพัฒนาแบบจำลองการวัดสมรรถนะไซ้
อุปทานโดยประยุกต์ใช้วิธีการวัดของ Chan
and Qi (ทฤษฎีฟัซซี่เซต) กับกรอบการ
ทำงาน SCOR** หน้า 13.
10. Cao, M., Vonderembse, M. A., Zhang, Q.,
& Ragu-Nathan, T. S. (2010). **Supply chain
collaboration: conceptualisation and
instrument development.**International
Journal of Production Research, 48(22),
6613-6635.<http://doi.org/10.1080/00207540903349039>
11. Kline, P. (1994). **An easy guide to
factor analysis.** London: Routledge.
12. Supply Chain council, Inc. (2010). **Supply
Chain Operations Reference (SCOR)model.**
Available in <http://www.apics.org/apics-for-business/products-and-services/apics-scc-frameworks/scor>. Retrieved on
17 November 2014.
13. Vijayvargy, L., & Agarwal, G. (2014).
**Empirical Investigation of Green
Supply Chain Management Practices
and Their Impact on Organizational
Performance.** IUP Journal of Supply
Chain Management, 11(4), 25–42.

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานสารบรรณ The Development of Information Systems (IS) to enhance Efficiency of the Documentation System (DS)

อาบจิตร์ กอมาตย์¹

สุวิทย์ ขุนอยู่²

นงศ์นุช ไพบูลย์³

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาของระบบงานสารบรรณ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย และ 2) พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานสารบรรณ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะดังนี้ **ระยะที่ 1** ศึกษาปัญหาของระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 4 คน ได้แก่ 1) หัวหน้าสำนักงานบริหาร 1 คน 2) เจ้าหน้าที่สำนักงานบริหาร/ผู้รับผิดชอบงานพัฒนาระบบ 2 คน และ 3) ผู้ดูแลระบบสารสนเทศ 1 คน ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณ ของวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปเป็นข้อความเชิงอุปนัย **ระยะที่ 2** พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานสารบรรณ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ใช้โปรแกรมภาษา PHP และฐานข้อมูล MySQL ในการพัฒนาระบบ ใช้วิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (1988) ปฏิบัติการ 2 วงรอบ ซึ่งแต่ละวงรอบ ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติ 3) การสังเกต 4) การสะท้อนผล โดยพัฒนากลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ อาจารย์และบุคลากรสนับสนุน วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จำนวน 5 คน เครื่องมือวิจัยใช้แบบประเมิน แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ ระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัญหาของระบบงานสารบรรณ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้ความคิดเห็นว่า ปัญหาของระบบงานสารบรรณ สรุปได้เป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านความสำคัญ โดยองค์กรและผู้บริหารระดับสูงให้ความสำคัญแต่ยังขาดการมีส่วนร่วมและพลังผลักดันของบุคลากรในการพัฒนาระบบ 2) ด้านประสิทธิภาพการทำงาน การใช้ระบบสารบรรณแบบเอกสารทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง ขาดความรวดเร็วและเกิดความผิดพลาดได้ง่าย และ 3) ด้านปัญหาและอุปสรรค ระบบสารบรรณแบบใช้เอกสารส่งผลทำให้เกิดปัญหาความผิดพลาด และปัญหาระหว่างหน่วยงาน

2) ผลการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานสารบรรณ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย พบว่า ได้ระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานสารบรรณ ที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย 7 เมนูในการใช้งาน ได้แก่ 1) ระบบการลงรับหนังสือ (DCS) 2) การออกเลขส่งหนังสือ (DDS) 3) ระบบส่งหนังสือเวียน (CDS) 4) คลังเก็บเอกสาร (AS) 5) การตั้งค่าเลขเริ่มต้นทะเบียน (SRN) 6) การตั้งค่าเลขรหัสหน่วยงาน (SOCN) 7) ระบบปฏิทิน (CS) และสามารถเพิ่มประสิทธิภาพ

¹⁻³ อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ระบบงานสารบรรณ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ประสิทธิภาพภาพรวมรายด้านดังนี้ ด้านความสำคัญ โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{O} = 3.00$, S.D. = 0.82) ด้านความประโยชน์ของการใช้งาน โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{O} = 4.55$, S.D. = 0.58) ด้านความรู้ โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{O} = 4.00$, S.D. = 0.82) ด้านความเหมาะสม โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{O} = 4.50$, S.D. = 0.71) ด้านปัญหา โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{O} = 3.60$, S.D. = 0.81) และ ด้านประสิทธิภาพ โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{O} = 3.80$, S.D. = 0.56) ผลการพัฒนาระบบนี้ สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของฝ่ายธุรการงานสารบรรณให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป

คำสำคัญ ระบบสารสนเทศ ระบบงานสารบรรณ โปรแกรมภาษา PHP ฐานข้อมูล MySQL

Abstract

The purposes of this action research were: 1) To assess the problems of CAS's Document System 2) To develop and evaluate the efficiency of the Information System to enhance the efficiency of the Document System, CAS. There were 2 phase, **Phase 1:** Study the problems of CAS's DS. 4 Key formants were the Head of Administrative Officer, 2 Chief Executive Officers / System Administrators, and 1 System Administrator. In depth Interview technique was used and data analyzed by content analysis to conclude in an inductive. **Phase 2:** To developed and evaluated the efficiency of the IS to enhance the efficiency of the DS, CAS. PHP programming language and MySQL database were used. Action Research was based on the concept of Kemmis & McTaggart (1988). 2 cycles of action were : 1) Planning 2) Action 3) Observation 4) Reflection And Evaluated the efficiency of the IS to enhance the efficiency of the DS. The purposive samplings were 5 teachers and support personnel. The questionnaire was used to collect the data. Content validity of questionnaire was 0.67-1.00. Data were analyzed by descriptive statistics, percentage, mean and standard deviation, and content analysis.

The research results were as follows:

1) The problems of IS, CAS found that; the Key in formants 7 opinions there were 3 aspects of the document system was 1) The important; Although the Organization and Chief Executive Officers prioritized the IS, but were lack of participation and motivation of personnel to develop the system. 2) Low efficiency of Job performance that was reduces the performance and lack of speed and high error, and 3) Problems and Obstacles were DS has resulted in errors and the problem between department in Organization.

2) To develop the efficiency of the IS to enhance the efficiency of the DS, CAS found that; the IS to enhance the quality of the DS consisted of 7 menus, including: 1) Document Collection System (DCS), 2) Document Delivery System (DDS), 3) Circular Delivery System (CDS), 4) Archives System (AS), 5) Setting up the Registration Number (SRN), 6) Setting the Organization Code Number (SOCN), and 7) Calendar System (CS) and can enhance the efficiency of the Document System. The overall efficiency of the IS to enhance the efficiency of the IS was as follows. The Important had the most of them was at the moderate level ($\bar{O} = 3.00$, S.D. = 0.82), The benefits of using had the most of them were at the highest

level ($\bar{\sigma} = 4.55$, S.D. = 0.58). The knowledge was mostly at the moderate level ($\bar{\sigma} = 4.00$, S.D. = 0.82). The problems were at the moderate level ($\bar{\sigma} = 3.60$, S.D. = 0.81) and the efficiency was at the moderate level ($\bar{\sigma} = 3.60$, S.D. = 0.81) and The efficiency had the most of them were at the moderate ($\bar{\sigma} = 3.80$, S.D. = 0.56). CAS can was this system for developing the IS and the DS of the CAS office further.

Keywords: Information System (IS), Documentation System (DS), PHP programming language, MySQL database

1. บทนำ

การบริหารจัดการงานขององค์กรทุก ๆ องค์กรย่อมมีหน่วยงานที่สำคัญด้านงานธุรการ ซึ่งหน่วยงานที่ทำหน้าที่เหล่านี้อาจจะถูกมอบหมายในแผนกต่างๆ ตามเหมาะสมของแต่ละองค์กร อาทิเช่น สำนักงานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานสารบรรณ เป็นต้น ซึ่งความสำคัญของงานธุรการมีความสำคัญมากต่อองค์กร นับได้ว่าเป็นบันไดขั้นแรกในการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในทุกระดับที่ต้องการใช้การสื่อสารเป็นสื่อในการปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสารประกอบด้วย สาร ผู้ส่งสาร และผู้รับสาร เจ้าหน้าที่ธุรการจะต้องเป็นสื่อในการนำสารไปยังผู้รับสาร ให้มีประสิทธิภาพ งานธุรการย่อมต้องอาศัยผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ระเบียบงานสารบรรณ สามารถใช้งานในระบบสารสนเทศและการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานสารบรรณเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานเอกสาร เริ่มตั้งแต่ การจัดทำ การรับ การส่ง การเก็บรักษา การยืม และการทำลายเอกสาร มองเห็นถึงขั้นตอนและขอบข่ายของงานสารบรรณ ดังนี้ การผลิตหรือจัดทำเอกสาร (พิจารณา-คิด-ร่าง เขียน ตรวจร่าง-พิมพ์ ทาน สำเนา-เสนอ-ลงนาม) การส่ง (ตรวจสอบ-ลงทะเบียน-ลงวันเดือนปี-บรรจุซอง-นำส่ง) การรับ (ตรวจ-ลงทะเบียน-แจกจ่าย) การเก็บ รักษา และการยืม และการทำลายงานที่ต้องเกี่ยวข้องประสานกับหน่วยงานอื่นๆ ในองค์กร คือส่วนการรับและส่งหนังสือ ซึ่งขั้นตอนดังนี้ การรับและเปิดซองหนังสือ ลงเวลา ลงทะเบียน และควบคุมจำหน่ายหนังสือที่ได้รับเข้ามาจากภายนอก ไปให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและติดตามเรื่อง โดย ตรวจสอบหนังสือที่เข้ามา แยกประเภทหนังสือ จัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนเพื่อดำเนินการก่อนหลัง เปิดซองและตรวจเอกสาร

ประทับตรารับหนังสือ ลงทะเบียนรับหนังสือ และ ส่งหนังสือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการ ส่วนการส่งหนังสือ หมายถึงหนังสือที่จะส่งออกไปนอกหน่วยงาน ได้แก่ หนังสือที่หน่วยงานเจ้าของเรื่องทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว และนำเสนอผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจลงนามเพื่อดำเนินการส่งออก ซึ่งมีขั้นตอนในการส่งหนังสือ ดังนี้ หน่วยงานเจ้าของเรื่องตรวจสอบความเรียบร้อย เช่น ผู้บังคับบัญชาลงนามเรียบร้อยแล้ว เอกสารที่จะส่งไปด้วยครบถ้วน เมื่อตรวจสอบความเรียบร้อยแล้วให้ส่งเรื่องให้หน่วยงานสารบรรณกลางเพื่อส่งออก ลงทะเบียนส่งหนังสือ ในทะเบียนหนังสือส่ง ลงเลขที่และวันเดือนปีในหนังสือที่จะส่งออก และสำเนาฉบับให้ตรงกับเลขทะเบียนส่งและวันเดือนปีในทะเบียนหนังสือส่ง ตรวจสอบความเรียบร้อย นำส่งไปยังหน่วยงานที่ต้องการ และคืนสำเนาฉบับพร้อมต้นเรื่องให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องหรือหน่วยเก็บ (นัยนา เกิดวิชัย, 2526)

ลักษณะงานสารบรรณที่กล่าวมา วิทยาลัยบัณฑิตเอเชียได้บรรจุงานสารบรรณองค์กร ไว้ในแผนกสำนักงานบริหารทั่วไป และสภาพปัจจุบันของการรับหนังสือเข้าและหนังสือออก ยังเป็นระบบการลงทะเบียนรับและส่งเอกสาร ในระบบเอกสารที่เป็นสมุดลงทะเบียนรับและส่งเอกสารซึ่งพบปัญหาด้านต่างๆ ดังนี้ เอกสารสูญหาย ไม่พบเอกสารที่ลงทะเบียนรับแล้ว ค้นเลขที่ลงทะเบียนเอกสารที่ผ่านมาไม่พบ ส่งผลให้การประสานงานงานสำคัญเกิดความคลาดเคลื่อน ลำช้า และไม่มีการมีระบบที่มีประสิทธิภาพ

จากปัญหาดังกล่าวมีผู้ได้พัฒนาระบบงานสารบรรณเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่ง วิจารณ์ อุตนาม (2553) ได้พัฒนาระบบงานสารบรรณ โรงเรียนคำเพิ่ม

พินยา อำเภอกุพพาน จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติระบบงานสารบรรณ มีปัญหาด้านการจัดทำหนังสือราชการไม่ถูกต้อง ระบบงานการรับส่งหนังสือดำเนินการไม่ตรงเวลา เก็บรักษาหนังสือราชการยังไม่เป็นระบบ การทำลายหนังสือราชการผู้รับผิดชอบขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนในการปฏิบัติหลังการอบรมระบบที่พัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ขึ้นทำให้ดำเนินการส่งเอกสารได้รวดเร็วและถูกต้องมากขึ้น

ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อลดความผิดพลาดและปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานต่อองค์กร ดังกล่าวจึงพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานสารบรรณวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ในส่วนของระบบหนังสือเข้าหนังสือออก เขียนโปรแกรมโดยใช้โปรแกรมภาษา PHP และฐานข้อมูล MySQL นอกจากจะได้ระบบการบริหารงานมีประสิทธิภาพแล้ว ยังเพิ่มศักยภาพของบุคลากรในการใช้สารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งเพื่อเป็นประโยชน์ต่องานสารบรรณของทั้งองค์กร

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของระบบงานสารบรรณวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

2.2 เพื่อพัฒนาและตรวจสอบประสิทธิภาพระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานสารบรรณ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

3. ขอบเขตการวิจัย การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านประชากร

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 4 คน ได้แก่ 1) หัวหน้าสำนักงานบริหาร 1 คน 2) เจ้าหน้าที่สำนักงานบริหาร /ผู้รับผิดชอบงานพัฒนาระบบ จำนวน 2 คน และ 3) ผู้ดูแลระบบสารสนเทศ 1 คน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาระบบสารสนเทศระบบงานสารบรรณ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ อาจารย์และผู้เชี่ยวชาญด้านระบบ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จำนวน 5 คน

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมภาษา PHP และฐานข้อมูล MySQL ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานสารบรรณ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

3.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ระหว่าง เมษายน -พฤศจิกายน 2560 รวม 8 เดือน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย 2 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณ ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยพิจารณาเลือกสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นกรณีศึกษาจากการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย โดยมีหลักเกณฑ์การเลือกสถานศึกษา ดังนี้

1) เป็นสถานศึกษาที่มีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศและมีระบบสารสนเทศสำนักงานบริหารเป็นส่วนหนึ่งของการจัดระบบสารสนเทศสถาบันอุดมศึกษา

2) เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีรูปแบบการจัดระบบสารสนเทศที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการดำเนินงานสารสนเทศ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 4 คน ได้แก่ 1) หัวหน้าสำนักงานบริหาร 1 คน 2) เจ้าหน้าที่สำนักงานบริหาร /ผู้รับผิดชอบงานพัฒนาระบบ จำนวน 2 คน และ 3) ผู้ดูแลระบบสารสนเทศ 1 คน

ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณ ของวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปเป็นข้อความเชิงอุปนัย

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานสารบรรณและตรวจสอบประสิทธิภาพของระบบ

1) ผู้วิจัยพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณ สำนักงานบริหาร วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย อ.เมือง จ.ขอนแก่น ให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นปัจจุบันและสืบค้นได้ง่าย โดยจัดประชุมปฏิบัติการกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้โปรแกรมภาษา PHP และฐานข้อมูล MySQL ขึ้น ตอนนี้ใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของเคมมิส และแมคแทกการ์ท (Kemmis and McTaggart. 1988:11-15) เพื่อดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการ โดยดำเนินการ 2 วงรอบ ซึ่งแต่ละวงรอบ ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติ 3) การสังเกต 4) การสะท้อนผล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาสรุปเป็นข้อความเชิงอุปนัย

2) ตรวจสอบประสิทธิภาพของระบบ ผู้วิจัยนาระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณ สำนักงานบริหาร วิทยาลัยบัณฑิตเอเชียที่พัฒนาขึ้น ตรวจสอบประสิทธิภาพของระบบ โดยใช้แบบสอบถามประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณ ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบ 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดประเมินผล 1 คน วิเคราะห์หาค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 พัฒนากลุ่มเป้าหมายโดยการนิเทศติดตาม และเก็บข้อมูลจากอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญด้านระบบ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จำนวน 5 คน และประเมินผลการใช้ระบบจากกลุ่มเป้าหมาย เพื่อคุณภาพของการใช้ระบบนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ผลการวิจัย

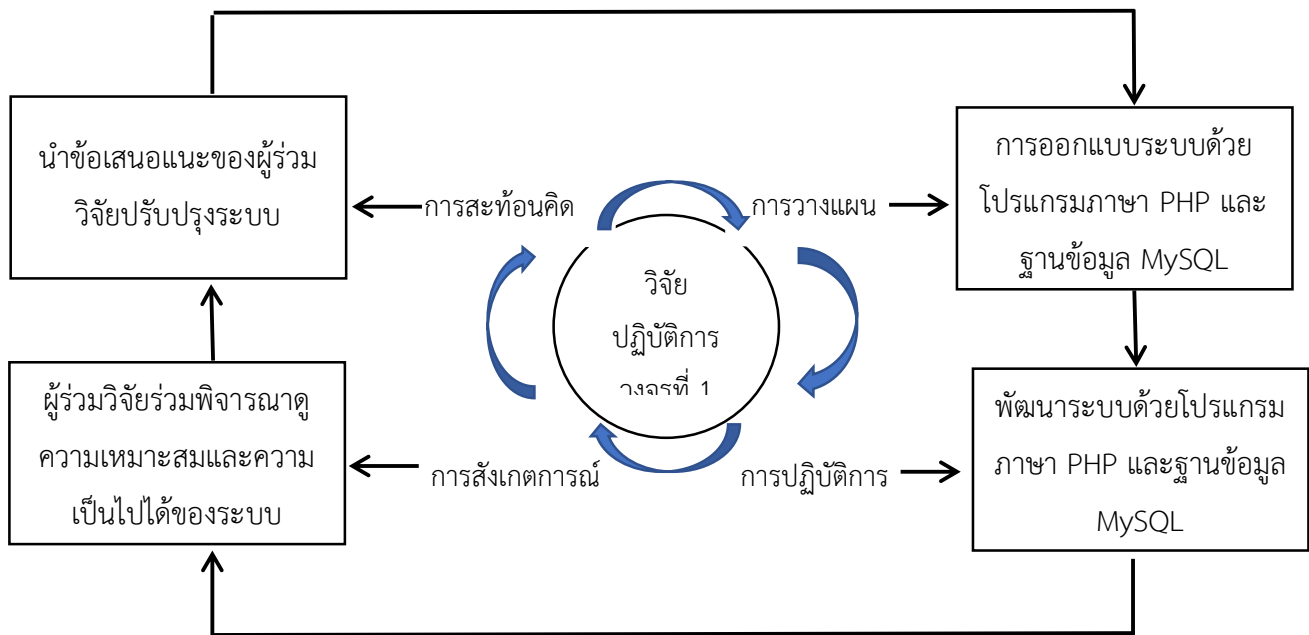
4.1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาาระบบงานสารบรรณ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย พบว่า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้านปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย พบว่า สภาพงานสารบรรณปัจจุบันที่ยังไม่ได้นำระบบสารสนเทศเข้ามาใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบเอกสารแบบเดิม ปัญหาที่พบจากการใช้ระบบการลงทะเบียนด้วยระบบเอกสารนั้นสรุปได้ 3 ด้านคือ 1) ด้าน

ความสำคัญของระบบ 2) ด้านประสิทธิภาพการทำงาน 3) ด้านปัญหาและอุปสรรค ด้านความสำคัญของระบบขาดพลังและการมีส่วนร่วมจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระบบ สารบรรณ ที่จะผลักดันให้เกิดการสร้างหรือการพัฒนา ระบบ ส่วนด้านประสิทธิภาพการทำงาน ระบบเอกสารแบบเดิมมีความล่าช้า ค้นหาลำบาก การจัดลำดับความสำคัญทำได้ยาก ด้านปัญหาและอุปสรรค พบว่า บางครั้งเอกสารหล่นหายค้นหาจากระบบเอกสารแบบเดิมไม่ได้

4.2 ผลการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานสารบรรณ และตรวจสอบประสิทธิภาพของระบบ

4.2.1 การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานสารบรรณ จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 2 วงรอบเพื่อพัฒนาระบบ โดยใช้โปรแกรมภาษา PHP และฐานข้อมูล MySQL พบว่ามีรายละเอียดในการพัฒนาแต่ละวงรอบก่อนที่จะตรวจสอบประสิทธิภาพของระบบโดยผู้เชี่ยวชาญระบบดังนี้

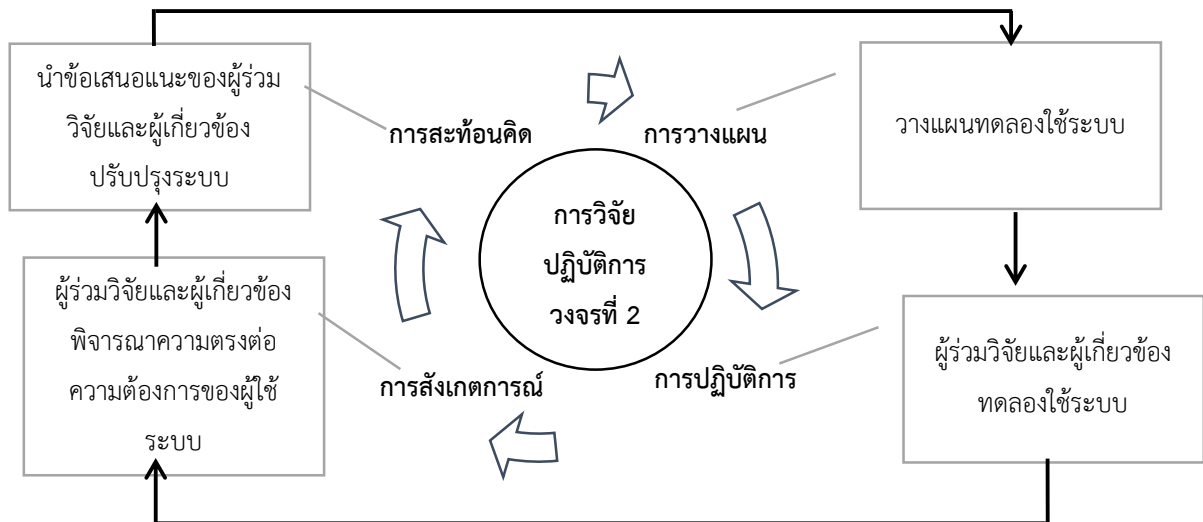

ภาพที่ 1 การวิจัยปฏิบัติการ วงจรที่ 1

ผลการศึกษาวงจรที่ 1

ขั้นปฏิบัติการ	การปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ
การวางแผน	การออกแบบระบบด้วยโปรแกรมภาษา PHP และฐานข้อมูล MySQL	สามารถออกแบบระบบด้วยโปรแกรมภาษา PHP และฐานข้อมูล MySQL ได้อย่างเหมาะสม
การปฏิบัติการ	พัฒนาระบบด้วยโปรแกรมภาษา PHP และฐานข้อมูล MySQL	พัฒนาระบบที่ประกอบด้วยเมนู 7 ส่วน ดังนี้ 1) ระบบการลงรับหนังสือ Document Collection System (DCS) 2) การออกเลขส่งหนังสือ Document Delivery System (DDS) 3) ระบบส่งหนังสือเวียน Circular Delivery System(CDS) 4) คลังเก็บเอกสาร Archives System (AS) 5) การตั้งค่าเลขเริ่มต้นทะเบียน Setting up the Registration Number (SRN) 6) การตั้งค่าเลขรหัสหน่วยงาน Setting the Organization Code Number (SOCN) 7) ระบบปฏิทิน Calendar System (CS)
การสังเกตการณ์	ผู้ร่วมวิจัยร่วมพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบ	ผู้ร่วมวิจัยเห็นว่าระบบมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้

ขั้นปฏิบัติการ	การปฏิบัติการ	ผลการปฏิบัติการ
การสะท้อนคิด	นำข้อเสนอแนะของผู้ร่วมวิจัยปรับปรุงระบบ	ข้อเสนอแนะจากผู้ร่วมวิจัยด้าน สีสัน หน้าที่ระบบยังไม่ดึงดูด ควรนำไปปรับสีสรรเพื่อความสบายตา และสวยงาม

ภาพที่ 2 การวิจัยปฏิบัติการ วงจรที่ 2

ผลการศึกษาวงจรที่ 2

จากผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 2 วงจร พบว่าระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานสารบรรณวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม

4.2.2 การตรวจสอบประสิทธิภาพของระบบสารบรรณ

ผู้วิจัยนำระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบสารบรรณ ตรวจสอบประสิทธิภาพของระบบโดย ผู้เชี่ยวชาญระบบ จำนวน 5 คน และกลุ่มเป้าหมาย และตอบแบบสอบถามประสิทธิภาพระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานสารบรรณวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ผลการวิจัยพบว่า

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญระบบ เป็นเพศหญิง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 และเป็นเพศชาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 อายุของผู้เชี่ยวชาญระบบ มีอายุ 31 – 35 ปี จำนวน 2 คน คิด

เป็นไปได้ในการนำไปใช้ และ ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ระบบ

เป็นร้อยละ 40.0 อายุระหว่าง 36-40 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 และอายุมากกว่า 45 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 ระดับการศึกษาจบปริญญาโทจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 80.0 จบปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 จำนวนปีที่ทำงานส่วนใหญ่ทำงานมากกว่า 9 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 ตำแหน่งอาจารย์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และหน่วยงานที่สังกัด สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 คณะบริหารธุรกิจ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 และคณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญระบบจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	2	40.0
หญิง	3	60.0
รวม	5	100.0
2. อายุ		
ระหว่าง 31-35 ปี	2	40.0
ระหว่าง 36-40 ปี	2	40.0
มากกว่า 45 ปี	1	20.0
รวม	5	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	1	20.0
ปริญญาโท	4	80.0
ปริญญาเอก	0	00.0
รวม	5	100.00
4. จำนวนปีที่ทำงาน		
6-9 ปี	2	40.0
มากกว่า 9 ปี	3	60.0
รวม	5	100.00
5. ตำแหน่ง		
อาจารย์	5	100.0
บุคลากรสายสนับสนุน	0	0
รวม	5	100.0
6. หน่วยงานที่สังกัด		
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	2	40.0
คณะบริหารธุรกิจ	2	40.0
คณะพยาบาลศาสตร์	1	20.0
รวม	5	100.0

2) ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการทำงานของระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณด้านความสำคัญ โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{O} = 3.00$, S.D. = 0.82) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ใน

ระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารระดับสูงมองเห็นความสำคัญต่อการนำระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณมาใช้ในองค์กร ($\bar{O} = 3.40$, S.D. = 1.14) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการทำงานของระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณด้านความสำคัญ N=5

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. องค์กรให้ความสำคัญกับระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณที่สนับสนุนงานเอกสารอย่างมีประสิทธิภาพ	3.20	0.44	ปานกลาง
2. ผู้บริหารระดับสูงมองเห็นความสำคัญต่อการนำระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณมาใช้ในองค์กร	3.40	1.14	ปานกลาง
3. เครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อผู้ปฏิบัติงานมีผลต่อประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณ	2.40	0.89	ปานกลาง
รวม	3.00	0.82	ปานกลาง

3) ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการทำงานของระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณด้านความประโยชน์ของการใช้งาน โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ระดับมากที่สุด 3 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณมีส่วนช่วยในการปฏิบัติงานของท่านให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.44) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการทำงานของระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณด้านประโยชน์ N=5

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณมีส่วนช่วยในการปฏิบัติงานของท่านให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น	4.80	0.44	มากที่สุด
2. ประโยชน์ของระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณส่งผลดีด้านการประสานงานแก่หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน	4.60	0.54	มากที่สุด
3. ระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณช่วยลดความซ้ำซ้อน ท้นเวลา ลดการสูญหายของเอกสาร ส่งผล ให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	4.60	0.54	มากที่สุด
4. ระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณช่วยให้หน่วยงานของท่านเกิดความประหยัดในด้านบุคลากร เวลา วัสดุอุปกรณ์	4.20	0.83	ปานกลาง
รวม	4.55	0.58	มากที่สุด

4) ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการทำงานของระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณด้านความรู้ โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.82) ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ บุคลากรในองค์กรขาดการอบรมอย่างต่อเนื่องในการใช้งานระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.82) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการทำงานของระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณด้านความรู้ N = 5

รายการ	$\bar{O}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. บุคลากรขาดความรู้และความเข้าใจในการนำระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณมาใช้อย่างต่อเนื่อง	4.00	0.70	มาก
2. ผู้ใช้ระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณต้องมีความรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์	3.60	0.89	มาก
3. บุคลากรในองค์กรขาดการอบรมอย่างต่อเนื่องในการใช้งานระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณ	4.40	0.89	มาก
รวม	4.00	0.82	ปานกลาง

5) ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการทำงานของระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณด้านความเหมาะสม โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{O} = 4.50$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือหน่วยงานของท่านมีความเหมาะสมที่จะนำระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณมาใช้ในการปฏิบัติงาน

ผู้ปฏิบัติงาน ($\bar{O} = 4.60$, S.D. = 0.54) และ อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ หน่วยงานของท่านมีความเหมาะสมที่จะนำระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณมาใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{O} = 4.40$, S.D. = 0.89) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการทำงานของระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณด้านความเหมาะสม N = 5

รายการ	$\bar{O}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. หน่วยงานของท่านมีความเหมาะสมที่จะนำระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณมาใช้ในการปฏิบัติงาน	4.60	0.54	มากที่สุด
2. หน่วยงานของท่านมีความเหมาะสมที่จะนำระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณมาใช้ในการปฏิบัติงาน	4.40	0.89	มาก
รวม	4.50	0.71	ปานกลาง

6) ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการทำงานของระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณด้านปัญหา โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{O} = 3.60$, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือหน่วยงานที่ยังไม่ได้นำระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณมาใช้จะทำให้เกิดปัญหาการทำงานในอนาคต เช่น ข้อมูลซ้ำซ้อน เอกสารสูญหาย การสืบค้นล่าช้า ($\bar{O} =$

4.60, S.D. = 0.54) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ องค์การยังขาดการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ถึงความสำคัญและประสิทธิภาพในการนำระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณมาใช้ในหน่วยงาน ($\bar{O} = 4.00$, S.D. = 1.00) และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง 2 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ องค์การยังขาดความร่วมมือจากบุคลากรท่านอื่นๆ ในการรับ-ส่ง ข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณ ($\bar{O} = 3.20$, S.D. = 0.83) ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการทำงานของระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณด้านปัญหา N = 5

รายการ	$\bar{O}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. หน่วยงานที่ยังไม่ได้นำระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณมาใช้มักจะทำให้เกิดปัญหาการทำงานในอนาคต เช่น ข้อมูลซ้ำซ้อน เอกสารสูญหาย การสืบค้นล่าช้า	4.60	0.54	มากที่สุด
2. การนำระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณปฏิบัติมีโอกาสเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานเนื่องจากความขัดข้องของระบบ	2.60	0.89	ปานกลาง
3. องค์กรยังขาดการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ถึงความสำคัญและประสิทธิภาพในการนำระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณมาใช้ในหน่วยงาน	4.00	1.00	มาก
4. องค์กรยังขาดความร่วมมือจากบุคลากรท่านอื่นๆ ในการรับ-ส่ง ข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณ	3.20	0.83	ปานกลาง
รวม	3.60	0.81	ปานกลาง

7) ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการทำงานของระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณด้านประสิทธิภาพ โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{O} = 3.80$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดจำนวน 4 คือ (1) เมนูการใช้งานของระบบมีความเหมาะสมกับการใช้งาน (2) การเรียกดูข้อมูลถูกต้องตรงความต้องการ

ของผู้ใช้ (3) ขั้นตอนง่ายต่อการเข้าใช้งานระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณ (การระบุรหัสผู้ใช้ รหัสผ่าน) และ (4) การสร้างเอกสารระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณจะแสดงหน่วยงานและรายชื่อที่ต้องการให้ใส่ มีความสะดวกตรงกับความต้องการของผู้ใช้จัดพื้นที่การเกษตรได้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน ($\bar{O} = 4.40$, S.D. = 0.54) ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการทำงานของระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณด้านประสิทธิภาพ N = 5

รายการ	$\bar{O}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. เมนูการใช้งานของระบบมีความเหมาะสมกับการใช้งาน	4.40	0.54	ปานกลาง
2. การเรียกดูข้อมูลถูกต้องตรงความต้องการของผู้ใช้	4.40	0.54	ปานกลาง
3. ขั้นตอนง่ายต่อการเข้าใช้งานระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณ (การระบุรหัสผู้ใช้ รหัสผ่าน)	4.40	0.54	ปานกลาง
4. ระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณสามารถเชื่อมต่อผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่หรืออุปกรณ์แท็บเล็ตทำให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว	3.80	0.83	ปานกลาง
5. ระบบสามารถสืบค้น เรียกดู ตามรายการเอกสารที่ถูกจัดใน แต่ละแฟ้ม อย่างถูกต้องใช้งานได้สะดวก	4.00	0.00	ปานกลาง

6. การลงทะเบียนหนังสือรับและการจัดการหนังสือเข้า-ออก ของระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณมีความสะดวกและรวดเร็ว	4.20	0.83	ปานกลาง
7. ระบบสามารถส่ง / เวียนเอกสาร ให้หน่วยงานหรือบุคลากร ที่เกี่ยวข้องมีความรวดเร็วและถูกต้อง	4.20	0.44	ปานกลาง
8. รายงานทะเบียนหนังสือรับ ตรงตามช่วงเวลาที่ต้องการ ตรงกับความต้องการ และตรงกับความต้องการของผู้ใช้ระบบ	4.00	0.70	ปานกลาง
9. ระบบสารสนเทศแสดงรายการมอบอำนาจให้ผู้อื่นดำเนินการ ได้อย่างสะดวก	3.60	0.54	ปานกลาง
10. การสร้างเอกสารระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณ จะแสดงหน่วยงานและรายชื่อที่ต้องการให้ใส่ มีความสะดวก ตรงกับความต้องการของผู้ใช้	4.40	0.54	ปานกลาง
11. ระบบง่ายต่อการสืบค้นเอกสารสำหรับงานสารบรรณตามสถานะ เช่น เลขที่หนังสือ เรื่อง หรือลงวันที่ มีความสะดวกและรวดเร็ว	4.00	0.70	ปานกลาง
รวม	3.80	0.56	ปานกลาง

8) ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญระบบ

ควรมีการจัดอบรมบุคลากรด้านการใช้งานระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณเพื่อให้เป็นวัฒนธรรมขององค์กร และควรมีการอัปเดต Hardware ในทุกแผนกเพื่อการรองรับการใช้งานของระบบสารสนเทศสำหรับงานสารบรรณเพื่อให้เป็นวัฒนธรรมขององค์กร

5. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ว่า

5.1 สภาพปัญหาสภาพปัญหาาระบบงานสารบรรณ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ที่พบคือการใช้ระบบ

เอกสารในงานสารบรรณ มีความคลาดเคลื่อน เกิดปัญหาระหว่างหน่วยงานนั้น เนื่องจากงานสารบรรณเป็นการสื่อสารทั่วทั้งองค์กรซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันหลายฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิภารัตน์ อดุลนาม (2553) ได้พัฒนาระบบงานสารบรรณ โรงเรียนคำเพิ่มพิทยากำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร เพื่อปรับปรุงระบบงานสารบรรณ ที่มีปัญหาด้านการจัดทำหนังสือราชการไม่ถูกต้อง ระบบงานการรับส่งหนังสือดำเนินการไม่ตรงเวลา เก็บรักษาหนังสือราชการยังไม่เป็นระบบ การทำลายหนังสือราชการผู้รับผิดชอบขาดความรู้ความเข้าใจขั้นตอน

ในการปฏิบัติหลังการอบรมระบบที่พัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ขึ้นทำให้ดำเนินการส่งเอกสารได้รวดเร็วและถูกต้องมากขึ้น จะเห็นว่าความคลาดเคลื่อนของมนุษย์สามารถลดความผิดพลาดและส่งเสริมให้การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 การพัฒนาและการตรวจสอบประสิทธิภาพระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานสารบรรณ ที่มีประสิทธิภาพควรพัฒนาขึ้นให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ระบบ ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญระบบส่วนใหญ่อยู่ระดับปานกลาง ได้แก่ด้านความสำคัญ ด้านความรู้ ด้านความเหมาะสม ด้านปัญหา และ ด้านประสิทธิภาพ ผู้วิจัยอภิปรายได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญระบบที่ประเมินระบบ มีจำนวนเพียง 5 คน และกระบวนการใช้ระบบยังไม่ได้ขยายผลไปยังผู้ใช้ระบบเป็นส่วนใหญ่ จึงให้ความเห็นระดับกลางไปก่อน ซึ่ง ภูมิร สุรพงษ์รัตน์ (2558) ได้ระบุการพัฒนาระบบสารสนเทศ ควรสร้างโปรแกรมระบบบนเครือข่าย (Online) และมีการวิจัยและพัฒนาระบบสารสนเทศที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการศึกษาครบทุกกลุ่มงานด้วย ดังนั้นผู้วิจัยควรขยายผลการใช้ระบบให้ครอบคลุมทุกคณะและหน่วยงาน และติดตามเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนาระบบต่อไป อย่างไรก็ตามระบบที่พัฒนาขึ้นมี

ประโยชน์ของการใช้งานระดับมากที่สุด แสดงว่า ระบบสารสนเทศสามารถพัฒนางานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้พัฒนาระบบต้องจัดอบรมให้ผู้ใช้ระบบได้มีความสามารถและสนใจในการใช้ระบบมากขึ้น

6. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการที่ได้พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานสารบรรณได้จริง และมีการประเมินประสิทธิภาพของระบบโดยผู้เชี่ยวชาญระบบ และระบบมีความพร้อมในการขยายผลไปยังผู้ใช้ระบบให้ครอบคลุมทั้งองค์กร

6.2 ข้อเสนอแนะ

6.2.1 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1) ควรมีการเพิ่มขนาดกลุ่มประชากร หรือขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ประเมินประสิทธิภาพของระบบให้มากขึ้น

2) เพิ่มระยะขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการให้ครอบคลุมการนำระบบไปใช้ทั้งองค์กร

6.2.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการพัฒนาาระบบสารสนเทศด้านการสนับสนุนงานหลักขององค์กรอื่น ๆ เช่น ระบบบุคลากร การลงทะเบียนเรียนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบทั้งองค์กร

7. เอกสารอ้างอิง

1. ดาวใจ วงศิลา. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
2. นัยนา เกิดวิชัย, พ.ต.อ.หญิง. (2526). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ

พ.ศ.2526. พิมพ์ครั้งที่ 5. นครปฐม: สำนักพิมพ์นิติเนย์.

3. เพชรภรณ์ อาจศิริ. (2553). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน วิชาการ โรงเรียนบ้านหนอง-ตะลุมปุ๊ก อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
4. วิภารัตน์ อุตนาม.(2553). การพัฒนาระบบงานสารบรรณ โรงเรียนคำเพิ่มพิทยอำเภอกุพาน จังหวัดสกลนคร. ปรินญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนอร์ท-กรุงเทพ.
5. ภมร สุรพงษ์รัตน์. (2558). การพัฒนาระบบสารสนเทศงานบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2558 หน้า 55

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านต่อความสามารถ
ในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITIES USING METACOGNITIVE STRATEGIES
SUPPLEMENTED WITH READING SKILL EXERCISES ON ENGLISH READING COMPREHENSION
ABILITY OF MATHAYOMSUKSA 1 STUDENTS

ภัทรวดี สุวรรณดี¹

จุฬามาศ จันทร์ศรีสุด²

ชาติชาย ม่วงปฐม³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟเสริม ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน ก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 35 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน จำนวน 9 แผน แบบฝึกทักษะการอ่าน จำนวน 9 เล่ม แบบสังเกตพฤติกรรมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู แบบสังเกตพฤติกรรม การเรียน ของนักเรียน แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจ แบบทดสอบวัดเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบทีแบบไม่อิสระ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 มีกลวิธีเมตาคอกนิทีฟที่สำคัญดังนี้ 1) กลวิธีดึงดูดความสนใจสู่การเรียนรู้ 2) กลวิธีจัดการและการวางแผน การเรียนรู้ 3) กลวิธีประเมินผลการเรียนรู้

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านที่มีต่อ ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ มีคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อน เรียนเท่ากับ 18.00 คิดเป็นร้อยละ 45.00 และหลังเรียนเท่ากับ 30.40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.00 ซึ่งไม่น้อยกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

¹ นักศึกษา คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

3. นักเรียนมีเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ, เจตคติต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟเสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน

Abstract

The purposes of this research were to 1) develop learning activities using metacognitive strategies supplemented with reading skill exercises of Mathayomsuksa 1 students, 2) study and compare the English reading comprehension ability before and after using the metacognitive strategies supplemented with reading skill exercises of Mathayomsuksa 1 students, and 3) study the students' attitude towards learning activities using metacognitive strategies supplemented with reading skill exercises of Mathayomsuksa 1 students. The sample consisted of 35 Mathayomsuksa 1 students who were studying in the academic year 2016, Chiangkhan District, Loei Province, using the cluster random sampling technique. The research instruments were 9 lesson plans and reading skill exercises, teaching observation forms, students' behavior observation forms, students' interview forms, quizzes, English reading comprehension ability test and attitude questionnaire. The data was analyzed by percentage, mean, standard deviation and t-test for dependent samples. The findings of this research were as follows:

1. The development of learning activities using metacognitive strategies supplemented with reading skill exercises of Mathayomsuksa 1 students; There are 3 strategies are as follow 1) Centering Your Learning, 2) Arranging and Planning Your Learning 3) Evaluating Your Learning.

2. The students' pretest and posttest score on English reading comprehension ability were 18.00 mean scores or 45.00 % and 30.40 mean scores or 76.00 % respectively, there were not less than 75 percent criterion. The students' English reading comprehension ability before learning through metacognitive strategies supplemented with reading skill exercises was found significantly higher than that of the prior one.

3. The students' attitude towards learning activities using metacognitive strategies supplemented with reading skill exercises was at a good level.

Keywords : learning activities using metacognitive strategies supplemented with reading skill exercises, attitude towards learning activities using metacognitive strategies supplemented with reading skill exercises

บทนำ

ภาษาอังกฤษในสังคมโลกปัจจุบันมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวันเนื่องจากเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การสร้างความ

เข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิสัยทัศน์ของชุมชนโลก นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 1) ได้กำหนดภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษใน

การพัฒนาทักษะทางภาษา ทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียนซึ่งตรงกับกฎบัตรอาเซียนข้อ 34 ที่ได้บัญญัติว่า “The working language of ASEAN shall be English” ที่มีความหมายว่า ภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ” สมาคมนักศึกษา คริสเตียน ไทย (2556 : 1) ส่วนวารกรณ์ สามโกเศศ (2555: 1) กล่าวว่าในยุคแห่งประชาคมอาเซียน มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อเข้าสู่ประชาคมอย่างช้า ๆ ในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป ทั้งนี้ สิ่งทีกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ดีคือการอ่านเพราะการอ่านเป็นการเปิดประตูข้อมูลที่แท้จริง จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การอ่านภาษาอังกฤษในปัจจุบัน ยังไม่บรรลุผลที่คาดหวังจากการสัมภาษณ์ คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศโรงเรียนเชียงคาน (2558) เกี่ยวกับปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อ่านคำศัพท์ และประโยค ของภาษาอังกฤษไม่ออก และจับใจความของเรื่องที่อ่านไม่ได้ ไม่สามารถสรุปเป็นประเด็นได้ อาจเกิดจากปัจจัยที่หลากหลาย เช่น ปัญหาด้านครู ด้านนักเรียนและด้านสื่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ ปัญญะติ (2555: 3) ที่พบสาเหตุดังนี้ ด้านครู พบว่า ครูขาดความรู้ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านนักเรียน พบว่านักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการอ่านภาษาอังกฤษ ไม่สนใจและไม่พร้อมฝึกอ่าน และด้านสื่อการเรียนรู้ พบว่า สื่อไม่แปลกใหม่ ไม่น่าสนใจ ไม่สร้างความสนใจของนักเรียน นักเรียน ไม่เข้าใจคำศัพท์ นักเรียนจึงไม่เข้าใจบทความ หรือข้อความที่ปรากฏในบทอ่านส่งผลให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่าน ภาษาอังกฤษคิดเป็นร้อยละ 66.68 ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนเชียงคาน ที่ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งควรจะมีผลสัมฤทธิ์จากผลการเรียนร้อยละ 75 (ฝ่ายวิชาการโรงเรียนเชียงคาน, 2558)

เนื่องจากการอ่านเพื่อความเข้าใจและการใช้ สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านแล้วยังช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านการคิด ดังที่พาสนา จุลรัตน์ (2556: 15) กล่าวว่าเมตาคอกนิทีฟเป็นกระบวนการ

คิดระดับสูงที่มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้เพราะช่วยให้ ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการเรียน (learn how to learn) และ เรียนรู้วิธีการคิด (learn how to think) เมตา คอกนิ ทีฟสามารถพัฒนาได้ เรียนรู้ได้ ดังนั้น ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาเมตาคอกนิทีฟ โดยครูผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียน รู้จักการควบคุมการรู้คิดของตน ในการพัฒนาเมตาคอกนิ ทีฟจะต้องอาศัยขั้นตอน หรือกระบวนการที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพที่เรียกว่า “กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ (Metacognitive Strategies)” ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้เรียน สามารถใช้กำกับจัดการ วางแผนตรวจสอบ และประเมิน กิจกรรมทางปัญญาหรือกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ Cubukcu (2008: 1) ที่พบว่าครู สามารถช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟที่ แตกต่างกันไปส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียน การศึกษานี้แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของการสอนทักษะ การอ่านโดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ โดยเฉพาะนักเรียนที่มี ปัญหาเกี่ยวกับความสามารถในการเรียนรู้ ซึ่งกลวิธีเมตา คอกนิทีฟทำให้นักเรียนมีกลวิธีที่ช่วยให้ตนเองเข้าใจในสิ่ง ที่อ่าน มีความเข้าใจในกระบวนการการเรียนรู้แบบใหม่ และรู้จักประยุกต์ใช้กับกิจกรรมการอ่านเพื่อจุดประสงค์ อื่นนอกเหนือจากการอ่านเพื่อความเข้าใจได้

ชยาภรณ์ พิณพาทย์ (2542: 118) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะยังมีส่วนช่วยพัฒนาให้นักเรียน เข้าใจ บทเรียนได้ดียิ่งขึ้น สามารถจดจำเนื้อหาในบทเรียนและ คำศัพท์ต่าง ๆ ให้คงทน ทำให้เกิดความสนุกสนาน

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังที่กล่าว ข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วย แบบฝึกทักษะการอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมี ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลัง เรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่อย่างไร และนักเรียนจะมีเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน ผลการวิจัยในครั้งนี้จะ เป็นแนวทางในจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน ก่อนเรียนและหลังเรียน

3. เพื่อศึกษาเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟเสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สมมุติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟเสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจไม่น้อยกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วย แบบฝึกทักษะการอ่าน มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนเชียงคาน อำเภอยางคาน จังหวัดเลย จำนวน 360 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนเชียงคาน อำเภอยางคาน จังหวัดเลย จำนวน 35 คน จำนวน 1 ห้องเรียนที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 7 ชนิด ดังนี้

1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดย

ใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน จำนวน 9 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวม 27 ชั่วโมง

2) แบบฝึกทักษะการอ่าน จำนวน 9

เล่ม

3) แบบสังเกตพฤติกรรมการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ของครู และพฤติกรรมกรเรียนของนักเรียน

4) แบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ

5) แบบสัมภาษณ์นักเรียน

6) แบบวัดความสามารถในการอ่าน

ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน จำนวน 40 ข้อ

7) แบบทดสอบวัดเจตคติต่อกิจกรรม

การเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน ที่ใช้มาตรประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้การวัดตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน คือ 1) กำหนดปฏิทินการทดลองและระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง โดยได้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ภายในระยะเวลา 9 สัปดาห์ ใช้เวลาทั้งสิ้น 27 ชั่วโมง 2) ประชุมนิเทศนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ให้ความรู้ความเข้าใจชี้แจงจุดประสงค์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน 3) ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) จำนวน 40 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที 4) ดำเนินการทดลองตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วย แบบฝึกทักษะการอ่านตามกำหนดปฏิทินการทดลอง 5) เมื่อจบแต่ละวงจรปฏิบัติการได้ทำการทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ วงจรปฏิบัติการละ 20 ข้อ 6) เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ มาวิเคราะห์ร่วมกับผู้ช่วยวิจัยใช้สะท้อนผลการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการต่อไป 7) ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) จำนวน 40 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที 8) วัดเจตคติโดยใช้แบบวัดเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเม

คาคอกนิตีฟเสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 20 ข้อ 9) รวบรวมข้อมูลและตรวจให้คะแนนแบบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และแบบวัด เจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ ทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ดังนี้

1) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ได้แก่ ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียน โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วเรียบเรียงเป็นเชิงคุณภาพ โดยการสรุป อธิบาย เมื่อจบวงจรแต่ละวงจร

2) ข้อมูลเชิงปริมาณ

ได้แก่ คะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน การทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ การวัดเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตา คอกนิตีฟเสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที แบบกลุ่มไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Dependent Samples)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิตีฟ เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ การอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบไปด้วยขั้นตอนการสอนอ่านภาษาอังกฤษ 3 ขั้นตอน และกลวิธีเมตาคอกนิตีฟ 3 กลวิธี ดังนี้

ขั้นก่อนการอ่าน 1. กลวิธีดึงดูดความสนใจสู่การเรียนรู้ 1) การคาดการณ์ล่วงหน้าและเชื่อมโยงเข้ากับสิ่งที่รู้อยู่แล้ว ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้วิดีโอเกม และใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสังเกต ชื่อเรื่องรูปภาพ และคำศัพท์เกี่ยวกับบทอ่าน ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน 2) การให้ความสนใจต่อการเรียน ครูกับ

นักเรียนช่วยกันอภิปรายเกี่ยวกับบทอ่าน เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมหรือคำศัพท์ที่เคยเห็น

ขั้นระหว่างการฝึกอ่าน 2. ขั้นการจัดการและการวางแผนการเรียนรู้ ครูให้นักเรียนวางแผนการเรียนรู้ในการอ่านภาษาอังกฤษ ในแบบฝึกทักษะการอ่าน ดังนี้ 1) การค้นหาวิธีการเรียนรู้ โดยครูให้นักเรียนยกตัวอย่างวิธีการเรียนรู้ทาง ครูกระตุ้นให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่าง ทำให้บรรยากาศในห้องเรียนมีความสนุกสนาน 2) การจัดระเบียบความรู้ ครูให้นักเรียนช่วยกันจัดหมวดหมู่วิธีการเรียนรู้ที่ได้จากการระดมสมองของตนเอง 3) การตั้งเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของภาระงาน ครูให้นักเรียนตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ด้วยการตั้งคำถาม Wh-question จากบทอ่าน ซึ่งนักเรียนส่วนมากสามารถแต่งประโยคเองได้ 4) การระบุจุดมุ่งหมายและภาระงานทางภาษา ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับการระบุจุดมุ่งหมายในการอ่าน จากนั้นครูให้นักเรียนระบุจุดมุ่งหมายในการอ่านของตนเอง 5) การวางแผนเพื่อภาระงานทางภาษา ครูให้นักเรียนลงมือวางแผนการอ่านด้วยตนเองซึ่งนักเรียนทุกคนในห้องสามารถวางแผนการอ่านเป็นลำดับขั้นของตนเองได้ 6) การแสวงหาโอกาสในการฝึก ครูให้นักเรียนได้ทำตามแผนที่ตนเองวางไว้ในแบบฝึกทักษะการอ่าน

ขั้นหลังการฝึกอ่าน 3. ขั้นการประเมินผลการเรียนรู้ 1) การตรวจแก้ไขข้อผิดพลาดของตนเอง ครูให้นักเรียนตรวจแก้ไขใน ใบงานที่ 1 – 3 และแก้ไขให้ถูกต้องซึ่งนักเรียนตั้งใจฟังครูเฉลยแบบฝึกหัด และแก้ไขข้อผิดพลาดของตนเอง 2) การประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ครูให้นักเรียนตรวจสอบข้อผิดพลาดของตนเองลงในใบงานที่ 4 ด้วยการตอบคำถามที่ครูกำหนดให้นักเรียนเข้าใจในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เมตาคอกนิตีฟ เสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านได้อย่างชัดเจน และปฏิบัติได้ตามแผนที่ตนเองวางไว้ทำให้นักเรียนทราบวิธีการเรียนรู้ทางภาษาของตนเองและนำเสนอข้อผิดพลาดและแนวทางการแก้ปัญหาของตนเองให้เพื่อนฟัง

2. การศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วยแบบฝึกทักษะ การอ่านก่อนเรียนและหลังเรียน นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟเสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 18.00 คิดเป็นร้อยละ 45.00 และคะแนนหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 30.40 คิดเป็นร้อยละ 76.00 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้คือ ไม่น้อยกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 และนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนมีเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านอยู่ในระดับดี

การอภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นอภิปรายผล ดังนี้

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลจากพัฒนาการการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ จากการนำปัญหาในแต่ละวงจรปฏิบัติการมาพัฒนา ทำให้นักเรียนได้ทราบวิธีการเรียนของตนเอง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้สอดคล้องกับแนวคิดกลวิธีเมตาคอกนิทีฟ ของ Oxford (1990: 136-140) ประกอบด้วย 3 กลวิธี คือ การดึงดูดความสนใจสู่การเรียนรู้ การจัดการและการวางแผนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ และนักเรียนจะได้ฝึกทำแบบฝึกทักษะการอ่านที่ผู้วิจัยได้ออกแบบโดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟตามแนวคิดของอ็อกซ์ฟอร์ด การทำแบบฝึกทักษะการอ่าน นั้น จะทำให้นักเรียน มีความเข้าใจในเรื่องที่เรียนและเกิดทักษะมากขึ้น สอดคล้องกับ ดาราวรรณ แก้วศรีทอง (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาอังกฤษกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลจากการทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ พบว่าในวงจรปฏิบัติการที่ 1 มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 75 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 34.29 ของนักเรียนทั้งหมด และได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.71 คิดเป็นร้อยละ 53.55 ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 75 จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 ของนักเรียนทั้งหมด และได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.31 คิดเป็นร้อยละ 61.55 และในวงจรปฏิบัติการที่ 3 มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 75 จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 ของนักเรียนทั้งหมด และได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.63 คิดเป็นร้อยละ 78.15 ผลจากการทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์เพิ่มมากขึ้น อาจเป็นเพราะ กิจกรรมในชั้นการดึงดูดความสนใจ ครูเตรียมเกมและวิดีโอ นำเข้าสู่บทเรียนได้เป็นอย่างดี สามารถสื่อให้นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่กำลังจะเรียน นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนและแย่งกันตอบคำถามครู ชั้นการจัดการและการวางแผนการเรียนรู้ นักเรียนช่วยกันคิดวิธีการเรียนรู้ใหม่ ๆ นักเรียนช่วยกันจัดหมวดหมู่วิธีการเรียนที่ได้อย่างคล่องแคล่ว เมื่อนักเรียนไม่รู้คำศัพท์คำไหน นักเรียนจะรู้วิธีการหาคำศัพท์ด้วยตนเอง นักเรียนสามารถระบุจุดมุ่งหมายเพื่อตอบคำถามที่ตนเองตั้งไว้ได้ และปฏิบัติได้ตามแผนที่ตนเองวางไว้ ชั้นการประเมินผลการอ่าน นักเรียนแก้ไขข้อผิดพลาดของตนเอง ทำให้นักเรียนทราบวิธีการเรียนรู้ทางภาษาของตนเอง และแบบฝึกทักษะการอ่านเป็นตัวช่วยหนึ่งที่เป็นแนวทางให้นักเรียนปฏิบัติได้ตามลำดับขั้นการอ่านที่ตนเองกำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ฮาร์ทแมน (Hartman, 2002: 39-40) ที่กล่าวว่า กลวิธีเมตาคอกนิทีฟในการอ่านเป็นกลวิธีที่ช่วยให้ผู้อ่านรู้ถึงความสามารถในการอ่านของตนเอง ซึ่งกลวิธีเมตาคอกนิทีฟในการอ่าน ประกอบด้วย การอ่านจับใจความ การเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ การสร้างมโนภาพในจิตใจ การคาดการณ์ล่วงหน้า การถามคำถามโดยตัวเอง การแก้ไขความเข้าใจ การสรุป และการเชื่อมโยงสิ่งที่คุ้นเคยกับสิ่งที่ไม่คุ้นเคย

2. จากการศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการ

เรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทิฟเสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 30.40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.00 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ซึ่งไม่สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 และเมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 18.00 คิดเป็นร้อยละ 45.00 คะแนนเฉลี่ยจากคะแนนเต็ม 40 คะแนน และมีคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 30.40 คิดเป็นร้อยละ 76.00 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ซึ่งผลการวิจัยยังเทียบเคียงกับ สุดใจ จันทรงค์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการฝึกกลวิธีเมตาคอกนิทิฟที่มีต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า หลังการฝึกค่าเฉลี่ยของการใช้กลวิธีเมตาคอกนิทิฟในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อนมีค่าสูงกว่าก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สยามรัฐ ลอยพิมาย (2557) ที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลของการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งแบบฝึกทักษะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทิฟเสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านโดยภาพรวมนักเรียนมีเจตคติในระดับดีสาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทิฟเสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านนั้น ทำให้นักเรียนมีกลวิธีการควบคุมและประเมินตนเองในการพัฒนาทักษะการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับ คราเชน (Krashen, 1984: 21) ที่กล่าวว่าเจตคติช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ภาษา กล่าวคือเป็นองค์ประกอบในการกระตุ้นให้

นักเรียนมีความต้องการที่จะใช้ภาษาติดต่อกับเจ้าของภาษาและช่วยส่งเสริมให้นักเรียนนำภาษาไปใช้ประโยชน์ โดยที่นักเรียนจำเป็นต้องเข้าใจภาษาและสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง และยังสอดคล้องกับออลเลอร์ (Oller, 1979: 140) ที่กล่าวว่า เจตคติมีความสำคัญในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนการสอน บริบทของการเรียน หรือกระบวนการเรียนการสอน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรรณิศา คณานันท์ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิทิฟเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเมตาคอกนิทิฟ และเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนการสอน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 พบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจตคติของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิทิฟอยู่ในระดับดีมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.1 ก่อนที่ครูจะเริ่มกิจกรรมการเรียนรู้ ควรเตรียมสื่อนำเข้าสู่บทเรียน คำถามที่ช่วยกระตุ้นความสนใจนักเรียนและครูควรจะมีการทบทวนความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนของนักเรียน เช่น ชื่อเรื่อง คำศัพท์ บทอ่าน เป็นต้น

1.2 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทิฟ เสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านต้องใช้เวลาในการจัดกิจกรรมค่อนข้างมาก ควรมีการปรับและยืดหยุ่นเวลาให้มีความเหมาะสม

1.3 ในขั้นการจัดการและการวางแผนการเรียนรู้ ครูควรอธิบายวิธีการแต่งประโยคโดยใช้ Wh-Question เพื่อที่นักเรียนจะสามารถตั้งคำถามได้ด้วยตนเองและสามารถแต่งประโยคคำถามได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ในใบงานที่ 1 ข้อที่ 3

1.4 ในขั้นการประเมินผลการเรียนรู้ ครูควรให้นักเรียนตรวจสอบและแก้ไขข้อผิดพลาดของตนเอง

และรายงานกระบวนการเรียนรู้ของตนเองให้ครูและเพื่อน ฟัง เพื่อที่นักเรียนจะได้ประเมินความก้าวหน้าของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการศึกษาครั้งนี้พบว่านักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สูงขึ้นไม่น้อยกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ดังนั้นควรศึกษา กิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทิฟเสริมด้วย แบบฝึกทักษะการอ่านในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียน ระดับชั้นอื่นๆ ได้รู้วิธีการเรียนรู้ทางภาษาของตนเอง

2.2 จากการศึกษาครั้งนี้พบว่านักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตา คอกนิทิฟ เสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน ดังนั้นควรมี การศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความคงทนในการเรียนรู้ แรงจูงใจและความพึงพอใจที่ได้รับการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทิฟเสริมด้วยแบบฝึกทักษะ การอ่าน

เอกสารอ้างอิง

1. กรรณิกา คณานันท์. (2551). การพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ยุทธศาสตร์ เมตาคอกนิชันเพื่อเสริมสร้างความสามารถ ในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เมตาคอกนิชันและเจตคติต่อกิจกรรมการ เรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุดรธานี.
2. กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
3. คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ. (2558, 2 ตุลาคม). ครูโรงเรียนเชียงคาน. สัมภาษณ์.
4. จารุวรรณ ปัญญาติ. (2555). การพัฒนาแบบ ฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน

ตรุณราชภัฏวิทยา อำเภอมะสาย จังหวัด เชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

5. ชยาภรณ์ พินพาทย. (2542). การพัฒนา แบบฝึกทักษะภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพเพื่อ สอนประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชา การประถมศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
6. ดาราวรรณ แก้วทองศรี. (2553). การ พัฒนา แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ภาษาอังกฤษกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียน การสอนมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
7. ฝ่ายวิชาการโรงเรียนเชียงคาน. (2558). รายงาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2558. เลย: โรงเรียนเชียงคาน.
8. พาสนา จุลรัตน์. (2556). เมตาคอกนิชันกับ การเรียนรู้. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์, 14(1),15.
9. วรากรณ์ สามโกเศศ. (2555). ก้าวสู่พลเมือง อาเซียนด้วยการอ่าน. สืบค้นเมื่อ 26 เมษายน 2559, จาก http://www.tkpark.or.th/tha/tk_news_detail/112.
10. สมาคมนักศึกษาคริสเตียนไทย. (2556). กฎบัตรอาเซียน. สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2558, จาก <http://www.tcs.or.th/youth-education/192>.
11. สยามรัฐ ลอยพิมาย. (2557). ผลของการใช้ แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการสอนมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

12. สุดใจ จันทรงค์. (2550). ผลของการฝึกกลวิธีอภิปัญญาที่มีต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางกะปิ. ปรินิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
13. Cubukcu, F. (2008). **Enhancing vocabulary development and reading comprehension through metacognitive strategies.** Issues In Educational Research, 18(1), 1 -5 . Retrieved November 21, 2015, from <http://www.iier.org.au/iier18/cubukcu.html>.
14. Hartman, H. (2002). **Metacognition in learning and instruction.** 2nd ed. United States of America: Kluwer Academic.
15. Krashen, S. (1984). **Writing research theory and applications.** London: Cambridge University Press.
16. Oller, J. W. (1979). **Language test at school: A pragmatic approach.** London: Longman.
17. Oxford, R. L. (1990). **Language learning strategies: what every teacher should know.** New York: Newsbury House.

แนวทางพัฒนาทักษะการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่ 25: กรณีศึกษา โรงเรียนหนองขามพิทยาคม

Guidelines for Developing English for Communication Teaching Skills Institute Affiliated the Secondary School of Service 25: A Case Study at Nongkhampittayakom School, Khon Kaen Province

อุดม นวน¹

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนใจ ไชยบุญเรือง²

ดร.กุลลาป ปุริสาร³

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมผสานระหว่างวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ 25: กรณีศึกษาโรงเรียนหนองขามพิทยาคม กลุ่มเป้าหมาย ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอน 6 คน ครูผู้สอนภาษาอังกฤษจำนวน 3 คน และนักเรียนจำนวน 24 คน รวมเป็น 33 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.06$) ด้านสูงสุดคือ ทักษะการเขียน ($\bar{X}=3.05$) และด้านต่ำสุดคือ ด้านทักษะการฟัง ($\bar{X}=2.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการฟัง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่ปฏิบัติสูงสุดคือ ครูได้จัดจุดประสงค์ในการฟังและนำองค์ความรู้ในหัวข้อที่ฟังมาพิจารณา และข้อปฏิบัติต่ำสุดคือ นักเรียนไม่ค่อยได้เอาใจใส่กับภาษาอังกฤษที่ได้ยินหรือได้ฟังเพื่อรวบรวมเป็นรูปแบบ

1.2 ด้านการพูด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่ปฏิบัติสูงสุดคือ นักเรียนได้ฝึกมีการสนทนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และข้อปฏิบัติต่ำสุดคือ นักเรียนไม่ค่อยมีการถามและตอบคำถามไม่ตรงกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

1.3 ด้านการอ่าน ให้แก้ไขอยู่ในระดับปานกลาง ข้อปฏิบัติสูงสุดคือ เนื้อหาสอนมีความชัดเจนเข้าใจง่ายสะดวกต่อผู้สอนในการนำไปใช้ปฏิบัติจริง และข้อปฏิบัติต่ำสุดคือ ครูไม่ค่อยได้เน้นการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเบื้องต้นไปเรื่อยๆ

¹ นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

³ รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

1.4 ด้านการเขียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อปฏิบัติสูงสุดคือ นักเรียนมีการเรียนรู้ที่จะจัดและเรียงลำดับความคิดที่จะเขียนอย่างมีเหตุผลโดยใช้คำเชื่อมโยง และข้อปฏิบัติต่ำสุดคือ ครูไม่ค่อยได้ฝึกสอนให้นักเรียนเขียนจากประโยคสั้นๆไปหาประโยคยาวหรือเขียนการเล่าเรื่องสั้นๆ

2. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=2.60$) ด้านสูงสุดคือ ด้านทักษะการฟัง ($\bar{X}=2.80$) และด้านต่ำสุดคือ ด้านทักษะการอ่าน($\bar{X}=2.39$)

2.1 ด้านการฟังโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาสูงสุดคือครูไม่ได้ตั้งจุดประสงค์ในการฟังและนำองค์ความรู้ในหัวข้อที่ฟังมาพิจารณา และปัญหาคือ ครูก็ได้ฝึกการฟังให้มีความเข้าใจง่ายต่อเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

2.2 ด้านการพูดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางปัญหาสูงสุดคือ ครูมีความสามารถในการใช้คำเชื่อมประโยคตามหลักภาษาหรือใช้ความรู้ทางไวยากรณ์ในการเรียบเรียงประโยคตามลำดับก่อนหลัง และปัญหาคือ ครูก็ได้ฝึกสำเนียงทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษให้นักเรียนได้ฝึกตามเป็นประจำ

2.3 ด้านการอ่านโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาสูงสุดคือ เนื้อหาไม่ชัดเจนเข้าใจง่ายสะดวกต่อผู้สอนในการนำไปใช้ปฏิบัติจริงแต่ยังไม่ถึงนักเรียน และปัญหาคือ นักเรียนไม่ค่อยชอบอ่านสื่อภาษาอังกฤษเช่นหนังสือการ์ตูนบทความหนังสือหรือหนังสือต่างๆ

2.4 ด้านการเขียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาสูงสุดคือ ครูไม่ได้ฝึกให้นักเรียนได้ฝึกเขียนตามโครงสร้างเนื้อหาการเรียบเรียงเรื่องราวคำศัพท์และการใช้ภาษาและปัญหาคือ ครูได้สอนแบบให้รูปภาพเป็นชุดเพื่อเล่าเรื่องและให้นักศึกษาเขียนเล่าเรื่อง

3. แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนโดยรวม ครูควรเสริมทักษะเพิ่มเติมเพื่อการสอนที่ทันสมัยและนำต้นต้นในการเรียนการสอน จัดให้มีกิจกรรม และโอกาสในการแสดงออกทางภาษาต่อนักเรียน ครูควรสอนนักเรียนให้สนุกต่อการจัดการเรียนการสอน หาแนวทางให้นักเรียนรักที่จะเรียนภาษาอังกฤษ ต้องสอนไม่ให้นักเรียนเครียดจนเกินไป แรงบันดาลใจในการเรียนครูผู้สอนต้องใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเอง ดังมีแนวทางพัฒนาใน 4 ทักษะดังนี้

3.1 ทักษะการฟัง ครูควรฝึกให้นักเรียนฟังจากสื่อมัลติมีเดีย ต่างๆ ฝึกฟังสำเนียงเจ้าของภาษาฝึกจับใจความสำคัญในการฟัง ให้นักเรียนฝึกฟังจากสื่อต่างๆ ให้สม่ำเสมอและครูควรฝึกให้นักเรียนจับความสำคัญกับคำศัพท์ เพื่อสร้างเป็นประโยคสั้น ประโยคยาว และเป็นเรื่องสั้น ด้านทักษะ การฟัง

3.2 ทักษะการพูด ครูควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกที่ถูกต้อง และมีการแลกเปลี่ยนบรรยากาศการเรียนการสอนให้น่าสนใจและควรรหาเทคนิคการสอนให้ฝึกพูดคำง่าย ก่อนแล้วขยับตามลำดับ หากิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการพูด

3.3 ทักษะการอ่าน ครูควรจัดให้มีมุมการเรียนรู้ จัดหาสื่อที่เหมาะสมในการอ่าน ตามระดับความสามารถ ควรฝึกเทียบเสียงพยัญชนะ – สระ ต่อนักเรียนให้สนุกสนาน นำเรียนรู้มากขึ้น ครูควรทราบประเด็นสำคัญด้านการอ่านเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะการอ่าน

3.4 ทักษะการเขียน ควรสอนให้นักเรียนได้จับใจความด้านการเขียน เป็นคำศัพท์ หรือประโยคสั้น และประโยคยาว สอนเทคนิคพื้นฐานใช้การเขียนให้ถูกหลัก ประธาน กริยา กรรม และฝึกการเขียนเขียนบรรยายง่ายตามหัวข้อที่ได้มอบหมาย

คำสำคัญ: ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ, เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

Abstract

This mixed method research between quantitative and qualitative of the objectives were to study conditions, problems and guidelines for developing for communication English Language teaching skills institute affiliated with the secondary school of service area office 25: Case Study at Nong Kham Pittayakom School, the sampling group was 6 general teachers, 3 English teachers, and 24 students the total were 33 persons. The instruments of research used questionnaires, Semi-structured, In-depth interview, Non-participant observation and data was analyzed by mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), and used content analysis.

1. The condition on teaching and learning of overall skills in English for communication level were ($\bar{x}$ = 3.06), the highest was writing skills ($\bar{x}$ = 3.05) and the lowest aspect was listening skills ($\bar{x}$ = 2.81).

1.1 Listening skills: The most practical was teachers have set the purpose of listening and bringing knowledge into the topic of listening. And the lowest practice was students rarely listen to English as a form of communication.

1.2 Speaking skills: The most practical was students are trained to have conversational English for communication everyday. And the lowest practice was students rarely ask and answer to questions that do not match the English language teaching process.

1.3 Reading skills: The highest practice was the teaching content is clear, easy to understand and easy to use. And the lowest practice was teachers do not focus on improving their reading comprehension skills.

1.4 Writing skills: The highest practice was students are learning to organize and sort the ideas to be rationally written using link words. And the lowest practice was teachers rarely train students to write from short sentences to long sentences or to write short stories.

2. The problems teaching and learning of overall skills in English for communication level were ($\bar{x}$ = 2.60), the highest was listening skills ($\bar{x}$ = 2.80) and the lowest was reading skills ($\bar{x}$ = 2.39).

2.1 Listening skills: The highest problem was teachers do not set the purpose of listening and bringing knowledge to the topic. And the lowest problem was teachers can practice listening comprehension in order to understand the content for teaching and learning English.

2.2 Speaking skills: The highest problems was teachers have the ability to use phrase-by-word or grammatical skills to compose sentences in the order. And the lowest problem was teachers practice the pronunciation of English skills for students to practice regularly.

2.3 Reading skills: The highest problem was the teaching content is clear, easy to understand and easy to used. And the lowest problem is students rarely read English media such as movies, comics, articles, or other media.

2.4 Writing skills: The highest problem was teachers do not train their students to practice writing based on their structure, content, vocabulary, and language. And the lowest problem was the teacher taught the series to tell and let the students write the story.

3. Guidelines condition for development in teaching and learning skills as a whole: Teachers should reinforce their skills in modern teaching. And exciting to teach organized activities and the opportunity to express language in to the students and teachers should teach students to have fun teaching, find a way for students to love English learning do not stress too much and inspire teachers to learn to develop themselves. As developed in four skills:

3.1 Listening skills: Teachers should train their students to listen to the multimedia, focus on the vocabulary to create short sentences, long sentences and short stories in listening skills.

3.2 Speaking skills: Teachers should organize activities that promote correct expression, and the exchange in teaching atmosphere to be interesting and should find a technique to practice speaking as simple words. First, move in sequence, find activities to practice speaking skills.

3.3 Reading skills: Teachers should have a learning angle and provide the right media to read by level of skill for Practice to compare consonants - vowel for students to enjoy, great to learn. Teachers should know the importance of reading to promote reading skills.

3.4 Writing skills: Teacher should teach your students to be compassionate, to write vocabulary or short sentences, and to teach them the basic techniques.

Keywords: The Condition and Problems in English Teaching, To Study the Ways for Improving the Teaching and Learning Skills in English for Communication.

1. บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 ภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญต่อประเทศไทยและทุกๆชาติทั่วโลก เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่ใช้ด้านการสื่อสารระหว่างประเทศ และประชาคมอาเซียนก็ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญ โดยได้กำหนดทิศทางที่แน่ชัดในความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกเพื่อเดินนำไปสู่เป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (The Asean Economic Community: AEC) (ASEAN LAW, 2015) ภายในปี 2015 โดยกฎบัตรอาเซียนข้อ 34 บัญญัติว่าภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ และภาษาอังกฤษนั้นส่งผลให้เกิดความรู้ ความสามารถ และทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของคนไทยในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และการท่องเที่ยวโดยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชาติในอาเซียน หรือแม้กระทั่งในการดำเนินชีวิตประจำวันของคนไทยกระทรวงศึกษาธิการก็ได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นของภาษาอังกฤษ จึงได้กำหนดแผนพัฒนาการศึกษาของการจัดการเรียนการ

สอน โดยกำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานให้กับนักเรียน นักศึกษา ทุกคนต้องได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยกำหนดให้ ผู้เรียนที่ผ่านการศึกษาระดับพื้นฐานจะต้องสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการพูด ฟัง อ่าน เขียน และ การสื่อสารได้ในระดับหนึ่งเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชนให้มีความพร้อมด้านภาษาอังกฤษได้อย่างสง่างาม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555-2558)

จากอดีตที่ผ่านมาพบว่าประเทศไทยยังมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนสอนภาษาอังกฤษประกอบกับเด็กไทยขาดโอกาสที่เอื้ออำนวยต่อการใช้ภาษาอังกฤษจึงทำให้ขาดความมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษเพราะไม่มีประสบการณ์ รวมถึงพื้นฐานอุปนิสัยของคนไทยที่ไม่ชอบการฝึกฝนเพราะกลัวว่าจะพูดผิดและไม่ถูกหลักไวยากรณ์ (อริสรา ธนาปกิจ, 2555) อีกทั้งความแตกต่างของกลวิธีทางภาษาและปัจจัยทางสังคมของภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ปาจริย นิพาสพงษ์, 2554) ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ พบว่า นักเรียนไทยจำนวนมาก ที่เรียน

ภาษาอังกฤษมาหลายปีแต่ไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษของเยาวชนยังอยู่ในระดับที่ต้องได้รับการปรับปรุง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2555 พบว่าสมรรถภาพของนักเรียนด้านความรู้และทักษะกระบวนการทางด้านการสื่อสารของ ภาษาอังกฤษทั้งประเทศยังอยู่ในระดับต่ำ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสาระภาษาเพื่อการสื่อสาร ร้อยละ 29.36 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. 2555 : Online) กระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันประสบความล้มเหลวและไม่สามารถบรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรได้ โดยเฉพาะปัญหาของ ผู้เรียน วิธีการสอนของผู้สอน บรรยากาศในห้องเรียน รื้อนอบอ้าว มีเสียงดังไม่เหมาะต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้สื่อการจัดการเรียนรู้มีน้อย ไม่น่าสนใจ ไม่ทันสมัย และการไม่มีโอกาสฝึกทักษะอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจาก ปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาครูขาดทักษะในการสอนภาษาอังกฤษ ปัญหาครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรไม่ชัดเจน ครูมีภาระงานพิเศษ รวมทั้งปัญหาสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ และปัญหานักเรียนขาดเจตคติที่ดีต่อการเรียน (กรมวิชาการ, 2546 : 94-95)

เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะภาษาอังกฤษทั้ง 4 ด้านได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ถือว่าเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อให้สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและสู่ประชาคมอาเซียน เพราะในการเรียนภาษาอังกฤษนั้น การจัดกิจกรรมที่เน้นทักษะการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งเปรียบเสมือนได้ว่าเป็นหัวใจของการเรียนการสอน เพราะการจัดกิจกรรมจะช่วยสร้างเจตคติที่ดีในการเรียนมากขึ้น ซึ่งการเรียนรู้ด้วยการผสมผสานภาษากับเนื้อหา เป็นแนวทางการเรียนการสอนแบบมีหลักการตรงตามความต้องการในการพัฒนาความรู้และ ทักษะที่เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนมีความรู้และทักษะทั้ง 4 ประการ คือ ความรู้เนื้อหา ภาษาอังกฤษ (English Language Content Knowledge) ทักษะการ

สื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ (English Communicative Ability) ทักษะการคิด (Thinking Skills) และการรู้วัฒนธรรมนานาชาติ (International Cultural Awareness) ซึ่งมีองค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้ 4 ด้าน (4Cs) คือ เนื้อหา (Content) การสื่อสาร (Communication) การรู้คิด (Cognition) และวัฒนธรรม (Culture) (Bently, 2010; Coyle et al, 2010; Lasagabaster et al, 2009)

ผลการประเมินความสามารถตนเองของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบุว่า ครูร้อยละ 51.91 มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่ต้องปรับปรุง รวมทั้งขาดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน ขาดความสามารถในการจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่เหมาะสม และขาดศักยภาพในการจัดและประเมินผลภาษาอังกฤษ (อมรศรี แสงส่องฟ้า, 2554) สถาบันการศึกษาหลายแห่งได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาอังกฤษ (English Program) ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะใน 4 ด้าน คือ ทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านทักษะการพูด ที่จะทำให้สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักสูตรยังได้กำหนดให้ผู้เรียน มีสมรรถนะที่สำคัญ 5 ประการ และสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน คือ ความสามารถในการสื่อสารภาษาได้ในการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนภาษาต่างประเทศแต่ละระบบการศึกษาของไทยในปัจจุบันยังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสถาบันการศึกษา ของบุคคลในสังคม และประเทศเท่าที่ควร เมื่อต้องเผชิญกับความคาดหวังทางสังคมที่จะทำให้การศึกษามีบทบาทในการเตรียมคนให้พร้อมสำหรับการแข่งขันในสังคมก็ยิ่งเห็นปัญหาที่เกิดกับการศึกษามากขึ้น ปัญหาที่ถกเถียงกันมากในแวดวงการศึกษา นักเรียนและผู้ปกครอง โดยนักเรียนเรียนจบหลักสูตรแล้วพูดภาษาอังกฤษไม่เก่งหรือพูดไม่ได้ซึ่งอาจเกิดจากหลายสาเหตุ อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอน ตัวผู้เรียน สิ่งแวดล้อมภายใน ภายนอก อุปกรณ์การจัดการจัดการเรียนการสอนหรืออาจมีปัจจัยอื่นที่มีผลกระทบต่อการ

เรียนรู้และการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในโรงเรียนหนองขามพิทยาคม

2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในโรงเรียนหนองขามพิทยาคม

3. กรอบแนวคิดของการวิจัย

3.1) การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโรงเรียนหนองขามพิทยาคม

แนวทางการจัดสภาพปัญหาการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารของโรงเรียนหนองขามพิทยาคม

ใน 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านทักษะการฟัง
2. ด้านทักษะการพูด
3. ด้านการอ่าน
4. ด้านการเขียน

4. วิธีดำเนินการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย ครูภาษาอังกฤษ 3 คน ครูสอนวิชาอื่นๆ จำนวน 6 คนและนักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา ในโรงเรียนหนองขามพิทยาคม จำนวน 24 คน ปีการศึกษา 1 ภาคเรียนที่ 2560 รวมทั้งหมดเป็น 33 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง 3) การสัมภาษณ์เชิงลึก 4) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูล

ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ของสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็น

เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม ปลายเปิด

(Open Ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบ แบบสอบถาม ข้อเสนอแนะแนวทางเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 4 ทักษะ คือด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ระดับปฏิบัติ และระดับปัญหามาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert Scale)

2.1) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในข้อ 1-2 มาสร้างแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและ แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2.2) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยในฐานะ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้โดยให้ครอบคลุมตาม วัตถุประสงค์ เป็นการหาความเที่ยงตรง

หาคุณภาพเครื่องมือ

สำหรับแบบสอบถาม มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ผู้ศึกษา นำแบบสอบถามทุกชุดให้ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และค้นคว้าอิสระและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบการใช้ภาษาและความครอบคลุมของเนื้อหา โดยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (index of item-objective congruence : IOC)

2. การวิจัยแบบผสมผสานครั้งนี้ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยนำแบบสอบถามไปให้ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู-นักศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวนรวม 33 คน และเก็บคืนด้วยตนเอง แบบสอบถามที่ได้รับคืนมา สมบูรณ์ครบ 33 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 33.33 และ 66.67

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ ออกเป็น 4 ด้าน ในภาพรวมและรายด้านดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่า ($\bar{X}$) และ (S.D.)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาทักษะ การจัดการเรียน การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยภาพรวม และรายด้าน โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับแบบสอบถามปลายเปิดนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบจัดกลุ่ม ของคำตอบ โดยการแจกแจงความถี่เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร

สถิติที่ใช้ในการศึกษา

วิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จึงวิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

5. ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูผู้สอน : กรณีศึกษาโรงเรียนหนองขามพิทยาคม โดยผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษจำนวน 3 คน ครูสอนวิชาอื่นๆจำนวน 6 คน และนักเรียน จำนวน 24 คน รวมเป็น จำนวน 33 คน มาทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติตามวัตถุประสงค์การศึกษา

ด้านข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครูผู้สอน

ประสบการณ์ที่สอนของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ โรงเรียนหนองขามพิทยาคม มีผู้สอนระยะเวลา 5 ปี จำนวน 1 คน, สอนระยะเวลา 6 ปี จำนวน 1 คน สอนระยะเวลา 7 ปี จำนวน 1 คน ตามลำดับ

ผลการศึกษา พบว่า

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.06) ด้านสูงสุดคือ ทักษะการเขียน ($\bar{X}$ =3.05) และด้านต่ำสุดคือ ด้านทักษะการฟัง ($\bar{X}$ =2.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านทักษะการฟังโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่ปฏิบัติสูงสุดคือ ครูได้ตั้งจุดประสงค์ในการฟังและนำองค์ความรู้ในหัวข้อที่ฟังมาพิจารณา และข้อปฏิบัติต่ำสุดคือนักเรียนไม่ค่อยได้อาสาใส่ใจกับภาษาอังกฤษที่ได้ยินหรือได้ฟังเพื่อรวบรวมเป็นรูปแบบ

1.2 สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านทักษะการพูด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่ปฏิบัติสูงสุดคือนักเรียนได้ฝึกมีการสนทนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และข้อปฏิบัติต่ำสุดคือนักเรียนไม่ค่อยมีการถามและตอบคำถามของไม่ตรงกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

1.3 สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านทักษะการอ่าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อปฏิบัติสูงสุดคือ เนื้อหาสอนมีความชัดเจนเข้าใจง่าย สะดวกต่อผู้สอนในการนำไปใช้ปฏิบัติจริง และข้อปฏิบัติ

ต่ำสุดคือ ครูไม่ค่อยได้เน้นการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเบื้องต้นไปเรื่อยๆ

1.4 สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านทักษะการเขียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อปฏิบัติสูงสุดคือ นักเรียนมีการเรียนรู้ที่จะจัดและเรียงลำดับความคิดที่จะเขียนอย่างมีเหตุผลโดยใช้คำเชื่อมโยง และข้อปฏิบัติต่ำสุดคือ ครูไม่ค่อยได้ฝึกสอนให้นักเรียนเขียนจากประโยคสั้นๆ ไปหาประโยคยาวหรือเขียนการเล่าเรื่องสั้นๆ

2. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=2.60$) ด้านสูงสุดคือ ด้านทักษะการฟัง ($\bar{X}=2.80$) และด้านต่ำสุดคือด้านทักษะการอ่าน ($\bar{X}=2.39$)

2.1 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านทักษะการฟังโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาสูงสุดคือ ครูไม่ได้ตั้งจุดประสงค์ในการฟังและนำองค์ความรู้ในหัวข้อที่ฟังมาพิจารณา และปัญหาต่ำสุดคือ ครูก็ได้ฝึกการฟังให้มีความเข้าใจง่ายต่อเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

2.2 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านการพูดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาสูงสุดคือ ครูมีความสามารถในการใช้คำเชื่อมประโยคตามหลักภาษาหรือใช้ความรู้ทางไวยากรณ์ในการเรียบเรียงประโยคตามลำดับก่อนหลัง และปัญหาต่ำสุดคือ ครูก็ได้ฝึกสำเนียงทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษให้นักเรียนได้ฝึกตามเป็นประจำ

2.3 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านทักษะการอ่านโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาสูงสุดคือ เนื้อหาไม่มีความชัดเจนเข้าใจง่ายสะดวกต่อผู้สอนในการนำไปใช้ปฏิบัติจริงแต่เข้าใจไม่ถึงนักเรียน และปัญหาต่ำสุดคือ นักเรียนไม่ค่อยชอบอ่านสื่อภาษาอังกฤษ เช่นหนังสือการ์ตูนบทความหนังสือหรือหนังสือต่างๆ

2.4 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านทักษะการเขียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาสูงสุดคือ ครูไม่ได้ฝึกให้นักเรียนได้ฝึกเขียนตามโครงสร้างเนื้อหาการเรียบเรียงเรื่องราวคำศัพท์และการใช้

ภาษา และปัญหาต่ำสุดคือ ครูได้สอนแบบให้รูปภาพเป็นชุดเพื่อเล่าเรื่องและให้นักศึกษาเขียนเล่าเรื่อง

3. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยรวม ครูควรเสริมทักษะเพิ่มเติมเพื่อการสอนที่ทันสมัย และนำต้นตอในการเรียนการสอน จัดให้มีกิจกรรม และโอกาสในการแสดงออกทางภาษาต่อนักเรียน ครูควรสอนนักเรียนให้สนุกต่อการจัดการเรียนการสอน หาแนวทางให้นักเรียนรักที่จะเรียนภาษาอังกฤษ ต้องสอนไม่ให้นักเรียนเครียดจนเกินไป แรงบันดาลใจในการเรียนครูผู้สอนต้องใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเอง ดังมีแนวทางพัฒนาใน 4 ทักษะดังนี้

3.1 ด้านทักษะการฟัง ครูควรฝึกให้นักเรียนฟังจากสื่อมัลติมีเดีย ต่างๆ ฝึกฟังสำเนียงเจ้าของภาษาฝึกจับใจความสำคัญในการฟัง ให้นักเรียนฝึกฟังจากสื่อต่างๆ ให้สม่ำเสมอและครูควรฝึกให้นักเรียนจับความสำคัญกับคำศัพท์ เพื่อสร้างเป็นประโยคสั้น ประโยคยาว และเป็นเรื่องสั้น ด้านทักษะการฟัง

3.2 ด้านทักษะการพูด ครูควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกที่ถูกต้อง และมีการแลกเปลี่ยนบรรยากาศการเรียนการสอนให้น่าสนใจและควรหาเทคนิคการสอนให้ฝึกพูดคำง่ายๆ ก่อนแล้วขยับตามลำดับ หากิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการพูด

3.3 ด้านทักษะการอ่านครูควรจัดให้มีมุมการเรียนรู้ จัดหาสื่อที่เหมาะสมในการอ่าน ตามระดับความสามารถ ควรฝึกเทียบเสียงพยัญชนะ – สระ ต่อนักเรียนให้สนุกสนาน นำเรียนรู้อากขึ้น ครูควรทราบประเด็นสำคัญด้านการอ่านเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะการอ่าน

3.4 ด้านทักษะการเขียน ควรสอนให้นักเรียนได้จับใจความด้านการเขียนเป็นคำศัพท์ หรือประโยคสั้น และประโยคยาว สอนเทคนิคพื้นฐานใช้การเขียนให้ถูกหลัก ประธาน กริยา กรรม และฝึกการเขียนเขียนบรรยายง่ายตามหัวข้อที่ได้มอบหมาย

6. อภิปรายผลการศึกษา

สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนา การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในด้าน

ทักษะทั้ง 4 ด้านโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ครูผู้สอนขาดสื่อที่เหมาะสม และทันสมัยในการจัดการเรียนการสอนและนักเรียนขาดความกล้าในการใช้ภาษาอังกฤษพื้นฐาน ทักษะทางภาษาของนักเรียนค่อนข้างอยู่ในระดับต่ำควรสร้างแรงบันดาลใจและเจตคติที่ดีในการเรียนเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสในการรับความรู้ที่หลากหลายนักเรียนไม่มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษเนื่องด้วยไม่ชอบ ไม่สนใจ ไม่เข้าใจ ว่าเรียนแล้วได้อะไรบ้าง นักเรียนยังไม่เห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษจึงควรพัฒนาเทคนิคการสอนที่ให้นักเรียนได้สนุกสนาน ครูควรต้องพัฒนา รอบรู้ เรียนรู้อย่างสม่ำเสมอเด็กนักเรียนยังไม่เห็นความสำคัญของรายวิชาที่เรียน ขาดความเข้าใจ กับผลลัพธ์ที่ได้ในอนาคต ครูผู้สอนจึงควรพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยจะต้องจัดให้มีการสอนเสริมเพื่อเสริมทักษะ เพิ่มสื่อการสอนที่ทันสมัย และนำต้นตอในการเรียนการสอน จัดให้มีกิจกรรม และโอกาสในการแสดงออกทางภาษา ครูผู้สอนควรสอนนักเรียนให้สนุกต่อการจัดการเรียนการสอน รวมถึงหาแนวทางให้นักเรียนรักที่จะเรียนภาษาอังกฤษ ต้องสอนไม่ให้นักเรียนเครียดจนเกินไป ต้องสอนและสร้างเจตคติ แรงบันดาลใจในการเรียนครูผู้สอนต้องไม่เรียนรู้ไม่หยุดพัฒนาตนเอง ครูจะต้องพยายามพัฒนาเทคนิคการสอนให้เด็กมีความ อยากรู้ อยากรู้อยากเห็น อยากรู้อยากเรียนเพื่อพัฒนาตัวเองได้อย่างต่อเนื่อง

ผลวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษา พบว่า ภาระงานของครูที่มีมาก ทั้งภาระงานสอน และภาระงานที่ต้องทำหน้าที่ต่างๆ ในโรงเรียน เช่น การเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ การดูแล กิจกรรมหรือโครงการต่างๆ หรือแม้แต่งานที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน เป็นครูฝ่ายปกครองที่คอยดูแลด้านวินัยโรงเรียน ตลอดจนการเป็นครูประจำชั้น นอกจากนั้นยังพบว่าครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนมี 2-3 คน และสอนต่างระดับ สอนทุกระดับชั้นที่เป็นเช่นนี้ อาจมีสาเหตุมาจากการที่โรงเรียนมีอัตรากำลังในแต่ละสาขาวิชาจำนวนไม่เพียงพอซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนุรหิมะ หะยีกาเลิง (2554) ที่กล่าวถึงปัญหาของการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเกิดจากหลายปัจจัย แต่ปัจจัยที่สำคัญคือ เกิดจากโรงเรียนที่ยังไม่เห็น

ความสำคัญของการ เรียนการสอนภาษาอังกฤษ การไม่ได้จัดห้องปฏิบัติการภาษาอังกฤษให้แก่ครูและนักเรียนได้เรียนรู้ นอกจากนั้นยังพบว่า หลักสูตรมีการกำหนดมาตรฐานการจัดการเรียนการสอน บางข้อยากต่อการนำไปปฏิบัติได้จริง จำนวนบทเรียนมากเกินไปไม่สามารถสอนให้ครบถ้วนตามเวลาที่กำหนด ครูบางคนไม่ได้รับการอบรมให้ออกแบบการสอนที่สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนก็เลยอาศัยดูจากเพื่อนร่วมงาน ซึ่งไม่แน่ใจว่าทำถูกหรือไม่ การที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของกระทรวงศึกษาธิการทำได้แบบกว้าง ๆ เพื่อให้แต่ละโรงเรียนปรับได้ตามความยืดหยุ่นของแต่ละโรงเรียน ซึ่งครูมองว่า บางอย่างยากต่อการนำไปปฏิบัติจริงกับชีวิตประจำวันของการจัดการเรียนการสอน เพราะการเขียนจะเป็นเชิงนามธรรมมากกว่า ทำให้มีความกังวล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทร หล่อประพันธ์ (2547) กล่าวว่าปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ คือครูไม่เข้าใจโครงสร้างของหนังสือแบบเรียน ครูไม่มีเวลาแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ครูมีความสับสนเกี่ยวกับหลักสูตรเป็นต้น

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

7.1.1 การใช้กิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสามารถพัฒนาความสามารถ ทางภาษาพูดภาษาอังกฤษ หากนำกิจกรรมไปใช้กับนักเรียนในระดับอื่น ควรปรับหน้าที่ทาง ภาษา (Function) ให้เหมาะสมกับระดับของนักเรียน

7.1.2 การทดสอบการสื่อสารโดยมีผู้ประเมินหลายคน ควรมีการถามคำถามทั่วไป หรือสื่อสารกับนักเรียนเพื่อสร้างบรรยากาศที่ไม่เครียด หรือกดดันนักเรียน เพราะจะทำให้ นักเรียนพูดไม่เป็นธรรมชาติ อาจใช้วิธีบันทึกเสียงก่อน และนำไปให้คะแนนหลังจากนั้น

7.1.3 ในการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ในขณะร่วมกิจกรรม ควรมีผู้ร่วม สังเกตการเรียนการสอน เพื่อความแม่นยำและเที่ยงตรงของข้อมูล

7.1.4 ครูควรอธิบายขั้นตอนการทำกิจกรรมอย่างละเอียด และสอบถามความเข้าใจของนักเรียนก่อนดำเนินกิจกรรม เพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมเป็นไปด้วยความราบรื่น

7.1.5 ครูผู้สอนควรเลือกหัวข้อการสอนที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน ซึ่ง สามารถได้มาจากการใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ หรือการสื่อสารต่อกัน

7.1.6 ครูผู้สอนควรเตรียมสื่อการสอนที่หลากหลาย ที่จำเป็นต้องใช้ในการทำ กิจกรรมการพูดเพื่อการสื่อสารให้เหมาะสมกับกิจกรรม เพื่อนักเรียนจะทำความเข้าใจได้โดยง่ายและรวดเร็ว

7.1.7 สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน ควรมีการจัดเตรียม เพื่อความสะดวก และควรแก่การใช้ให้คล่อง รูปภาพควรมีขนาดให้เหมาะสมนักเรียนสามารถมองเห็นได้ชัดเจน และสามารถสื่อความหมายได้ดี

7.1.8 เนื่องจากกิจกรรมการพูดเพื่อการสื่อสารเป็นขั้นการใช้ภาษา (Production) ดังนั้น ครูผู้สอนต้องเข้าใจว่า นักเรียนได้ทำการฝึก (Practice) การใช้โครงสร้างภาษาที่จำเป็นได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้อง

7.1.9 สำหรับนักเรียนที่พูดไม่คล่อง ครูอาจต้องใช้การสอนเสริม เพิ่มเติมนอกเวลาเรียนก่อนการทำกิจกรรมการพูดเพื่อการสื่อสาร

7.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1) ควรศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้าน การฟัง การพูด การอ่าน การเขียนกับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา (ตอนปลาย) ระดับ อาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

7.2.2) ควรมีการศึกษากการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้านของภาษาอังกฤษ เปรียบเทียบการ สอนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร กับการสอนแบบอื่น เพื่อเป็นการเปรียบเทียบรูปแบบ การสอนที่สามารถพัฒนาทักษะได้ดีที่สุด

7.2.3) ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารเพื่อศึกษา

ความสามารถทางภาษาอังกฤษในทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะการฟัง เป็นต้น

8. เอกสารอ้างอิง

1. กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**
2. กระทรวงศึกษาธิการ. (2555-2558). **นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ**
3. กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ. (2546). **รายงานการติดตามและประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา.** กรุงเทพฯ : กรม วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
4. นูรหะมะ หะยีกาเล้ง. (2554). **การเปรียบเทียบปัญหาการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาปลายในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน สอบศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส.** สารนิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษนานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์สงขลา.
5. ปาจริย์ นิพาสพงษ์. (2554). **ผลกระทบทางวัฒนธรรมที่ความเต็มใจของผู้เรียนในการพูดภาษาอังกฤษในบริบท วัฒนธรรมไทย**
6. สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ. (2555). **ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน.**
7. สุนทร หล่นประพันธ์. (2547). **การศึกษาปัญหาการเรียน วิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โรงเรียนโยนออฟอาร์ค เทคโนโลยี: ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม. สาขาวิชา การอุดมศึกษาบัณฑิต วิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
8. อมรศรี แสงส่องฟ้า. (2554). **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนประถมศึกษา**

9. อริสรา ธนาปกิจ. (2555). **“คนไทยไร้ความกล้า ส่งผลพุดภาษาอังกฤษรอนบิวยโลก.”**
เดลินิวส์ (22 พฤศจิกายน 2555).
10. The ASEAN Economic Community:AEC)
ASEAN LAW (2015) . **“The Working Language of ASEAN Shall be English”**
11. Bentley, K. (2010). **The TKT teaching knowledge test course: CLIL content and language integrated learning model.** Cambridge : Cambridge University Press.

กลยุทธ์โลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมเซรามิกในเขตภาคเหนือ Logistics Strategy that Effectively of Ceramic Industry in Northern Territory

วุฒินันท์ รัตนภรณ์¹

ดร.ณอมศักดิ์ สุวรรณน้อย²

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุมาวรรณ วาทกิจ³

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การศึกษาเรื่องกลยุทธ์โลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมผลิตเซรามิกในเขตภาคเหนือ เพื่อศึกษากลยุทธ์โลจิสติกส์ รวมทั้งเพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพและการจัดการโลจิสติกส์ของอุตสาหกรรมผลิตเซรามิกในเขตภาคเหนือ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหาร และผู้จัดการของธุรกิจเซรามิก จำนวน 106 ราย และสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารจำนวน 8 ราย

ผลการศึกษาพบว่า (1) สถานประกอบการมีกิจกรรมการบริการลูกค้า การวางแผนตำแหน่งที่ตั้งของอาคารโรงงาน การจัดซื้อจัดหาวัตถุดิบ การเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ การบรรจุหีบห่อ การขนส่งและการจัดส่งโลจิสติกส์ย้อนกลับ การกระจายสินค้า การจัดการช่องทางจัดจำหน่าย และการแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่อยู่ในระดับมาก แต่การจัดการคลังสินค้า การเก็บสินค้าเข้าคลัง การพยากรณ์ และวางแผนอุปสงค์อยู่ในระดับน้อย (2) ประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์ของอุตสาหกรรมผลิตเซรามิกในเขตภาคเหนือ พบว่า มีประสิทธิภาพด้านคุณภาพและเวลาอยู่ในระดับที่ได้เปรียบคู่แข่ง ยกเว้นระยะเวลาในการส่งคำสั่งซื้อภายในองค์กร การถือครองและการบรรจุภัณฑ์สินค้า รวมทั้งการเก็บสินค้าสำเร็จรูปเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ส่วนประสิทธิภาพด้านต้นทุน พบว่า อยู่ในระดับปกติเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง (3.) ศักยภาพการจัดการโลจิสติกส์ของอุตสาหกรรมผลิตเซรามิกในเขตภาคเหนือ พบว่า สถานประกอบการมีศักยภาพในระดับน้อยทั้ง 5 ด้านเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ ด้านระบบบริหารข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านความร่วมมือกันระหว่างองค์กร ด้านการกำหนดกลยุทธ์องค์กร และด้านการวางแผนและความสามารถในการปฏิบัติงาน

Abstract

The purposes of the logistics strategy that effectively of the ceramic industry in the Northern Territory were: To detect the logistics including, to analyze and assess the logistics of the ceramic industry in the North. This research was a mixed research methodology with quantitative and qualitative research. The questionnaires with 106 middle executives and manager, in depth interview with entrepreneurs. The research results were: (1). The establishment of a customer service activities, planning on location building activities, procurement of raw materials and moving the materials packaging transport and delivery of logistics return.

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

^{2,3} อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Distribution managing distribution channels friends and privatization the re-use logistics activities, the establishment was action warehousing storage activities in the library forecasting and demand planning, (2). logistics ceramic industry performance management in the North Territory and quality the time with the exception of issues in a period of time to deliver orders within the organization duration of ownership and product packaging including duration of storage of finished products to meet customer needs, and the time with the exception of issues in a period of time were a competitive advantage. The cost efficiency was a competitive advantage and at the normal range when compared to its competitors. (3) Potential logistics ceramic industry management in the Northern Territory were a competitive advantage management. However, the establishment of the potential at a low level and 5 sorted by descending at below level in efficiency and effectiveness of logistics, management information systems and information technology, cooperation between organizations the areas of organizational strategies and planning and the ability to work.

บทนำ

Angelisa Elisabeth (2003) ได้กล่าวไว้ดังนี้ ราคาที่ลดลง คุณภาพสินค้าที่สูงขึ้น การบริหารที่เป็นเลิศ ความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น และคุณค่าที่ดีมาก เป็นตัวอย่างของความต้องการไม่หยุดยั้งที่ถูกลงแนวทางธุรกิจโดยลูกค้าของธุรกิจ ความพึงพอใจของบริษัทจะทำได้อย่างไรกับจำนวนที่เพิ่มขึ้นของความต้องการของลูกค้า หลาย ๆ มีความเชื่อว่าคำตอบอยู่ในการจัดการโซ่อุปทาน การจัดการโซ่อุปทาน (Supply Chain Management) ที่มีการรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกระบวนการธุรกิจที่สำคัญจากลูกค้าคนสุดท้ายผ่านผู้จัดหาวัตถุดิบที่เริ่มแรกที่กำหนดผลิตภัณฑ์ บริการ และสารสนเทศที่เพิ่มคุณค่าให้กับลูกค้า และผู้ที่เกี่ยวข้อง (แลมเบิร์ต และ คูเปอร์ 2000) การปรับปรุงการจัดการโซ่อุปทานสามารถยกระดับการบริการลูกค้า ขณะที่คงไว้ซึ่งต้นทุนที่ต่ำ บริษัทที่ประสบความสำเร็จหลายบริษัทนำหลักการจัดการโซ่อุปทานต่อการสร้าง และสนับสนุนการสร้างความสำเร็จในการแข่งขัน ดังที่เคอพร้า และเมนดัล (2001) ได้กล่าวไว้ว่า ทั้งกลยุทธ์การแข่งขัน และกลยุทธ์โซ่อุปทานมีเป้าหมายเดียวกัน จะเชื่อมโยงตลอดระหว่างสิ่งที่ได้รับเกี่ยวกับลูกค้า นั้น กลยุทธ์การแข่งขันถูกออกแบบที่สร้างความพึงพอใจ และความสามารถเกี่ยวกับโซ่อุปทานที่มีจิตวิญญาณประสงค์การสร้างกลยุทธ์โซ่อุปทาน ถ้าขาดความ

เหมาะสมเกี่ยวกับกลยุทธ์ทำให้เวลาที่เสียไปและการประเมินความสามารถในการพัฒนาที่จะไม่สร้างความพึงพอใจลูกค้า ปัจจุบัน หรือทั้งขณะใจลูกค้าใหม่แต่อย่างไรปัจจัยของกลยุทธ์โลจิสติกส์ระบุไว้ 4 กลยุทธ์ (1) Intensive logistics strategy, (2) Integrated logistics strategy, (3) Low integration strategy และ (4) Low effectiveness logistics strategy นอกจากนี้ในการวิจัยแสดงถึงการเสนอกรอบกลยุทธ์เกี่ยวกับ โลจิสติกส์ที่คู่ขนานกับกลยุทธ์การผลิต ต้นทุน คุณภาพ การส่งมอบ และความสามารถยืดหยุ่น และการร่วมมือกันที่หลากหลายของระดับการพัฒนาที่ผ่านมาโดยนักวิจัยทางโลจิสติกส์ กรอบนี้พยายามที่ออกแบบจัดลำดับความสำคัญ และความสามารถที่บริษัทพยายามสร้างผ่านการดำเนินงานโลจิสติกส์ของธุรกิจทั้งหลาย การกำหนดกรอบกลยุทธ์โลจิสติกส์ถูกคาดหวังอย่างหนึ่งที่มีส่วนช่วยการวิจัย โดยที่สถานการณ์โลจิสติกส์ของอุตสาหกรรมเซรามิกในไทยตามที่ภควัต รักศรี ประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร บริษัท อี-อินดัสทรี เวิลด์ จำกัด กล่าวในสัมมนา เรื่องการปฏิรูประบบการขนส่งโดยใช้ระบบ E-logistics เมื่อเร็วๆ นี้ว่า การทำธุรกิจแบบ E-logistics ในแบบ E-Business ในโลกการค้าในระยะ 3-5 ปีข้างหน้าทุกระบบถูกเชื่อมโยงด้วยเครือข่าย กลุ่มธุรกิจที่สร้างข่ายที่สมบูรณ์จะเข้มข้นในเชิงการแข่งขัน และสร้างค่าให้เพิ่มขึ้นใส่เงินแต่ละเซ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่สำคัญของกลยุทธ์โลจิสติกส์ ที่มีผลต่อผลการดำเนินงาน
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของกลยุทธ์โลจิสติกส์
3. เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างบริษัทที่มีผลการดำเนินงานสูงกับบริษัทที่มีผลการดำเนินงานต่ำ ในการเน้นการเรียงลำดับเชิงแข่งขันของกลยุทธ์โลจิสติกส์
4. เพื่อศึกษากลยุทธ์การแข่งขันด้านโลจิสติกส์ ในธุรกิจ

สมมุติฐานของการวิจัย

1. บริษัทที่มีผลการดำเนินงานสูงจะเน้นต้นทุนเป็นลำดับแรกในการแข่งขันด้านกลยุทธ์โลจิสติกส์มากกว่า บริษัทที่มีผลการดำเนินงานต่ำในโซ่อุปทานแบบประหยัด
2. บริษัทที่มีผลการดำเนินงานสูงจะเน้นต้นทุนเป็นลำดับแรกในการแข่งขันด้านกลยุทธ์โลจิสติกส์น้อยกว่า บริษัทที่มีผลการดำเนินงานต่ำในโซ่อุปทานแบบคล่องตัว
3. บริษัทที่มีผลการดำเนินงานสูงที่จะเน้นความยืดหยุ่นเป็นลำดับแรกในการแข่งขันด้านกลยุทธ์โลจิสติกส์มากกว่าบริษัทที่มีผลการดำเนินงานต่ำในโซ่อุปทานแบบคล่องตัว
4. บริษัทที่มีผลการดำเนินงานสูงที่จะเน้นความยืดหยุ่นเป็นลำดับแรกในการแข่งขันด้านโลจิสติกส์น้อยกว่า บริษัทที่มีผลการดำเนินงานต่ำในโซ่อุปทานแบบประหยัด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถนำกลยุทธ์โลจิสติกส์มากำหนดกลยุทธ์ได้อย่างถูกต้องสอดคล้องกับกลยุทธ์ในระดับสูง
2. สามารถนำไปประยุกต์ใช้สำหรับผู้บริหารใช้เป็นทางเลือกในการเน้นลำดับความสำคัญของกลยุทธ์โลจิสติกส์ได้อย่างสอดคล้องสัมพันธ์กัน

3. สามารถนำไปอ้างอิงในการพัฒนาการดำเนินการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่มีกลยุทธ์ในระดับหน้าที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือด้านกลยุทธ์โลจิสติกส์

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะโซ่อุปทาน กลยุทธ์โลจิสติกส์ กลยุทธ์การผลิต และผลการดำเนินงาน ของจิลยาร์ด แองเจลิซ่า อลิสเบทท์ งานเขียนของวอเตอร์ โดนอล เรื่องหลักการจัดการโลจิสติกส์สู่การจัดการโซ่อุปทาน

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เป็นการสำมะโนประชากรผู้ระดับสูงและผู้จัดการผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเซรามิกในจังหวัดเขตภาคเหนือทั้งหมด 106 ราย และสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ประกอบการด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 8 ราย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยจะลงไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยชี้แจงถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 45 วัน ดังนี้

1. แบบสอบถาม ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด โดยเลือกผู้บริหารระดับสูงที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้ข้อมูล
2. การสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูงของกลุ่มเป้าหมายที่เลือก เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการทำวิจัย

ใช้ Descriptive Statistics, Factor Analysis และ MANOVA ในการใช้ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ ในการ

วิเคราะห์ข้อมูล (Multivariate analysis of variance (MANOVA) ใช้ทดสอบสมมติฐานงานวิจัย

ผลการสำรวจผู้บริหารโลจิสติกส์จะใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์โลจิสติกส์ และผลการดำเนินงาน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีสำมะโนประชากรของอุตสาหกรรมเซรามิกในเขตภาคเหนือ ซึ่งใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งพัฒนาจากตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมา

การออกแบบงานวิจัย (Research Design)

กลยุทธ์ระดับหน้าที่ที่กล่าวถึงในบทที่ผ่านมา และชนิดโซ่อุปทาน ก่อให้เกิดผลบางกลยุทธ์การผลิต และกลยุทธ์โลจิสติกส์ที่ถูกใช้อย่างเหมาะสมมากขึ้นภายในบางโซ่อุปทาน ตัวอย่างเช่น สามารถถูกสร้างสมมติฐานที่ก่อให้เกิดโซ่อุปทานแบบ Lean ผู้นำด้านต้นทุนด้านการผลิต และกลยุทธ์โลจิสติกส์มีความเหมาะสมมากขึ้น จุดมุ่งหมายที่ต้นทุนต่ำกลยุทธ์ผู้นำด้านต้นทุนมีผลในความสามารถด้านประสิทธิภาพเหมือนกันที่มีคุณค่าในโซ่อุปทานแบบ Lean บริษัทตัวอย่างที่มีความสม่ำเสมอท่ามกลางกลยุทธ์โลจิสติกส์ กลยุทธ์การผลิต และชนิดโซ่อุปทานจะมีประสิทธิผลระดับสูงของผลการดำเนินงาน และความได้เปรียบในเชิงแข่งขันกว่าบริษัทที่ไม่มีกลยุทธ์อย่างสม่ำเสมอกับชนิดโซ่อุปทาน ผลการดำเนินงานที่ปรับปรุงควรมีผลจาก 3 ส่วนที่แนะนำข้อเสนอแนะการปฏิบัติของบริษัทที่มีวัตถุประสงค์ และเป้าหมายเหมือนกัน แทนที่จะเอื้อประโยชน์เป้าหมายที่ขัดแย้ง ด้วยเหตุนี้จึงเป็นคำถามวิจัยต่อไปนี้

1. มีความแตกต่างชนิดโซ่อุปทานหรือไม่
2. คุณลักษณะอะไรที่มีส่วนช่วยมากที่สุดต่อการกำหนดชนิดโซ่อุปทาน
3. ท่ามกลางชนิดโซ่อุปทานทำให้บริษัทแตกต่างในลำดับการแข่งขันที่เขาเลือกเน้นการดำเนินงานกลยุทธ์โลจิสติกส์ และการผลิตของเขาหรือไม่

4. เป็นที่แน่นอนชนิดโซ่อุปทานเฉพาะบริษัทที่ดำเนินงานในระดับสูงที่เน้นการจัดลำดับการแข่งขันที่แตกต่างมากกว่าบริษัทที่ดำเนินงานต่ำกว่าหรือไม่

รูปแบบแนวคิดถูกแสดงเพื่อให้เห็นภาพที่เสนอเท่านั้น ในภาพ ในที่นี้ไม่ได้ถูกออกแบบอย่างง่ายโดยความเป็นเหตุผล แต่เชื่อมต่อขอบเขตที่เป็นแนวคิดของสิ่งที่สนใจในการศึกษา แสดงข้อแตกต่างสมมติฐานระหว่างชนิดโซ่อุปทาน และเน้นความสัมพันธ์ของเขาใน 2 ใน 4 การจัดลำดับการแข่งขันทั้งกลยุทธ์โลจิสติกส์ และกลยุทธ์การผลิต ตัวอย่างเช่น มันเป็นการสร้างสมมติฐานที่มีการมีส่วนร่วมบริษัทประสบความสำเร็จในโซ่อุปทานแบบ Lean จะเน้นการจัดลำดับต้นทุนในหน้าที่การผลิต และหน้าที่โลจิสติกส์มากกว่าบริษัทในโซ่อุปทานแบบ Lean ที่มีประสิทธิผลผลการดำเนินงานขาดแคลนกว่า เช่นเดียวกัน บริษัทที่ประสบความสำเร็จในโซ่อุปทานแบบ Agile จะเน้นความยืดหยุ่นมากกว่าบริษัทที่ประสบความสำเร็จน้อยในโซ่อุปทานแบบ Agile

การสำรวจของผู้บริหารโลจิสติกส์ และโซ่อุปทานผู้ซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มที่ปรึกษาของการจัดการโลจิสติกส์ (CLM) และบริษัทที่รับจ้างผลิตถูกใช้เก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ เพราะว่า CLM ถูกพิจารณาบ่อยเป็นผู้นำด้านองค์กรเกี่ยวกับโลจิสติกส์ มันเป็นที่เชื่อถือต่อสมาชิก ให้ความรู้เกี่ยวกับงานที่มีประสิทธิภาพของโซ่อุปทาน ประเด็นเกี่ยวกับโลจิสติกส์ และการผลิตภายในองค์กรของเขาที่สำรวจอย่างสมบูรณ์ถูกต้อง ยิ่งกว่านั้นผู้บริหาร (ควบคุมดำรงตำแหน่งผู้จัดการ หรือสูงขึ้นไป) ถูกเลือกเพราะตำแหน่งที่สูงสามารถกระทำได้ เขามีมุมมองที่เข้าใจอย่างถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับบริษัท และลำดับเกี่ยวกับหน้าที่ของบริษัท กรอบการสุ่มตัวอย่างรวมถึงบริษัทเกี่ยวกับการผลิตอุตสาหกรรมเซรามิก ประเมินจากการศึกษาที่ผ่านมา และบทความถูกใช้ต่อการสำรวจ

ผู้ตอบถูกแบ่งใน 2 กลุ่มเริ่มต้นจากการมีส่วนร่วมในโซ่อุปทานแบบ Lean และมีส่วนร่วมเหล่านั้นในโซ่อุปทานแบบ Agile ส่วนหนึ่งชนิดโซ่อุปทานถูกกำหนดสมาชิกแต่ละ

ชนิดของโซ่อุปทานถูกแบ่งในการดำเนินงานที่สูง และต่ำ การวิเคราะห์ ตัวแปรพหุของความแตกต่าง (MANOVA) ถูกดำเนินงานค้นพบความแตกต่างในความสัมพันธ์ที่เน้นเพื่อการจัดลำดับการแข่งขันระหว่างกลุ่ม

การวิจัยกลยุทธ์โลจิสติกส์ (Logistics Strategy)

กลยุทธ์โลจิสติกส์ที่ใช้ในการวิจัยนี้เน้นความสัมพันธ์บนพื้นฐานการลำดับความสำคัญเชิงแข่งขันของต้นทุน คุณภาพ การส่งมอบ และความยืดหยุ่น โดยหน้าที่ด้านโลจิสติกส์เพื่อที่จะขยายสายงานของบริษัทเกี่ยวกับการกำหนดผลิตภัณฑ์โดยการสนองรับ เพราะว่าการวัดกลยุทธ์โลจิสติกส์ไม่ได้ถูกจัดตั้งภายในประเภทนี้ของกรอบแนวคิด Cronbach Alphas ไม่สามารถปรับไปใช้ได้จากการศึกษาในอดีต แบบสอบถามปรับให้เข้ากับการศึกษาที่ผ่านมาชี้ให้เห็นการตอบรับความสำคัญที่สัมพันธ์กันของการวัด เช่นเดียวกันกับการวัดกลยุทธ์ด้านการผลิตการวัดจากการศึกษาที่ผ่านมาได้ถูกใช้ และการใช้แบบสอบถามเป็นมาตรวัด 5 ระดับของลิเคิร์ต (A Five-Point Likert Scale) จากไม่เน้นความสำคัญถึงเน้นความสำคัญเต็มที่ ต่อไปนี้ชี้ให้เป็นตารางมาตรวัดที่ถูกใช้ และได้จากแหล่งวรรณกรรมที่มีอยู่ก่อนทั้งหลายดังตารางแนบต่อจากบรรณานุกรม

การวิจัยผลการดำเนินงาน (Performance)

Ward et al. (1995) การเปลี่ยนแปลงในความสามารถในการทำกำไรที่เคยใช้มาก่อนคือ มาตรวัด 3 ระดับ Morath, Droge และ Vickery (1996) วัดผลการดำเนินงานของกิจการที่สัมพันธ์กับการแข่งขันใช้ผลตอบแทนในสินทรัพย์ (ROA), ผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI), ผลตอบแทนต่อยอดขาย (ROS), การลงทุน (ROI growth) การเติบโตของผลตอบแทนต่อยอดขาย (ROS growth), และการเติบโตของยอดขาย (Sales growth) Duray et al. (2000) วัดผลการดำเนินงานโดยการใช้มุมมองการตอบรับของการดำเนินงานต่อความสัมพันธ์ต่อคู่แข่ง การวัดถูกใช้ ROI, ROS, (Profit margin) , Market

Share, Growth in ROI, Growth in ROS, Growth in Market share และ Growth in Sales มาตรวัดที่เคยใช้โดย Duray et al. (2000) ได้ใช้ในการศึกษานี้ดังตารางแนบท้ายบรรณานุกรม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เป็นการสัมภาษณ์ประชากรผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเซรามิกในจังหวัดเขตภาคเหนือทั้งหมด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยลงไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยชี้แจงถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 45 วัน ดังนี้

1. แบบสอบถาม ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด โดยเลือกผู้บริหารระดับสูงที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้ข้อมูล

2. แบบสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูงของกลุ่มตัวอย่างที่เลือก เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการทำวิจัย

ใช้ Descriptive Statistics, Factor Analysis และ MANOVA ในการใช้ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล (Multivariate analysis of variance (MANOVA) ใช้ทดสอบสมมติฐานงานวิจัย

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 รายละเอียดการจัดกลุ่มองค์ประกอบที่มีผลต่อกลยุทธ์โลจิสติกส์ของอุตสาหกรรมเซรามิกในเขตภาคเหนือ

Factor	Components
1. ด้านต้นทุน (Cost)	1. ประสิทธิภาพสูงสุดที่บรรลุจากการกระจายสินค้า 2. การควบคุมกำไรครอบคลุมกิจกรรมที่ส่งผลในต้นทุนการสั่งซื้อ และการกระจายสินค้า 3. ปรับปรุงการแข่งขันด้านราคา 4. ต้นทุนการขนส่งที่ต่ำ 5. ผลผลิตด้านแรงงานเพิ่มขึ้น 6. การใช้ประโยชน์กำลังผลิตเพิ่มมากขึ้น 7. ทำสินค้าคงเหลือให้ลดลง
2. ด้านคุณภาพ (Quality)	1. ปรับปรุงความถูกต้องของการเติมเต็มคำสั่ง 2. เราดูดัชนีต้นทุนของค่าขนส่ง และการจัดการในการส่งคืนตามกำหนดต่อของเสียที่เคลื่อนย้ายหรือการส่งสินค้าทางเรือที่ผิดพลาด 3. เราให้ข้อสังเกตล่วงหน้าเพียงพอของการเปลี่ยนแปลงราคาต่อลูกค้า 4. คุณภาพหรือความแข็งแรงของบรรจุภัณฑ์ 5. การยึดมั่นในคำแนะนำการขนส่งเฉพาะของลูกค้าของเรา
Factor	Components
3.ด้านการส่งมอบ (Delivery)	1. การกระจายทางกายภาพ ณ จุดเริ่มต้นลูกค้าที่ถูกระบุบริการโดยหลายหน่วยธุรกิจ 2. ระยะทางที่ลดลงของเวลารอคอยที่ตกลงกันในสภาวะเร่งด่วนหรือคำสั่งซื้อเร็วที่สุดเท่าที่เป็นไปได้สำหรับลูกค้า 3. ความสามารถต่อการจัดการให้เร็วขึ้นในสภาวะเร่งด่วนหรือคำสั่งซื้อเร็วที่สุดเท่าที่เป็นไปได้สำหรับลูกค้า 4. อัตราการเติมเต็มที่สูงในการสั่งซื้อต่อการโฆษณาประชาสัมพันธ์สำหรับลูกค้า 5. ระยะที่ลดลงของเวลารอคอยที่ตกลงกันในคำสั่งซื้อปกติ 6. ระยะที่ลดลงของระยะเวลารอคอยที่ตกลงกันในการสั่งซื้อของการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของลูกค้า 7. การส่งมอบ หรือเวลาการขนส่งที่สั้นลงต่อลูกค้า 8. การส่งมอบตามวันที่กำหนดต่อลูกค้า 9. ช่วงความกว้างของพื้นที่ที่ส่งมอบสำหรับลูกค้า

Factor	Components
4. ด้านความยืดหยุ่น (Flexibility)	1. การตอบสนองของระบบด้านโลจิสติกส์ 2. การตอบสนองของความเร็วและประสิทธิภาพต่อความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลง 3. การตอบสนองของความเร็วและประสิทธิภาพต่อความต้องการของผู้จัดหาวัตถุดิบที่เปลี่ยนแปลง 4. การรองรับความต้องการเฉพาะอย่างของลูกค้า 5. การพัฒนาหรือการซ่อมบำรุงกลยุทธ์ด้านโลจิสติกส์เฉพาะต่อข้อตกลงกับลูกค้าที่เด่นชัด 6. อัตราการเติมเต็มระดับสูงในสถานะฉุกเฉิน/คำสั่งซื้อเร็วที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ 7. ความสามารถของเราที่จัดการส่งคืนสินค้าที่บกพร่อง 8. ความสามารถของเราต่อกำลังผลิตที่ปรับตัวอย่างรวดเร็ว 9. การจ้างแหล่งภายนอกของกิจกรรมโลจิสติกส์

การจัดรายละเอียดกลุ่มองค์ประกอบ และส่วนประกอบของตัวแปร

ทดสอบสมมติฐาน 1, 2, 3, และ 4

H1: บริษัทที่มีผลการดำเนินงานสูงจะเน้นต้นทุนเป็นลำดับแรกในการแข่งขันด้านกลยุทธ์ โลจิสติกส์มากกว่าบริษัทที่มีผลการดำเนินงานต่ำ ในโซ่อุปทานแบบประหยัด

H2: บริษัทที่มีผลการดำเนินงานสูง จะเน้นต้นทุนเป็นลำดับแรกในการแข่งขันด้านกลยุทธ์ โลจิสติกส์น้อยกว่าบริษัทที่มีผลการดำเนินงานต่ำในโซ่อุปทานแบบคล่องตัว

H3: บริษัทที่มีผลการดำเนินงานสูงที่จะเน้นความยืดหยุ่นเป็นลำดับแรกในการแข่งขันด้านกลยุทธ์โลจิสติกส์มากกว่าบริษัทที่มีผลการดำเนินงานต่ำในโซ่อุปทานแบบคล่องตัว

H4: บริษัทที่มีผลการดำเนินงานสูงที่จะเน้นความยืดหยุ่นเป็นลำดับแรกในการแข่งขันด้านโลจิสติกส์น้อยกว่าบริษัทที่มีผลการดำเนินงานต่ำในโซ่อุปทานแบบประหยัด

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ 1 ถึง 4 เน้นการเรียงลำดับความสัมพันธ์ด้านต้นทุน และด้านความยืดหยุ่นของกลยุทธ์โลจิสติกส์ สำหรับบริษัทที่มีผลการดำเนินงานสูงในโซ่อุปทานแบบประหยัด และแบบคล่องตัว ความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญมีผลต่อชนิดโซ่อุปทาน และผลการดำเนินงานบริษัทตามคาดหวัง ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบพหุคูณ MANOVA เสนอในตาราง 2 ด้านล่าง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ MANOVA (Multivariate Tests)

	Value	F	Hypothesis df	Sig.
Pillai's trace	1.505	1.880	68.000	.000
Wilks' lambda	.057	3.127	68.000	.000
Hotelling's trace	8.376	5.974	68.000	.000
Roy's largest root	7.557	23.560	17.000	.000

เป็นการสนับสนุนสำหรับสมมติฐาน 1- 4 เมื่อ Alphas น้อยกว่า .01 แสดงรายละเอียดใน ค่า Sig. ในตาราง การวิเคราะห์สำหรับค่าเฉลี่ย (Mean) ก็เช่นเดียวกัน สนับสนุนต่อสมมติฐานได้เป็นอย่างดี ดูตาราง 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญ

อุตสาหกรรมเซรามิกควรมีการพัฒนากระบวนการโลจิสติกส์ และโซ่อุปทานอุตสาหกรรมเซรามิก โดยมีการนำแนวทางการพัฒนา และปรับปรุงระบบโลจิสติกส์ในโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมเซรามิก และนำวิธีการจัดการที่ดีที่สุด (Best Practice) มาใช้ปฏิบัติในสถานประกอบการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการด้านโลจิสติกส์อย่างยั่งยืน และเป็นรูปธรรม ตลอดจนจัดทำดัชนีต้นทุนโลจิสติกส์อุตสาหกรรมเซรามิก เพื่อเป็นเครื่องชี้วัดเศรษฐกิจ และเป็นทิศทางการคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมด้านโลจิสติกส์อุตสาหกรรมเซรามิก และจากการเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ และเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอื่น เช่น อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมการแพทย์ และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ผู้บริหารควรเล็งเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมเซรามิก ประกอบกับการกิจด้านการส่งเสริม และพัฒนาระบบโลจิสติกส์ รวมทั้งพร้อมทั้งขับเคลื่อนให้ผู้ประกอบการมีการปรับปรุงประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ในภาคการผลิตภายใต้กลยุทธ์ที่ และทิศทางที่ถูกต้องดังนี้

ประการแรก ศึกษา และวิเคราะห์สถานภาพประเด็นปัญหาด้านโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการ กระบวนการ และกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ในโซ่อุปทาน ตั้งแต่แหล่งวัตถุดิบ กระบวนการผลิต กระบวนการจัดเก็บ การขนย้าย ไปจนถึงการส่งมอบไปยังลูกค้าทั้งในประเทศ และต่างประเทศ รวมทั้งศึกษาโครงสร้างต้นทุนและระยะเวลาในโซ่อุปทาน พร้อมกำหนดแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงระบบโลจิสติกส์ในโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมเซรามิก เพื่อลดต้นทุน และเวลาในภาพรวม และเพิ่มประสิทธิภาพของการส่งมอบ การดำเนินงานดังกล่าวจะสามารถกำหนดวิธีการจัดการที่ดี

ที่สุด (Best Practice) ในการบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ควรเผยแพร่วิธีการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถอุตสาหกรรมเซรามิก

ประการที่สอง ขยายผลการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานประกอบการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการด้านโลจิสติกส์เชิงลึกที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมต่อเนื่องอย่างเป็นรูปธรรม และมีความยั่งยืนในระยะยาว ควรมีกิจการที่เป็นต้นแบบของการพัฒนาโลจิสติกส์ในเชิงปฏิบัติ ตลอดจนให้การฝึกอบรมเพื่อสร้างบุคลากรหลักด้านโลจิสติกส์สำหรับเป็นต้นแบบการพัฒนาต่อเนื่องภายในองค์กร เพื่อมีวัตถุประสงค์ส่งเสริมให้สถานประกอบการมีการบริหารจัดการโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ สามารถลดต้นทุนโลจิสติกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่สาม ควรจัดทำดัชนีต้นทุนโลจิสติกส์อุตสาหกรรมเซรามิก เพื่อเป็นเครื่องชี้วัดเศรษฐกิจและเป็นทิศทางการคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมด้านโลจิสติกส์อุตสาหกรรมเซรามิก ผู้ประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนสามารถใช้เป็นข้อมูลในการปรับกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจ และการวางแผนพัฒนาการจัดการโลจิสติกส์ทั้งในระดับองค์กร และระดับประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

การดำเนินการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ และโซ่อุปทานอุตสาหกรรมเซรามิกจะบรรลุเป้าหมายได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐ และภาคเอกชน โดยภาคเอกชนสามารถมีส่วนร่วมในการเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปพัฒนาการเพิ่มขีดความสามารถของอุตสาหกรรมเซรามิกต่อไป

อภิปรายผล

ผลการศึกษานี้สามารถสรุปได้ว่า กรอบแนวคิดกลยุทธโลจิสติกส์ใหม่เป็นการเน้นการให้ความสำคัญเชิงแข่งขันของ ต้นทุน คุณภาพ การส่งมอบ และความยืดหยุ่น เป็นกรอบแนวคิดที่กระชับมากขึ้น ซึ่งตรงกับแนวคิดของ McGinnis and Kohn, Lambert and Burduglu, Clinton and Closs ประกอบด้วยวิจัยในเนื้อหากลยุทธ์ด้านโลจิสติกส์โดยการแสวงหาร่วมกันที่อธิบายกลยุทธ์ด้านโลจิสติกส์ กรอบแนวคิดใหม่ควรทำวิจัยหน้าที่อื่นๆเช่น กลยุทธ์การผลิตที่ใหม่ โดยใช้กรอบแนวคิดร่วมกัน นอกจากนั้น กรอบกลยุทธ์โลจิสติกส์ควรจะสามารถเชื่อมโยงสิ่งใหม่ๆระหว่างกลยุทธ์ระดับบริษัท และกลยุทธ์โลจิสติกส์ ควรเหมาะสมระหว่างบริษัท และกลยุทธ์โลจิสติกส์ควรเป็นสิ่งใหม่ๆ ที่ควรสังเกตติดตาม นอกจากนั้นยังทำให้เห็นว่ากลยุทธ์โลจิสติกส์ และคุณลักษณะโซ่อุปทานเป็นเรื่องที่ไม่ควรถูกเพิกเฉย หรือมองข้ามเมื่อเป็นปัจจัยที่สำคัญในการตรวจสอบว่าผลกระทบการดำเนินงานของกิจการ ทั้งยังสามารถส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญทั้งในแต่ละส่วน หรือส่วนรวมในด้านผลการดำเนินงานด้านการเงินที่กิจการสามารถในการประสบผลสำเร็จ ดังนั้น กรอบแนวคิดใหม่ด้านกลยุทธ์โลจิสติกส์ในการศึกษานี้ ช่วยให้ผู้จัดการมีแนวทางคิดใหม่เกี่ยวกับวิธีการจัดการกิจกรรมด้านกลยุทธ์โลจิสติกส์ ในสายผลิตภัณฑ์ที่ตนรับผิดชอบ กรอบแนวคิดทำให้การจัดการแนวทางที่กำหนด และประเมินอย่างรัดกุม ที่จัดลำดับความสำคัญให้มากที่สุดด้านกลยุทธ์โลจิสติกส์ของกิจการ แล้วเลือกสิ่งปฏิบัติที่ตามมาอันจะทำให้การลำดับความสำคัญเหล่านั้นมีความแข็งแกร่ง ผลลัพธ์อีกด้านทำให้การจัดการด้านกลยุทธ์โลจิสติกส์สามารถมีส่วนช่วยโดยตรงต่อผลการดำเนินงานของกิจการโดยการเลือก และการปฏิบัติกิจกรรมที่สนับสนุนการเรียงลำดับเน้นกลยุทธ์เชิงแข่งขัน เพื่อสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน อย่างไรก็ตามผู้จัดการด้านโลจิสติกส์ สามารถที่ปฏิบัติงานได้อย่างเป็นรูปธรรมเกี่ยวกับชนิดของโซ่อุปทานของกระบวนการสายผลิตภัณฑ์ ผู้จัดการโซ่อุปทานก็เช่นเดียวกันจะเข้าใจโซ่

อุปทานมากขึ้น และสามารถกำหนดคุณลักษณะโซ่อุปทานที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดทัศนคติเกี่ยวกับกิจการที่ควรทำในการจัดการโซ่อุปทาน และประการสุดท้าย ความสำคัญการตัดสินใจด้านโลจิสติกส์ และโซ่อุปทาน ที่ทำให้ระบบทั้งหมดมีสมรรถนะอย่างชาญฉลาด การตัดสินใจจากผู้ที่มีความสามารถตามลำดับสู่การพัฒนาการลำดับความสำคัญในเชิงแข่งขันที่ร่วมมือกันทุกฝ่ายเพื่อจัดความขัดแย้ง ภายในหน้าที่ด้านฝ่ายผลิต ด้านหน้าที่โลจิสติกส์หรือการพัฒนาเรียงลำดับเชิงแข่งขันที่ไม่สร้างคุณค่า โดยสมาชิกอื่นๆ ของโซ่อุปทาน

ข้อจำกัดของการวิจัย

การศึกษานี้ครั้งนี้ มีข้อจำกัดอยู่หลายอย่างที่สามารถมีส่วนช่วยให้การสังเกตมีผลลัพธ์ไม่สมบูรณ์ที่สุด ประการแรกขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษานี้ค่อนข้างมีขนาดเล็ก ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เล็ก อาจจะเหมาะสมกับองค์ประกอบหลายอย่าง ประการแรกประชากรของอุตสาหกรรมเซรามิคมีความเต็มใจต่อการสำรวจ แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับการมีส่วนร่วม ต้องรอนานเท่าที่เป็นไปได้ ที่จะถูกถามจากผู้ที่เราสำรวจ และไม่เต็มใจให้การสำรวจทางวิชาการมีความสมบูรณ์ รวมทั้งเศรษฐกิจที่ถดถอยสามารถมีส่วนทำให้ขนาดตัวอย่างลดลง เช่นค่าแรงขั้นต่ำ การขึ้นค่าก๊าซแอลพีจี ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการเผา ทำให้ต้องเลิกกิจการตามข่าวที่ปรากฏ ทำให้การสำรวจทางวิชาการไม่สมบูรณ์ เพราะประชากรของอุตสาหกรรมเซรามิคลดลง และการศึกษานี้ นอกจากนี้อาจยังสามารถทำให้สมบูรณ์ขึ้นโดยการใช้ประโยชน์จากวิธีตอบหลายอย่างสำหรับการรวบรวมข้อมูล แทนที่ของการมีเพียงผู้มีอาชีพด้านโลจิสติกส์ ยังมีการเติมเต็มให้สมบูรณ์ด้วยการสำรวจจากด้านคอมพิวเตอร์ทางอินเทอร์เน็ตทางเอกสารต่างๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

หลายวิธีการของการวิจัยในอนาคต สามารถหาแนวทางต่อยอดจากการศึกษานี้ ประการแรกการศึกษา

ความเข้าใจกลยุทธ์โลจิสติกส์ทำการวิเคราะห์โดยล้าพังสามารถจัดการเพื่อให้มั่นใจว่า ส่วนสำคัญทั้งหมดของกลยุทธ์โลจิสติกส์ถูกรวมอยู่ในกรอบแนวคิดที่เสนอในการศึกษานี้ เช่นคำตอบการศึกษาที่สามารถมีความหนักแน่นเพิ่มมากขึ้น หรือพิสูจน์ว่าผิดในความเที่ยงตรงของข้อเสนอกรอบแนวคิดโลจิสติกส์ ประการที่สอง สิ่งหนึ่งที่สามารถขยายผลการศึกษานี้ โดยการวิเคราะห์กลยุทธ์ในระดับบริษัทโดยการรวมกันกับกลยุทธ์โลจิสติกส์ โดยกำหนดผลกระทบที่ตามมาในการดำเนินงานของกิจการ นี้สามารถให้มุมมองความเข้าใจมากขึ้นของเป้าหมายระดับบริษัท และเป้าหมายระดับหน้าที่สามารถกระทบต่อผลการดำเนินงานของกิจการ ถัดจากเป้าหมายทั้งสองที่แตกต่างกัน และประการสุดท้าย สิ่งหนึ่งที่สามารถวิเคราะห์เพิ่มขึ้นในส่วนลึกของคุณลักษณะของโซ่อุปทาน และกำหนดค่าใช้จ่ายในการศึกษานี้ จะเป็นสิ่งที่ถูกต้องอย่างมากรายละเอียดที่ถูกต้องของชนิดที่สามารถมีส่วนช่วยให้การกำหนดของชนิดโซ่อุปทาน อีกประการหนึ่งตรวจสอบหาความจริงเกี่ยวกับยุทธวิธีที่เหมาะสม ที่ใช้ในการจัดการชนิดที่แตกต่างของโซ่อุปทาน เป็นการกำหนดโดยคุณลักษณะ

ข้อสรุปสุดท้าย

ผลการศึกษาคุณลักษณะนี้ให้ใช้การสนับสนุนการวิจัยในอนาคต ทั้งเนื้อหาด้านโซ่อุปทาน และด้านโลจิสติกส์ การศึกษาจัดหาหลักฐานจากการใช้ประโยชน์จากกรอบแนวคิดกลยุทธ์โลจิสติกส์ จัดลำดับสำคัญเชิงแข่งขันด้านต้นทุน (Cost) คุณภาพ (Quality) การส่งมอบ (Delivery) และความยืดหยุ่น (Flexibility) ยิ่งกว่านั้นการศึกษาให้การสนับสนุนเชิงประจักษ์ต่อการดำรงอยู่ของกระบวนการทัศน์โซ่อุปทาน Lean และ Agile และคุณลักษณะที่เมื่อหน้าที่ด้านการจัดการภายในองค์กรบริษัท และโซ่อุปทานทั้งหมดเป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรม กลุ่มตัวอย่างที่เพิ่มขึ้นแสดงให้เห็นลักษณะอย่างชัดเจนมากขึ้นในการสังเกตความสัมพันธ์ในการศึกษานี้ การค้นหาคำจริงที่ต้องการได้สิ้นสุดอย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตามตามความสอดคล้อง หรือความแตกต่างกันของกลยุทธ์

โลจิสติกส์ กับชนิดของโซ่อุปทานส่งผลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

บรรณานุกรม

1. กมลชนก สุทธิวาทมฤพุฒิ. (2544). **การจัดการโลจิสติกส์**. กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิวอินเตอร์เนชั่นแนล.
2. ดนยา ฉันทนะเลิศวิไล. (2542). **การจัดการสินค้าคงคลัง**. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา(2542). การพัฒนาล้างสินค้าสาธารณะในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
3. รุธิร์ พนมยงค์. (2547). **การจัดการโลจิสติกส์ในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : เวลาดี.
4. วิทยา สหฤดำรง. (2545). **การจัดการโซ่อุปทาน**. กรุงเทพฯ : เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
5. วิโรจน์ พุทธิวิลี. (2547). **“มุมมองของธุรกิจยุคใหม่,” ในการจัดการโลจิสติกส์**. กรุงเทพฯ: โอเอซิส ปริ้นติ้ง แอน พับลิชชิง.
6. สาธิต พะเนียงทอง. (2548). **การจัดการโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
7. Griffis, Stanley E., Cooper, Martha, Goldsby, Thomas J. and Closs, David J. (2004). **Performance Measurement: Measure Selection based upon Firm Goals and Information Reporting Needs**. Journal of Business Logistics.
8. James R. Stock, Douglas M. Lambert. (2001). **Strategic Logistics Management (4th ed)**. Burr Ridge, IL: Irwin/McGraw-Hill
9. Korrakot Yaibuathet. (2005). **Takao Enkawa and Sadami Suzuki. Identify the Factors which determine the**

- Operational Performance of SCM and Analyzing their impact on Financial Indexes. 1st International Conference on Operations and Supply Chain Management, Bali.
10. Mentzer, John T, and Firman, John. (1994). **Logistics control systems in the 21st century.** Journal of Business Logistics.
 11. Savitskie Katrina P. (2003). **“The Impact of Logistics Strategy and Logistics Information Technology Process on Service Performance.”** Dissertation. The Ohio State University.
 12. Shapiro Roy D. and Jame L. Heskett. (1995). **Logistics Strategy: Cases and Concepts.** St. Paul, MN: West Publishing.
 13. Stock, J.R., and Lambert, D.M. (2001). **Strategic Logistics Management (4th ed).** Boston, MA: McGraw-Hill-Irwin.
 14. Waters Donald. (2003). **“Logistics an Introduction to Supply Chain Management.”** Ashford Colour Press Ltd, Gosport. Great Britain.
 15. Martin Christopher. (1998). **Logistics and Supply Chain Management: Strategies for Reducing Cost and Improving Service.** 2nd ed. New Jersey: Financial Times-Prentice Hall.
 16. Novack Robert A. Rinehart, Lloyd M., wells, Micheal v. (1992). **“Rethinking Concept Foundations in Logistics Management.”** Journal of Business Logistics. 13(2), 233-267
 17. Russell, Stephen H. (2000). **“A General Theory of Logistics Practices,”** Air Force Journal of logistics. 24 (4). 15.
 18. Gillyard Angelisa Elisabeth. (2003). **The Relationship among Supply Chain Characteristics Logistics and Manufacturing Strategy, and Performance.** Dissertation. The Ohio State University.
 18. Savitskie Katrina P. (2003). **“The Impact of Logistics Strategy and Logistics Information Technology Process on Service Performance.”** Dissertation. The Ohio State University.

Factors Related to the Development of the Twenty-First Century's Foreign Language Learning Potentialities of Elementary School students in Phon District, Khon Kaen Province

Sonjai Chaibunruang¹

Thawatchai Chaibunruang²

Aomtip Romphruek³

Udom Nuan⁴

Abstract

The of this mixed-method designed research was to study factors related to the development of the 21st century's foreign language learning potentialities of elementary school students in terms of the schools' policies, problems in the policy administration, the schools' curriculum administration, problems in the schools' administration, the teachers' roles and class management, problems in class management, the students' roles, and the knowledge they can apply in their lives.

The target group was 56 schools in Phon District under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3. The samples were 48 schools selected by single-stage cluster sampling. Four sets of five-level closed-ended and open-ended questionnaires based on Likert's and unstructured questions were used to collect the data from the deputy directors of academic affairs, heads of the departments, teachers, and the sixth graders of each school.

The deputy directors revealed that the schools followed the policies of the Ministry of Education at a high level in all aspects. Their problems were the unmatchable policies and practicalities, the change of the curriculum and its impracticalities, the shortage of teachers, the non-English major teachers, the teachers' lack of time to improve the lessons, the students' lack of motivation, abilities to speak the language, and readiness to study. The deputy directors wanted all these problems to be solved accordingly.

In reference to the information from the department heads, it was found that the main content of the curriculum was at a high level whereas the language content in relation to other subject areas was at a moderate level. Their administration problems concerned the curriculum change and its inappropriateness for small schools, the shortage of English major teachers, the teachers' chances to improve themselves, the students' lack of sufficient vocabulary and abilities to communicate in the language, and their lack of confidence in speaking because they were afraid of making mistakes.

¹⁻⁴ Department of English, Faculty of Liberal Arts, College of Asian Scholars, Khon Kaen, Thailand

As for the teachers' roles, they were found at a high level in all aspects. Regarding the teaching, the teachers strictly followed all indicators of the curriculum at a high level. Their problems were the lack of native speakers, the inappropriate teaching materials, the students' different backgrounds, their lack of basic knowledge and motivation in seeking further knowledge.

The students' realization of their roles was at a moderate level in all aspects. The students also learned more via the Internet, the libraries, and extra lessons. The knowledge they could apply was at a moderate level, except for following the orders, requests, and suggestions, which was at a high level. The students recommended the schools provide more computers (76.20%), time to read English books in the libraries (40.10%), more Japanese and Chinese books in the classrooms (36.70%), and more Thai textbooks (11.40%). For class management, they recommended pleasant learning atmosphere (56.40%), displays of students' work (55.00%), speaking the foreign language (44.10%), watching foreign movies (39.60%), inviting native speakers to class (34.20%), and foreign language performing (32.70%).

Keywords: The twenty-first century, Foreign language learning potentialities, Elementary school students

1. Introduction

In the twenty-first century, the Ministry of Education emphatically states that Thai students have to "be ethical; love being Thai; be skillful in analytical thinking, creative, technological motivated, cooperative to work with others; and able to live with other people peacefully" (The Ministry of Education, 2008, p.2). In order to carry out education to be in accordance with the policies on the development of Thai students to be well-equipped for the twenty-first century, the Ministry of Education puts a great emphasis on qualifying their education to be responsive to popular and social needs. They must have potentialities in competitions and cooperation in the global society (The Ministry of Education, 2008). Thus, in foreign language learning, they must be well-equipped with these four areas of content: (1) language for communication, (2) language and culture, (3) language and relationships with other areas of learning

content, and (4) language and relationships with communities and the world.

Due to such specifications, the researchers wanted to study what the school administrators, heads of the foreign language departments, and foreign language teachers have done for their students to accomplish them.

2. The Purpose of the Research

The purpose of the research was to study factors related to the development of the twenty-first century's foreign language learning potentialities of elementary school students in terms of (1) the schools' policies (2) problems in the policy administration, (3) the schools' curriculum administration, (4) problems in the schools' administration, (5) the teachers' roles and class management, (6) problems in class management, (7) the students' roles, and (8) the knowledge the students can apply in their lives.

3. Research Methods

3.1 The Target Group

The target group was 56 schools in Phon District under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3.

3.2 The Sample Group

The researchers used Krejcie and Morgan's means of determining the sample size, and thus 48 schools were selected by single-stage cluster sampling.

3.3 The Research Tools

3.3.1 Four Five-scale Questionnaires

These four five-scale questionnaires were used to collect the data from the deputy director for the academic affairs, the head of the foreign language department, the foreign language teachers, and the sixth graders from each school for the quantitative phase. Each questionnaire was based on Likert's five rating scale, with both closed-ended and open-ended items.

The first questionnaire was for the deputy director for the academic affairs. It was divided into two parts; part 1 was about the respondent's status, and part 2 was about the school's policies on the administration of the foreign language curriculum so as to develop the students into the world of the twenty-first century.

The second one was for the head of the foreign language department. It was divided into two parts; part 1 was about the respondent's status, and part 2 was about the administration of the foreign language curriculum. The main content in part 1 was related to the four areas of content: language for communication, language and culture, language and relationships with the

main content of other subject areas, language and relationships with communities and the world. All items of each area were the same as those specified in the Ministry of Education's Basic Education Core Curriculum 2008. Additionally, there were two more items questioning if there were other foreign languages besides English for the students to take, and what foreign languages the department let them take.

The third one was for the foreign language teachers. It was divided into two parts; part 1 was about the status of the respondent; part 2 was about the teachers' roles and his or her class management to cover the content and language skills according to the foreign language curriculum benchmarks specified in the Basic Education Core Curriculum 2008.

The last one was for the sixth graders. It was divided into three parts; part 1 was about general information about the student: gender, age, and the language/languages they were taking; part 2 was about the students roles; and part 3 was about the knowledge they could apply. In terms of the knowledge gained, the items were the same as those indicators for the sixth graders specified in the Basic Education Core Curriculum 2008.

3.3.2 Four Sets of Unstructured Questions

These four sets of unstructured questions were applied to collect in-depth data from the informants from each school: the deputy director for the academic affairs, the head of the foreign language department, the foreign language teachers and the sixth

graders. They were meant to collect the first-hand information for the qualitative phase.

The first set of the unstructured questions was composed of three questions requesting the deputy director for the academic affairs to give (1) detailed descriptions of the problems in administering the Ministry of Education's policies on the foreign language curriculum, (2) problems in administering the school's own policies on the foreign language curriculum (if any), and (3) suggested means to find solutions to the problems.

The second set of the unstructured questions was composed of two questions requesting the head of the foreign language department to provide (1) descriptions of the problems in managing each foreign language curriculum, and (2) suggested means to find solutions to the problems.

The third set of the unstructured questions was composed of four questions requesting the foreign language teachers to give (1) detailed information about native teachers of the languages offered at school, (2) the languages they used in class, (3) the problems they encountered while teaching, and (4) suggestions or suggested solutions to the problems.

The last set of the unstructured questions was composed of two questions asking the students to specify (1) what they would like the school to provide more for them, and (2) what activities they would like their

teachers to organize in teaching them the foreign language.

3.4 Data Collecting

The questionnaires, together with a letter of cooperation from the College of Asian Scholars Vice President to the director of each school requesting for his/her permission to allow the deputy director for the academic affairs, the head of the foreign language department, the foreign language teachers, and the sixth grade students to answer the questionnaires and the unstructured questions, were sent to all sample schools via mail. There more letters – one to the head of the foreign language department one to the foreign language teachers, and another one to the students – were also sent to each school. Returned envelopes were prepared for all the respondents and the informants to send the questionnaires and the answers back to the Faculty of Liberal Arts, the College of Asian scholars by the requested date.

3.5 Data Analysis

In analyzing the quantitative data, the researchers followed the following steps:

- (1) Checking on the complete questionnaires
- (2) Using a software page to analyze the data
- (3) Using descriptive statistics to analyze the data from the complete questionnaires for frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The criteria for the data interpretation were:

The Scale	Interpretation
4.50	the highest
3.50 – 4.49	high
2.50 – 3.49	moderate
1.50 – 2.49	low
1.49	the lowest

In analyzing the qualitative data, the researchers followed these steps:

- (1) Analyzing all segments
- (2) Classifying the topics and information
- (3) Summarizing concepts and themes of the information classified
- (4) Presenting all in descriptive writing

4. Research Results

4.1 The Results from the Deputy Directors for the Academic Affairs

For the responses to the additional unstructured questions requesting for more information on the problems of their administration, the deputy directors mentioned that the problems related to the curriculum were that it was changed quite often; it was not in line with the school context, and the teachers did not have enough time to develop it to match the context of the school; in addition, it did not respond to the needs of students' daily lives.

As for the problems in administering the foreign language curriculum at school, the deputy directors emphasized that they were facing problems concerning the language personnel, the students, and modern

technology. In terms of the language personnel, they said the schools lacked personnel with good knowledge on foreign languages. Some English teachers were not English majors when they were in college. Moreover, there were not enough language teachers at school. The students also caused problems, for they had problems in speaking or expressing the language learned, not to mention their lack of readiness for learning because they were not continuously prepared to learn the language.

To help find solutions to the problems, the deputy directors have given these suggestions:

- (1) The policy must be set in line with the language curriculum.
- (2) There must be more foreign language teachers.
- (3) Language training programs must be provided for language teachers.
- (4) There must be textbooks which correspond to the curriculum, context and goals of the school.
- (5) A distance learning technology (DLIT) should be supervised and applied.
- (6) There must be extra-curricular activities.
- (7) Technological media must be provided.

(8) The students must be taught more speaking and reading skills.

(9) Cooperation with other organizations in communities should be organized.

4.2 The Results from the Head of the Department of Foreign Language.

Out of 48 sets of questionnaires, only 11 returned (22.41%) Four of the department heads (36.40%) are males and seven (63.60%) are females aged between 56-60 (4=36.40%), 36-40 (3=27.30%), 51-55 (2=18.20%), 31-35 (1=9.10%), and under 31 (1=9.10%). Nine of the heads (81.80%) are bachelor's degree holders: five in English, three in Thai, and one in mathematics. The other two heads are masters' degree holders: one in educational administration and the other one in curriculum and instruction. Four of them (36.40%) have been holding this position for 21 years; another four have been working as department heads for 6-10 years; the other three have been holding the position for a different period: one (9.10%) for 1-5 years, one for 11-15 years, and another one for 16-20 years.

In terms of the main content required in the curriculum, the information reveals that the heads of the departments followed the main content specified in the Basic Education Core Curriculum 2008 at a high level in all aspects, except for the use of the foreign language according to the native cultures and its use in connection with other learning areas for the students to develop, seek more knowledge and have wider visions, which were at a moderate level.

Besides English, the heads of the departments said they offered three more foreign languages. Six schools offered Chinese; three offered Japanese; and two offered Laos.

As for the problems in administering the foreign language curriculum, they can be classified into three categories. The first one involves the change of the curriculum which was inappropriate for small schools. The second one involves the foreign language teachers. Some of the English teachers did not take English as their major subject when they were in college. They did not have a chance to improve their knowledge of English. They were not trained to teach English, nor did they pursue more knowledge of English. For Chinese and Japanese teachers, they lacked knowledge and understanding of how to teach a foreign language. The last but not least was the problem concerning the students. They did lack the knowledge of vocabulary for communication. They did not dare to speak English; they were afraid to make mistakes, and they were not confident about using English vocabulary.

In terms of solutions to the problems, the department heads recommended several means of problem solving: (1) the school authorities should recognize the importance of foreign language teaching, (2) the curriculum should fit into the school context, (3) there should be at least one teacher whose major in college was English for each level of English teaching at school, so he/she can share his/her experience with students, (4) all foreign language teachers should be trained how to teach a foreign language, (5) the school should hire a

native speaker of the language as a teacher, and the teachers should analyze each student's problems before teaching.

4.3 The Results from the Foreign Language Teachers

Only three foreign language teachers returned the questionnaires and answers to the unstructured questions. Two teachers are females, and one is a male. Two of them are between 51-55 years old, and the other one is over 56. Two have been working for 26 – 30 years, and the other one has been working for 31 – 35 years. All three of them realized their roles as teachers specified in the Basic Education Core Curriculum 2008 ($\bar{X}$ = 4.23, S.D. = 1.24). For class management, they taught the students in line with the benchmarks required by the Ministry of Education as specified in the Basic Education Core Curriculum 2008 at a high level ($\bar{X}$ = 4.18, S.D. = 1.37).

In response to the unstructured questions, the teachers stated that they did not have any native speakers working with them. In terms of problems related to the teaching or class management, they can be put into three categories. One was the lack of teachers who are native speakers. The second one was about mediums of instruction. There were not various types of mediums the teachers could use in their teaching. The last one concerned the students' backgrounds of English. The students in upcountry districts had different backgrounds in English; they did not have enough backgrounds from lower classes. Not only that, they did not seek more knowledge by themselves.

The possible solutions from the teachers concern the student only. They suggested that firm background in English be provided for students from grade 1, and that it must be developed continuously until the students are in grade 6.

4.4 The Results from the Students

Out of 300 questionnaires, 202 were returned (67.33 %). Among them, 104 were males (51.50 %), and 98 were females (48.50 %). One hundred and fifty-nine students were at the age of twelve (78.70 %), and 43 of them were at the age of eleven (21.30 %). One hundred and ninety students took English (94.10 %), and twelve took Chinese (5.90 %). All students realize their roles as learners at a moderate level in this order: (1) setting goals, planning, and being responsible for one's own learning, (2) interacting, working, and doing activities with groups and the teacher, (3) summarizing what has been learned by oneself and applying it in various situations, (4) analyzing and synthesizing what is learned, (5) continuously evaluating one's own learning, (6) searching for more knowledge via the Internet, (7) searching for more knowledge in the library, and (8) searching for more knowledge by talking special lessons elsewhere. In terms of the knowledge the students gained and could practically bring into use, the information reveals that what they could practically put into practice at a high level is following orders, requests, and suggestions.

The rest of the content taught is at a moderate level as shown in the following order: (1) following orders, requests, and suggestions read, (2) speaking asking for and giving information about oneself, friends, one's family,

and relevant, (3) participating in language and cultural activities according to one's own interest, (4) comparing and contrasting between the festivals, celebrations, and traditions of native speakers and those of Thais, (5) identifying main ideas and answering questions when listening and reading conversations, simple tales and stories, (6) conversing with others, (7) identifying the similarities/differences in saying different types of sentences, using punctuation marks, and putting words in order according to the structure of the foreign language and that of the Thai language, (8) using the language to communicate in a variety of situations both in class and at school, (9) reading aloud short passages, tales, and poems properly, (10) using words, tones, and proper manners of native speakers, (11) using commands, requests, asking for permission and giving advice, (12) searching and collecting words related to other areas for oral/written presentation, (13) giving information on festival/important days, celebrations, native speakers' way of living, (14) speaking to give information on surroundings, (15) speaking to express feelings about relevant matters, activities, with brief reasons, (16) asking for help, accepting, and refusing help in simple situation, (17) choosing or specifying sentences or short information to match pictures, symbols, or signs read, (18) writing to ask for and give information about oneself, friends, one's family, and relevant matters, (19) writing to give information on one's surroundings, (20) writing to express one's feeling about relevant matters, activities, with brief reasons, (21) drawing diagrams, charts, and tables showing the information heard or read, (22) writing to correspond with others, (23) using the

foreign language to search for and collect information, (24) writing to ask for help, accepting, or refusing help in simple situations.

For the responses to the additional unstructured questions, the students have made several requests that they think can help them learn a foreign language better as follows:

1. The school should provide more computers (76.20%)
2. Let them read more English books in the library (40.10%)
3. Let them read Chinese/Japanese books in class (34.70%)
4. Let them read supplementary Thai books (11.40%)

In terms of teaching and learning activities, they would like the teachers to arrange the following activities for them:

1. Creating enjoyable classroom atmosphere (56.40%)
2. Displaying students' good pieces of work (55.00%)
3. Playing foreign language games (54.00%)
4. Listening to foreign songs (45.50%)
5. Speaking the foreign language in class (44.10%)
6. Watching foreign movies with soundtracks (39.60%)
7. Inviting a native speaker to talk to them in class (34.20%)
8. Performing plays in the foreign language (32.70%)

5. Discussion

5.1 The school policy concerning the administration of the foreign language curriculum

to develop students' potentialities to fit into the world of the twenty-first century.

All the schools have implemented the foreign language administration according to the policy of the Ministry of Education. However, some problems have occurred for the policy has not been in line with the school context, and the curriculum has often been changed. Besides some other problems have occurred; they are the problems of the school, for example, the lack of foreign language teachers/personnel. Thus, the school has to let other teachers with a degree in other fields teach the foreign language, especially English. Due to that fact, the teachers are unable to adapt the foreign language curriculum of the Ministry of Education to match the school context. Needless to say, the lack of foreign language teachers significantly affect the preparation process of the foreign language for students.

Though the school administrators have recommended solutions to the problems, some of them, e.g. the ones concerning the policy and curriculum the lack of language teachers or the personnel, need related superior authorities to help solve them. The problems within the school, e.g. the teaching-learning management, the school administrators should be able to carry them out by themselves.

5.2 The foreign language curriculum management

The schools have managed the foreign language curriculum to cover the four criteria of main content specified by the Ministry of Education at a high level, except the one on the language content in relation to the main

content of other learning areas, which is at a moderate level. The heads of the foreign language department comment that the problems occur, for the curriculum has been changed quite often. Moreover, it does not fit into the context of small schools. The lack of language teachers adds more problems. Certainly, all problems directly affect the students' learning. The heads of the foreign language department have suggested means to solve the problem, that the school must recognize the importance of this content area and provide the foreign language department with corresponding language teachers must be trained how to teach the language. Moreover, it would be even much better if there are some native speakers of the language to teach at the school. Actually, this is what the students (34.20%) have mentioned in their suggestions. Having some native speakers at school is one way to offer chances for students to actually practice more of the language, which is good for language learning according to Thorndike's Connectionism Theory (Behaviorism, 2013)

In addition, the heads of the foreign language department have suggested that the language teacher analyze individual student's problem. This is considered a principal principle that the Ministry of Education has required as a major role of language teachers to conduct so that they can develop the students' learning potentialities in line with the principles of humanism which enable students to fully develop their potentialities (Khaemance, 2012)

In terms of activities related to vocabulary learning suggested by the heads of the foreign language department, they are

certainly beneficial for students because knowing vocabularies, their meanings, and how to use them can lead to meaningful communication. That is how learners can learn a foreign language as Paul suggests in the case of English learning (Paul, 2006)

5.3 The roles of teachers

The foreign language teachers have realized their roles as specified in the Ministry of Education's Basic Education Core Curriculum 2008 at a high level. They have arranged language activities in accordance with the learning concepts of the twenty-first century stated by the Ministry of Education, but one of the obstacles to the teaching-learning arrangements is that the lack of teachers who are native speakers of the language. This, of course, the teachers have mentioned in their proposed solutions to the problem so that the problem so that the students' potentialities can continuously be develop, and it is in line with the notions of foreign language teaching (Paul, 2006) the role of teachers specified in the learning management in the Basic Core Curriculum 2008, and the findings of research studies on the foreign language teaching-learning at the elementary school level, which could help students enjoyably and continuously learn the foreign language. For example, a study by Nootate (2012) on the teaching of the verb to be by using songs could make school students enjoy the lesson; no only that, their learning behavior was changed in a positive way with better learning achievement. Another example is a study by Qui and Sirisawat (2011) who created relaxing and enjoyable atmosphere with compliments, smiles, and clapping as rewards for

their fourth graders' performances in Chinese learning on Pinyin, greetings, numbers, family, food, RMB (Chinese currency), and weather. They reported that the students could learn well and efficiently apply what they learned in everyday life.

5.4 The students' roles and the practical knowledge gained

The students have realized their roles as language learners specified in the Basic Core Curriculum 2008 at a moderate level in all aspects. The teachers, who have been the closet to the students and have carried out learning activities for students, should therefore find means to assist them to realize more of all related learners roles to fulfill the teachers' specified roles (The Ministry of Education, 2008).

In terms of practical knowledge, the only skill the students specified the level of practicality at a high level is following orders, requests, and suggestions. The rest of what they have learned is at a moderate level. Thus, it is the teachers' duty to consider their roles and discuss what the students have suggested with the school administrators and related authorities to find solutions for them to reach higher achievement.

As students, the sixth graders have proposed suggestions to the school and teachers to provide friendly classroom atmosphere and a variety of learning activities to help them learn more. What the students have asked for is in agreement with some research findings which could lead learners to gain more from their language classroom. Gasuwan and Jadupot (2013) studied the efficiency of English songs on fifth graders' learning retention of vocabulary,

and the speaking skill of fifth graders and reported that teaching activities with English songs could help students learn the language with better understanding, retaining the vocabulary studied, and capability to speak fluently. Plianprarn and Narkjun (2015) studied sixth graders' vocabulary learning using games in teaching them nouns, verb, adjectives, and prepositions of place. They reveal that the students were satisfied with the activities; they could learn more about the vocabulary at a high level; they could understand the lessons better, and they happily and cooperatively participated in the learning activities.

6. Conclusion

This research study reveals some major problems concerning the teaching of foreign languages to elementary school students though personnel involving in foreign language education. Therefore, these problems should be thoroughly taken into consideration if the students' foreign language potentialities are meant to be developed in this century.

7. Suggestions

Further research studies should be conducted on:

7.1 The development of students' foreign language learning according to the indicators of other levels

7.2 Different teaching methods to improve students' learning abilities at different level

7.3 The development of foreign language curricula for different levels of students

8. References

1. Behavioral Learning Theories. (2013). Retrieved February 16, 2013, from www.gotoknow.org/posts [in Thai].
2. Dickinson, David K., Griffith, Julie A., Golinkoff, Roberta Michnick, & Hirsh-Pasek, Kathy. (2012). **How Reading Books Foster Language Development around the World**. Retrieved April 30, 2016, from <http://www.hindawi.com/journals/cdr/>
3. E.G. & D.C. (2013). **Writing skills and strategies of bilingual immigrant students learning Greek as a second language and English as foreign language**. Retrieved February 5, 2016 from <http://www.rw.org.za/index.php/rw/article/view/31/62>.
4. Gasuwan, Marisa, & Jadupot, Monta. (2013). **The Efficiency of English Song Activities on Learning and Retention of Vocabulary and the Speaking Skill**. *Liberal Arts Journal, Prince of Songkhla University*, 5(2), 18- 30, [in Thai].
5. Khaemmanee, Thissana. (2012). **Humanist Learning Theories**. Retrieved February 14, 2013, from <http://tiannyzakiju.blogspot.com/2012/07/3-humanism.htm/>
6. Ministry of Education. (2008). **Basic Core Curriculum 2008**. Bangkok: The Agricultural Co-operative Federation of Thailand. [in Thai].
7. Nootate, Jaruwan. (2012). **The Teaching of Verb to Be Using Songs**

- to Develop English Language Skills of First Graders.** Retrieved February 14, 2016, from http://swis.ac.th/html_edulact/temp_emp_research/1690.pdf
8. Paul, David. (2006). **Teaching English to Children in Asia.** Hong Kong: Pearson Education Asia Limited.
9. Plianprarn, Nuttawaraporn, & Narkjun, Sutat. (2015). **Learning English Vocabulary by Songs of Sixth Graders at Wat Thoong Noi School in Kuiburi District, Prachuap Khiri Khan Province.** Veridian E-Journal, Silpakorn University: The Thai Version of Humanities, Social Sciences and Art, 8(2), 1672-1684. [in Thai].
10. Qiu, Meng, & Sirisawat, Chate. (2011). **The Development of Teaching Modules for Fourth Graders Learning Beginning Chinese in Thailand.** Journal of Education and Social Development, 7(2) 72-84. [in Thai].
11. Tinnawong, Nutthinee. (2012). **Factors Affecting English Reading Abilities of the Sixth Graders.** Independent Study for Master's of Arts Program in Language and Inter-Cultural Communication, Graduate School, Silpakorn University. [in Thai].

การส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทยโดยใช้กิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ Promoting Higher-Order thinking of Thai Students through Strategic Reading Tasks

นภาพร วรรณทอง¹

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยแบบผสมผสานนี้เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ในการส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทย 2) ศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ในการส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทย และ 3) ศึกษาเจตคติของนักศึกษาไทยที่มีต่อกิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ในการส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษา กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จำนวน 43 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่กำลังศึกษารายวิชาการอ่านภาษาอังกฤษ 2 ในปีการศึกษา 2559 เครื่องมือวิจัย ได้แก่ กิจกรรมการอ่านเพื่อการเขียน การทดสอบก่อนและหลังเรียน แบบสอบถามเจตคติ และการสัมภาษณ์ ข้อมูลเชิงปริมาณนำมาวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนและหลังเรียน เพื่อหาค่า (t-test) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์สามารถส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) กิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์สามารถส่งเสริมความเข้าใจขั้นสูงของนักศึกษากลุ่มความสามารถระดับสูง ปานกลาง ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.37 และ $\bar{X}$ = 4.08) ตามลำดับ และ 3) นักศึกษามีเจตคติต่อกิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ในการส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.19)

คำสำคัญ : การคิดขั้นสูง กิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์

Abstract

The objectives of this mixed method study were 1) to develop a strategic reading task to promote Thai students' higher-order thinking, 2) to study the strategic reading task to promote Thai students' higher-order thinking, and 3) to investigate the attitude of Thai students towards the strategic reading task to promote Thai students' higher-order thinking. The participants of the study were 43 second year English major students of the Faculty of Education in Academic Year 2016 . They were purposive selected through purposive sampling for during the research conduction, they enrolled in Reading 2 Course. Reading-to-write tasks, pre-test and post-test, attitude questionnaire, and interview were employed for data collection. The collected data were analyzed for t-test, means, and standard deviation in terms of quantitative data. Content analysis was used to analyze the qualitative data. The findings

¹อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

presented that 1) students' higher-order thinking were developed through the strategic reading tasks with statistically significant at .01, 2) the strategic reading tasks were able to promote students' higher-order thinking of good and moderate groups of students at high level ($\bar{X} = 4.37$ and $\bar{X} = 4.08$) respectively. The attitudes of students towards the strategic reading task were at high level ($\bar{X} = 4.19$).

Keywords: Higher-Order thinking, Strategic Reading Tasks

1. บทนำ

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย คือการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ (English as a Foreign Language: EFL) ซึ่งในรายวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายวิชาการอ่านภาษาอังกฤษนั้นจำเป็นต้องออกแบบ การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลโดยเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นสำคัญ หลักสำคัญของการออกแบบการเรียนรู้ จำเป็นต้องยึดหลักการสำคัญ 4 ข้อ ได้แก่ การให้ผู้เรียนได้มีส่วนในการกำหนดจุดประสงค์ของการอ่าน การเรียนรู้ต้องเกิดจากการให้คำแนะนำในรูปแบบกระบวนการ ต้องพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน และบทอ่านต้องมีความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน (Danvivath, 1998)

นอกจากนี้ Grabe (1991) กล่าวว่า การอ่านคือกระบวนการเรียนรู้เชิงกลยุทธ์ ในขณะที่อ่าน ผู้เรียนจะใช้กลวิธีในการอ่านที่แตกต่างกันออกไป และมีระดับขั้นของการพัฒนา ซึ่งในการอ่านภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนต้องสอนกลวิธีการอ่านเพื่อความเข้าใจให้แก่ผู้เรียน และเพิ่มระดับความซับซ้อนขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการอ่าน เช่น การอ่านเพื่อความเข้าใจ การอ่านเพื่อความเข้าใจขั้นสูง หรือการอ่านเพื่อการคิดขั้นสูง เป็นต้น นอกจากนี้ การสอนกลวิธีการอ่าน หรือการสอนการอ่านเชิงกลยุทธ์นั้นยังสามารถส่งเสริมเจตคติที่ดีในการอ่านภาษาอังกฤษให้แก่ผู้อ่านอีกด้วย ซึ่งในบริบทของประเทศไทยนั้น พบว่าการจัดการเรียนการสอนการอ่านภาษาอังกฤษส่วนใหญ่นั้น เน้นที่การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยการใช้บทอ่านและให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดการอ่านเพื่อความเข้าใจ

(Danvivath, 1998; Wannathong, 2015, Wannathong, 2017)

จากสภาพปัญหาการสอนการอ่านภาษาอังกฤษในประเทศไทยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาสภาพปัญหาของนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พบว่า นักศึกษา ในกลุ่มที่มีผลการทดสอบการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจในระดับสูง และปานกลางผ่านการจัดการเรียนการสอนกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษมาก่อนในระดับมัธยมศึกษา ส่วนในกลุ่มที่มีผลการเรียนระดับต่ำนั้นไม่เคยผ่านการจัดการเรียนการสอนกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา (Wannathong, 2015) และเมื่อได้สอนการอ่านเชิงกลยุทธ์การอ่านเพื่อความเข้าใจพบว่า นักศึกษามีผลการทดสอบการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสูงขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านภาษาอังกฤษ (Wannathong, 2017)

ทั้งนี้ Grabe (2009) ได้นำเสนอไว้ว่าความเข้าใจ และการคิดของผู้เรียนมีหลายระดับซึ่ง สอดคล้องกับนโยบายของการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของประเทศไทยที่ต้องการให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดนั้นยังไม่ได้มีการศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทยโดยใช้กิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ เพื่อให้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการสอนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงให้ผู้เรียนต่อไป

2. คำถามการวิจัย

2.1 กิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์สามารถส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทยได้หรือไม่

2.2 กิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ส่งผลต่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทยอย่างไรบ้าง

2.3 กิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ส่งผลต่อเจตคติของนักศึกษาไทยอย่างไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

3.1 เพื่อพัฒนากิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ในการส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทย

3.2 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ในการส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทย

3.3 เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษาไทยที่มีต่อกิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ในการส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษา

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปีการศึกษา 2559 จำนวน 171 คน

4.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ชั้นปีที่ 3 ได้จากการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษารายวิชาการอ่านภาษาอังกฤษ 2 ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 43 คน

4.3 เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การทดสอบก่อนและหลังเรียน กิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ โดยมีกลยุทธ์ที่ใช้ในการอ่าน ได้แก่ การตั้งคำถาม การสังเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการประเมินค่า โดยใช้วิธีการสอนการอ่านเพื่อการเขียน (Reading-to-write tasks) โดยให้บออ่าน 3 บทในหัวข้อเดียวกัน แบบสอบถามเจตคติ (5 Rating scale questionnaire) และเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ การสัมภาษณ์

4.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านภาษาศาสตร์ประยุกต์ได้ตรวจสอบความตรงของเครื่องมือได้ค่าดัชนี 0.9 และตรวจสอบความเที่ยงโดยหาค่า Cronbach's alpha ได้ค่าเท่ากับ 0.89

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณนำมาวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนและหลังเรียน เพื่อหาค่า (t-test) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

4.6 การประเมินทักษะการคิดขั้นสูงจากกิจกรรมการอ่านเพื่อการเขียน

ในการประเมินทักษะการคิดขั้นสูงจากกิจกรรมการอ่านเพื่อการเขียน ได้นำ Rubric for Critical Thinking in Reading-To-Write Task (Lo, 2011) ในการประเมินการเขียนของนักศึกษา

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทยโดยใช้กิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ ใช้เวลาทั้งสิ้น 11 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง แบ่งเป็นการสอน 2 ส่วน คือ การสอนกลยุทธ์การอ่าน โดยใช้หัวข้อ Christopher Columbus ในการฝึกในสัปดาห์ที่ 2-5 และสัปดาห์ที่ 6-9 ใช้หัวข้อบทอ่านตามที่นักศึกษาได้ศึกษาความต้องการจากนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 วิธีดำเนินการวิจัย

สัปดาห์	กิจกรรม	ผลลัพธ์
1	ทดสอบก่อนเรียน	
2	สอนกลยุทธ์การตั้งคำถาม	การเขียน outline
3	สอนกลยุทธ์การสังเคราะห์ข้อมูล	การออกแบบตาราง
4	สอนกลยุทธ์การวิเคราะห์ข้อมูล	การออกแบบตาราง

		และT-Chart
5	สอนกลยุทธ์การประเมินค่า	การเขียนผังความคิด และT-Chart
6	Dream making machine	Expository essay
7	Apes	Expository essay
8	Stem cell	Expository essay
9	Death penalty	Expository essay
10	ทดสอบหลังเรียน	
11	เก็บข้อมูลวัดเจตคติ/สัมภาระณ์	

6. ผลการวิจัย

6.1 การส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาโดยใช้กิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์

จากการวิเคราะห์ผลของการทดสอบก่อนและหลังการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทย ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบก่อนและหลังการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทย

ทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	43	14.53	2.108	25.839	.000
หลังเรียน	43	23.14	2.145		

* $p < .01$

จากตาราง 2 พบว่า กิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์สามารถส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีผลของการคิดขั้นสูงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีผลการทดสอบหลังเรียน ($\bar{X} = 23.14$) สูงกว่า

ก่อนเรียน ($\bar{X} = 14.53$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6.2 ประสิทธิภาพของกิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ในการส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทย

ผลจากการวิเคราะห์การคิดขั้นสูงของนักศึกษาจากกิจกรรมการอ่านเพื่อการเขียน โดยใช้ Rubric for Critical Thinking in Reading-To-Write Task (Lo, 2011) จากการเก็บข้อมูลในสัปดาห์ที่ 10 สามารถนำเสนอได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 คะแนนการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทยโดยการใช้กิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์

กลุ่มนักศึกษา	สูง	กลาง	ต่ำ
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$
องค์ประกอบการคิดขั้นสูง			
แสดงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้	4.78	4.21	3.42
นำเสนอมุมมองที่ได้จากเรื่องอย่างชัดเจน	4.35	4.03	3.36
สามารถบอกมุมมองอื่นๆ จากเรื่องได้	3.62	3.24	3.33
แสดงประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่องได้	4.25	4.18	3.56
พิจารณาวิเคราะห์ประเด็นต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล	4.58	4.35	3.41
แสดงผลลัพธ์ที่สำคัญที่จะเกิดขึ้นจากเรื่องได้	4.64	4.45	3.54

ตารางที่ 3 คะแนนการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทยโดยการใช้กิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ (ต่อ)

กลุ่มนักศึกษา	สูง	กลาง	ต่ำ
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$
องค์ประกอบการคิดขั้นสูง			
$\bar{X}$	4.37	4.08	3.44
S.D.	0.41	0.43	0.093
	5	4	

จากตาราง 3 พบว่า นักศึกษาทั้ง 3 กลุ่มสามารถพัฒนาการคิดขั้นสูง โดยนักศึกษากลุ่มที่มีความสามารถระดับสูง และปานกลางพัฒนาการคิดขั้นสูงได้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$ และ $\bar{X} = 3.56$)ตามลำดับ ส่วนนักศึกษากลุ่มที่มีความสามารถระดับต่ำพัฒนาการคิดขั้นสูงได้ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษากลุ่มที่มีความสามารถระดับสูงสามารถแสดงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้มากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$) รองลงมาคือแสดงผลลัพธ์สำคัญที่จะเกิดขึ้นจากเรื่องได้ ($\bar{X} = 4.64$) และ สามารถบอกมุมมองอื่นๆจากเรื่องได้ ($\bar{X} = 4.62$) ตามลำดับ ในกลุ่มของนักศึกษาที่มีความสามารถปานกลางสามารถแสดงผลลัพธ์สำคัญที่จะเกิดขึ้นจากเรื่องได้ ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมาคือพิจารณาวิเคราะห์ประเด็นต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.35$) และแสดงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้มากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$) ตามลำดับ และนักศึกษากลุ่มระดับความสามารถต่ำสามารถแสดงประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่องได้มากที่สุด ($\bar{X} = 3.56$) รองลงมาคือแสดงผลลัพธ์ที่สำคัญที่จะเกิดขึ้นจากเรื่องได้ ($\bar{X} = 3.56$) และแสดงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ($\bar{X} = 3.42$)

ผลจากคะแนนการคิดขั้นสูงในตาราง 3 สอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์นักศึกษทั้ง 3 กลุ่ม ดังนี้

สูง 2: “เวลาที่อ่านจบแล้วหนูคิดว่าทุกเรื่องมีทั้งข้อดีและข้อเสีย แล้วหนูอยากจะบอกให้คนอื่น ๆ ได้รู้ถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้น”

ปานกลาง 1: “พออ่านจบผมคิดเลยว่าจะเกิดอะไรขึ้นบ้างทั้งผลดีและผลเสีย”

ต่ำ 2: “หนูอ่านไปก็คิดได้ว่าต้องพิจารณาอะไรบ้าง ทั้งผลดี และผลที่เสียเกิดขึ้นจากเรื่อง มันทำให้หนูอยากอ่านบทความต่อไปเพื่อหาข้อมูลว่าจะตัดสินใจกับเรื่องนี้อย่างอย่างไร”

6.3 เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ในการส่งเสริมการคิดขั้นสูง

ผลการวิเคราะห์เจตคติของนักศึกษาจากแบบสอบถาม สามารถแสดงได้ในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ในการส่งเสริมการคิดขั้นสูง

Attitude	$\bar{X}$	S.D.
ฉันพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ	4.46	0.630
วิธีการสอนแบบนี้ทำให้การเรียนรู้ภาษาอังกฤษมีความหมายสำหรับฉัน	4.42	0.626
ฉันได้พัฒนาทักษะการคิด	4.41	0.731
ฉันต้องการบอกวิธีการเรียนภาษาอังกฤษแบบนี้กับเพื่อน	4.23	0.570
ฉันมีความมั่นใจในความสามารถทางภาษาของตนเองมากขึ้น	4.19	0.587
ฉันอยากให้วิชาอื่นๆ สอนโดยใช้วิธีการแบบนี้	4.19	0.698
ฉันมีความรู้ในเนื้อหาที่อ่านมากขึ้น	4.16	0.614
การสอนแบบนี้ดึงดูดความสนใจของฉันอย่างมาก	4.14	0.559
ฉันอยากเรียนรู้ด้วยวิธีการนี้อีก	4.06	0.668
ฉันมีโอกาสได้คิดหลายรูปแบบมากขึ้น	4.04	0.754
ตอนทำกิจกรรมในชั้นเรียน		
การสอนด้วยวิธีนี้ทำให้ฉันมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น	3.79	0.860
	4.19	0.091

จากตารางที่ 4 พบว่านักศึกษามีเจตคติต่อกิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ในการส่งเสริมการคิดขั้นสูงในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักศึกษามีเจตคติว่าได้พัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมาคือวิธีการสอนแบบนี้ทำให้การเรียนรู้ภาษาอังกฤษมีความหมายสำหรับ

นักศึกษา ($\bar{X} = 4.42$) และนักศึกษาเห็นว่าตนเองได้พัฒนาทักษะการคิด ($\bar{X} = 4.41$) ตามลำดับ

ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์นักศึกษาจาก 3 กลุ่มความสามารถสอดคล้องกับผลการศึกษาเจตคติของนักศึกษา โดยสามารถนำเสนอได้ ดังนี้

สูง 1 “ในตอนแรกที่ต้องอ่านบทความ 3 บทความในเรื่องเดียวกันไม่คิดเลยว่าทำได้ รู้สึกว่าไม่มีความสามารถและมันยากเกินไป แต่หลังจากพยายามอ่านและฝึกไปเรื่อยๆ กลับรู้สึกว่าอ่านได้เร็วและเข้าใจมากขึ้น และอ่านบทความแรกจบอยากอ่านบทความที่ 2 และ 3 เพื่อตอบคำถามที่ตัวเองตั้งไว้ในบทความแรก”

ปานกลาง 3: “รู้สึกว่าคุณอ่านเร็วขึ้น เข้าใจง่ายขึ้นจากการที่พยายามถามตัวเองและวิเคราะห์เนื้อหาในแต่ละบทอ่าน เรียนสนุกมากขึ้น”

ต่ำ 1: “เมื่อก่อนไม่อยากอ่าน ไม่อยากเรียนแบบนี้ อ่านเยอะ และยาก ในที่สุดก็ผ่านมาได้ ก็คิดว่าอย่างน้อยก็รู้สึกว่าคุณอ่านได้ดีขึ้น ไม่ได้รู้สึกไม่ชอบเหมือนแต่ก่อน”

นอกจากการพัฒนาทักษะการอ่าน และทำให้มีเจตคติที่ดีกับการเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นแล้ว นักศึกษาเห็นว่าได้พัฒนาทักษะการคิดจากกิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ในการส่งเสริมการคิดขั้นสูง ดังข้อความจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

สูง 1 “ชอบการเรียนแบบนี้ นอกจากจะได้อ่านแล้ว ยังต้องคิดมากขึ้น ทำให้ไม่เชื่อข้อมูลอะไรง่าย ต้องหาข้อมูลเพิ่มเติม และคิดวิเคราะห์ให้มากและเชื่อถือเท็จจริงมากกว่า สนุก และรู้สึกฉลาดขึ้น”

ปานกลาง 2: “การอ่านแบบนี้ทำให้คิดมากขึ้น เชื่อข้อมูลมากขึ้น ค่อนข้างยาก แต่พอฝึกไปเรื่อยๆ ก็รู้สึกว่าคุณพัฒนา”

ต่ำ 3: “เป็นการเรียนที่ยาก ทั้งอ่านทั้งคิด ห่อใจหลายครั้ง แต่สนุกเวลาที่รู้ว่าคุณคิดแล้วมันเริ่มมาถูกทาง เหมือนเพื่อ เลยทำให้เข้าใจว่าเราได้พัฒนาการคิดจากการเรียนแบบนี้”

7. สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่นำเสนอข้างต้น สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัย ตามคำถามวิจัยได้ดังนี้

7.1 กิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์สามารถส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทยได้หรือไม่

ผลจากการทดสอบก่อนและหลังเรียน แสดงว่ากิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์สามารถส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทยได้ จากผลการทดสอบหลังเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าการทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยดังกล่าวยืนยันผลการวิจัยเกี่ยวกับการสอนกลยุทธ์การอ่านเพื่อพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจว่าสามารถส่งเสริมทักษะการอ่านและการคิดของผู้เรียนได้ (Danvivath, 1998; Liaw, 2011; Lo, 2011; Plakans, 2009; Tilfatlioglu, 2008; Wannathong, 2017; and Zhou, 2008). เมื่อพิจารณาถึงการพัฒนาการคิดขั้นสูงของนักศึกษาจะพบว่าคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกันมากนัก โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ที่ 14.53 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ที่ 23.14 แต่อย่างไรก็ตามนักศึกษาทุกคนมีผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งอาจเนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นครั้งแรกของนักศึกษาที่ได้อ่านภาษาอังกฤษจากบทอ่าน 3 บทอ่านในหัวข้อเดียวกัน และฝึกกลยุทธ์การอ่านที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูง ทั้ง 4 ประเภท คือ การตั้งคำถาม การสังเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการประเมินค่า

7.2 กิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ส่งผลต่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทยอย่างไรบ้าง

ผลจากกิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทย พบว่านักศึกษาทั้ง 3 กลุ่มความสามารถนั้นสามารถมีประเด็นของการพัฒนาที่แตกต่างกัน คือ กลุ่มความสามารถระดับสูงสามารถแสดงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้มากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$) กลุ่มระดับกลางสามารถแสดงผลลัพธ์สำคัญที่จะเกิดขึ้นจากเรื่องได้ ($\bar{X} = 4.45$) และกลุ่มระดับต่ำสามารถแสดงประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่องได้มากที่สุด ($\bar{X} = 3.56$) ทั้งนี้ ผลของการพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกันนั้นอาจเป็นเพราะเนื่องจากนักศึกษากลุ่มที่มีความสามารถระดับสูงนั้น

สามารถอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องได้เร็ว และสามารถเชื่อมต่อกับความรู้จากบทอ่านกับประสบการณ์เดิมที่มี จึงแสดงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้มากที่สุด ในขณะที่นักศึกษากลุ่มความสามารถระดับปานกลางนั้นอ่านและเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ และเข้าใจผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากบทอ่านนั้น ๆ โดยเป็นระดับของการเข้าใจและคิดในระดับรองลงมา และนักศึกษากลุ่มความสามารถระดับต่ำสามารถแสดงประเด็นต่างๆในเรื่องได้ เนื่องจากนักศึกษากลุ่มนี้มุ่งความสนใจที่การอ่านและแปลเนื้อหา เพื่อดึงข้อมูลจากบทอ่านและพยายามทำความเข้าใจ ซึ่งข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์สามารถแสดงให้เห็นความสอดคล้องดังนี้

สูง 1 “เวลาอ่านจนครบทั้ง 3 บทอ่าน ผมคิดถึงข่าว หรือเหตุการณ์ที่ผมเคยประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งมันทำให้ผมเข้าใจสถานการณ์ในบทอ่านมากขึ้น เห็นปัญหา และทำให้ผมมีทางออก ยิ่งคิดถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องมากเท่าไรยิ่งทำให้ผมเข้าใจมากขึ้นเท่านั้น”

ปานกลาง 2: “พออ่านครบ 3 บทความแล้วคิดพิจารณาตามข้อเท็จจริงที่ค้นพบ รู้เลยว่าเรื่องที่อ่านจะเกิดผลดีหรือผลเสียมากกว่ากัน อยากจะให้มันสิ่งนั้นหรือไม่ เช่น Stem cell และ Death penalty อันนี้สนุกมาก”

ต่ำ 3: “เวลาอ่านแล้วเจอคำตอบที่ตัวเองตั้งคำถามไว้ รู้สึกดีมาก ๆ แต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญเหตุผล และหลักฐานมาสนับสนุน ทำให้เข้าใจผู้เขียนว่าต้องการสื่ออะไร”

7.3 กิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์ส่งผลต่อเจตคติของนักศึกษาไทยอย่างไร

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเจตคติและการสัมภาษณ์แสดงผลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของกิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์สามารถส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทย โดยผลจากแบบสอบถามเจตคติแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์สามารถส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดสอบหลังเรียนที่แสดงถึงการส่งเสริมการคิดขั้นสูงของ

นักศึกษาด้วย นอกจากนี้ ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ยังแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีการพัฒนาทักษะการอ่าน และการคิด มีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น

ผลจากการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของ Liaw (2011) ในด้านการจัดการเรียนการสอนเชิงกลยุทธ์ในกิจกรรมการอ่านเพื่อการเขียนนั้นสามารถสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน และสร้างความสนุกสนานในการเรียนได้ นอกจากนี้ มีนักศึกษาให้สัมภาษณ์ว่าได้พัฒนาการทางด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองจากกิจกรรมด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Danvith (1998) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการอ่านเพื่อพัฒนาผู้เรียนต้องสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ และสอดคล้องกับพรเพ็ญสมบัติมาก (2560) ที่ระบุว่าการศึกษาวิเคราะห์ตลอดเวลาเป็นการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ เป็นรูปแบบฝังความคิดที่ผู้เรียนสร้างสรรค์ขึ้นได้

ปานกลาง 1: “รู้สึกว่าย่เรียนแบบนี้แล้วทำให้คิดว่าข้อมูลอะไรที่ได้มากต้องอ่านจาก 3 แหล่งก่อนถึงจะเชื่อ และพอจบจากวิชานี้แล้วก็ต้องหาอะไรอ่านทุกวันเพราะคิดว่าต้องอ่าน และต้องฝึกคิดเพื่อพัฒนาตัวเอง”

8. ข้อจำกัดในการวิจัย และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

แม้ว่าผลจากการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์สามารถส่งเสริมการคิดขั้นสูงของนักศึกษาไทยได้ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดของงานวิจัย ซึ่งสามารถนำเสนอได้ ดังนี้

8.1 กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ของสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครเท่านั้น ซึ่งจากผลที่ได้นั้นสามารถส่งเสริมการคิดขั้นสูงได้จริง หากสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มากขึ้น หรือกับนักศึกษาต่างคณะอาจส่งผลให้ผลลัพธ์การวิจัยเปลี่ยนไป และจะเป็นประโยชน์ต่อการสอนภาษาอังกฤษในวงกว้าง

8.2 ช่วงเวลาของการดำเนินการวิจัยคือช่วงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ในรายวิชาการอ่านภาษาอังกฤษ 2 ซึ่งหากสามารถขยายเวลาในการดำเนินการวิจัย และสามารถเก็บข้อมูลเชิงลึก เช่น การ

ทดสอบย้อนหลัง (Delayed-Posttest) หลังจากการทดสอบหลังเรียน จะสามารถยืนยันผลการวิจัยน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

โดยสรุปแล้ว ในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศนั้น การส่งเสริมการอ่านเป็นกุญแจสำคัญในการศึกษา หากความรู้ นอกจากความเข้าใจที่ผู้เรียนจะได้จากการอ่านแล้ว การคิดก็เป็นทักษะที่สำคัญที่ควรส่งเสริมเช่นกัน ทั้งนี้ การคิดขั้นสูง ซึ่งสามารถส่งเสริมให้เกิดขึ้นได้จากการออกแบบกิจกรรมอ่านเชิงกลยุทธ์ ที่ผู้สอนสามารถส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน นอกจากนี้ เจตคติที่ดี และการเรียนรู้ด้วยตนเองก็เกิดขึ้นได้จากกิจกรรมการอ่านเชิงกลยุทธ์อีกด้วย

9. เอกสารอ้างอิง

1. พรเพ็ญ สมบัติมาก. (2560). การศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้และเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น เรื่อง หน่วยของสิ่งมีชีวิตและกระบวนการดำรงชีวิตของพืช สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 7 ฉบับที่ 1. หน้า 108.
2. Danvivath, U. (1998). Reading and Writing from Overlapping Texts. Doctoral Dissertation, Victoria University of Wellington, Australia.
3. Grabe, W. (1991). Current Development in Second Language Reading Research. TESOL Quarterly, 25(3), 375-406.
4. Grabe, W. (2009). Reading in a Second Language: Moving from Theory to Practice. Cambridge: Cambridge University Press.
5. Liaw, M. (2007). Content-based reading and writing for critical thinking skills in an EFL context. English Teaching and Learning, 31(2), 45-87.
6. Lo, Y. (2011). An analysis of Effective and Less Effective EFL Writers' Processes and Products for a Reading-to-Write Task. Electronic Journal of Foreign Language Teaching. 8(2), 154-169.
7. Plakans, L. (2009). The role of reading strategies in integrated L2 writing tasks. Journal of English for Academic Purposes. 1-15.
8. Tilfarlioglu, F. Y. (2007). Enhancing Reading Comprehension through Task-Based Writing Activities: An Experimental Study. The Reading Matrix, 7(3), 134-152.
9. Wannathong, N. (2015). Cognitive Reading Strategies and Thai EFL Learners. Sakon Nakhon Graduate Studies Journal. 61(13), 93-100.
10. Wannathong, N. (2017). Strategic Reading Tasks to Promote Higher Level of Comprehension of Thai Students. Journal of Roi-Et Rajabhat University. 11(1), 1-10.
11. Zhou, L. (2008). Effects of Reading Tasks on Chinese EFL Students' Reading Comprehension. Doctoral Dissertation, Suranaree University of Technology, Thailand.

คำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับบทความ

1. บทความที่รับพิจารณาลงพิมพ์

บทความวิชาการ มีความยาวไม่ควรเกิน 5 หน้า กระดาษ A4 เป็นบทความที่รวบรวมหรือเรียบเรียงจากหนังสือเอกสาร ประสพการณ์หรือเรื่องแปล เพื่อเผยแพร่ความรู้ในสาขาต่างๆ หรือแสดงข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์มีคุณค่าทาง วิชาการ บทความวิชาการควรประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน email address พร้อมสถานที่ทำงาน คำนำ เนื้อความ บทสรุป กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) เอกสารอ้างอิง ภาคผนวก (ถ้ามี)

บทความวิจัย มีความยาวไม่ควรเกิน 10 หน้า กระดาษ A4 ควรประกอบด้วย ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ชื่อ ผู้เขียน ชื่อที่ปรึกษา email address พร้อมสถานที่ทำงาน บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ คำสำคัญ (keywords) ทั้ง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษระบุอย่างละ 3-5 คำ เนื้อเรื่อง กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) เอกสารอ้างอิง ภาคผนวก (ถ้ามี) เนื้อเรื่อง ประกอบด้วย

- * บทนำ (Introduction) บอกความเป็นมาหรือที่มาของปัญหา วัตถุประสงค์ของการทดลอง และอาจะรวมการตรวจ เอกสาร
 - * วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการ (Materials and Methods)
 - * ผลการทดลอง (Results)
 - * วิจารณ์ผล/อภิปรายผล (Discussions) อาจเขียนกับผลการทดลองได้
- ทั้งนี้หากเป็นบทความภาษาต่างประเทศจะต้องมีบทคัดย่อภาษาไทยด้วย

2. คำแนะนำในการเขียนและพิมพ์

2.1 คำแนะนำทั่วไป

บทความที่เสนอต้องพิมพ์ลงบนกระดาษขนาด A4 พิมพ์หน้าเดียว พิมพ์ด้วย Microsoft Word of Windows การตั้ง ค่าหน้ากระดาษ ขอบด้านบนและด้านล่าง 2.5 ซม. ด้านซ้ายและด้านขวา 2.5 ซม. พิมพ์ 2 คอลัมน์ กว้าง 7.5 ซม. ระยะห่าง 1 ซม.

2.2 แบบและขนาดตัวอักษร

บทความภาษาไทย ใช้ตัวอักษรแบบ TH Sarabun New ชื่อบทความใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวหนา ชื่อผู้เขียน บทคัดย่อและเนื้อความต่างๆใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ ชื่อหัวข้อและหัวข้อย่อยใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวหนา

2.3 การอ้างอิงและเอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงในบทความ อาจใช้การอ้างอิงแบบตัวเลข หรือแบบนาม – ปี ตามมาตรฐานสากล

เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ เอกสารอ้างอิงทุกฉบับจะต้องมีการอ้างอิงหรือกล่าวถึงในบทความรายละเอียดของ เอกสารอ้างอิง ประกอบด้วย

ชื่อสกุลผู้เขียน.(ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือหรือชื่อของบทความหรือชื่อของเอกสารที่พิมพ์. สำนักหรือสถานที่พิมพ์.

ทั้งนี้การเขียนให้ไปตามรูปแบบของชนิดเอกสารที่อ้างอิงแบบ APA

3. เกณฑ์การพิจารณาบทความ

บทความจะต้องได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น บทความวิชาการและบทความวิจัยมีผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง ภายในและภายนอกเป็นผู้ประเมิน 2 คน ซึ่งกองบรรณาธิการอาจให้ผู้เขียนปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและทรงไว้ซึ่งสิทธิ์ในการ ตัดสินลงพิมพ์หรือไม่ก็ได้

เกณฑ์การพิจารณาบทความ มีดังนี้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คุณค่าทางวิชาการ ความสมบูรณ์ของเนื้อหาและโครงสร้าง ภาษาที่ใช้ ความชัดเจนของสมมติฐาน/วัตถุประสงค์ ความชัดเจนของการนำเสนอ และการจัดระเบียบบทความ ความถูกต้องตามวิชาการ การอภิปรายผล และการอ้างอิงที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

4. คำแนะนำการส่งเรื่องลงตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จังหวัดขอนแก่น

กองบรรณาธิการมีความยินดีที่จะรับบทความและงานวิจัยจากทุกท่านทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่ได้เป็นสมาชิกตีพิมพ์และเผยแพร่ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ขอนแก่น ทั้งนี้ กองบรรณาธิการขอสงวนลิขสิทธิ์ในการตรวจทาน และแก้ไขต้นฉบับ และพิจารณาเรื่องการจัดพิมพ์เพื่อความสะดวกแก่การพิจารณาจึงขอแนะนำการเตรียมต้นฉบับดังนี้

5. การกำหนดวาระการออกวารสาร

วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย มีกำหนดวาระการออก 2 ฉบับต่อปี คือ

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม

6. ประเภทของเรื่องที่จะตีพิมพ์

6.1 บทความทางวิชาการ(Article)เกี่ยวกับการศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ นิติศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ศิลปะศาสตร์ การบริการนวัตกรรม และอื่นๆ

6.2 บทความพิเศษ (Special Articles)

6.3 รายงานการวิจัย(Research Report)

6.4 บทความปริทัศน์ (Review Article)รวบรวม หรือเรียบเรียงจากเอกสารหรือหนังสือต่างๆ เพื่อเผยแพร่และฟื้นฟูงานด้านวิชาการ

6.5 ปกิณกะ (Miscellany) เป็นบทความข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในด้านวิชาการ ข่าวด้านวิชาการ หรือสิ่งที่น่าสนใจ

7. เงื่อนไขการส่งเรื่องตีพิมพ์

7.1 เป็นต้นฉบับที่ยังไม่เคยตีพิมพ์ หรือกำลังรอลงตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่น

7.2 นิพนธ์ต้นฉบับที่เป็นบทความทางวิชาการ และรายงานการวิจัย จะต้องผ่านการประเมินคุณภาพ และเห็นชอบจากผู้ประเมิน (Peer Reviewers) ถ้าต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ผู้เขียนต้องส่งนิพนธ์ต้นฉบับที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้กองบรรณาธิการตามกำหนด

7.3 กองบรรณาธิการจะส่งวารสารให้กับผู้เขียนบทความที่ได้รับการตีพิมพ์จำนวน 1 ฉบับ

7.4 ความคิดเห็นในบทความที่ลงพิมพ์ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียนี้ เป็นของผู้เขียนเท่านั้นมิได้เป็นความคิดเห็นของวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

8. การเตรียมนิพนธ์ต้นฉบับ

8.1 ต้นฉบับพิมพ์หน้าเดียวโดยใช้กระดาษ A4 (216 x 279 มม.) จำนวน 8-10 หน้า ส่งต้นฉบับมายัง www.casjournal.cas.ac.th

8.2 บทความย่อภาษาไทยไม่เกิน 15 บรรทัด และภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 202 คำ (15 บรรทัด) รวมกันไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ

8.3 กรณีมีภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ ต้องใส่หมายเลขกำกับภาพ ตาราง และแผนภูมิตามลำดับให้ครบถ้วน

9. รูปแบบของการเขียนและการเตรียมต้นฉบับ

9.1 บทความวิจัย

9.1.1 ชื่อเรื่องพิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลางและมีภาษาอังกฤษกำกับในบรรทัดถัดไป ชื่อผู้เขียนให้ระบุให้ครบทุกคนอยู่ใต้ชื่อเรื่องโดยเยื้องไปทางขวามือทำสัญลักษณ์ ¹ เรียงตามลำดับ ส่วนตำแหน่งทางวิชาการและสถานที่ทำงานของผู้เขียนพิมพ์ไว้เป็นเชิงอรรถ

9.1.2 บทคัดย่อภาษาไทย ระบุคำสำคัญ 3-5 คำ และบทคัดย่อภาษาอังกฤษระบุ Keywords จำนวน 3-5 คำ

9.1.3 เรียงลำดับเนื้อหาดังนี้ บทคัดย่อภาษาไทย – ภาษาอังกฤษ บทนำ วัตถุประสงค์การวิจัย สมมุติฐาน ขอบเขตของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัยโดยสรุป อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ และเอกสารอ้างอิง (เท่าที่อ้างในบทความ)

9.2 บทความวิชาการ

9.2.1 ประกอบด้วยชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน บทนำ เนื้อหา วิเคราะห์ สรุป และเอกสารอ้างอิง

9.2.2 ชื่อเรื่องพิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง ชื่อผู้เขียนอยู่ใต้ชื่อเรื่อง โดยเยื้องไปทางขวามือ ส่วนตำแหน่งทางวิชาการและสถานที่ทำงานของผู้เขียนพิมพ์ไว้เป็นเชิงอรรถ

10. การเขียนเอกสารอ้างอิง

10.1 การอ้างอิงเอกสารในเนื้อเรื่อง

ใช้ระบบนาม ปี ชื่อผู้แต่ง

ภาษาอังกฤษให้เขียนชื่อสกุลเท่านั้น กรณีที่ผู้แต่งไม่เกิน 3 คน ให้เขียนชื่อผู้แต่งทุกคน ในการอ้างอิงครั้งแรก และถ้ามีการอ้างถึงอีกให้ใช้ et al หรือคณะ ต่อท้ายชื่อผู้แต่งคนแรกแต่ในกรณีที่มีผู้แต่งมากกว่า 3 คนขึ้นไป ให้เขียนชื่อผู้แต่งคนแรกตามด้วย et al หรือคณะ ในการอ้างอิงทุกครั้ง

10.2 เอกสารอ้างอิงท้ายเรื่อง

ควรมีเฉพาะรายชื่อเอกสารที่ได้อ้างถึงในเนื้อเรื่องเท่านั้น โดยระบุชื่อผู้แต่งทุกคน ในกรณีที่ไม่เกิน 6 คน ส่วนกรณีที่มากกว่า 6 คนขึ้นไป ให้เขียนชื่อผู้แต่งคนแรกตามด้วย et al หรือคณะ

10.3 การเรียงลำดับเอกสาร

10.3.1 เรียงเอกสารภาษาไทยไว้ก่อนภาษาอังกฤษ

10.3.2 เรียงตามอักษรตัวแรกของชื่อผู้เขียน และใส่หมายเลขกำกับ

10.3.3 ชื่อผู้เขียนภาษาอังกฤษเรียงตามอักษรตัวแรกของชื่อสกุล

10.3.4 ถ้าอักษรตัวแรกเหมือนกัน ให้เรียงตามอักษรถัดไปเรื่อยๆ

10.3.5 ถ้าผู้เขียนคนเดียวกัน ให้เรียงลำดับตามปีที่พิมพ์

10.4 รูปแบบการเขียน

10.4.1 วารสารเขียนตามรูปแบบดังนี้

ชื่อผู้แต่ง. (ปี พ.ศ. หรือ ค.ศ.). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ของวารสาร, หน้า.

หรือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปี พ.ศ. หรือ ค.ศ.). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่), หน้า.

ตัวอย่าง

รศ.ดร.ถวัลย์วงศ์ ไกรโรจนานนท์. (2549). สื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 1, 143-150.

10.4.2 หนังสือภาษาไทย ที่มีผู้เขียนคนเดียวหรือมากกว่า 2 คน ให้เขียนเรียงดังนี้

- ชื่อผู้แต่งทุกคน คั่นด้วย , และคนสุดท้ายจบด้วย .
- ปี พ.ศ. หรือ ค.ศ. เขียนอยู่ในวงเล็บ จบด้วย .
- ชื่อหนังสือใช้ ตัวหนา จบด้วย .
- ครั้งที่พิมพ์ เขียนอยู่ภายในวงเล็บ จบด้วย .
- ชื่อเมืองที่พิมพ์ ตามด้วย :
- สำนักพิมพ์ จบด้วย .

10.4.3 หนังสือภาษาอังกฤษเรียงลำดับเช่นเดียวกับภาษาไทย แต่แตกต่างกันในการเขียนชื่อผู้แต่ง คือ

- ใช้ชื่อสกุลขึ้นต้น ตามด้วย , อักษรย่อ ชื่อต้น , อักษรย่อชื่อกลาง
- ผู้แต่งแต่ละคนคั่นด้วย ,
- ผู้แต่งคนสุดท้าย นำด้วย & และจบด้วย .

10.4.4 หนังสือที่มีบรรณาธิการ

- ใช้หลักการเช่นเดียวกับหนังสือที่มีผู้แต่งคนเดียวหรือมากกว่า 2 คน แต่มีข้อแตกต่างดังนี้
- หนังสือภาษาไทย เดิม (บรรณาธิการ) จบด้วย . ไว้ตามหลังชื่อบรรณาธิการคนสุดท้าย
- หนังสือภาษาอังกฤษ เดิม (Ed.) กรณีบรรณาธิการคนเดียว หรือเดิม (Eds.) กรณี
- บรรณาธิการมากกว่า 1 คน จบด้วย .

10.4.5 การอ้างอิงจากปริญญานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต เช่นวันดี ธารามาศ. (2527). การศึกษาเปรียบเทียบอัตราการขาดสารของเยื่อช่องท้องในการทำเพอริโตเนียลไดอะไลซิส ระหว่างแบบเร่งเวลากับไม่เร่งเวลา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาพยาบาลศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

11. การส่งบทความ

เปิดรับบทความจากบุคคลภายในและภายนอกสถาบัน โดยจัดส่งไฟล์มาที่เว็บไซต์วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย www.casjournal.cas.ac.th วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เลขที่ 179/30 ถนนประชาสโมสร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000 โดยมีค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ จำนวนเรื่องละ 3,000 บาท และสามารถรับวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียฉบับที่ตีพิมพ์ โดยให้กรอกใบสมัครตามรายละเอียดที่ระบุไว้ในใบสมัคร

12. ติดต่อสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ดร.กุหลาบ ปุริสาร โทร. 087-2227059

อาจารย์กุสุมา ดำรงชัย โทร 081-6610177

และนางสาวอัญชลี มูลทิพย์ โทร.094-3694258

โทรศัพท์ 0-4324-536-8 ต่อ 403

www.casjournal.cas.ac.th

